Friedlein, Gottfried,

Griechisches Lesebuch für Lateinschulen

Bd.: 1

1859

Griechisches
Lesebuch

für

Lateinschulen.

Von

Dr. G. Friedlein.

I. Theil.

Bamberg.
Buchner'sche Buchhandlung.
1859.

Druck von Junge & Sohn in Erlangen.

Vorwort.

Als mir die Gelegenheit geboten wurde, für die Lateinschulen Bayerns ein griechisches Lesebuch zusammenzustellen und zu bearbeiten, hatte ich wohl guten Grund zu fragen, ob nach den anerkannt sehr brauchbaren Leistungen von Jacobs (Classen) und Halm eine solche Arbeit Beachtung finden würde. Ich konnte anführen, daß beide Werke bereits so lange in unseren Schulen benützt werden, daß ein Wechsel nicht unwillkommen, vielleicht sogar räthlich ist. Aber dieses genügte mir nicht; sondern es entschied bei mir die Ansicht, daß es gut sein würde, wenn die Ordnung bei Halm mit dem gefälligeren Inhalt bei Jakobs könnte verbunden werden.

Dieß zu erreichen gab ich mir möglichst Mühe und eine Prüfung meiner Arbeit wird es darthun, daß ich stets bei der Auswahl und Ordnung der Beispiele diese Richtung einhielt. Dieselbe Prüfung wird auch darthun, daß ich nicht meinte, keine weitere Sorge zu haben, als die Beispiele bei Jacobs in der Weise Halm's zu ordnen, sondern daß ich in den geeigneten Schriftstellern selbst suchte, wenn auch oftmals viele Stunden lang zu lesen war, um einige entsprechende Sätze zu gewinnen. Daß ich dabei Sätze nicht blos aus den genannten beiden Büchern, sondern auch aus den ähnlichen Werken von Rost, Gaupp und Holzer, Gottschick, und aus den Grammatiken von Krüger, Buttmann, Bäumlein benützte, wird mir von Niemand verargt werden. Es wird solche Sätze aber, wer

nachsuchen will, nur in bescheidener Anzahl finden, wenn er wissen wird, welche ich mir aus derselben Quelle, wie jene Männer, selbst holte.

Dagegen denkt vielleicht Mancher, ich hätte, wenn ich das Lesebuch von Gottschick kannte, mir lieber dieses zum Vorbild nehmen und Deklination und Conjugation in ähnlicher Weise verbinden und ordnen sollen. Mein Grund ist: mich hielt die Ueberzeugung ab, daß es nur unter besonderen Umständen räthlich ist, Uebungsbücher so einzurichten, daß sie einen bestimmten Lehrgang voraussetzen. Einem selbstdenkenden Manne vorzuschreiben, was er jedes Mal geben und lehren soll, ist wider die Natur desselben und kann nur lähmend wirken, wenn derselbe nicht freiwillig der Weisung sich fügt, und in der vorgezeichneten Ordnung wie in einer selbstgeschaffenen lebt. Deßhalb stellte ich, wie Halm, eine übersichtliche Ordnung her, von der ich hoffen kann, daß jeder Lehrer nach seiner Weise Brauchbares leicht finden wird.

Die Schüler aber brachte ich dadurch so wenig um einen bequemen Weg zur Erlernung der griechischen Sprache, daß ich vielmehr überzeugt bin, ihnen Mittel geboten zu haben, dieselbe mit der Freude eigenen, von Erfolg belohnten Denkens nach ihren Kräften gründlich kennen zu lernen. Während Gottschick sich bemüht dahin zu sehen, 'daß nie eine Form vorkomme, die der Schüler nicht nach dem schon Erlernten zu erklären verstände' halte ich es für einen Gewinn für den Schüler nicht blos im Wiedererkennen des Gelernten geübt zu werden, sondern auch Neues kennen zu lernen, dessen Verständniß ihm noch eröffnet werden soll. Wer wüßte es nicht, daß gerade gelegentlich Gelerntes am besten sich einprägt, und daß es immer guten Erfolg hat, auf bekannte Fälle zurückweisen zu können. Während ferner Gottschick veranlaßt ist, dem Verbum εἰμί eine viel größere Rolle zu geben, als es in der griechischen Sprache hat, bieten die Beispiele mit anderen Zeitwörtern bei der Wiederholung neuen Stoff zur Einübung der Formen derselben; wozu noch kommt, daß der Unterricht in

der Grammatik ohne besondere Mühe bald einen solchen Vorsprung vor dem Lesen im Uebungsbuch haben kann, daß bei letzterem eine immerwährende Wiederholung des Gelernten stattfindet, wenn die Sätze nicht ausschließlich nur einem Zwecke dienen.

Freilich ist dabei Vorsicht anzuwenden, daß dem Schüler nicht unüberwindbare Schwierigkeiten in den Weg kommen, und ich ließ es mir daher vor allem angelegen sein 'keine Form, die der Schüler noch nicht bilden gelernt hat, unerklärt zu lassen'. Ja ich erklärte lieber manche Formen, die ein fleißiger Schüler auch selbst finden könnte, um ein allzulanges Suchen bei denselben, welches so leicht verdrossen macht, um so gewisser zu verhüten. Mit den syntaktischen Regeln hielt ich es in folgender Weise. Was ein Schüler der III. Klasse aus seiner lateinischen Grammatik bereits weiß, wird nur angedeutet, nicht erklärt; dagegen wird alles hervorgehoben, was von dem Lateinischen und Deutschen abweicht. Ich versuchte dabei eine Ausdrucksweise die auch dem schwächeren Schüler verständlich sein kann, ohne der richtigen Erkenntniß, so weit sie auf dieser Stufe stattfinden soll, einen Eintrag zu thun. Die Mannichfaltigkeit der Sätze hat manche Ungleichheit mit sich gebracht, die auf den ersten Blick, besonders im Wörterverzeichniß, ein willkührliches und wenig sorgfältiges Verfahren anzuzeigen scheint. Genauere Betrachtung wird aber zeigen, daß überall die Erfordernisse der einzelnen Sätze maßgebend waren. Doch ist dieser Umstand ein Grund, warum eine Scheidung in 2 Theile stattfand. Die Erklärung der Abschnitte und die Einrichtung des Wörterverzeichnisses muß im 2. Theile anderen Richtungen folgen, welche sich bei einer Trennung von den Vorübungen besser werden einhalten lassen.

In einem Punkte that ich vielleicht manchem zu viel; ich meine in der Angabe der Bindewörter zur Uebersetzung der griechischen Participia. Es bestimmte mich dazu die Erfahrung, daß auch bessere Schüler viele Mühe damit haben. Der Grund liegt nahe. Es ist zu viel verlangt, aus den oft nicht einmal richtig erfaßten Bedeutungen zweier Verba ihr Verhältniß zu

einander zu entnehmen, durch welches die Anwendung des einen oder des anderen Bindewortes doch bedingt ist. Uebrigens gilt von diesen Angaben, wie von allen Uebersetzungen, die in den Anmerkungen stehen, daß sie dem Schüler nur zu gehöriger Vorbereitung dienen sollen, und der freieren Uebersetzung nicht vorgreifen wollen, welche der Lehrer der Classe für gut findet.

Was endlich die äußere Ausstattung betrifft, so hat die Verlagshandlung das Möglichste gethan, und es wird das Buch dadurch gewiß empfohlen.

Möge es nun solchen Anklang und Eingang finden, als es mit Lust und Liebe zur Sache entstanden ist. Jede Mittheilung über dasselbe, öffentlich oder unmittelbar an mich, wird die sorgfältigste Beachtung finden.

Erlangen, den 2. August 1859.

Dr. Friedlein.

Vorbemerkungen.

1) Die Präparation jedes einzelnen Satzes ist mit dem Verbum finitum anzufangen, bei welchem die weitere Construktion, wo es nöthig ist, mit Fragen, und den darauf antwortenden Casus angegeben ist.

2) Von den Formen, für welche die einzelnen Abschnitte Beispiele sein sollen, muß die Ableitung aus der Grammatik bekannt sein oder dort nachgesucht werden. — Femininformen von Adjektiven, deren Ableitung nicht angegeben ist, gehören zu Adjektiven auf ος. — Verbalausdrücke, von denen nicht angegeben ist, welche Formen sie sind, sind dieselben, wie die deutschen Verbalausdrücke. — Findet sich ein Wort, welches der Schüler nicht abzuleiten weiß, in den Anmerkungen nicht erklärt, so steht dasselbe mit Angabe der Ableitung im Wörterverzeichniß.

3) Wörter, deren Bedeutung aus der Grammatik für einen Abschnitt bekannt sein müssen, sind nicht im Wörterverzeichniß angegeben, wenn nicht andere Beispiele ihre Erklärung erfoderten, und sind deßhalb in der Grammatik nachzusuchen.

4) Ist die Uebersetzung einer Präposition aus dem bei der

Präposition im Wörterverzeichniß Angegebenen nicht zu finden, so ist noch bei dem Substantivum nachzusehen, vor welchem die Präposition steht. — Zur Uebersetzung der Participien sind die erforderlichen Bindewörter angegeben. Heißt es dabei mit 'und', so ist damit gemeint, daß aus dem griechischen Participium ein Verbum finitum werden und das schon vorhandene Verbum finitum mit 'und' angereiht werden soll.

5) Von den Abkürzungen ist: s. = sieh!, vgl. = vergleiche, sc. = scilicet, es ist zu ergänzen, verb. = verbinde, tr. = transitiv, intr. = intransitiv, 3. s. = dritte Person singularis, wornach die übrigen leicht gedeutet werden können. —

I.

Feminina der 1. Deklination.

1. Ῥώμη ψυχῆς ἐστι σωφροσύνη. 2. Ἰσχὺς μὲν ψυχῆς ἐστιν ἀνδρεία καὶ καρτερία, κάλλος δὲ δικαιοσύνη. 3. Ἡ ἀρετὴ τέχνης περίεστι[1]) καὶ μελέτης ἁπάσης[2]). 4. Πᾶσα[3]) ἐπιστήμη ἄνευ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, ἀλλ᾽ οὐ σοφία ἐστίν. 5. Φρόνησις μὲν τύχης δεῖται[4]), σοφία δὲ οὐ δεῖται. 6. Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται[5]). 7. Εὔκλεια μάλιστα ἕπεται[6]) τῇ ἀρετῇ. 8. Ῥώμη ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει[7]) βλάβην. 9. Ἐξ ἀγωγῆς κακῆς καὶ ὁμιλίας πονηρῶν[8]) μάλιστα κακοὶ[9]) γίγνονται[10]). 10. Συγγνώμη τιμωρίας[11]) ἐστὶ κρείσσων. 11. Ἡ φιλοσοφία ὄρεξίς ἐστι τῆς θείας σοφίας. 12. Μωρία ἀδελφή ἐστιν πονηρίας.

13. Ἐκ νεφέλης φέρεται[12]) χιόνος[13]) μένος ἠδὲ χαλάζης,
Βροντή τ᾽ ἐκ λαμπρᾶς γίγνεται[14]) ἀστεροπῆς.

14. Ἐμπειρία τῆς ἀπειρίας κρατεῖ[15]). 15. Ἄνευ εὐνοίας οὐδὲν[16]) ὄφελός ἐστιν οὐδεμιᾶς[16]) ἐπιστήμης. 16. Αὐθάδεια ἐρημίας ἐστὶ σύνοικος. 17. Ἀλήθεια μεσότης ἐστὶν εἰρωνείας καὶ ἀλαζονείας. 18. Ἀκολουθεῖ[17]) τῇ ἀκρα-

---

1) *übertrifft*, von περίειμι, wen? gen. 2) von ἅπας. Verb. ἀπ. τεχ. κ. μελ. 3) v. πᾶς. 4) *bedarf*, v. δέομαι. 5) *wird auferlegt*, v. προστρίβω, reibe an etwas. 6) *folgt*, v. ἕπομαι. 7) *verursacht*, v. τίκτω, gebäre. 8) gen. pl. v. πονηρός. 9) nom. pl. v. κακός. 10) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 11) Wie der Lateiner einen ablativus, so hat der Grieche einen genitivus beim Comparativ. 12) *fällt*, pass. v. φέρω, trage. 13) gen. sg. v. χιών. 14) *entsteht*, v. γίγνομαι. 15) *gewinnt*, v. κρατέω, bin vorzüglicher; gegen wen? gen. 16) v. οὐδείς. 17) *Es folgt*, v. ἀκολουθέω·

σίᾳ μαλακία καὶ μεταμέλεια. **19.** Χρύσιππος ἔφη τὴν διάνοιαν[1]) εἶναι[1]) λόγου[2]) πηγήν. **20.** Ὁμοφροσύνη φιλίαν ποιεῖ[3]). **21.** Σωφροσύνη ἐσθλὴν δόξαν ἐν ἀνθρώποις[4]) κομίζεται[5]). **22.** Φόβος κολακείαν μὲν ἐργάζεται[6]), εὔνοιαν δὲ οὐκ ἔχει[7]). **23.** Εὐσέβειαν δεῖ ἀσκεῖν[8]), καὶ σωφροσύνην φιλεῖν[9]) καὶ ἀλήθειαν. **24.** Μεγαλοψυχία ἐστὶν ἀρετὴ ψυχῆς, καθ' ἣν δυνάμεθα[10]) φέρειν[11]) εὐτυχίαν ἢ δυςτυχίαν, καὶ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν. **25.** Δι'[12]) ἀπείθειαν καὶ ἀκρασίαν καὶ φυγοπονίαν τῶν νοσούντων[13]) ἄπρακτα[14]) γίγνεται[15]) τὰ βοηθήματα[16]) τῆς τέχνης. **26.** Ξενοκράτης τῆς ἡμέρας ὥραν μίαν[17]) ἀπένεμε[18]) σιωπῇ.

27. Τὸ Μηδικὸν ἔργον δυοῖν[19]) ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν ταχεῖαν[20]) τὴν κρίσιν[21]) ἔσχεν[22]). **28.** Πασῶν[23]) τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἐστιν ἡ εὐσέβεια. **29.** Πληροῦται[24]) ὁ Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων ὥραν. **30.** Ἡσυχίαν ἄγε[25]) ἐν ταῖς συμφοραῖς. **31.** Τῶν Λακεδαιμονίων[26]) μᾶλλον ἄγανται[27]) τὴν ἧτταν τὴν ἐν Θερμοπύλαις ἢ τὰς ἄλλας νίκας. **32.** Ἰδίας νόμιζε[28]) τῶν φίλων[29]) τὰς συμφοράς. **33.** Ἀνδρεία τὰς ἄτας μικρὰς ποιεῖ[30]).

---

1) acc. c. inf. 2) gen. sg. v. λόγος. 3) *bewirkt*, v. ποιέω. 4) dat. pl. v. ἄνθρωπος. 5) *verschafft*, med. v. κομίζω, bringe. 6) *veranlasst* v. ἐργάζομαι. 7) *besitzt*, v. ἔχω, habe. 8) *üben*, inf. v. ἀσκέω. 9) *lieben*, inf. v. φιλέω. 10) *wir können*, v. δύναμαι. 11) *ertragen*, inf. v. φέρω, trage. 12) διά. 13) *der Kranken*, gen. pl. part. praes. v. νοσέω, bin krank. 14) neutr. pl. v. ἄπρακτος. 15) *werden*, v. γίγνομαι. Im Griech. der sing. — Wenn das Subjekt ein neutr. im pl. ist, steht im Griech. das Verbum gewöhnlich im sg. — 16) nom. pl. v. βοήθημα. 17) v. εἷς. 18) *theilte zu*, v. ἀπονέμω. 19) dat. v. δύο. 20) v. ταχύς. 21) acc. sg. v. κρίσις. 22) *erhielt*, aor. v. ἔχω, habe; wodurch? dat. 23) v. πᾶς. 24) *wächst an*, pass. v. πληρόω, fülle. 25) *halte*, imperat. v. ἄγω, führe. 26) gen. pl. v. Λακεδαιμόνιος, von wem? 27) sie bewundern, *man bewundert*, v. ἄγαμαι. 28) *halte* (wofür? acc.), imperat. v. νομίζω, glaube, puto. 29) gen. pl. v. φίλος. 30) *macht*, reddit, v. ποιέω.

II.

Masculina und Contrakta der 1. Deklination.

Masculina auf ος.

1. Τύχης νομοθέτης οὐδεὶς ἱκανὸς ἄρχειν[1]). 2. Οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην[2]) γενέσθαι[3]). 3. Οἱ γεωμέτραι θεωροῦσι[4]), πῶς πρὸς ἀλλήλας[5]) ἔχουσιν[6]) αἱ γραμμαί. 4. Πονηροῦ δεσπότου οἰκέται οὐ χρηστοὶ γίγνονται[7]). 5. Οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ τοξόται καὶ οἱ πελτασταὶ πεζοὶ ἦσαν. 6. Κυβερνῆται ἀγαθοὶ γίγνονται δι᾽ ἐμπειρίαν τε τῶν πλόων καὶ διὰ μελέτην. 7. Οἱ μὲν οἰκέται τοῖς δεσπόταις, οἱ δὲ φαῦλοι ταῖς ἐπιθυμίαις δουλεύουσιν[8]). 8. Λυκοῦργος κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας λέγεται[9]) γενέσθαι[10]). 9. Ἡ νέα Καρχηδὼν κτίσμα ἦν Ἀσδρούβα. 10. Οὐκ εἰκὸς Πυθαγόραν[11]) Νουμᾷ συγγενέσθαι[11]). 11. Οἱ ὀρνιθοθῆραι θηρεύουσι[12]) τῇ γλαυκὶ[13]) παντοδαπὰ[14]) ὀρνίθια[15]).

12. Πρωταγόρας πρῶτος μισθὸν εἰςεπράξατο[16]) μνᾶς ἑκατόν. 13. Αἱ ἐλαῖαι τῆς Ἀθηνᾶς ἱεραὶ ἦσαν. 14. Οἱ Ἀθηναῖοι Ἀθηνᾶν ἐπωνόμασαν[17]) Ἐργάνην. 15. Ψυχῆς[18]) καθαρᾶς τόπον οἰκειότερον[19]) ἐπὶ γῆς θεὸς οὐκ ἔχει[20]). 16. Ἐκλείπει[21]) ἡ σελήνη εἰς σκιὰν τῆς γῆς ἐμπίπτουσα[22]).

---

1) *zu beherrschen*, v. ἄρχω, was? gen. 2) acc. d. Prädikats beim inf. wie im Lat. 3) *zu werden*, inf. aor. 2. v. γίγνομαι. 4) *betrachten*, 3. pl. v. θεωρέω. 5) v. ἀλλήλων. 6) *sich verhalten* 3. pl. v. ἔχω, habe. 7) s. I, 9, 10. 8) *dienen*, 3. pl. v. δουλεύω. 9) wird gesagt, v. λέγω, wie dicitur. *soll.* 10) *gewesen sein*, *gelebt haben*, s. Anm. 3. 11) acc. c. inf., *dass — gekommen ist*, inf. praes. v. συγγίγνομαι, zu wem? dat. 12) *fangen*, 3. pl. v. θηρεύω, jage, womit? dat. 13) dat. sg. v. γλαύξ. 14) nom. pl. neutr. v. παντοδαπός. 15) nom. pl. v. ὀρνίθιον. 16) *erhob*, aor. 1. med. v. εἰςπράσσω, treibe ein. 17) *gaben den Beinamen*, aor. v. ἐπονομάζω, wem? acc. 18) s. I, 10, 11. 19) comparat. οἰκεῖος. 20) *hat*, v. ἔχω. 21) *es verfinstert sich*, v. ἐκλείπω, lasse aus. 22) *wenn er — geräth*, part. praes. v. ἐμπίπτω, falle hinein.

17. *Λύρα εὕρημα ἦν Ἑρμοῦ.* **18.** *Λέγουσιν*[1]) *Ἑρμῆν παλαίστρας εὑρετὴν εἶναι.* **19.** *Οἱ Ἑρμαῖ ἄκωλοι ἦσαν.* **20.** *Τὰ*[2]) *μὲν πρὸς ἑσπέραν τῆς Σικελίας Σικανοί, τὰ δὲ μέσα καὶ τὰ*[2]) *πρὸς βορρᾶν Σικελοὶ εἶχον*[3]).

III.

2. Deklination.

1. *Λόγος ἀληθὴς ψυχῆς ἀγαθῆς εἴδωλόν ἐστιν.* **2.** *Οὔθ'*[4]) *ὁ αὐστηρὸς οἶνος εἰς πόσιν*[5]) *εὔθετος, οὔθ' ὁ ἄγροικος τρόπος εἰς ὁμιλίαν.* **3.** *Ὅπλον τομώτερον*[6]) *σιδήρου*[7]) *ἐστὶ λόγος.* **4.** *Τὸ τῆς δόξης κάλλος, ὥςπερ ὑπὸ νόσου, ὑπὸ τοῦ φθόνου ταχὺ*[8]) *μαραίνεται*[9]). **5.** *Ὁ ὕπνος θανάτου ἀδελφός.* **6.** *Σιγή ποτ' ἐστὶν αἱρετωτέρα*[10]) *λόγου*[7]). **7.** *Οὔτε ἵππῳ χωρὶς χαλινοῦ, οὔτε πλούτῳ χωρὶς λογισμοῦ δυνατὸν ἀσφαλῶς χρήσασθαι*[11]). **8.** *Διογένης πίθον ἔσχεν*[12]) *οἰκίαν*[13]). **9.** *Ῥώμην*[14]) *μεγίστην καὶ πλοῦτον*[14]) *τὴν ἐγκράτειαν κτῆσαι*[15]). **10.** *Ἡ εἰρήνη τὸν γεωργὸν καὶ ἐν πέτραις καλῶς τρέφει*[16]), *ὁ δὲ πόλεμος καὶ ἐν πεδίῳ κακῶς.* **11.** *Ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ ὁ σίδηρος, οὕτως οἱ φθονεροὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἤθους*[17]) *κατεσθίονται*[18]). **12.** *Κακὸν φέρουσι*[19]) *καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.* **13.** *Οἱ ἀγαθοὶ οἰκέται ἐλεύθεροι, οἱ δὲ πονηροὶ ἐλεύθεροι δοῦλοι πολλῶν*[20]) *ἐπιθυμιῶν.* **14.** *Εὐσχήμων ἐστὶ πλοῦτος ἐκ τῶν ἰδίων πόνων.* **15.** *Ἡ*

---

1) *man sagt*, 3. pl. v. *λέγω*, wie dicunt mit acc. c. inf. 2) das — befindliche, *die Theile*. Für das neutr. sg. im Deutschen gebraucht der Grieche, wie der Lateiner, das neutr. pl., wenn mehreres darunter begriffen ist. 3) *hatten inne*, v. *ἔχω*, habe. 4) *οὔτε*. 5) acc. sg. v. *πόσις*. 6) comparat. v. *τομός*. 7) s. I, 10, 11. 8) v. *ταχύς*. 9) *wird welk gemacht*, v. *μαραίνω*. 10) comparat. v. *αἱρετός*. 11) *zu gebrauchen*, aor. v. *χράομαι*. 12) *hatte*, aor. 2. v. *ἔχω*. 13) wozu? 14) als was? 15) *erwirb*, aor. v. *κτάομαι*. 16) *ernährt*, von *τρέφω*. 17) gen. sg. v. *ἦθος*. 18) *werden verzehrt*, v. *κατεσθίω*. 19) *bringen*, 3. pl. v. *φέρω*. 20) gen. pl. v. *πολύς*.

γλῶσσα πολλῶν ἐστιν αἰτία κακῶν. **16.** *Οἱ ἀπαίδευτοι μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρουσιν*[1]). **17.** *Πλοῦτος βασανός ἐστι τῶν ἀνθρώπου τρόπων.* **18.** *Φθόνος μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων.* **19.** *Ἔργοις*[2]) *φιλόπονος ἴσθι*[3]), *μὴ λόγοις*[2]) *μόνον.* **20.** *Σωκράτης ἐκέλευε*[4]) *σὺν τοῖς θεοῖς ἄρχεσθαι*[5]) *παντὸς ἔργου.* **21.** *Ἄτλαντα*[7]) *ἔφασαν*[6]) *ἔχειν*[7]) *τοῖς ὤμοις τὸν οὐρανόν.* **22.** *Ὑπὲρ δόξης ἕκαστος κινδύνους ὑπομένει*[8]). **23.** *Κρίνει*[9]) *φίλους ὁ καιρός, ὡς χρυσὸν τὸ πῦρ.* **24.** *Οἱ Ἕλληνες τὸ πάλαι*[10]) *καὶ τῶν βαρβάρων*[11]) *οἵ*[11]) *τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι*[11]), *καὶ ὅσοι νήσους εἶχον*[12]), *ἐτράποντο*[13]) *πρὸς λῃστείαν.* **25.** *Μινώταυρος εἶχε*[14]) *ταύρου πρόσωπον, τὰ δὲ λοιπὰ*[15]) *ἀνδρός*[16]).

IV.

Contrakta der 2. Deklination und attische Deklination.

1. *Ὑγίεια καὶ νοῦς ἐσθλὰ τῷ βίῳ δύο.* **2.** *Τὴν γλῶσσαν*[17]) *οὐ δεῖ προτρέχειν*[17]) *τοῦ νοῦ.* **3.** *Μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει*[18]). **4.** *Κερκύρα τῆς τε Ἰταλίας*[19]) *καὶ Σικελίας*[19]) *καλῶς παράπλου*[20]) *κεῖται*[21]). **5.** *Καθ' ὃν χρόνον Ἡρακλῆς ἐλάτρευε*[22]) *παρ' Ὀμφάλῃ, λέγεται*[23]) *τὸν ἐπὶ Κόλχους πλοῦν γενέσθαι*[24]). **6.** *Τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἐν*

---

1) *unterscheiden sich*, v. *διαφέρω*, wodurch? dat., von wem? gen. 2) worin? 3) *sei*, v. *εἰμί*. 4) *hiess*, jubebat, v. *κελεύω*. 5) *beginnen*, inf. v. *ἄρχομαι*, was? gen. 6) *man sagte*, 3. pl. v. *φημί*. 7) acc. c. inf. *dass — halte*, inf. v. *ἔχω*, habe, womit? dat. 8) *besteht*, v. *ὑπομένω*. 9) *es scheidet aus*, lichtet, v. *κρίνω*. 10) Man beginne die Uebersetzung mit *τὸ πάλαι ἐτράποντο*. 11) *von den — sowohl diejenigen, welche — wohnten.* 12) *inne hatten*, v. *ἔχω*. 13) *hielten sich*, aor. 2. med. v. *τρέπω*, wende. 14) *hatte*, v. *ἔχω*. 15) s. II, 20, 2. 16) gen. sg. v. *ἀνήρ*, von wem? 17) acc. c. inf. *dass — vorlaufe*, v. *προτρέχω*, wem? gen. 18) hat, v. *ἔχω*. 19) in welcher Richtung? 20) wofür? 21) *liegt*, v. *κεῖμαι*. 22) *diente*, v. *λατρεύω*. 23) es wird gesagt, daß, mit acc. c. inf., *soll*, v. *λέγω*. 24) *stattgefunden haben*, s. II, 2, 3.

στενοπόρῳ στόματι, ταῖς Ἡρακλείας λεγομέναις στήλαις, τὸν εἴςρουν εἰς τὴν ἔσω θάλασσαν ποιεῖται[1]). **7.** Τὰ Λεωνίδου ὀστᾶ Παυσανίας ἐκ Θερμοπυλῶν ἀνείλετο[2]). **8.** Ἐκ Σκύρου Κίμων τὰ Θησέως ὀστᾶ εἰς Ἀθήνας ἐκόμισεν[3]). **9.** Νουμᾶς νεὼν Ἑστίας ἱδρύσατο[4]). **10.** Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ τάφοι πρὸς ἕω ἔβλεπον[5]). **11.** Αἱροῦνται[6]) οἱ λαγῴ ὑπὸ τῶν κυνῶν[7]) δρόμῳ[8]). **12.** Ἐν τῇ Σάμῳ τῇ Ἥρᾳ ταὼς ἔτρεφον[9]). **13.** Τῶν θεῶν[10]) τοὺς τῶν ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας[11]) οἱ Ἕλληνες Ὀλυμπίους προςηγόρευον[12]) καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς αὐτῶν ἱδρύοντο[13]). **14.** Παρὰ τῷ τῶν Παλληναίων δήμῳ μετὰ τὴν Λεὼ προδοσίαν οὐκέτι ἐκηρύττετο[14]) τοὐπιχώριον[15])· Ἀκούετε[16]) λεῴ!

V.

Substantiva der 3. Deklination ohne Contraktion.

Synkopirte Substantiva.

1. Μικροῦ ἀγῶνος οὐ μέγα[17]) ἔρχεται[18]) κλέος. **2.** Οὐκ ἐσθῆτος πολυτελείᾳ, ἀλλὰ σώματος εὐεξίᾳ κοσμούμεθα[19]). **3.** Ὁ δειλὸς τῆς πατρίδος προδότης ἐστίν. **4.** Χάρις χάριτος αἰτία. **5.** Χίμαιρα εἶχε[20]) προτομὴν μὲν λέοντος, οὐρὰν δὲ δράκοντος, τρίτην[21]) δὲ κεφαλὴν μέσην αἰγός, δι᾽ ἧς πῦρ ἀνίει[22]). **6.** Αἱ τῶν Καρδούχων οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ φρέατος, κάτω δὲ

---

1) 3. s. praes. ind. med. v. ποιέω, *macht.* 2) *nahm weg*, aor. 2. med. v. ἀναιρέω. 3) *brachte*, aor. v. κομίζω. 4) *erbaute*, aor. med. v. ἱδρύω. 5) *sahen*, v. βλέπω. 6) *werden gefangen*, v. αἱρέω, nehme. 7) gen. pl. v. κύων. 8) den dat. durch *in*. 9) *hielt man*, 3. pl. v. τρέφω, ernähre. 10) den gen. durch *von*. 11) τοὺς — ὄντας, acc. pl. part. praes. v. εἰμί, *diejenigen, welche — sind.* 12) *nannten*, v. προςαγορεύω. 13) *erbauten*, med. v. ἱδρύω. 14) *wurde ausgerufen*, v. κηρύσσω. 15) τὸ ἐπιχώριον. 16) *höret!* v. ἀκούω. 17) v. μέγας. 18) *kommt*, v. ἔρχομαι, wovon? gen. 19) *wir werden geschmückt*, v. κοσμέω, wodurch? dat. 20) *hatte*, v. ἔχω. 21) im Deutschen das Neutrum: *als drittes.* 22) *ausstiess*, v. ἀνίημι, lasse los.

εὑρεῖαι[1]). **7.** *Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο*[2]) *Ἀττικὴ Μοῦσα γλυκύτητι*[3]) *τῆς ἑρμηνείας.* **8.** *Τὸ κώνειον ὄρτυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δὲ θανάσιμόν ἐστιν.* **9.** *Νόμῳ καὶ ἄρχοντι καὶ σοφωτέρῳ*[4]) *εἴκειν*[5]) *κόσμιον*[6]). **10.** *Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ ἐδίκαζον*[7]). **11.** *Τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμηκι δὲ μύρμηξ, κόρακι δὲ κόραξ.* **12.** *Γενναῖα πλοῖα πρὸς χειμῶνα ἀντέχει*[8]). **13.** *Ἰσότης φιλότητα ἀπεργάζεται*[9]). **14.** *Ὁ ἐλέφας τὸν δράκοντα ὀρρωδεῖ*[10]). **15.** *Πολλὰ*[11]) *ἀνθρώποις παρ' ἐλπίδα γίγνεται*[12]). **16.** *Ἥφαιστος τὼ πόδε*[13]) *χωλὸς ἦν.* **17.** *Οἱ τῆς ἀρετῆς κλῶνες ἱδρῶτι καὶ πόνοις φύονται*[14]). **18.** *Αἱ ἐπιφάνειαι*[15]) *καὶ λαμπρότητες*[15]) *οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίγνονται*[16]). **19.** *Ἡ τῶν κολάκων εὔνοια καθάπερ ἐκ τροπῆς φεύγει*[17]) *τὰς ἀτυχίας.* **20.** *Γῆρας λεόντων κρεῖσσον*[6]) *ἀκμαίων νεβρῶν*[18]). **21.** *Ἀχαλίνων στομάτων*[15]), *ἀνόμου τ' ἀφροσύνης τὸ τέλος δυστυχία.* **22.** *Εὐδαιμονία οὐκ ἐν βοσκήμασιν οἰκεῖ*[19]) *οὐδ' ἐν χρυσῷ, ψυχὴ οἰκητήριον δαίμονος.* **23.** *Ἐν ἐλπίσι χρὴ τοὺς σόφους ἔχειν*[20]) *βίον.* **24.** *Ἡ φύσις τοῖς μὲν λέουσιν ἔδωκεν*[21]) *ἀλκὴν καὶ ταχυτῆτα, ταῖς δὲ ἀλώπεξι πανουργίαν.* **25.** *Αἱ ἀκτῖνες καὶ τὰ ῥεύματα τοῦ πυρὸς τοῖς σώμασι φῶς καὶ θερμότητα προςβάλλουσιν*[22]). **26.** *Οἱ Φοίνικες τῷ Ἡρακλεῖ*[23]) *ὄρτυγας ἔθυον*[24]). **27.** *Αἱ μὲν βρονταὶ μάλιστα τοὺς παῖδας, αἱ*

---

1) v. εὐρύς. 2) *wurde genannt*, v. καλέω. 3) den dat. durch *wegen*. 4) comparat. v. σοφός. 5) *nachzugeben*, v. εἴκω. 6) sc. ἐστίν. 7) *hielten Gericht*, v. δικάζω, spreche Recht. 8) *halten Stand*, 3. sg. v. ἀντέχω, s. I, 25, 15. 9) *führt herbei*, v. ἀπεργάζομαι. 10) *hat Scheu*, v. ὀρρωδέω, vor wem? acc. 11) v. πολύς. s. II, 20, 2. 12) *geschieht*, v. γίγνομαι, s. Anm. 8. 13) woran? 14) *sprossen*, 3. pl. praes. pass. v. φύω, erzeuge; wodurch? dat. 15) im Deutsch. d. sing. 16) *entsteht, kommt*, 3. pl. v. γίγνομαι. 17) *flieht*, v. φεύγω, wovor? acc. 18) s. I, 10, 11. 19) *wohnt*, v. οἰκέω. 20) *haben, führen*, inf. v. ἔχω. 21) *gab*, aor. v. δίδωμι. 22) *bringen zu*, v. προςβάλλω, werfe hin. 23) dat. v. Ἡρακλῆς. 24) *opferten*, v. θύω.

δ' ἀπειλαὶ τοὺς ἄφρονας καταπλήσσουσιν[1]). **28.** Τὰ ἐν ἀέρι πνέοντα[2]) πνεύματα καλοῦμεν[3]) ἀνέμους.

29. Πατρὸς ἀνάγκη παισὶ πείθεσθαι[4]) λόγῳ. **30.** Βίας Πριηνεὺς κόρας αἰχμαλώτους λυτρωσάμενος[5]) Μεσσηνίας, εἰς τὴν Μεσσήνην ἀπέστειλε[6]) τοῖς πατράσιν αὐτῶν. **31.** Οὐδὲν[7]) ἐν ἀνθρώποις πατρὸς[8]) καὶ μητρός[8]) ἐστιν ἄμεινον. **32.** Καλῶς λέγουσιν[9]) οἱ φάσκοντες[10]), τὴν γεωργίαν[11]) τῶν ἄλλων τεχνῶν μητέρα καὶ τροφὸν εἶναι[11]). **33.** Κρατεῖν[12]) ἐθίζου[13]) γαστρὸς καὶ ὕπνου. **34.** Διογένης τὴν γαστέρα Χάρυβδιν ἔλεγε[14]) τοῦ βίου. **35.** Χαλεπόν ἐστι λέγειν[15]) πρὸς γαστέρα, ὦτα οὐκ ἔχουσαν[16]). **36.** Ἔπαφος βασιλεύων[17]) Αἰγυπτίων ἔγημε[18]) Μέμφιν τὴν Νείλου θυγατέρα καὶ ἀπὸ ταύτης[19]) ἔκτιζε[20]) Μέμφιν πόλιν. **37.** Αἱ Πλειάδες θυγατέρες ἦσαν ἑπτὰ Ἄτλαντος καὶ Πληιόνης τῆς[21]) Ὠκεανοῦ. **38.** Ἰὼ εἰς Αἴγυπτον ἐλθοῦσα[22]) ἱδρύσατο[23]) ἄγαλμα Δήμητρος, ἣν ἐκάλεσαν[24]) Ἶσιν Αἰγύπτιοι. **39.** Ἐπὶ Πανδίονος Δημήτηρ καὶ Διόνυσος εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθον[25])· ἀλλ' Δήμητρα μὲν Κελεὸς εἰς τὴν Ἐλευσῖνα ὑπεδέξατο[26]), Διόνυσον δὲ Ἰκάριος. **40.** Οἱ πλανῆται τοῖς ἀπλανέσιν ἀστράσιν ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς ἀντιφέρονται[27]).

---

1) *erschrecken*, 3. pl. v. καταπλήσσω. 2) *wehend*, v. πνέων, part. praes. v. πνέω. 3) *nennen wir*, v. καλέω. 4) *zu folgen*, inf. med. v. πείθω, überrede. 5) part. aor. med. v. λυτρόω, gebe frei; zu übersetzen: *kaufte los und*. 6) *schickte*, aor. v. ἀποστέλλω. 7) v. οὐδείς. 8) s. I, 10, 11. 9) *sprechen*, 3. pl. v. λέγω. 10) v. φάσκων, part. praes. v. φάσκω, *diejenigen, welche sagen*. 11) acc. c. inf. *dass — sei*, inf. v. εἰμί. 12) *zu beherrschen*, v. κρατέω, wen? gen. 13) *gewöhne dich*, med. v. ἐθίζω, ich gewöhne. 14) *nannte*, v. λέγω, sage. 15) *zu reden*, v. λέγω. 16) v. ἔχων, part. praes. v. ἔχω, *da er — hat*. 17) part. praes. v. βασιλεύω, *welcher König war*. 18) *heirathete*, aor. v. γαμέω. 19) v. οὗτος. 20) *gründete*, aor. v. κτίζω. 21) sc. θυγατρός. 22) v. ἐλθών, part. aor. 2. v. ἔρχομαι, *kam und*. 23) *errichtete*, aor. med. v. ἱδρύω. 24) *nannten*, aor. v. καλέω. 25) *kamen*, aor. 2. v. ἔρχομαι. 26) *nahm auf*, aor. v. ὑποδέχομαι. 27) *bewegen sich entgegen*, pass. v. ἀντιφέρω, trage entgegen.

VI.

Contrakta der 3. Deklination.

1. *Ξενοκράτης σκυθρωπὸς ἀεὶ ἦν, ὥστε αὐτῷ λέγειν[1]) συνεχὲς τὸν Πλάτωνα[1]), Ξενόκρατες, θῦε[2]) ταῖς Χάρισιν.* **2.** *Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθείς, πόσον ἀπέχει[3]) τὸ ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς, Ὅσον, ἔφη, ὀφθαλμοὶ ὤτων.* **3.** *Τὴν κακίστην[4]) δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν[5]).* **4.** *Ἤθους βάσανός ἐστιν ἀνθρώποις χρόνος.* **5.** *Περιέρχεται[6]) ἡ σελήνη ἐν μηνὶ τὸν ἴδιον κύκλον· ἐλάττων δὲ τῆς γῆς[7]) ἐστι τῷ μεγέθει[8]).* **6.** *Ἀγησίλαος ἐν δυοῖν ἐτοῖν πλέον τῶν ἑκατὸν ταλάντων[7]) τῷ θεῷ ἐν Δελφοῖς δεκάτην[9]) ἀπέθυσεν[10]).* **7.** *Κέρδη πονηρὰ ζημίαν ἀεὶ φέρει[11]).* **8.** *Ἀποσκίασμά τι ἔστι τῶν ὑψηλῶν ἐν τῇ σελήνῃ μερῶν, ἄγκη γὰρ ἔχει[12]) καὶ νάπας.* **9.** *Ἡ σελήνη οὐ μόνον τῆς νυκτὸς ἀλλὰ καὶ τοῦ μηνὸς τὰ μέρη φανερὰ ἡμῖν[13]) ποιεῖ[14])·* **10.** *Κλείδημος ἀπήγγειλε[15]), τὸν ἄρχοντα[16]) τῆς Ἀργοῦς Ἰάσονα περιπλεῖν[16]) ἐξείργοντα[17]) τῆς θαλάσσης τὰ λῃστήρια.* **11.** *Αἰδοῖ μὲν πρόσεστι[18]) σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος.* **12.** *Παισὶν αἰδῶ χρὴ πολλὴν[19]), οὐ χρυσὸν καταλείπειν[20]).* **13.** *Τοὺς νέους ἔχειν[21]) δεῖ ἐπὶ μὲν τῶν γνωμῶν τὴν σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώσσης σιγήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.* **14.** *Κλωθὼ καὶ Λάχεσιν καὶ Ἄτροπον ἐκάλουν[22]) Μοίρας.* **15.** *Ζεὺς Καλ-*

---

1) acc. c. inf. *so dass — sagte*, inf. praes. v. *λέγω*, zu wem? dat. 2) *opfere*, imperat. v. *θύω*. 3) *entfernt sei*, ind. praes. v. *ἀπέχω*, wovon? gen. s. VIII, 24, 20. 4) superl. v. *κακός*. 5) *ertragen, erdulden*, 3. pl. v. *δουλεύω*, bin Sklave. 6) *Es durchläuft*, v. *περιέρχομαι*, komme herum. 7) s. I, 10, 11. 8) woran? 9) als was? 10) *brachte* (als Opfer) *dar*, v. *ἀποθύω*. 11) *bringt*, v. *φέρω*, s. I, 25, 15. 12) *hat*, v. *ἔχω*. 13) dat. pl. zu *ἐγώ*. 14) *macht*, v. *ποιέω*. 15) *berichtete*, aor. v. *ἀπαγγέλλω*. 16) acc. c. inf., *dass — umhersuhr*, v. *περιπλέω*. 17) part. praes., v. *ἐξείργω*, *und fern hielt*, wovon? gen. 18) *wohnt bei*, v. *πρόσειμι*. 19) v. *πολύς*. 20) *hinterlassen*, inf. v. *καταλείπω*. 21) *haben*, v. *ἔχω*. 22) *nannte man*, 3. pl. v. *καλέω*.

λιστῷ καταστερίσας[1]) ἐκάλεσεν[2]) ἄρκτον. **16.** Πλοῦτος ὕβριν τίκτει[3]) ἡ φειδὼ βίου. **17.** Ζεὺς εἶχεν[4]) ἐκ Μνημοσύνης θυγατέρας Μούσας, πρώτην μὲν Καλλιόπην, εἶτα δὲ Κλειώ, Μελπομένην, Εὐτέρπην, Ἐρατώ, Τερψιχόρην, Οὐρανίαν, Θάλειαν, Πολυμνίαν.

18. Βίας, δεινότατος[5]) ὢν[6]) δίκας εἰπεῖν[7]), ἐπ' ἀγαθῷ τῇ τῶν λόγων ἰσχύϊ προσεχρῆτο[8]). **19.** Ἰσχὺν τῇ ψυχῇ[9]) αἱροῦ[10]) μᾶλλον ἢ τῷ σώματι. **20.** Οὔτ' ἐν ἰχθύσι φωνήν, οὔτ' ἐν ἀπαιδεύτοις ἀρετὴν δεῖ ζητεῖν[11]). **21.** Δημήτριος Φαληρεὺς ἔλεγε[12]) μικρὸν μὲν εἶναι[13]) μέρος τὰς ὀφρῦς[13]), ὅλῳ δὲ ἐπισκοτῆσαι[14]) τῷ βίῳ δύνασθαι[15]). **22.** Ἀριστοτέλης τριῶν ἔφη δεῖν[16]) παιδείᾳ, φύσεως, μαθήσεως, ἀσκήσεως. **23.** Χρόνος οὐ διδάσκει[17]) φρόνησιν, ἀλλὰ φύσις καὶ ὀρθὴ δίαιτα. **24.** Οὔτε λόγος ἐσθλὸς φαύλην πρᾶξιν ἀμαυρίσκει[18]), οὔτε πρᾶξις ἀγαθὴ λόγου βλασφημίᾳ λυμαίνεται[19]). **25.** Τὸ[20]) μὲν ἐκ προγόνων γενέσθαι[20]) ἀγαθῶν ἢ κάλλους τυχεῖν[21]) σωματικοῦ διὰ φύσεως πορίζεται[22]) ἢ τύχης· αἱ δὲ τῶν τεχνῶν ἀναλήψεις καὶ αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιστημῶν τε διώξεις ἐφ' ἡμῖν εἰσιν. **26.** Ταῖς μὲν πόλεσι τὰ τείχη, ταῖς δὲ ψυχαῖς ὁ[23]) ἐκ παι-

---

1) part. aor. v. καταστερίζω (v. ἀστήρ), *versetzte unter die Sterne, und.* 2) *nannte*, aor. v. καλέω. 3) *erzeugt*, v. τίκτω. 4) *hatte*, v. ἔχω. 5) superl. v. δεινός. 6) part. praes. v. εἰμί, *welcher — war.* 7) inf. des aor. εἶπον, ich sagte. 8) *wendete an*, v. προσχράομαι, was? dat. 9) für wen? 10) *wähle*, imperat. v. αἱρέομαι. 11) *suchen*, inf. v. ζητέω. 12) *sagte*, v. λέγω. 13) acc. c. inf. *dass — seien*, inf. v. εἰμί. 14) *Schatten werfen*, inf. aor. v. ἐπισκοτέω, worauf? dat. 15) *könnten*, inf. praes. v. δύναμαι. 16) *dass nöthig sei*, inf. v. δεῖ, was? gen., wozu? dat. 17) *lehrt*, v. διδάσκω. 18) *verwischt*, v. ἀμαυρίσκω, mache dunkel. 19) *wird beschimpft*, v. λυμαίνομαι, wodurch? dat. 20) das geworden sein, *die Abstammung*, inf. aor. 2. v. γίγνομαι. 21) das erreicht haben, was? gen.; *der Besitz.* 22) *wird verschafft*, v. πορίζω. 23) ὁ gehört zu νοῦς. Der Grieche setzt die näheren Bestimmungen zu einem Substantivum mit dem Artikel zwischen den Artikel und das Substantivum.

δείας νοῦς κόσμον καὶ ἀσφάλειαν παρέχει[1]). **27.** Οἱ παρ᾽ Αἰγυπτίοις σοφοὶ τοὺς βίους[2]) ἐσημειοῦντο[3]) ἐκ τῆς ἐν ταῖς γενέσεσι[2]) τῶν ἀστέρων[4]) πρὸς τὰ ἐν τῷ ζωδιακῷ ἄστρα διαθέσεως. **28.** Ἠθός ἐστι πηγὴ βίου, ἀφ᾽ ἧς αἱ κατὰ μέρος[5]) πράξεις ῥέουσιν[6]). **29.** Οὐ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν[7]) εἰκὸς ἢ τὰς δυνάμεις. **30.** Ξενοφάνης ἔλεγε[8]) τῶν ἀστέρων τὰς ἀνατολὰς[9]) καὶ τὰς δύσεις[9]) ἐξάφεις εἶναι[9]) καὶ σβέσεις.

31. Πέντ᾽ εἰσὶν ἃς ἄνθρωπος αἰσθήσεις[10]) ἔχει[11])
Ἀκοήν, ἁφήν, ὅρασιν, γεῦσιν, ὄσφρησιν.

32. Διεσπάσαντο[12]) τὸν Πενθέα αἱ Μαινάδες, καὶ αἱ Θρᾷτται τὸν Ὀρφέα. **33.** Οἱ Φωκαεῖς φεύγοντες[13]) τὴν βασιλέως δεσποτείαν εἰς Μασσαλίαν ἀπῴκησαν[14]). **34.** Ἃ ἂν ἔχωσιν[15]) οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσκουσι[16]) τοὺς παῖδας. **35.** Βεβαιόταται[17]) φιλίαι εἰσὶ[18]) γονεῦσι πρὸς παῖδας καὶ παισὶ πρὸς γονέας. **36.** Τινὲς τῶν συγγραφέων ἀπεφήναντο[19]) τοὺς Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος τάφους[20]) ὑπάρχειν[20]) ἐν Νύσῃ τῆς Ἀραβίας[21]). **37.** Ἐν Σπάρτῃ οἱ ἔφοροι προὐκήρυττον[22]) τὰ ἔτη, εἰς ἃ ἔδει[23]) στρατεύεσθαι[24]), καὶ ἱππεῦσι καὶ ὁπλίταις καὶ τοῖς χειροτέχναις. **38.** Ἀντισθένης, οἰκῶν[25]) ἐν Πειραιεῖ, καθ᾽ ἑκάστην ἡμέ-

---

1) *gewährt*, v. παρέχω. 2) im Deutschen d. sing. 3) *zeichneten auf*, v. σημειόομαι. 4) abhängig v. διαθέσεως. 5) statt des Ausdrucks mit der Präposition steht im Deutschen das Adjektiv. 6) *fliessen*, 3. pl. v. ῥέω. 7) *im Auge zu haben*, v. σκοπέω. 8) *sagte*, v. λέγω. 9) acc. c. inf. 10) in der Uebersetzung als nom. vor ἅς. 11) *hat*, v. ἔχω. 12) *Es zerrissen*, aor. med. v. διασπάω. 13) part. praes. v. φεύγω, *flohen und*, wovor? acc. 14) *siedelten über*, aor. v. ἀποικέω. 15) *haben*, 3. pl. conj. v. ἔχω. 16) (das) *lehren sie*, v. διδάσκω, wem? acc. 17) superl. v. βέβαιος. 18) wie esse mit dem dat., im Deutschen mit *haben*; die griech. Dative werden zum Subjekt. 19) *gaben an*, aor. med. v. ἀποφαίνω. 20) acc. c. inf. *dass — vorhanden seien*. 21) im Deutschen mit *in*. 22) *machten bekannt*, v. προκηρύττω. 23) *es war nöthig*, v. δεῖ. 24) *ins Feld zu ziehen*, v. στρατεύομαι. 25) part. praes. v. οἰκέω, *welcher — wohnte*.

ραν τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους ἀνιὼν[1]) ἤκουε[2]) Σωκράτους. **39.** Τὰ Περικλέους ἔργα πρὸς πολὺν χρόνον ἐν ὀλίγῳ ἐγένετο[3]). **40.** Θεμιστοκλέους τάφον λαμπρὸν Μάγνητες ἐν τῇ ἀγορᾷ εἶχον[4]). **41.** Ἐπὶ τῇ τῆς Οἴτης ἀκρωρείᾳ ἐθύετο[5]) Ἡρακλεῖ εἰς μνήμην τοῦ παλαιοῦ παθήματος. **42.** Ἡρακλῆς ἀδελφὸν εἶχεν[6]) Ἰφικλέα, ὃς ἐτελεύτησεν[7]) ἐν τῇ πρὸς Λακεδαιμονίους μάχῃ.

43. Ἡ τιμή ἐστι γέρως ἀξίωσις, τὸ δὲ γέρας ἆθλον ἀρετῆς εὐεργετικόν. **44.** Οὔτε πάνυ γήρᾳ θαρσεῖν[8]), οὔτε νεότητα χρὴ παντάπασιν ἀποδοκιμάζειν[9]). **45.** Φόλος Κένταυρος, ᾧ Ἡρακλῆς ποτε ἐπεξενώθη[10]), Ἡρακλεῖ μὲν ὀπτὰ παρεῖχε[11]) τὰ κρέα, αὐτὸς δὲ ὠμοῖς ἐχρῆτο[12]). **46.** Μίλων ὁ Κροτωνιάτης ἤσθιε[13]) μνᾶς κρεῶν εἴκοσι. **47.** Σέλας ἐστὶ πυρὸς ἀθρόου ἔξαψις ἐν ἀέρι· πολλάκις δὲ τῶν σελάων τὰ μὲν ἐπιμένει[14]) πλείονα χρόνον, τὰ δὲ παραχρῆμα σβέννυνται[15]). **48.** Πρότερον ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι.

VII.

Anomale Substantiva.

1. Φασὶ[16]) Πυθαγόραν[17]) πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας μέτρα καὶ σταθμὰ εἰςηγήσασθαι[17]). **2.** Ἄλλος βίος ἐστὶν ὁ λέοντος καὶ ἄλλος ὁ ἀηδοῦς. **3.** Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστιν[18])

---

1) part. praes. v. ἄνειμι, gehe hinauf; *ging in die Stadt* (Athen), *und*. 2) *hörte*, v. ἀκούω, wen? gen. 3) *entstanden*, 3. sg. aor. 2. v. γίγνομαι, s. I, 25, 15. 4) *hatten*, v. ἔχω. 5) *wurde geopfert*, v. θύω. 6) *hatte*, v. ἔχω. 7) *starb*, aor. v. τελευτάω. 8) *vertrauen*, inf. v. θαρσέω, worauf? dat. 9) *verwerfen*, inf. v. ἀποδοκιμάζω. 10) *wurde Gast*, aor. pass. v. ἐπιξενόομαι, wessen? dat. 11) *setzte vor*, v. παρέχω. 12) *nahm sich*, v. χράομαι, gebrauche, was? dat. 13) *pflegte zu essen*, v. ἐσθίω, esse. 14) *bleibt*, v. ἐπιμένω. 15) *verlischt*, pass. v. σβέννυμι, lösche aus. 16) *man sagt*, 3. pl. v. φημί. 17) acc. c. inf. *dass — gebracht habe*, inf. aor. med. v. εἰςηγέομαι. 18) *es ist die Pflicht*, *Sache*.

ἀεὶ τἀληθῆ[1]) λέγειν[2]). **4.** Ὁρῶμεν[3]) τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἐπὶ τῷ δικαίῳ φιλοτιμουμένους[4]). **5.** Κύκνος ὁ[5]) Ἄρεος εἰς μονομαχίαν προὐκαλεῖτο[6]) Ἡρακλέα· βληθεὶς[7]) δὲ κεραυνὸς μέσος ἀμφοτέρων διαλύει[8]) τὴν μάχην. **6.** Ζεὺς ὑπὸ τῶν Νυμφῶν τῷ τῆς Ἀμαλθείας γάλακτι ἐτρέφετο[9]). **7.** Ἡ πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας[10]) ἅμιλλα ἐπὶ συμφοραῖς προςκτᾶται[11]) γέλωτα. **8.** Οἱ ἀγαθοὶ ἵπποι τὰ γόνατα ὑγρὰ ἔχουσιν[12]). **9.** Ἔρχεται[13]) εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τῶν τοῦ ἀνδρὸς πράξεων τὰ κτήματα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, δαπανᾶται[14]) δὲ διὰ τῶν τῆς γυναικὸς ταμιευμάτων τὰ πλεῖστα. **10.** Οἱ τοῦ Περσῶν βασιλέως παράδεισοι κατεσκευασμένοι[15]) ἦσαν δένδρεσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καλοῖς, ὅσα ἡ γῆ φύει[16]). **11.** Ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγοι μαντικοὶ πρῶτοι ἐγένοντο[17]). **12.** Μυθολογοῦσί[18]) τινες, τὸ πρῶτον ἄρξαι[19]) τῆς Αἰγύπτου θεοὺς[19]) καὶ ἥρως[19]). **13.** Ἡ μὲν Ἰωνικὴ φιλοσοφία ἤρξατο[20]) ἀπὸ Θάλεω, ἡ δ' Ἰταλικὴ ἀπὸ Πυθαγόρου. **14.** Πτερέλαον ἀθάνατον ἐποίησε[21]) Ποσειδῶν, ἐν τῇ κεφαλῇ χρυσῆν ἐνθεὶς[22]) τρίχα. **15.** Τῶν θαυματοποιῶν τινες ἐπὶ κάλων μετέωροι βαδίζουσιν[23]). **16.** Αἰακὸς τὰς κλεῖς τοῦ Ἅιδου ἐφύλαττεν[24]).

---

1) Krasis aus τὰ ἀλ. 2) *zu sagen*, v. λέγω. 3) *wir sehen*, v. ὁράω. 4) part. praes. v. φιλοτιμέομαι, im Deutschen durch den inf. *ihre Ehre setzen*, worein? ἐπί c. dat. 5) *der Sohn*, im Griech. genügt der bloße Artikel. 6) *forderte heraus*, med. v. προκαλέω. 7) part. aor. pass. v. βάλλω, werfe, *welcher — herabfiel*. 8) *beendigte*, praes. v. διαλύω, löse auf. 9) *wurde ernährt*, v. τρέφω, womit? dat. 10) ὑπερέχων, part. praes. v. ὑπερέχω, bin überlegen. 11) *bringt noch dazu ein*, v. προςκτάομαι. 12) *haben*, 3. pl. v. ἔχω. 13) *es kommt*, v. ἔρχομαι, s. I, 25, 15. 14) *es wird verwendet*, v. δαπανάω. 15) part. perf. pass. v. κατασκευάζω: *versehen*, womit? dat. 16) *hervorbringt*, v. φύω. 17) *gab es*, 3. pl aor. 2. med. v. γίγνομαι. 18) *es erzählen*, 3. pl. v. μυθολογέω. 19) acc. c. inf. *dass — geherrscht haben*, inf. aor. v ἄρχω, über was? gen. 20) *begann*, aor med. v. ἄρχομαι, mit wem? ἀπό c. gen 21) *machte*, aor. v. ποιέω. 22) part. aor. 2. v. ἐντίθημι, *indem er einsetzte*. 23) *gehen*, 3. pl. v. βαδίζω. 24) *bewahrte*, v. φυλάττω.

17. Ὠφελοῦσιν[1]) αἱ κύνες τά τε θηρία ἀπερύκουσαι[2]) ἀπὸ λύμης καρπῶν καὶ προβάτων, καὶ τῇ ἐρημίᾳ τὴν ἀσφάλειαν συμπαρέχουσαι[2]). **18.** Θηρεύουσι[3]) τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγωοὺς οἱ κυνηγοί, τοῖς δ' ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους οἱ πολλοί[4]). **19.** Εἰ καλὸν ἔχει[5]) τις σῶμα καὶ ψυχὴν κακήν, καλὴν ἔχει ναῦν καὶ κυβερνήτην κακόν. **20.** Ξέρξῃ νῆες ἦσαν[6]) χίλιαι ἐν τῇ ἐν Σαλαμῖνι μάχῃ. **21.** Ὀνείρῳ ἔοικεν[7]) ὁ τῶν ἀπαιδεύτων βίος, κένας ἔχων[8]) φαντασίας. **22.** Ὦ ἀηδοῖ, ὀρνέων ξύννομε, τῶν ἐμῶν ὕμνων ξύντροφε. **23.** Ἡρακλῆς τοῖς Ἐργίνου πρέσβεσι τὰ ὦτα ἀπέτεμεν[9]). **24.** Αἱ Ἀμαζόνες μάχην συνῆψαν[10]) ἐν χρῷ περὶ τὴν Πνύκα καὶ τὸ Μουσεῖον. **25.** Αἱ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεις μάλιστα ἐτίμων[11]) τὸν Ποσειδῶ. **26.** Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσιν[12]). **27.** Χείλων ἐτελεύτησεν[13]) ἐν Πίσῃ, τὸν υἱὸν ὀλυμπιονίκην ἀσπασάμενος[14]) πυγμῆς. **28.** Σώφρονες πατέρες τοὺς υἱεῖς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν[15]). **29.** Λυκοῦργος τοῖς μειρακίοις ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέταξεν[16]) ἐντὸς τοῦ ἱματίου τὼ χεῖρε ἔχειν[17]). **30.** Γνώμη κρείσσων ἐστὶν ἢ ῥώμη χειρῶν. **31.** Ἀλόγιστοί εἰσιν, οἳ δι' ἐλπίδα μειζόνων τὰ ἐν χερσὶν ὄντα[18]) προΐενται[19]).

---

1) *es nützen*, 3. pl. v. ὠφελέω. 2) v. ἀπερύκων u. συμπαρέχων, part. praes. v. ἀπερύκω u. συμπαρέχω, *indem sie abhalten und verschaffen.* 3) *es erjagen*, 3. pl. v. θηρεύω, womit? dat. 4) v. πολύς. 5) *hat*, v. ἔχω. 6) im Deutschen: *hatte*, wie bei esse c. dat. 7) *gleicht*, v. ἔοικα. 8) part. praes. v. ἔχω, *indem es hat.* 9) *schnitt ab*, aor. 2. v. ἀποτέμνω. 10) *lieferten*, aor. v. συνάπτω, füge zusammen. 11) *verehrten*, v. τιμάω, ehre. 12) *höhlen aus*, v. κοιλαίνω, 13) *starb*, aor. v. τελευτάω. 14) part. aor. med. v. ἀσπάζομαι, *als er umarmt hatte.* 15) *halten ab*, v. εἴργω. 16) *verordnete*, aor. v. ἐπιτάσσω. 17) *zu haben*, v. ἔχω. 18) v. ὤν, part. praes. v. εἰμί, *dasjenige, was — ist.* 19) *aufgeben*, 3. pl. med. v. προΐημι.

VIII.

Gemischte Beispiele über die Deklination der Substantiva.

1. Ὡς ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ἐστιν ὁμονοίας ἔρως. **2.** Ὁ λόγος, ὥσπερ πλάστης ἀγαθός, καλὸν τῇ ψυχῇ περιτίθησι[1]) σχῆμα. **3.** Σωκράτης ἐρωτηθείς, τί εὐγένεια, Εὐκρασία, ἔφη, ψυχῆς καὶ σώματος. **4.** Οὐκ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατεσκευασμέναι[2]) κλῖναι καὶ πορφυροῖ τάπητες, οὐδὲ ὑπόβαθρα καὶ παστάδες ὕπνους ποιοῦσιν[3]), ἀλλ' ἔργα καὶ πόνοι. **5.** Ἐκ καλῶν λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς σωφροσύνη ἐγγίγνεται[4]). **6.** Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοί, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν[5]). **7.** Τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις ἄδηλον, καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων[6]) πραγμάτων αἴτιοι γίγνονται[7]). **8.** Περίανδρος ἐρωτηθείς, τί ἐστιν ἐλευθερία, εἶπεν, Ἀγαθὴ συνείδησις. **9.** Ἡ μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλία ἄσκησίς ἐστι τῆς ἀρετῆς, ἡ δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσις. **10.** Μέγιστον ἀγαθόν ἐστι μετὰ νοῦ χρηστότης. **11.** Πᾶς ὁ[8]) τε ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος[9]). **12.** Ἀκολουθεῖ[10]) ἀναισχυντίᾳ καὶ ἀναιδείᾳ ὕβρις καὶ ἀδικία, τούτοις[11]) δὲ ἕπεται[12]) ὄλεθρος. **13.** Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος ἔφη, τοσούτῳ βασιλείαν[13]) διαφέρειν[13]) τυραννίδος, ὅσον νόμον ἀνομίας καὶ ἐλευθερίαν δουλείας. **14.** Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἀργυρίου ὠνητά ἐστιν[14]), οἷον οἰκία, τὰ δὲ χρόνου καὶ ἐπιμελείας, ὡς παιδεία. **15.** Ἡ παιδεία τοῖς μὲν νέοις σωφροσύνη, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις[15]) παραμυθία, τοῖς δὲ πένησι πλοῦτος, τοῖς δὲ πλουσίοις κόσμος ἐστίν. **16.** Ἡ πορφύρα διάφορον ὑποφαίνει[16]) χρῶμα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ λύχνῳ.

---

1) *giebt*, v. περιτίθημι, lege um 2) part. perf. pass. v. κατασκευάζω, *verfertigte*. 3) *machen*, v. ποιέω. 4) *entsteht*, v. ἐγγίγνομαι. 5) *führen*, 3. pl. v. ἄγω. 6) v. μέγας. 7) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 8) ὁ gehört zu χρυσός, s. VI, 26, 23. 9) ergänze ἐστί. 10) *es kommt nach*, v. ἀκολουθέω. 11) v. οὗτος. 12) *folgt*, v. ἕπομαι. 13) acc. c. inf. *dass sich unterscheide*, inf. v. διαφέρω, wovon? gen. 14) s. I, 25, 15. 15) comparat. v. πρέσβυς. 16) *zeigt*, v. ὑποφαίνω.

17. Ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ,[1]) ὁ νοῦς ἐν τῇ ψυχῇ. **18.** Ἰσχὺς καὶ τεῖχος καὶ ὅπλον σοφοῦ ἡ φρόνησις[2]). **19.** Ἡ αὐτάρκεια, καθάπερ ὁδὸς βραχεῖα[3]) καὶ ἐπιτερπής, χάριν μὲν ἔχει[4]) μεγάλην[5]), πόνον δὲ μικρόν. **20.** Ἄνευ εὐψυχίας οὐδεμία[6]) τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει[7])· φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει[8]), τέχνη δ' ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν ὠφελεῖ[9]). **21.** Οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖν[10]) τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν. **22.** Φασὶν[11]) Αἰγύπτιοι τὴν Ἶσιν[12]) φαρμάκων τε πολλῶν[13]) πρὸς ὑγίειαν εὑρέτιν γεγονέναι[12]) καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης μεγάλην[14]) ἔχειν[15]) ἐμπειρίαν. **23.** Ἀναξαγόρας ἐρωτηθείς ποτε, εἰς τί γεγένηται[16]), Εἰς θεωρίαν, ἔφη, ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ. **24.** Ἀντισθένης πρὸς μειράκιόν τι, μέλλον[17]) φοιτᾶν[18]) αὐτῷ καὶ πυθόμενον[19]), τίνων αὐτῷ δεῖ[20]), Βιβλιαρίου, ἔφη, καινοῦ καὶ γραφείου καινοῦ καὶ πινακιδίου καινοῦ, τὸν νοῦν παρεμφαίνων[21]). **25.** Οὐ τὸν βίον ἐκ τῆς τοῦ λόγου δεινότητος πιστεύομεν[22]), ἀλλὰ τὸν λόγον ἐκ τῆς περὶ τὸν βίον εὐταξίας. **26.** Ὥσπερ τῶν δένδρων[23]) τὰ καλοὺς φέροντα[24]) καρποὺς πρὸ τῶν καρπῶν καὶ ἐκ τῶν φύλλων δυνατόν ἐστι κατανοεῖν[25]), οὕτως ἐκ τῶν λόγων πρὸ τῶν ἔργων καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων

---

1) ergänze *οὕτως ἐστίν*, *so ist.* 2) ergänze *ἐστίν*. 3) v. *βραχύς*. 4) *hat*, v. *ἔχω*. 5) v. *μέγας*. 6) v. *οὐδείς*. 7) *ist stark*, v. *ἰσχύω*. 8) *verwirrt*, v. *ἐκπλήσσω*. 9) *nützt*, v. *ὠφελέω*. 10) *dass sie überwindet*, inf. praes. v. *ἐπικρατέω*, wen? gen. 11) (sie) *sagen*, v. *φημί*. 12) acc. c. inf. *dass — sei*, inf. perf. 2. v. *γίγνομαι*. 13) v. *πολύς*. 14) v. *μέγας*. 15) *dass sie habe*, inf. praes. v. *ἔχω*. 16) — *er in der Welt sei*, ind. perf. pass. v. *γίγνομαι*, s. Anm. 20. 17) part. praes. v. *μέλλω*, *welcher wollte.* 18) *zum Unterricht kommen*, v. *φοιτάω*, zu wem? dat. 19) part. aor. 2. v. *πυνθάνομαι*, (welcher) *frug.* 20) *er bedürfe*, was? gen. Im Griech. kann der indirekte Fragesatz auch im indicativ stehen. 21) part. praes. v. *παρεμφαίνω*, *und deutete damit* (durch *καινοῦ*) *zugleich an*; *καινοῦ* getrennt: *καὶ νοῦ*. 22) *wir finden Vertrauen erweckend*, v. *πιστεύω*, glaube, halte für wahr. 23) im Deutschen mit *von*. 24) v. *φέρων*, part. praes. v *φέρω*, *diejenigen, welche tragen.* 25) *wahrnehmen*, inf. v. *κατανοέω*.

διαγιγνώσκονται[1]). **27.** Ἡ μὲν ἶρις ἐξ ἐναντίας φαίνεται[2]) ἡλίου τε καὶ σελήνης, ἡ δ' ἅλως κύκλῳ παντὸς ἄστρου. **28.** Ἐκ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης καὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας καὶ μάλισθ' ὅτι τὴν αὑτῶν πόλιν ἐξέλιπον[3]) οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας, ἅπαντες αὐτοὺς ἐγκωμιάζουσιν[4]). **29.** Βίας δίκην ὑπέρ τινος λέξας[5]), ἤδη ὑπέργηρως ὑπάρχων[6]), μετὰ τὸ καταπαῦσαι[7]) τὸν λόγον ἀπέκλινε[8]) τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς τοῦ τῆς θυγατρὸς υἱοῦ κόλπους· εἰπόντος[9]) δὲ καὶ τοῦ ἐξ ἐναντίας καὶ τῶν δικαστῶν τὴν ψῆφον ἐνεγκόντων[10]), λυθέντος[11]) τοῦ δικαστηρίου νεκρὸς εὑρέθη[12]).

30. Θράσει μὲν οὐδεὶς οὐδέπω[13]), πόνῳ δὲ καὶ γενναιότητι καὶ ἐπιεικείᾳ ἀρετὴν ἐπεκτήσατο[14]). **31.** Τὸ πείθεσθαι[15]) μέγιστον ἀγαθόν ἐστι καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν στρατιᾷ καὶ ἐν οἴκῳ. **32.** Συνεθίζεσθαι[16]) δεῖ ῥίγει, θάλπει, δίψει, λιμῷ, τροφῆς λιτότητι, κοίτης σκληρότητι. **33.** Τοὺς μὲν δούλους[17]) προςήκει διὰ φόβον πράττειν[17]) τι τῶν δικαίων[18]), τοὺς δὲ ἐλευθέρους δι' αἰδῶ καὶ τὸ καλόν. **34.** Τὸ συνεθίζειν[19]) ἐν ταῖς ἁπλαῖς καὶ οὐ πολυτελέσι διαίταις, καὶ ὑγιείας ἐστὶ συμπληρωτικὸν καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου

---

1) *werden erkannt*, v. διαγιγνώσκω. 2) *zeigt sich*, v. φαίνομαι. 3) *sie verliessen*, aor. 2. v. ἐκλείπω. 4) *rühmen*, 3. pl. v. ἐγκωμιάζω. 5) part. aor. v. λέγω, *nachdem B. gehalten hatte*. 6) part. praes. v. ὑπάρχω, *als er war*. 7) das beenden, *die Beendigung*, mit folg. gen.; inf. aor. v. καταπαύω. 8) *lehnte er*, v. ἀποκλίνω. 9) gen. absol. (wie im Lat. der abl. absol.) *nachdem — gesprochen hatte*, εἰπών, part. des aor. 2. εἶπον. 10) gen. absol. (nachdem) — *abgegeben hatten*, ἐνεγκών, part. des aor. 2. v. φέρω, trage. 11) gen. absol. *als — aufgehoben wurde*, λυθείς, part. aor. pass. v. λύω, löse. 12) *wurde er gefunden*, aor. v. εὑρίσκω. 13) Die wiederholte Negation verstärkt die vorangehende; im Deutschen keine zwei Negationen! 14) *hat erworben*, aor. v. ἐπικτάομαι, wodurch? dat. 15) *das Gehorsam leisten*, inf. v. πείθομαι. 16) *sich gewöhnen*, inf. pass. v. συνεθίζω, woran? dat. 17) acc. c. inf. *dass — thun*, v. πράττω. 18) d. gen. durch *von*. 19) das eingewöhnen, *die Gewöhnung*, inf. v. συνεθίζω, woran? ἐν. c. dat.

χρήσεις ἄοκνον ποιεῖ[1]) *τὸν ἄνθρωπον.* **35.** *Ὕπνος πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν*[2]) *ἁρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν.* **36.** *Οἱ τὸ σῶμα εὖ διακείμενοι*[3]) *καὶ καύματα καὶ ψύχη ὑπομένουσιν*[4])· *οὕτω δὲ καὶ οἱ τὴν ψυχὴν καλῶς διακείμενοι καὶ ὀργὴν καὶ λύπην καὶ περιχάρειαν καὶ τὰ ἄλλα πάθη φέρουσιν*[5]). **37.** *Ἐγκράτειαν ἄσκει*[6]) *κέρδους, ὀργῆς, ἡδονῆς, λύπης.* **38.** *Μέτρον ἔστω*[7]) *σοι*[8]) *παντὸς σίτου καὶ ποτοῦ ἡ πρώτη τῆς ὀρέξεως ἔμπλησις.* **39.** *Ἡμερήσιοι ὕπνοι*[9]) *σώματος ὄχλησιν ἢ ψυχῆς ἀδημοσύνην ἢ ἀργίαν ἢ ἀπαιδευσίαν σημαίνουσιν*[10]). **40.** *Τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει*[11]) *μικράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς.* **41.** *Βίων ὁ σοφιστὴς τὴν φιλαργυρίαν*[12]) *μητρόπολιν ἔλεγε*[13]) *πάσης κακίας εἶναι*[12]). **42.** *Κάτοπτρον εἴδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.* **43.** *Οἶνοί τε καὶ σαρκῶν ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι*[14]) *καὶ ῥωμαλέον, ψυχὴν δὲ ἀσθενῆ.* **44.** *Τὰ ἴχνη τοῦ λαγὼ τοῦ μὲν χειμῶνος*[15]) *μακρά ἐστι διὰ τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν· τοῦ δὲ θέρους*[15]) *βραχέα*[16]) *διὰ τὸ ἐναντίον.* **45.** *Λύκων ἔφασκε*[17]) *δεῖν*[18]) *παρεζεῦχθαι*[19]) *τοῖς παισὶ τὴν αἰδῶ*[19]) *καὶ φιλοτιμίαν ὡς τοῖς ἵπποις μύωπα καὶ χαλινόν.* **46.** *Δημήτριος Φαληρεὺς τοὺς νέους*[20]) *ἔφη δεῖν*[21]) *ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας τοὺς γονέας αἰδεῖσθαι*[20]), *ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς τοὺς ἀπαντῶντας*[22]), *ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις ἑαυτούς.*

---

1) *macht*, v. *ποιέω*. 2) gen. pl. zu *ἐγώ*, den gen. durch *von*. 3) part. zu *διάκειμαι*, *diejenigen, welche sich befinden;* in Bezug worauf? acc. 4) *halten aus*, 3. pl. v. *ὑπομένω*. 5) *ertragen*, 3. pl. v. *φέρω*. 6) *übe*, imperat. v. *ἀσκέω*. 7) *soll sein*, imperat. v. *εἰμί*. 8) dat. sg. v. *σύ*. 9) im Deutsch. d. sing. 10) *zeigt an*, 3. pl. v. *σημαίνω*. 11) *hat*, v. *ἔχω*, s. I, 25, 15. 12) acc. c. inf. *dass — sei*, inf. v. *εἰμί*. 13) *sagte*, v. *λέγω*. 14) *machen*, 3. pl. v. *ποιέω*. 15) gen. durch *in;* der gen. steht bei Angabe einer in ihrer Dauer nicht näher bestimmten Zeit, im Verlauf welcher etwas geschieht. 16) neutr. pl. v. *βραχύς*. 17) *sagte*, v. *φάσκω*. 18) *es müsse*, inf. v. *δεῖ*. 19) acc. c. inf. abhängig, v. *δεῖν*, *beigegeben sein*, inf. perf. pass. v. *παραζεύγνυμι*, joche an. 20) acc. c. inf. *scheuen*, inf. v. *αἰδέομαι*. 21) *es müssten*, inf. v. *δεῖ*. 22) v. *ἀπαντῶν*, part. praes. v. *ἀπαντάω*, *begegne*.

47. *Διογένης ἔλεγεν*[1]*, ὅτε μὲν ἴδοι*[2]*) κυβερνήτας ἐν τῷ βίῳ καὶ ἰατροὺς καὶ φιλοσόφους, συνετώτατον*[3]*) εἶναι*[3]*) τῶν ζώων νομίζειν*[1]*) τὸν ἄνθρωπον*[3]*)· ὅτε δὲ πάλιν ὀνειροκρίτας καὶ μάντεις καὶ τοὺς προσέχοντας*[4]*) τούτοις*[5]*) ἢ τοὺς ἐπὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ πεφυσημένους*[6]*), οὐδὲν ματαιότερον*[7]*) νομίζειν*[8]*) ἀνθρώπου*[9]*).* **48.** *Ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μετήλλαξε*[10]*) τὸν βίον, θεὸς ἐκ θνητοῦ γενόμενος*[11]*), κατὰ μὲν ἀρχὰς οἱ παῖδες αὐτοῦ διὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν δύναμιν ἐν πολλοῖς*[12]*) πλάνοις καὶ κινδύνοις ἦσαν, τελευτήσαντος*[13]*) δ' Εὐρυσθέως κατῴκησαν*[14]*) ἐν Δωριεῦσιν.* **49.** *Ὡς τῆς σελήνης ἀφώτιστος μὲν ἡ οὐσία καθ' αὑτήν, μεταλήψει δὲ τῆς ἡλιακῆς αὐγῆς φωτίζεται*[15]*), οὕτως οὐδέν, ὃ μὴ μετέχει*[16]*) τῆς ἀρετῆς, ἀγαθόν.* **50.** *Θαυμάζω μᾶλλον τοῦ γήρως*[9]*) τὴν σωφρονοῦσαν*[17]*) νεότητα· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ λιμένι μένει*[18]*) καὶ διαφεύγει*[19]*) τὸν κίνδυνον, ἡ δὲ ἐν τῷ πελάγει πολλοῖς τοῖς πνεύμασι μαχομένη*[20]*) διασῴζει*[21]*) τὸ σκάφος.*

51. *Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες*
Γιγνώσκουσ'[22]*)· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε*[23]*) νόον.*

52. *Κακοὶ γίγνονται*[24]*) ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα ἀφρόνων ἀν-*

---

1) *sagte*, v. *λέγω*, davon abhängig ist *νομίζειν*, *er glaube*, inf. v. *νομίζω*. 2) *er sehe*, opt. des aor. 2. *εἶδον* zu *ὁράω*. 3) acc. c. inf. abhängig von *νομίζειν*. — *συνετ.* superl. v. *συνετός*. 4) v. *προσέχων*, part. praes. *diejenigen, welche Aufmerksamkeit schenken*. 5) dat. pl. zu *οὗτος*. 6) part. perf. pass. v. *φυσάω*, *diejenigen, welche aufgeblasen, hochmüthig sind*. 7) comparat v. *μάταιος*. 8) (so) *halte er*, wofür? acc.; abhängig von *ἔλεγεν*. 9) s. I, 10, 11. 10) geändert hatte, *in ein anderes Leben eingegangen war*, aor. v. *μεταλλάσσω*. 11) *indem er geworden war*, part. aor. v. *γίγνομαι*. 12) v. *πολύς*. 13) gen. abs. *als gestorben war*, part. aor. 2. v. *τελευτάω*. 14) *liessen sich nieder*, aor. v. *κατοικέω*. 15) (wie) *erhellt wird*, v. *φωτίζω*. 16) *Theil hat*, v. *μετέχω*, woran? gen. 17) v. *σωφρονῶν, οὖσα, οὖν*, *besonnen*, part. praes. p. *σωφρονέω*. 18) *bleibt*, v. *μένω*. 19) *flieht*, v. *διαφεύγω*. 20) part. praes. v. *μάχομαι*, *kämpft und*, mit wem? dat. 21) *rettet*, v. *διασῴζω*. 22) *erkennen*, 3. pl. v. *γιγνώσκω*. 23) *hat schon oft gezeigt*, aor. v. *δείκνυμι*. 24) *werden*, 3. pl. v. *γίγνομαι*.

θρώπων, ψυχὰς βαρβάρους ἐχόντων [1]. **53.** *Ῥᾷόν* [2] *ἐστιν ἑνὸς* [3] *ἀνδρὸς γνώμῃ προσέχειν* [4] *τὸν νοῦν ἢ πολλαῖς* [5] *καὶ παντοδαπαῖς διανοίαις.* **54.** *Ἰφικράτης τὸ στράτευμα* [8] *οὕτως ἔφασκε* [6] *δεῖν* [7] *συντετάχθαι* [8] *ὡς ἓν* [9] *σῶμα, θώρακα μὲν ἔχον* [10] *τὴν φάλαγγα, χεῖρας δὲ τοὺς ψιλούς, πόδας δὲ τοὺς ἱππέας, κεφαλὴν δὲ τὸν στρατηγόν.* **55.** *Μὴ* [11] *παιδὶ πλοῦτον, μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδεύτῳ δυναστείαν.* **56.** *Ὁ ἀργὸς καὶ ἀκρατὴς βίος κακοῖς ἀνδράσιν ἴδιος.* **57.** *Γνώμαις ἀνδρῶν εὖ οἰκοῦνται* [12] *πόλεις, ἀλλ' οὐ λίθοις καὶ ξύλοις.* **58.** *Ὥσπερ λύκος ὅμοιος κυνί, οὕτω καὶ κόλαξ καὶ παράσιτος ὅμοιος φίλῳ.* **59.** *Βούσιρις, Αἰγυπτίων βασιλεύς, τοὺς ξένους ἔθυε* [13] *ἐπὶ βωμῷ Διός.* **60.** *Φερεκύδης τὰ ἐδάφη τῶν Κρητικῶν νεῶν φησι* [14] *ἐκκόψαι* [15] *τὸν Θησέα* [15], *τὴν δίωξιν ἀφαιρούμενον* [16]. **61.** *Οἱ θεοί, φησὶ* [14] *Ξενοφῶν, πάντα* [17] *ἴσασι* [18] *καὶ προσημαίνουσι* [19] *καὶ ἐν ἱεροῖς καὶ ἐν οἰωνοῖς καὶ ἐν φήμαις καὶ ἐν ὀνείρασιν.* **62.** *Διογένης θεασάμενός* [20] *ποτε παιδίον ταῖς χερσὶ πῖνον* [21] *ἐξέρριψε* [22] *τῆς πήρας τὴν κοτύλην εἰπών* [23], *Παιδίον με* [24] *νενίκηκεν* [25] *εὐτελείᾳ.* **63.** *Ἡ μὲν τοῦ σώματος ἰσχὺς γηράσκει* [26], *ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ῥώμη τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγήρατός ἐστιν.* **64.** *Ποῦ ἥδιον* [27] *ἂν*

---

1) *ἔχων*, part. praes. v. *ἔχω*, *welche haben.* 2) neutr. comparat. v. *ῥᾴδιος*. 3) gen. v. *εἷς*. 4) *zuzuwenden*, v. *προσέχω*. 5) v. *πολύς*. 6) s. VIII. 45, 17. 7) *es müsste*, inf. v. *δεῖ*. 8) acc. c. inf. abhängig von *δεῖν*, *geordnet sein*, inf. perf. pass. v. *συντάσσω*. 9) v. *εἷς*. 10) part. praes v. *ἔχω*, *der — habe*, als was? acc. 11) ergänze: *man soll geben;* ähnlich im Deutschen bei *ja nicht*, *nur nicht*. 12) *werden verwaltet*, v. *οἰκέω*, wodurch? dat 13) *opferte*, v. *θύω*. 14) *sagt*, v. *φημί*. 15) acc. c. inf. *dass — durchgeschlagen habe*, inf. aor. v. *ἐκκόπτω*. 16) part. praes. med. v. *ἀφαιρέω*, nehme weg, *wodurch er — beseitigte*. 17) v. *πᾶς*. 18) *wissen*, 3. pl. v. *οἶδα*. 19) *deuten es an*, v. *προσημαίνω*. 20) part. aor. med. v. *θεάομαι*, *als — sah.* 21) part. praes. v. *πίνω*, im Deutschen durch den inf. *trinken;* womit? dat. 22) *warf er heraus*, aor. v. *ἐκρίπτω*, aus was? gen. 23) part. des aor. 2. *εἶπον*, *und sagte.* 24) acc. zu *ἐγώ*. 25) *hat besiegt*, *übertroffen*, perf. act. v. *νικάω*, worin? dat. 26) *altert*, v. *γηράσκω*. 27) neutr. compar. v. *ἡδύς*.

εἴη[1]) θερίσαι[2]) ὕδασι[3]) τε καὶ πνεύμασι καὶ σκιαῖς ἢ κατ' ἀγρόν; **65.** Ἐν λιθίναις ἀκόναις ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται[4]), δίδους[5]) βάσανον φανεράν· ἐν δὲ χρυσῷ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε νοῦς ἔδωκ'[6]) ἔλεγχον. **66.** Διῄρουν[7]) οἱ Πυθαγορεῖοι τὰς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων εἰς τέσσαρα μέρη, παιδός, νεανίσκου, ἀνδρός, γέροντος· καὶ τούτων[8]) τῶν ἡλικιῶν ἑκάστην[10]) ὁμοίαν ἔφασαν[9]) εἶναι[10]) ταῖς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῶν ὡρῶν μεταβολαῖς, τὸ μὲν ἔαρ τῷ παιδὶ διδόντες[11]), τὸ δὲ θέρος τῷ νεανίσκῳ, τὸ δέ φθινόπωρον τῷ ἀνδρί, τὸν δὲ χειμῶνα τῷ γέροντι.

IX.

Adjectiva.

1. Σοφία μόνη τῶν κτημάτων ἀθάνατος. **2.** Οὐ φίλαυτός ἐστιν ἡ ἀρετή, ἀλλὰ κοινωνικὴ καὶ πολιτική. **3.** Δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. **4.** Πιστὸν[12]) ἡ γῆ, ἄπιστον[12]) ἡ θάλασσα. **5.** Κοῦφον χρῆμα ποιητής ἐστι καὶ πτηνὸν καὶ ἱερόν· ἡ δὲ Μοῦσα ἐνθέους ποιεῖ[13]) αὐτούς. **6.** Τοῖς ἀνίσοις τὰ ἴσα ἄνισα γίγνεται[14]). **7.** Αἱ μὲν τῶν φρονίμων ἐλπίδες εἰσὶν ἐφικταί, αἱ δὲ τῶν ἀσυνέτων ἄλογοι καὶ ἀδύνατοι. **8.** Καλὸν[12]) ἡ ἀλήθεια καὶ μόνιμον. **9.** Τὸ φιλότιμόν ἐστιν ἀγήρων. **10.** Ἐν Κιλικίᾳ πεδίον ἦν μέγα[15]) καὶ καλὸν καὶ ἐπίρρυτον καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέλων. **11.** Σικελία νῆσος ἦν εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος. **12.** Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα[16]) τὰ ἀγαθὰ φέρει[17]).

---

1) optat. v. εἰμί, mit ἄν: *ist es wohl.* 2) *den Sommer zuzubringen*, inf. aor. v. θερίζω. 3) wodurch? 4) *wird geprüft*, v. ἐξετάζω. 5) part. praes. v. δίδωμι, *und gibt.* 6) ἔδωκε, *hat schon oft gegeben*, aor. 1. v. δίδωμι. 7) *es theilten*, v. διαιρέω. 8) v. οὗτος. 9) *sie sagten*, v. φημί. 10) acc. c. inf. 11) v. δίδους, part. praes. v. δίδωμι, *indem sie beilegten.* 12) das Neutrum im Deutschen durch den Zusatz: *etwas.* 13) *macht*, v. ποιέω. 14) *wird*, v. γίγνομαι, § I, 25, 15. 15) v. μέγας. 16) v. πᾶς. 17) *trägt*, *bringt*, v. φέρω.

13. *Πλάτων φησί*[1]) *τὰς Μούσας*[2]) *ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν εὐφυῶν οἰκεῖν*[2]). **14.** *Κολάζειν*[3]) *μὲν δεῖ τοὺς φιλοψευδεῖς, φιλεῖν*[4]) *δὲ τοὺς φιλαλήθεις.* **15.** *Τοὺς οἴνου ἀκρατεῖς οὐκ ἂν*[5]) *δύναιο*[5]) *ἐπιμελεῖς ποιῆσαι*[6]). **16.** *Τράπεζαν πολυτελῆ μὲν τύχη παρατίθησιν*[7]), *αὐτάρκη δὲ σωφροσύνη.* **17.** *Οἱ μὲν ἀκρατεῖς ἐν ταῖς ἀρρωστίαις, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ταῖς ἀτυχίαις εἰσὶ δυςθεράπευτοι.* **18.** *Ζήλου*[8]) *τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.* **19.** *Κέκροψ, συμφυὲς ἔχων*[9]) *σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος, τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσε*[10]) *πρῶτος.* **20.** *Τὸ ἀληθὲς πικρόν ἐστι καὶ ἀηδὲς τοῖς ἀνοήτοις, τὸ δὲ ψεῦδος γλυκὺ καὶ προςηνές· ὥςπερ καὶ τοῖς νοσοῦσι*[11]) *τὰ ὄμματα τὸ μὲν φῶς ἀνιαρόν, τὸ δὲ σκότος ἄλυπον καὶ φίλον.* **21.** *Ἡ τύχη δύναται*[12]) *νόσῳ περιβαλεῖν*[13]) *καὶ χρήματα ἀφελέσθαι*[14]), *κακὸν δὲ καὶ δειλὸν καὶ ταπεινόφρονα καὶ ἀγεννῆ καὶ φθονερὸν οὐ δύναται ποιῆσαι*[15]) *τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνδρώδη καὶ μεγαλόψυχον.* **22.** *Πάντα τὰ ἀγαθὰ ὠφέλιμά ἐστι*[16]) *καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα καὶ λυσιτελῆ καὶ σπουδαῖα καὶ πρέποντα καὶ καλὰ καὶ οἰκεῖα· τὰ δὲ κακὰ ἐκ τῶν ἐναντίων πάντα βλαβερὰ καὶ δύσχρηστα καὶ ἀσύμφορα καὶ ἀλυσιτελῆ καὶ φαῦλα καὶ ἀνοικεῖα καὶ ἀπρεπῆ καὶ αἰσχρά.* **23.** *Βραχὺς ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρά.* **24.** *Οὔτε μάχαιραν ἀμβλεῖαν οὔτε παρρησίαν ἄτακτον ἔχειν*[17]) *δεῖ.* **25.** *Ἡ μὲν ῥίζα τῆς παιδείας ἐστὶ πικρά, οἱ δὲ καρποὶ*

---

1) *sagt*, v. *φημί*. 2) acc. c. inf. *dass — wohnen*, inf. v. *οἰκέω*. 3) *strafen*, inf. v. *κολάζω*. 4) *lieben*, inf. v. *φιλέω*. 5) *man kann wohl*, 2. sg. optat. praes. v. *δύναμαι*. 6) *machen*, inf. aor. v. *ποιέω*. 7) *setzt vor*, v. *παρατίθημι*. 8) *eifre nach*, v. *ζηλόω*, wem? acc. 9) part. praes. v. *ἔχω*, *welcher hatte*. 10) *herrschte* (als König), aor. v. *βασιλεύω*, worüber? gen. 11) *νοσῶν, οῦντος*, part. praes. v. *νοσέω*, *denen, welche — leiden*, woran? acc. 12) *kann*, v. *δύναμαι*. 13) *heimsuchen*, inf. aor. 2. v. *περιβάλλω*, werfe um (etwas) herum, womit? dat. 14) *nehmen*, inf. aor. 2. med. v. *ἀφαιρέω*. 15) *machen*, inf. aor. v. *ποιέω*. 16) s. I, 25, 15. 17) *haben*, inf. v. *ἔχω*.

γλυκεῖς. **26.** Οἱ Στωϊκοὶ ἔφασκον[1]) δύο[2]) μὲν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων κοῦφα εἶναι[2]), πῦρ καὶ ἀέρα· φύσει δὲ δύο βαρέα, ὕδωρ καὶ γῆν. **27.** Τὰ ὄρη πόρρωθεν φαίνεται[3]) ἀεροειδῆ καὶ λεῖα, ἐγγύθεν δὲ τραχέα. **28.** Οὐ πολυτελὴς τράπεζα τὸν ἡδὺν γεννᾷ[4]) βίον, ἀλλὰ νήφων λογισμός. **29.** Τὰ ἐπίπονα[5]) τῶν ἡδέων[6]) μᾶλλον ἡγοῦ[7]) συντελεῖν[6]) εἰς ἀρετήν. **30.** Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει[8]) λύπην. **31.** Ἔργον ἐστὶ μακρὰν συνήθειαν ἐν βραχεῖ χρόνῳ λύειν[9]). **32.** Ἡ μὲν ἀμαθία θρασεῖς τοὺς ἀνθρώπους, ἡ δὲ παιδεία σοφοὺς ἀπεργάζεται[10]). **33.** Κέρδος αἰσχρὸν[11]) βαρὺ κειμήλιον. **34.** Οἱ θρῖπες ἐμφύονται[12]) μάλιστα τοῖς ἁπαλοῖς καὶ γλυκέσι ξύλοις. **35.** Ἠ χάριέν[13]) ἐστ᾽ ἄνθρωπος, ἂν ἄνθρωπος ᾖ[14]). **36.** Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ γῆ μάλιστά ἐστι μέλαινα. **37.** Οὐ πᾶσι φαίνεται[15]) τὰ αὐτὰ ἡδέα τε καὶ λυπηρά, καθάπερ λευκά τε καὶ μέλανα. **38.** Ἡγεμόνι ἀεὶ αἱ μέλισσαι ἑκοῦσαι πείθονται[16]). **39.** Εἰς ὄμματ᾽ εὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι[17]) γλυκύ[18]). **40.** Οἱ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὖνοί εἰσιν. **41.** Πολλοὶ δοκοῦσι[18]) σώφρονες εἶναι ἄνδρες, σὺν[19]) κόσμῳ στείχοντες[20]), ἐλαφρόνοι περ[21]) ὄντες[21]). **42.** Ἡ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς διατριβὴ τὸν νυστάζοντα καὶ ἀμαθῆ φύσει ἐγείρει[22]), καὶ εὐμαθῆ καὶ μνήμονα καὶ ἀγχίνουν ἀπεργάζεται[10]). **43.** Πλάτων τὸν κόσμον ἔφησε[23]) ζῷον

---

1) *sagten*, v. φάσκω. 2) acc. c. inf. 3) *scheinen*, 3. sg. v. φαίνομαι, s. I, 25, 15. 4) *schafft*, v. γεννάω, erzeuge. 5) *glaube*, imperat. v. ἡγέομαι. 6) acc. c. inf. *dass — beitrage*, inf. v. συντελέω. 7) s. I, 10, 11. 8) *gebiert*, v. τίκτω. 9) *aufzugeben*, v. λύω, löse. 10) *macht*, v. ἀπεργάζομαι. 11) ergänze: *ist*. 12) *wachsen* (in etwas), 3. pl. v. ἐμφύομαι, wo? dat. 13) s. IX, 4, 12. 14) *ist*, conjunct. v. εἰμί. 15) *scheint*, v. φαίνομαι, s. Anm. 3. 16) *folgen*, 3. pl. med. v. πείθω, überrede. 17) *zu blicken*, inf. aor. v. ἐμβλέπω, *blicke hinein*. 18) ergänze: *ist*. 18) *scheinen*, 3. pl. v. δοκέω, construirt wie videri. 19) hier: *in*. 20) part. praes. v. στείχω, *indem sie einhergehen*. 21) *und sind doch*, part. praes. v. εἰμί. 22) *erweckt*, v. ἐγείρω. 23) *erklärte*, aor. v. φημί, wofür? acc.

ἔμψυχον καὶ ἔννουν. **44.** *Λύπην εὔνους ἰᾶται*[1]) *λόγος.* **45.** *Βελλεροφόντης ἔκτεινε*[2]) *τὴν πυρίπνουν Χίμαιραν.* **46.** *Ὁ τοῦ φίλου τρόπος ἁπλοῦς ἐστι καὶ ἀφελὴς καὶ ἄπλαστος.* **47.** *Ἀλέξανδρος φιάλην χρυσῆν καὶ κρατῆρας χρυσοῦς ἐνέβαλεν*[3]) *εἰς τὸν Ἰνδικὸν πόντον, χαριστήρια*[4]) *τῷ Ποσειδῶνι*[5]). **48.** *Οἱ Ἕλληνες εἶχον*[6]) *κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνημῖδας.* **49.** *Γηρυόνης εἶχε*[7]) *φοινικᾶς βόας.* **50.** *Ἑρμῆς χρυσῇ ῥάβδῳ τὰς ψυχὰς ἐψυχαγώγει*[8]). **51.** *Οἱ Σπαρτιᾶται εἰς τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀγῶνα στολὴν*[4]) *εἶχον*[6]) *φοινικίδα, καὶ χαλκῆν ἀσπίδα.* **52.** *Ῥωμύλος ἐν τοῖς ἄλλοις λαφύροις καὶ χαλκοῦν ἐκόμισε*[9]) *τέθριππον ἐκ Καμερίας.* **53.** *Οἱ Ἀθηναῖοι χιτῶνας τε λινοῦς ἐφόρουν*[10]) *καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀνεδοῦντο*[11]) *τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν.* **54.** *Θησεὺς λέγεται*[12]) *ἐν Κύπρῳ δύο μικροὺς ἀνδριαντίσκους ἱδρύσασθαι*[13])*, τὸν μὲν ἀργυροῦν, τὸν δὲ χαλκοῦν.* **55.** *Ἡ παιδεία ὁμοία ἐστὶ χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει*[14]) *καὶ πολυτέλειαν.* **56.** *Νῖσος, Μεγαρέων βασιλεύς, πορφυρᾶν εἶχεν*[7]) *ἐν μέσῃ τῇ κεφαλῇ τρίχα, ἧς*[15]) *ἀφαιρεθείσης*[15]) *ἐτελεύτησεν*[16]). **57.** *Περιφήτης, ἀνὴρ κακοῦργος, ὃν Θησεὺς ἀπέκτεινε*[17])*, πόδας ἀσθενεῖς ἔχων*[18])*, ἐφόρει*[19]) *κορύνην σιδηρᾶν, δι' ἧς τοὺς παριόντας*[20]) *ἔκτεινεν*[2]). **58.** *Κίμων φιλοτιμούμενος*[21]) *ἐξανευρεῖν*[22]) *τὸν Θησέως τά-*

---

1) *heilt*, v. ἰάομαι. 2) *tödtete*, aor. 1. v. κτείνω. 3) *warf hinein*, aor. 2. v. ἐμβάλλω. 4) als was? 5) für wen? 6) *hatten*, v. ἔχω. 7) *hatte.* 8) *führte in den Hades*, v. ψυχαγωγέω, womit? dat. 9) *führte hinweg*, aor. v. κομίζω. 10) *trugen*, v. φορέω. 11) *steckten sich auf*, med. v. ἀναδέω, wodurch? dat. 12) *soll*, dicitur, v. λέγω. 13) *errichtet haben*, aor. med. v. ἱδρύω. 14) *sie hat*, v. ἔχω. 15) gen. abs. *und als ihm dieses genommen wurde*, part. aor. 1. pass. v. ἀφαιρέω. 16) *starb er*, aor. v. τελευτάω. 17) *tödtete*, aor. v. ἀποκτείνω. 18) part. praes. v. ἔχω, *da er hatte.* 19) *führte*, v. φορέω. 20) part. praes. v. πάρειμι, *diejenigen, welche vorübergingen, die Vorübergehenden.* 21) part. praes. v. φιλοτιμέομαι, *welcher sich bestrebte.* 22) *aufzufinden*, aor. 2. v. ἐξανευρίσκω.

φον εὗρε[1]) θήκην τε μεγάλου σώματος αἰχμήν τε παρακειμένην χαλκῆν καὶ ξίφος. **59.** Εἶχον[2]) αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειραμένας[3]) φολίσι δρακόντων[4]), ὀδόντας δὲ μεγάλους ὡς συῶν[4]), καὶ χεῖρας χαλκᾶς καὶ πτέρυγας χρυσᾶς. **60.** Μεγάλου ὄγκου πτῶμα γίγνεται[5]) μέγα. **61.** Αἱ Ἰνδικαὶ κύνες εἰσὶν ἰσχυραί, μεγάλαι, ποδώκεις, οὐκ ἄψυχοι. **62.** Ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται[6]). **63.** Γαστὴρ ἄγαν πληρουμένη[7]) ὕπνον πολὺν ἐπάγεται[8]). **64.** Περὶ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Ἀχαΐαν καὶ τῆς Εὐβοίας τὰς κοιλάδας πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἐγένοντο[9]) σεισμοί. **65.** Ἐμπεριέχει[10]) ἡ γῆ πολλὰς ἐν ἑαυτῇ καθάπερ ὕδατος[11]), οὕτως δὲ καὶ πυρὸς[11]) πηγάς. **66.** Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε[12]), ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά. **67.** Τὸν ἰσχυρὸν ὄντα[13]) δεῖ πρᾷον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται[14]) μᾶλλον ἢ φοβῶνται[15]). **68.** Γενναῖα καλοῦμεν[16]) τῶν ζῴων[17]), ὁπόσα καλὰ καὶ μεγάλα καὶ ὠφέλιμα ὄντα[18]) πραέα ἐστὶ[19]) πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. **69.** Ὁ Νεῖλος πραεῖαν τὴν ῥύσιν ποιεῖται[20]). **70.** Οἱ ποιμένες ἐπιμελοῦνται[21]), ὅπως σῶαι ἔσονται[22]) αἱ οἷς.

---

1) *fand* (es), aor. 2. v. *εὑρίσκω.* 2) s. IX, 48, 6. 3) part. perf. pass. v. *περισπειράω*, *umgeben*, *umwunden*; womit? dat. 4) im Deutschen mit *von.* 5) *wird*, v. *γίγνομαι.* 6) *sie wenden sich*, med. v. *τρέπω.* 7) part. praes. pass. v. *πληρόω*, *wenn gefüllt wird.* 8) *führt er herbei*, med. v. *ἐπάγω.* 9) *fanden statt*, aor. 2. v. *γίγνομαι.* 10) *es enthält*, v. *ἐμπεριέχω.* 11) wovon? 12) *sage*, imperat. v. *λέγω.* 13) part. praes. v. *εἰμί*, *derjenige*, *welcher — ist.* 14) *Ehrfurcht haben*, 3. pl. conj. v. *αἰδέομαι.* 15) *sich fürchten*, 3. pl. conj. v. *φοβέομαι.* 16) *wir nennen*, v. *καλέω.* 17) im Deutschen mit *von.* 18) part. praes. v. *εἰμί*, *(welche) — sind und zugleich.* 19) s. I. 25. 15. 20) *hat*, med. v. *ποιέω*, *mache.* 21) *sorgen dafür*, v. *ἐπιμελέομαι.* 22) *sind*, fut. v. *εἰμί.* Im Griechischen steht abweichend vom Deutschen nach *ἐπιμελεῖσθαι*, *ὅπως* u. ähnl. Ausdrücken der indic. futuri.

X.

Comparation.

1. Οὐδὲν πικρότερόν ἐστι τῆς ἀνάγκης[1]). 2. Πόλεμος ἔνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς αἱρετώτερος. 3. Χάλαζα ἐν ταῖς εὐδιεινοτέραις συμβαίνει[2]) χώραις ἢ ὥραις, θέρους[3]) μάλιστα καὶ μετοπώρου[3]). 4. Ἀναγκαιότατον μάθημά ἐστι τὸ ἀπομαθεῖν[4]) τὰ κακά. 5. Ἀγησίλαος τῶν φίλων[5]) οὐ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς προθυμοτάτους μάλιστα ἠσπάζετο[6]). 6. Ἀγησίλαος πρᾳότατος φίλοις ὢν[7]) ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν. 7. Τῶν σωμάτων θηλυνομένων[8]) καὶ αἱ ψυχαὶ πολὺ ἀρρωστότεραι γίγνονται[9]). 8. Οὐκ ἔστιν ἀρετῆς[1]) κτῆμα τιμιώτερον. 9. Διογένης ἐρωτηθείς, τί τῶν[10]) κατὰ τὸν βίον ἀκρότατον, εἶπεν, Ἐλπίς. 10. Ἀρετῆς οὐδὲν χρῆμα σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστιν. 11. Σπάρτη πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων εὐνομωτάτη ἦν. 12. Ἡ πενία καὶ πρὸς τὰς τέχνας δεινοτέρους καὶ πρὸς τὸν βίον τεχνικωτέρους τοὺς ἀνθρώπους καθίστησιν[11]). 13. Ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττου[12]) μὴ πλουσιώτερος, ἀλλ' ἐνδοξότερος. 14. Σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατον ἁπάντων κτημάτων. 15. Βέλεσυς ἐπισημότατος ἦν τῶν ἱερέων, οὓς Βαβυλώνιοι ἐκάλουν[13]) Χαλδαίους. 16. Χαλδαῖοι

---

1) s. I, 10, 11. 2) *tritt ein*, v. συμβαίνω. 3) gen. auf die Frage wann? s. VIII, 44, 15. 4) *das Verlernen*, inf. aor. 2. ἀπομανθάνω. Der Grieche setzt zum inf., auch wenn er ihn mit dem Artikel verbindet, die Casus, welche das verbum regiert; im Deutschen steht der gen. 5) im Deutschen mit *von*. 6) *hielt in Ehren*, v. ἀσπάζομαι, bewillkommne. 7) part. praes. v. εἰμί, *welcher — war*. 8) gen. absol. part. praes. pass. v. θηλύνω, *wenn — verweichlicht werden*. 9) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 10) den gen. mit *von*; τὰ κ. τ. β. *die Dinge im Leben*. Statt der allgemeinen Ausdrücke: Dinge, Verhältnisse, Angelegenheiten u. ä. gebraucht der Grieche in solchen Verbindungen nur das neutr. pl. des Artikels. 11) *macht*, v. καθίστημι. 12) *gehe ab*, imperat. v. ἀπαλλάττομαι. 13) *nannten*, v. καλέω.

τῶν ἀρχαιοτάτων ἦσαν[1]) Βαβυλωνίων. **17.** Ἐν τῇ Ἀττικῇ αἱ ὧραι πρᾳόταταί ἦσαν, καὶ τὰ τῶν ὡρῶν ἀγαθὰ πρωιαίτατα μὲν ἤρχετο[2]), ὀψιαίτατα δὲ ἔληγεν[3]). **18.** Ψυχὴ ψυχῆς[4]) ἐρρωμενεστέρα πρὸς τὰ δεινά ἐστι φύσει. **19.** Οἱ χαίροντες[5]) λαλίστατοί εἰσιν. **20.** Νέος ὢν[6]) ἀκούειν[7]) τῶν γεραιτέρων θέλε[8]). **21.** Ἔργα μὲν τῶν νεωτέρων, βουλαὶ δὲ τῶν γεραιτέρων κράτος ἔχουσιν[9]). **22.** Μίνως παλαίτατος ὢν[10]) ἀκοῇ ἴσμεν[11]) ναυτικὸν ἐκτήσατο[12]). **23.** Ναυμαχία παλαιτάτη ἐγένετο[13]) Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους. **24.** Ἐγὼ νομίζω πατρὶ φίλτατον τέκνον, παισίν τε τοὺς τεκόντας. **25.** Περὶ μεγάλων πραγμάτων σκοπουμένῃ[14]) εὐνουστάτη σύμβουλος ἡ παρρησία.

26. Διογένης ἐρωτηθείς, τί ἡ γῆ βαστάζει[15]) βαρύτερον[16]), ἔφη, Ἄνθρωπον ἀπαίδευτον. **27.** Κίρκοι μὲν ὀξύτατοι, κύνες δ' ὀσφρητικώτατοι. **28.** Ἀετὸς ὀξύτατός ἐστι πάντων τῶν πτηνῶν. **29.** Τῶν Ἀραβίων λίθων λαμπροτάτη μὲν ἡ λευκότης, βαρύτατος δὲ ὁ σταθμός. **30.** Οἱ Αἰθίοπες μελάντεροί εἰσι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων[4]). **31.** Τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἱδρύετο[17]) τόποις. **32.** Θαλῆς ἔφησεν[18]), ὅτι σαφέστατος ἔλεγχος πραγμάτων ἁπάντων ἐστὶν ὁ χρόνος· οὗτος γὰρ τὴν ἀλή-

---

1) *stammten*, von wem? gen. 2) *begannen*, 3. sg. v. ἄρχομαι, s. I, 25, 15. 3) *hörten auf*, 3. sg. v. λήγω. 4) s. I, 10, 11 (*als die andere*). 5) part. praes. v. χαίρω, *diejenigen, welche sich freuen*. 6) part. praes. v. εἰμί, *da, so lange du bist*. 7) *hören*, inf. v. ἀκούω, auf wen? gen. 8) *wolle*, imperat. v. θέλω. 9) *haben*, 3. pl. v. ἔχω. 10) nach deutscher Auffassung statt τούτων, οὕς, *von denen, welche*. 11) *wir kennen*, v. οἶδα, wodurch? dat. 12) *schuf sich*, aor. med. v. κτάομαι. 13) *war* (ergänze: *die Seeschlacht*), aor. 2. v. γίγνομαι. 14) *wenn sie mit Ernst nachzudenken hat*, part. praes. med. v. σκοπέω. 15) *trage*, 3. sg. ind. v. βαστάζω, s. VIII, 24, 20. 16) den comparat. im Deutschen durch den posit. mit *zu*. 17) *wurden errichtet*, 3. sg. v. ἱδρύω, s. I, 25, 15. 18) *behauptete*, aor. v. φημί.

θειαν ἐμφανίζει[1]). **33.** Οὐχ οἱ πλατεῖς, οὐδὲ οἱ εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι. **34.** Πλοῦτος ἀσθενὴς ἄγκυρα, δόξα δὲ ἔτι ἀσθενεστέρα. **35.** Σεμίραμις ἐπιφανεστάτη ἦν ἁπασῶν τῶν κατ᾽ αὐτὴν[2]) γυναικῶν. **36.** Κόνων ἐπιμελέστατος ἦν στρατηγός. **37.** Πολλοὶ ἐκ πλουσιωτάτων πενέστατοι ἐγένοντο[3]). **38.** Κριτίας τῶν τριάκοντα πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἦν. **39.** Ἀλκιβιάδης ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστότατος ἐγένετο[4]). **40.** Εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ κόσμιοι τῶν ἀκολάστων[5]). **41.** Ἡ Βακτριανὴ χώρα εὐδαιμονεστάτη ἦν καὶ εὐφορωτάτη.

42. Οὐδείς ποτε ἄνθρωπος οὔτε κτῆμά τι ἀγροῦ ἥδιον κέκτηται[6]), οὔτε ἐπιμέλειαν ἡδίω τινὰ γεωργίας εὕρηκεν[7]). **43.** Οἱ ἔπαινοι παρὰ τῶν ἐλευθερωτάτων ἥδιστοί εἰσιν. **44.** Αἴσχιστόν ἐστι, τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατον ἀποφυγεῖν[8]). **45.** Οὐδέν ἐστιν ἔχθιον βουλῆς κακῆς. **46.** Πόνοις καὶ τάχει οἱ ὀλίγοι τῶν πολλῶν πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ πολλοὶ τῶν ὀλίγων περιγίγνονται[9]). **47.** Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα[10]) γιγνόμενα[11]) μάλιστα τέρπει[12]). **48.** Διογένης ἐρωτηθείς, τί μάλιστα γηράσκει[13]) παρ᾽ ἀνθρώποις, εἶπε, Χάρις. **49.** Ἡ γεωργία πολίτας ἀρίστους καὶ εὐνουστάτους παρέχεσθαι[15]) δοκεῖ[14]) τῷ κοινῷ. **50.** Πόλις, ἐν ᾗ μάλιστα οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται[16]), ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα[10]) διάγει[17]) καὶ ἐν πολέμῳ ἀνυπόστατός ἐστιν.

---

1) *bringt ans Licht*, v. ἐμφανίζω. 2) s. VI, 26, 23. *κατά, zur Zeit.* 3) *wurden*, aor. 2. v. γίγνομαι. 4) s. X, 23, 13. 5) s. I, 10, 11. 6) *hat zu eigen gewonnen*, perf. v. κτάομαι. 7) *hat gefunden*, perf. v. εὑρίσκω. 8) *zu fliehen*, aor. 2 v. ἀποφεύγω. 9) *gewinnen die Oberhand*, v. περιγίγνομαι, über wen? gen 10) Als Adverbium des Superlativs dient das neutr. pl.; als Adverbium des Comparativs das neutr. sg. 11) part. praes. v. γίγνομαι, *das, was geschieht*; s. II, 20, 2. 12) *ergötzt*, v. τέρπω, s. I, 25, 15. 13) *altere*, ind. v. γηράσκω, s. VIII, 24, 20. 14) *scheint*, v. δοκέω. 15) *zu verschaffen*, v. παρέχομαι. 16) *gehorchen*, 3. pl. v. πείθομαι. 17) *besteht*, v. διάγω, dego.

51. Ἅπασα φύσις *βελτίων* γίγνεται[1]) παιδείαν προςλαβοῦσα[2]) τὴν προςήκουσαν. **52.** Ἡ ἀρετὴ ἕξις ἡ *βελτίστη* ψυχῆς. **53.** Πολὺ *κρεῖττον* ἐν δόξαις τελευτῆσαι[3]) τὸν βίον μᾶλλον ἢ ζῆν[4]) ἐν ἀτιμίαις. **54.** Οἱ φύσει ἀσθενέστεροι μελετῶντες[5]) *κρείττους* γίγνονται[6]). **55.** *Κράτιστοι* τῶν νόμων εἰσὶν οὐκ[7]) ἐξ ὧν εὐπορώτατοι, ἀλλ᾽[7]) ἐξ ὧν ἐπιεικέστατοι καὶ πολιτικώτατοι γίγνονται[6]) οἱ ἄνθρωποι. **56.** Ἀναρχίας[8]) οὐδὲν *κάκιον* ἀνθρώποις[9]). **57.** Ἐν ἀγνοίᾳ τῶν *κρειττόνων*[10]) ἀνάγκη δουλεύειν[11]) τοῖς *χείροσιν*[10]). **58.** Ἐλπίδων ἀγαθῶν οὐδὲν *ἧττον* οἱ δοῦλοι τῶν ἐλευθέρων[8]) δέονται[12]), ἀλλὰ καὶ *μᾶλλον*, ὅπως μένειν[13]) ἐθέλωσιν[14]). **59.** Οἷς[15]) *μάλιστα* τὰ παρόντα[10]) ἀρκεῖ[16]), *ἥκιστα* τῶν ἀλλοτρίων[10]) ὀρέγονται[17]). **60.** Ἀγησίλαος τοὺς διαβόλους *μᾶλλον* ἢ τοὺς κλέπτας ἐμίσει[18]), *μείζω* ζημίαν ἡγούμενος[19]) φίλων ἢ χρημάτων στερίσκεσθαι[20]). **61.** Τὸ κροκοδείλου ᾠὸν οὐ *μεῖζόν* ἐστι χηνείου[21]). **62.** Εὐδαιμονία ἐστὶ τὸ *ἄριστον* ἐν τῷ βίῳ, ἢ τὸ *μέγιστον* τῶν ἀγαθῶν, ἢ τὸ *κράτιστον*. **63.** Σωκράτης ἔφη *μεγίστην* μὲν ἀρχὴν[22]) εἶναι[22]) τὴν βασιλείαν, *ἀρίστην* δὲ τὸ ἑαυτοῦ ἄρχειν[23]). **64.** *Μεγίστη* ἐστὶ συμμαχία καὶ βεβαιοτάτη τὸ τὰ δίκαια πράττειν[24]). **65.** Ὅσῳπερ[25]) ἂν ᾖ[26]) συνετώ-

---

1) *wird*, v. γίγνομαι. 2) part. aor. 2. v. προςλαμβάνω, *wenn sie* (dazu) *erhält*. 3) *enden*, inf. aor. v. τελευτάω. 4) *leben*, inf. v. ζάω. 5) part. praes. v. μελετάω, *indem sie sich üben*, *durch Uebung*. 6) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 7) ergänze: *diejenigen*. 8) s. I, 10, 11. 9) für wen? 10) s. II, 20, 2. 11) *dienen*, inf. v. δουλεύω. 12) *bedürfen*, 3. pl. v. δέομαι. 13) *bleiben*, inf. v. μένω. 14) (damit) *sie wollen*, conj. v. ἐθέλω. 15) Im Deutschen ist vor das Relativum *diejenigen* zu setzen. 16) *genügt*, v. ἀρκέω, s. I, 25, 15. 17) *streben*, 3. pl. v. ὀρέγομαι, wornach? gen. 18) *hasste*, v. μισέω. 19) part. praes. v. ἡγέομαι, *indem er es hielt*, wofür? acc. 20) *beraubt zu werden*, v. στερίσκω. 21) ergänze ᾠοῦ, *als das Ei*. 22) acc. c. inf. 23) inf. v. ἄρχω, das Herrschen, *die Herrschaft*; worüber? gen. 24) inf. v. πράττω, das Thun, *zu thun*; s. X, 4, 4. 25) *je*. 26) *ist*, conj. v. εἰμί, s. ἄν, 2.

τερος ὁ ἀκουστής, τοσούτῳ[1]) μειόνων δεήσεται[2]) τῶν ἀποδείξεων, καὶ τοσούτῳ[1]) θᾶττον συναινέσει[3]) τῷ κεφαλαίῳ τοῦ λόγου. **66.** Ἡ τελευταία χάρις, καιρὸν ἔχουσα[4]), κἂν[5]) ἐλάσσων ᾖ[6]), δύναται[7]) μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι[8]). **67.** Μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπου σώματι. **68.** Τὸ ὕδωρ πλείστου ἄξιόν ἐστι· μιγνύμενον[9]) γὰρ πᾶσι τοῖς τρέφουσιν[10]) ἡμᾶς[11]) εὐκατεργαστότερά τε καὶ ὠφελιμώτερα καὶ ἡδίω ποιεῖ[12]). **69.** Ἡ Ἰνδικὴ χώρα πλείστους καὶ μεγίστους ἐλέφαντας ἐκτρέφει[13]), ὧν[14]) ζῶσιν[15]) οἱ πλεῖστοι καθάπερ ὁ μακροβιώτατος ἄνθρωπος, οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες[16]) ἔτη[17]) διακόσια. **70.** Κρεῖττον[18]) πρὸς εὐδαιμονίαν ἐλάττω κεκτῆσθαι[19]) ἢ πολλὰ μετὰ φθόνου· καὶ γὰρ καλλίων καὶ ἡδίων οὗτος ὁ βίος. **71.** Ἐν τῇ κρατίστῃ πόλει ὑπὸ τῶν ἀρίστων τοῦ καλλίστου γέρως ἐκρίθη[20]) Ἀγησίλαος. **72.** Κάλλιστος στέφανός ἐστιν ὁ ἀπὸ παιδείας. **73.** Θάλεω ἀποφθέγματά ἐστι[21]) τάδε· πρεσβύτατον τῶν ὄντων[22]) θεός· ἀγέννητος γάρ. κάλλιστον κόσμος· ποίημα γὰρ[23]) θεοῦ. μέγιστον τόπος· ἅπαντα γὰρ χωρεῖ[24]). τάχιστον νοῦς· διὰ παντὸς γὰρ τρέχει[25]). ἰσχυρότατον ἀνάγκη· κρατεῖ[26]) γὰρ πάντων. σοφώτατον χρόνος· ἀνευρίσκει[27]) γὰρ πάντα. **74.** Πλείω τε ἕκαστα[28]) γίγνε-

---

1) *desto.* 2) *wird er bedürfen*, v. δέομαι. 3) *wird er beistimmen*, v. συναινέω. 4) part. praes. v. ἔχω, *welche — hat, trifft.* 5) Krasis v. καὶ ἄν. 6) *ist*, conj. v. εἰμί, s. ἄν, 1. 7) *kann*, v. δύναμαι. 8) *vergessen machen*, inf. aor. v. λύω, *löse.* 9) part. praes. v. μίγνυμι, *beigemischt.* 10) neutr. pl. part. praes. v. τρέφω, *das, was ernährt;* s. II, 20, 2. 11) acc. pl. v. ἐγώ. 12) *macht*, v. ποιέω. 13) *ernährt, hat*, v. ἐκτρέφω. 14) d. gen. durch *von.* 15) *leben*, 3. pl. v. ζάω. 16) part. aor. v. γηράω, *diejenigen, welche alt werden.* 17) acc. auf die Frage wie lange? 18) ergänze: *ist es.* 19) *zu besitzen*, inf. perf. v. κτάομαι, erwerbe. 20) *wurde für würdig erklärt*, aor. v. κρίνω, beurtheile. 21) *sind*, s. I, 25, 15. 22) τὰ ὄντα, part. praes. v. εἰμί, *das, was existirt.* 23) ergänze: *sie ist.* 24) *er fasst, nimmt auf*, v. χωρέω. 25) *er läuft*, v. τρέχω. 26) *sie bezwingt*, v. κρατέω, wen? gen. 27) *sie erfindet*, v. ἀνευρίσκω. 28) s. II, 20, 2.

ται[1]) καὶ ῥᾴονα καὶ καλλίονα, ὅταν τις ἓν[2]) κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν ἄλλων[3]) ἄγων[4]), πράττῃ[5]). **75.** Τῆς πρὸς ἀνατολὰς κεκλιμένης[7]) γῆς[6]) πιοτέρας οὔσης[6]) εὐγενέστερα καὶ μείονα φύεται[8]) ζῷα. **76.** Παρ' Αἰγυπτίοις τῶν ταφῶν τρεῖς ὑπῆρχον[9]) τάξεις, ἥ τε πολυτελεστάτη καὶ μέση καὶ ταπεινοτάτη· κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀνάλουν[10]) ἀργυρίου τάλαντον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν μνᾶς εἴκοσι, κατὰ δὲ τὴν ἐσχάτην παντελῶς ὀλίγον τι δαπάνημα. **77.** Θαλῆς πρῶτος τὴν ὑστάτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς τριακάδα[11]) εἶπεν. **78.** Οὐδεὶς ἂν[12]) ἡμᾶς[13]) λέγων[14]) πείσειεν[12]), ὅπως χρὴ τοῦ δικαίου[15]) ποιεῖσθαί[16]) τι προὐργιαίτερον.

XI.

Zahlwörter.

1. Μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ[17]), οὐδὲ μία χειρὸς ἔκτασις ὄρχησιν. **2.** Ἀγαθῷ οὐδεὶς[18]) περὶ οὐδενὸς[18]) οὐδέποτε ἐγγίγνεται[19]) φθόνος. **3.** Ἡ κολακεία τέρψιν μὲν ἔχει[20]), χρείαν δ' οὐδεμίαν παρέχεται[21]). **4.** Διογένης ἐρωτηθείς, τί ἐστι φίλος, Μία, εἶπε, ψυχὴ ἐν δύο σώμασι κειμένη[22]).

---

1) *wird*, v. γίγνομαι, s. I, 25, 15. 2) v. εἷς. 3) neutr. pl.; d. gen. durch *von*. 4) part. praes. v. ἄγω, *indem er hat*. 5) *thut*, conj. v. πράττω, im Deutschen nach ἕν zu stellen. 6) gen. absol. *da — ist*, part. praes. v. εἰμί. 7) part. perf. pass. v. κλίνω, *geneigt*, *liegend*. 8) *giebt es; wachsen heran*, 3. sg. pass. v. φύω, erzeuge; s. Anm. 1. 9) *gab es*, *waren vorhanden*, v. ὑπάρχω. 10) *wendete man auf*, 3. pl. v. ἀναλίσκω. 11) Er zählte die Tage des Monats ohne Abtheilungen zu machen von 1 bis 30. Die Griechen hatten ähnliche Abtheilungen wie die Römer. 12) *kann wohl überreden*, opt. aor. v. πείθω. 13) s. X, 68, 11. 14) part. praes. v. λέγω, indem er redet, *durch Worte*. 15) s. I, 10, 11. 16) *halten*, inf. v. ποιέομαι, wofür? acc. 17) *macht*, v. ποιέω. 18) s. VIII, 30, 13. *ein*, *etwas*. 19) *entsteht*, *kommt*, v. ἐγγίγνομαι. 20) *hat*, *ruft hervor*, v. ἔχω. 21) *bringt*, med. v. παρέχω. 22) part. v. κεῖμαι, *welche liegt*, *wohnt*.

5. Ἀρριανός φησι[1]) τὰς νεφέλας[2]) εἰς τὸ ἄνω οὐχ ὑπὲρ εἴκοσιν γε ἀπὸ γῆς σταδίους ἀναφέρεσθαι[2]). 6. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐδαπάνησαν[3]) εἰς τὸ ἱππικὸν ἐγγὺς τεσσαράκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ[4]). 7. Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἀφηγήσατο[5]) τῆς σχολῆς ἔτη[6]) δυοῖν δέοντα ἑξήκοντα. 8. Ἀπέχει[7]) ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους[8]) ἑβδομήκοντα. 9. Βριάρεως, Γύης, Κόττος χεῖρας μὲν εἰς ἑκατόν, κεφαλὰς δὲ εἰς πεντήκοντα εἶχον[9]). 10. Σωκράτης κατεδικάσθη[10]) διακοσίαις ὀγδοήκοντα μιᾷ πλείοσι[11]) ψήφοις τῶν ἀπολυουσῶν[12]). 11. Ἐπιμενίδης ἐτελεύτησε[13]) βιοὺς[14]) ἔτη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ὡς δὲ Κρῆτες λέγουσιν[15]), ἑνὸς δέοντα τριακόσια. 12. Ὅμηρος πεποίηκε[16]) χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν[17]) τὰς μὲν Βοιωτῶν εἴκοσι και ἑκατὸν ἀνδρῶν[18]), τὰς δὲ Φιλοκτήτου πεντήκοντα, δηλῶν[19]) τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας. 13. Τὸ τῆς Νίνου τεῖχος τὸ[20]) μὲν ὕψος εἶχε[21]) ποδῶν ἑκατόν, τὸ δὲ πλάτος τρισὶν ἅρμασιν[22]) ἱππάσιμον ἦν· οἱ δὲ σύμπαντες πύργοι τὸν μὲν ἀριθμὸν[23]) ἦσαν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τὸ[20]) δ' ὕψος εἶχον[9]) ποδῶν διακοσίων. 14. Οἱ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς Ἡλίου βασιλείας συλλογισάμενοι[24]) μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔφα-

---

1) *sagt*, v. φημί. 2) acc. c. inf. *dass emporgehen*, inf. praes. pass. v. ἀναφέρω, trage empor. 3) *verwendeten*, aor. v. δαπανάω. 4) auch im Deutschen der gen. 5) *stand vor*, aor. v. ἀφηγέομαι, wem? gen. 6) acc. auf die Frage wie lange? 7) *ist entfernt*, v. ἀπέχω. 8) acc. auf die Frage wie weit? 9) *hatten*, v. ἔχω. 10) *wurde verurtheilt*, aor. v. καταδικάζω, wodurch? dat. 11) das deutsche *mehr* steht nach dem Substantiv. 12) gen. comparat. v part. praes. v. ἀπολύω, *als* (diejenigen, welche) *ihn freisprachen*. 13) *starb*, aor. v. τελευτάω. 14) part. aor. 2. v. βιόω, *nachdem er gelebt hatte, in einem Alter von*. 15) *sagen*, 3. pl. v. λέγω. 16) *giebt an*, perf. v. ποιέω, mache, dichte. 17) den gen. durch *von*. 18) den gen. durch *als Schiffe mit*. 19) part. praes. v. δηλόω, *und nennt damit*. 20) im Deutschen den unbestimmten Artikel. 21) *hatte*, v. ἔχω. 22) den dat. durch *für*, *mit*. 23) den acc. durch *an*. 24) part. aor. med. v. συλλογίζω, *hatten berechnet und*.

σαν[1]) ὑπάρχειν[2]) ἐτῶν μάλιστά πως δισμυρίων καὶ τρισχιλίων. ἐμυθολόγουν[3]) δὲ καὶ τῶν θεῶν[4]) τοὺς μὲν ἀρχαιοτάτους[5]) βασιλεῦσαι[5]) πλείω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἐτῶν, τοὺς δὲ μεταγενεστέρους οὐκ ἐλάττω τῶν τριακοσίων. **15.** *Αἰγύπτιοι* ἔλεγον[6]) Νείλου γενέσθαι[7]) παῖδα Ἥφαιστον[7])· ἀπὸ δέ τούτου εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐτῶν[8]) εἶναι[9]) μυριάδας[9]) τέσσαρας καὶ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἑξήκοντα τρία· ἐν οἷς[10]) ἡλίου μὲν ἐκλείψεις[10]) γενέσθαι[10]) τριακοσίας ἑβδομήκοντα τρεῖς, σελήνης δὲ ὀκτακοσίας τριάκοντα δύο. **16.** Διονύσιος ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Συρακουσίων πόλεως ἐξήγαγεν[11]) ἐπὶ τὰς στρατείας πεζῶν[8]) μὲν δώδεκα μυριάδας, ἱππεῖς δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς ἐξ ἑνὸς λιμένος τετρακοσίας, ὧν[12]) ἦσαν ἔνιαι τετρήρεις καὶ πεντήρεις.

17. Πλάτων εἶπε τὴν παιδείαν[13]) τοῖς ἀνθρώποις δεύτερον ἥλιον εἶναι[13]). **18.** Ῥώμη ἐκτίσθη[14]) ἔτει[15]) τρίτῳ τῆς ἕκτης ὀλυμπιάδος. **19.** Ἐτολμήθη[16]) ἡ τῶν θυγατέρων τῶν Σαβίνων ἁρπαγὴ περὶ τὴν ὀκτωκαιδεκάτην ἡμέραν τοῦ Σεξτιλίου μηνός. **20.** Λέγεται[17]) Ῥωμύλος τέσσαρα μὲν ἔτη καὶ πεντήκοντα γεγονώς[18]), ὄγδοον δὲ βασιλεύων[19]) καὶ τριακοστόν, ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι[20]). **21.** Σόλων

---

1) *sagten*, v. φημί. 2) sc. τὸν χρόνον, acc. c. inf. *dass es eine Zeit sei von*, *dass sie betrage*. 3) *sie erzählten*, v. μυθολογέω. 4) den gen. durch *von*. 5) acc. c. inf. *dass — regierten*, inf. aor. v. βασιλεύω. 6) *sagten*, v. λέγω. 7) acc. c. inf. *dass gewesen sei*, inf. aor. v. γίγνομαι. 8) abhängig v. μυριάδας, im Deutschen den nom. 9) acc. c. inf. *seien*. 10) acc. c. inf. *und es hätten in diesen stattgefunden*. 11) *führte*, aor. 2. v. ἐξάγω. 12) den gen. durch *von*. 13) acc. c. inf. 14) *wurde gegründet*, aor. v. κτίζω. 15) den dat. durch *in*. 16) *es wurde gewagt*, aor. v. τολμάω. 17) *es soll*, dicitur, v. λέγω. 18) part. perf. 2. v. γίγνομαι, *geworden*, *alt*, natus. 19) part. praes. v. βασιλεύω, *während er regierte*; welches Jahr hindurch? in welchem Jahre? acc. 20) *verschwunden sein*, inf. aor. pass. v. ἀφανίζω.

ἤκμαζε[1]) περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἕκτην ὀλυμπιάδα, ἧς τῷ τρίτῳ ἔτει ἦρξεν[2]) Ἀθήνησιν. **22.** Βοιωτοὶ ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν τὴν Βοιωτίαν γῆν καλουμένην[3]) ᾤκισαν[4]), Δωριεῖς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει σὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον[5]). **23.** Θαλῆς πρῶτος τοῦ ἡλίου μεγέθους[6]) τὸ[7]) τῆς σελήνης ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἰκοστὸν μέρος ἀποφήνασθαι[8]) λέγεται[9]).

24. Ἀθῆναι τρὶς τοὺς Ἕλληνας ἠλευθέρωσαν[10]), δὶς μὲν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ἅπαξ δ' ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίων ἀρχῆς. **25.** Ἀρχύτας Ταραντῖνος ἐθαυμάζετο[11]) ἐπὶ πάσῃ ἀρετῇ· καὶ δὴ ἑπτάκις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησεν[12]). **26.** Ἡ ὀγδοὰς κύβος ἀπ' ἀρτίου πρῶτός ἐστι καὶ τοῦ πρώτου τετραγώνου διπλασία. **27.** Μεσότης ἀριθμητικὴ μονάδος καὶ ἑβδομάδος ἐστὶν ἡ τετράς· τριάδι γὰρ ὑπερέχει[13]) καὶ ὑπερέχεται[14]). **28.** Οἱ Λακεδαιμόνιοι τῆς Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰ δύο μοίρας ἐνέμοντο[15]), τῆς τε συμπάσης ἡγοῦντο[16]).

---

1) *blühte, stand im höchsten Ansehn*, v. ἀκμάζω. 2) *er war Archon*, aor. v. ἄρχω. 3) part. praes. pass. v. καλέω, *genannt*. 4) *machten zum Wohnsitz*, aor. v. οἰκίζω. 5) *erhielten*, aor. 2. v. ἔχω. 6) abhängig von μέρος. 7) sc. μέγεθος. 8) *angegeben haben*, inf. aor. med. v. ἀποφαίνω, als was? acc. 9) s. XI, 20, 17. In der That ist schon, wenn man beide als Scheiben betrachtet, die Sonne mehr als 160000 mal größer als der Mond; dem Cubikinhalt nach aber ist die Sonne mehr als 69 Millionen mal größer als der Mond. 10) *befreiten*, aor. v. ἐλευθερόω. 11) *wurde bewundert*, v. θαυμάζω. 12) *hatte den Oberbefehl*, aor. v. στρατηγέω, über wen? gen. 13) *übertrifft, ist grösser*, v. ὑπερέχω, um wie viel? dat. 14) *wird übertroffen, ist kleiner*. 15) *bewohnten*, v. νέμομαι. 16) *standen an der Spitze*, v. ἡγέομαι.

XII.

Pronomina.

1. Μή μοι ἀνὴρ εἴη[1]) γλώσσῃ[2]) φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ[2]). 2. Σωκράτης[3]) Αἰσχίνου εἰπόντος[4]), Πένης εἰμὶ καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω, δίδωμι δέ σοι ἐμαυτόν, Ἆρ' οὖν, εἶπεν, οὐκ αἰσθάνῃ[5]) τὰ μέγιστά μοι διδούς[6]); 3. Ἄρχε[7]) σεαυτοῦ μηδὲν ἧττον ἢ τῶν ἄλλων. 4. Οὐκ ἄλλη ἐπικαρπία τῆς ἀρετῆς ἔστιν ἢ αὐτὴ ἑαυτῆς[8]). 5. Ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει[9]) τὴν οὐσίαν. 6. Ὁ ἑαυτὸν αἰσχυνόμενος[10]) φύλαξ ἑαυτοῦ γίγνεται[11]), μηδαμοῦ κακίᾳ περιπεσεῖν[12]). 7. Τῶν πόνων πωλοῦσιν[13]) ἡμῖν πάντα τἀγάθ'[14]) οἱ θεοί. 8. Φθείρει[15]) ἡμᾶς ἀδικία καὶ ὕβρις μετὰ ἀφροσύνης. 9. Αἱ ἡδοναὶ οὐκ ἐκ σφῶν αὐτῶν ἐκπορεύονται[16]), ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν[17]) αὐταῖς λῦπαι καὶ πόνοι. 10. Διὰ παντὸς χρόνου τὴν ἀλήθειαν φαίνου[18]) προτιμῶν[18]), ὥς πιστοτέρους εἶναι[19]) τοὺς σοὺς λόγους[19]) ἢ τοὺς ἄλλων ὅρκους[19]). 11. Διογένης πρὸς τὸν μυριζόμενον[20]), Βλέπε[21]), εἶπε, μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυςωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχῃ[22]). 12. Τῷ ἡμετέρῳ βίῳ οὐκ ἀεὶ τὸ αὐτὸ σχῆμα διαμένει[23]).

---

1) *möge sein*, opt. v. εἰμί. 2) den dat. durch *mit*. 3) dazu als Verbum εἶπεν. 4) gen. absol. *als Ae. sagte*, part. d. aor. 2. εἶπον. 5) *nimmst du wahr*, v. αἰσθάνομαι. 6) part. praes. v. δίδωμι, *dass du giebst*. Im Griech. steht nach αἰσθάνομαι der Satz, welcher im Deutschen mit *dass* angefügt wird, im Particip. 7) *befiehl*, v. ἄρχω, wem? gen. 8) den gen. durch *von*. 9) *trägt* (umher), v. περιφέρω. 10) part. praes. v. αἰσχύνομαι, *derjenige, welcher sich schämt;* vor wem? acc. 11) *wird*, v. γίγνομαι. 12) *zu verfallen*, inf. aor. 2. v. περιπίπτω, worein? dat. 13) *verkaufen*, 3. pl. v. πωλέω, um was? gen. 14) = τὰ ἀγαθά. 15) *es verdirbt*, v. φθείρω. 16) *gehen hervor*, v. ἐκπορεύομαι. 17) *es folgen*, v. ἀκολουθέω. 18) *erscheine als solcher, der vorzieht; zeige, dass du vorziehst*, imperat. med. v. φαίνω, part. praes. v. προτιμάω. 19) acc. c. inf. 20) *einem, der sich salbte*, med. v. μυρίζω. 21) *siehe zu*, v. βλέπω. 22) (daß nicht) *bringt*, conj. aor. 2. v. παρέχω. 23) *verbleibt*, v. διαμένω.

13. Οἱ ἀπολαύοντες[1]) τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν εὔνοι ἡμῖν γίγνονται[2]). **14.** Ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐμίσει[3]) τοὺς χρήστους· οὐ γὰρ ἐνόμιζον[4]) τὴν ἀρετὴν[5]) αὐτοῖς πρὸς τῷ σφετέρῳ ἀγαθῷ πεφυκέναι[5]), ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ κακῷ.

15. Ὁ τὴν δικαιοσύνην ἔχων[6]) ἐν τῇ ψυχῇ οὐ μόνον τοῖς ἄλλοις ὠφελιμός ἐστιν, ἀλλὰ πολλῷ μάλιστα αὐτὸς ἑαυτῷ. **16.** Δεῖ ἡμᾶς τὰς τῶν πονηρῶν συνουσίας φεύγειν[7]), ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐκείνων τῆς κακίας κοινωνεῖν[8]) δόξωμεν[9]). **17.** Ὁ ἥλιος αὐτὸν οὐκ ἐπιτρέπει[10]) ὁρᾶν[11]), ἀλλ᾽, ἄν[12]) τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσηται[13]), τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται[14]). **18.** Ἡ αὐτὴ μορφὴ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν κατόπτρων ἀλλοία θεωρεῖται[15]). **19.** Ταὐτὸν[16]) ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὁρμίζειν[17]) καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδας. **20.** Θησεὺς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἡρακλεῖ[18]) ἐγένετο[19]). **21.** Οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει[20]) διάνοιαν αἰτῶν[21]) εἷς ἕκαστος καὶ λαβών[22]).

22. Ἐὰν αὐτός τις ᾖ[23]) γεννάδας τὴν ψυχὴν[24]) καὶ μεγαλόψυχος, καὶ[25]) τοῦτον εὐγενῆ φασι[26])· καὶ τῆς γε εὐγενείας[27]) αὕτη κρατίστη. **23.** Μὴ φεῦγε[28]) διὰ τοὺς ἀσημάντους χρήσιμος εἶναι τοῖς ἀγαθοῖς· ἱκανοὶ γὰρ οὗτοι καὶ

---

1) part. praes. v. ἀπολαύω, *diejenigen, welche geniessen*, wovon? gen. 2) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 3) *hasste*, v. μισέω. 4) *glaubten*, v. νομίζω. 5) acc. c. inf. *dass — in der Welt sei*, inf. perf. act. v. φύω, *erzeuge*, für wen? dat. 6) part. praes. v. ἔχω, *derjenige, welcher — hat*. 7) *fliehen*, inf. v. φεύγω. 8) *Theil zu haben*, inf. v. κοινωνέω, woran? gen. 9) *wir scheinen*, conj. aor. v. δοκέω. 10) *gestattet, lässt*, v. ἐπιτρέπω. 11) *sehen*, inf. v. ὁράω. 12) s. ἄν, 1. 13) *ansieht*, conj. aor. v. θεάομαι. 14) *wird er beraubt*, v. ἀφαιρέω, wessen? acc. 15) *wird erblickt*, v. θεωρέω. 16) sc. ἐστίν. 17) *anzulegen*, v. ὁρμίζω, an was? ἐκ c. gen. 18) statt des dat. gebraucht der Deutsche *wie*. 19) *lebte*, aor. 2. v. γίγνομαι. 20) *hat*, v. ἔχω. 21) part. praes. v. αἰτέω, *wenn er bittet, bei der Bitte*. 22) part. aor. 2. v. λαμβάνω, *wenn er empfangen hat, nach dem Empfang*. 23) *ist*, conj. v. εἰμί. 24) worin? 25) *auch*. 26) *nennt man*, 3. pl. v. φημί. 27) den gen. durch *von*. 28) *vermeide*, imperat. v. φεύγω, fliehe.

τὰς ὑπὲρ ἐκείνων χάριτας ἀποδοῦναι[1]). **24.** *Τῆς γεωμετρίας καὶ τῆς ἄλλης τοιαύτης παιδείας ἀπείρως ἔχειν αἰσχρόν*[2]). **25.** *Σωκράτης ἐρωτηθείς, τί εὐδαιμονία*[3]), *Ἡδονὴ ἀμεταμέλητος, ἔφη.* **26.** *Ἡγοῦμαι*[4]) *σοφίας εἶναι*[5]) *μέρος*[5]) *οὐκ ἐλάχιστον, ὀρθῶς γιγνώσκειν*[6]), *οἷος ἕκαστος ἀνήρ.* **27.** *Ἆγις ὁ βασιλεὺς ἔφη, τοὺς Λακεδαιμονίους*[7]) *μὴ ἐρωτᾶν*[7]), *ὁπόσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσι πολέμιοι· καὶ ἐρωτῶντός*[8]) *τινος, Πόσοι εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι; ἔφη, Ἱκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν*[9]). **28.** *Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος ἰδὼν*[10]) *στρατόπεδον μέγα καὶ καλόν, στρατηγὸν οὐκ ἔχον*[11]), *Ἡλίκον, ἔφη, θηρίον καὶ κεφαλὴν οὐκ ἔχει*[12]). **29.** *Σωκράτης ἐρωτηθείς, τίνων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει*[13]), *Ὧν*[14]) *ἡ πρᾶξις, εἶπε, συνακολουθεῖ*[15]) *τῷ λόγῳ.* **30.** *Ὧι ἱκανὸν οὐδέν, τούτῳ γε αἰσχρὸν οὐδέν.* **31.** *Ἃ ποιεῖν*[16]) *αἰσχρόν*[17]), *ταῦτα νόμιζε*[18]) *μηδὲ λέγειν*[19]) *εἶναι καλόν.*

32. *Ὅστις λέγει*[20]) *μὲν εὖ, τὰ δ' ἔργ', ἐφ' οἷς λέγει,*
αἴσχρ' ἐστὶν[21]) *αὐτοῦ*[22]), *τοῦτον οὐκ αἰνῶ*[23]) *ποτε.*

33. *Ἡδονὴν φεῦγε*[24]), *ἥτις ὕστερον λύπην τίκτει*[25]). **34.** *Τῶν πολιτειῶν*[26]) *αὗται πλεῖστον χρόνον διαμένουσιν*[27]), *αἵτινες ἂν*[28]) *ἄριστα τὸ πλῆθος θεραπεύωσιν*[29]).

---

1) *abzustatten*, aor. 2. v. *ἀποδίδωμι.* 2) sc. *ἐστίν.* 3) sc. *ἐστίν*, s. VIII, 24, 20. 4) *ich glaube*, *ἡγέομαι.* 5) acc. c. inf. 6) *zu erkennen*, v. *γιγνώσκω.* 7) acc. c. inf. *dass fragen*, inf. praes. v. *ἐρωτάω.* 8) gen. absol. *als — fragte*, part. praes. v. *ἐρωτάω.* 9) *abzuwehren*, v. *ἀπερύκω.* 10) part. des aor. 2. *εἶδον*, *als — sah.* 11) neutr. des part. praes. v. *ἔχω*, *das — hatte.* 12) *hat; οὐκ* durch *kein.* 13) *Nachdruck hat*, v. *ἰσχύω*, bin stark. 14) im Deutschen vor das relat. noch das demonstr. *derjenigen.* 15) *folgt*, v. *συνακολουθέω.* 16) *zu thun*, v. *ποιέω.* 17) sc. *ἐστί.* 18) *von dem glaube*, *dass es*, v. *νομίζω.* 19) *zu sagen*, v. *λέγω.* 20) *spricht*, v. *λέγω.* 21) s. I, 25, 15. 22) abhängig v. *ἔργα.* 23) *lobe ich*, v. *αἰνέω.* 24) s. XII, 23, 28. 25) *erzeugt*, v. *τίκτω.* 26) den gen. durch *von.* 27) *bleiben*, *bestehen*, 3. pl. v. *διαμένω.* 28) s. *ἄν*, 2. 29) *versorgen*, 3. pl. v. *θεραπεύω*, bediene.

35. Ὅστις ὁμιλῶν[1]) ἥδεται[2]) κακοῖς ἀνήρ, τοιοῦτός ἐστιν, οἷςπερ ἥδεται ξυνών[3]). **36.** Πασῶν τῶν τεχνῶν[4]) οὔτε κτήσασθαι[5]) ἐργάτας ῥᾴδιον[6]), οἵους δεῖ[7]), οὔτε ἔμπειρον[8]) γενέσθαι[8]) αὐτῶν οἷόν τε. **37.** Ὁποῖοί τινες ἄν[9]) οἱ προστάται ὦσι[10]), τοιαῦται καὶ αἱ πολιτεῖαι γίγνονται[11]). **38.** Ὁποῖα ἄν[9]) τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ[12]), τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν[13]). **39.** Τοσοῦτον ἰσχυρότερόν ἐστιν ἡ ὁμόνοια, ὅσον εὐκαταγώνιστος ἡ στάσις. **40.** Ὅσοι τοῖς ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθοῖς ἐπὶ τὰ χείρω χρῶνται[14]), τούτοις πολέμια τὰ εὐτυχήματά ἐστιν. **41.** Λυκοῦργος τοῖς Σπαρτιάταις, ὅσα ἐλευθερίαν ταῖς πόλεσι παρασκευάζει[15]), ταῦτα ἔταξε[16]) μόνα ἔργα αὐτῶν νομίζειν[17]).

42. Ὅταν τις πράγματος ὁτουοῦν ἀρχὴν ὀρθῶς ποιήσηται[18]), εἰκὸς καὶ τὴν τελευτὴν[19]) ὀρθῶς γίγνεσθαι[19]). **43.** Σοφοῦ παρ᾽ ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν[20]). **44.** Σωκράτης πρὸς τὸν εἰπόντα[21]), Κακῶς ὁ δεῖνά σε λέγει[22]), Καλῶς γάρ, ἔφη, λέγειν[23]) οὐκ ἔμαθεν[24]). **45.** Τοῖς αὐτοῖς ἄν[26]) τις λόγοις χρώμενος[25]) τοὺς μὲν βλάψειεν[26]), τοὺς

---

1) *Umgang zu haben*, mit wem? dat., part. praes. v. ὁμιλέω. 2) *sich freut*, v. ἥδομαι. Bei ἥδομαι steht im Griech. das part., wo im Deutsch. der inf. steht; vgl. XII, 2, 6. 3) *zusammen zu sein*, part. praes. v. ξύνειμι, mit wem? dat. 4) den gen. durch *für*. 5) *sich zu verschaffen*, aor. v. κτάομαι. 6) sc. ἐστίν. 7) sc. κτήσασθαι. 8) s. II, 2, 2 u. 3. 9) s. ἄν, 2. 10) *sind*, conj. v. εἰμί. 11) *werden*, 3. pl. v. γίγνομαι. 12) *sind*, 3. sg. conj. v. εἰμί, s. I, 25, 15. 13) (müssen sie) *haben*, inf. v. ἔχω. 14) *gebrauchen*, *benützen*, 3. pl. v. χράομαι, was? dat. 15) *verschafft*, v. παρασκευάζω. 16) *trug auf*, aor. v. τάσσω, im Deutschen gleich nach Λυκ. zu setzen. 17) *anzusehn*, v. νομίζω, als was? acc. 18) *macht*, conj. aor. med. v. ποιέω. 19) acc. c. inf. *dass — werde*. 20) *lernen*, inf. v. μανθάνω. 21) part. des aor. 2. εἶπον, *zu einem*, *der sagte*. 22) *redet*, 3. sg. v. λέγω, von wem? acc. 23) *zu reden*, inf. v. λέγω. 24) *er hat gelernt*, aor. 2. v. μανθάνω. 25) *Gebrauch machend*, part. v. χράομαι, wovon? dat.; im Deutschen blos durch die Präp. *mit*. 26) *kann schaden*, opt. aor. v. βλάπτω, wem? acc.

δ' ὠφελήσειεν[1]). **46.** Πυθαγόρας ἐρωτηθείς, τί ἐστι φίλος, ἀπεκρίνατο[2]). Ἄλλος ἐγώ. **47.** Ἡ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν[3]) οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν[4]) καὶ ἰδιώτῃ[5]) καὶ πόλει[5]). **48.** Θαλῆς ἐρωτηθείς, τί κοινότατον, ἀπεκρίνατο[2]); Ἐλπίς· καὶ γὰρ οἷς[6]) ἄλλο μηδέν[7]), αὕτη πάρεστιν[8]). **49.** Ὁ καθ' ἑτέρου μηχανώμενος[9]) καθ' ἑαυτοῦ τὴν πάγην περιτρέπει[10]). **50.** Τῆς Νίνου ἑτερόμηκες ἦν τὸ σχῆμα· εἶχε[11]) δὲ τῶν μὲν μακροτέρων πλευρῶν[12]) ἑκατέραν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίων[13]), τῶν δὲ βραχυτέρων ἐνενήκοντα. **51.** Ἐστὶ ῥᾴδιον μὲν ἐπαινεῖν[14]), ἃ μὴ χρή[15]), καὶ ψέγειν[16])· ἑκάτερον δὲ πονηροῦ τινος ἤθους[17]). **52.** Οἱ παρόντες[18]) τοῖς ἔργοις ἑκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγουσιν[19]), ἀλλ' ὡς ἂν[20]) ἑκατέρῳ τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχῃ[21]). **53.** Αἱ δυσπραξίαι ταχέως καταφανεῖς[22]) ποιοῦσιν[23]), ὁποῖοί τινες ἕκαστοι τυγχάνουσιν[24]) ὄντες[24]). **54.** Πάσης λύπης[25]) γίγνεται[26]) ἰατρὸς χρόνος. **55.** Πέφυκε[27]) πάντων μὲν ζῴων κρατεῖν[28]) τὸ ἔθος, παντὸς[29])

---

1) (kann) *nützen*, opt. aor. v. ὠφελέω, wem? acc. 2) *gab* (er) *zur Antwort*, aor. v. ἀποκρίνομαι. 3) *scheint*, v. d. perf. 2. ἔοικα, bin ähnlich. 4) *umzuschlagen*, v. μεταβάλλω, verändere mich. 5) bei wem? für wen? 6) im Deutschen vor das relat. das demonstr. *bei denjenigen*. 7) sc. πάρεστιν, 8) *ist* (dabei), v. πάρειμι, bei wem? dat. 9) part. praes. v. μηχανάομαι, *derjenige, welcher etwas anstiftet*. 10) *kehrt, wendet* (herum), v. περιτρέπω. 11) *es hatte*, v. ἔχω. 12) den gen. durch *von*. 13) den gen. durch *zu*. 14) *zu loben*, v. ἐπαινέω. 15) sc. ἐπαινεῖν. 16) *zu tadeln*, v. ψέγω. 17) sc. ἐστίν, *zeigt von*. 18) part. praes. v. πάρειμι, *diejenigen, welche zugegen sind*, bei wem? dat. 19) *sagen*, 3. pl. v. λέγω, im Deutschen ist *doch* hinzuzusetzen. 20) s. ἄν, 2. 21) *sich verhält*, conj. v. ἔχω, zu wem? dat., in Bezug worauf? gen. 22) sc. ἑκάστους. 23) *machen*, 3. pl. v. ποιέω. 24) 3. pl. v. τυγχάνω u. part. praes. v. εἰμί, τυγχάνω ὤν, ich bin in der Lage zu sein, *ich bin* (eben). Statt dieser Verbindung von τυγχάνω mit einem Particip setzt der Deutsche das Verbum, welches im Griech. im part. steht, als verb. finitum, entweder ohne Zusatz, oder mit dem adv. *gerade, eben*. 25) den gen. durch *für*. 26) *wird*, v. γίγνομαι. 27) *ist* (dazu) *geschaffen*, perf. act. v. φύω, erzeuge. 28) *zu beherrschen*, v. κρατέω, wen? gen. 29) gen. comparat.

δὲ μᾶλλον ἀνθρώπου. **56.** *Οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ ἀναγκαιοτάτοις ἡγούμενοι*[1]) *εἶναι*[2]) *ἐπιμελήμασι γεωργίαν*[2]) *τε καὶ τὴν πολεμικὴν τέχνην*[2]), *τούτων ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ἐπεμελοῦντο*[3]). **57.** *Κορῶναι ἀλλήλαις εἰσὶ πιστόταται καὶ σφόδρα ἀγαπῶσι*[4]) *σφᾶς.* **58.** *Οἱ φαῦλοι, διαφωνοῦντες*[5]) *πρὸς ἀλλήλους, ἐχθροί εἰσι καὶ κακοποιητικοὶ ἀλλήλων καὶ πολέμιοι.*

XIII.

Activum.

a) Präsens und Imperfectum ohne Contraktion.

1. *Κρίνεις σὺ μέγιστον ἀνθρώποις*[6]) *ἀγαθὸν εἶναι*[7]) *πλοῦτον*[7]); **2.** *Πολυμαθία νοῦν οὐ διδάσκει.* **3.** *Τὰ χαλεπὰ τῶν πραγμάτων ὁ χρόνος διαλύει.* **4.** *Μικρὰ*[8]) *παλαιὰ σώματ᾽ εὐνάζει ῥοπή.* **5.** *Ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει.* **6.** *Μάντις ἄριστος*[9]), *ὅστις εἰκάζει καλῶς.* **7.** *Τὰ παράδοξα*[10]), *ἢν μὲν ἀγαθὰ ᾖ*[11]), *μᾶλλον εὐφραίνει τοὺς ἀνθρώπους, ἢν δὲ δεινά, μᾶλλον ἐκπλήττει.* **8.** *Τὰ ἄστρα ἡμῖν τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει*[12]). **9.** *Λόγῳ*[13]) *καὶ τοὺς κακοὺς ἐξελέγχομεν, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἐγκωμιάζομεν.* **10.** *Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὡς τῆς τελευτῆς αἴσθησιν λαμβάνομεν.* **11.** *Οὐ τῷ πλήθει τῶν ἐτῶν πρὸς τὸ φρονεῖν εὖ*[14]) *διαφέρομεν, ἀλλὰ τῇ φύσει καὶ ταῖς ἐπιμελείαις.* **12.** *Τῷ λόγῳ προέχομεν τῶν ἄλλων ζῴων.* **13.** *Οἱ ἑκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀκουσίων ὑπομονὴν ἐλαφροτέραν παρασκευάζουσιν.*

---

1) part. praes. v. *ἡγέομαι, welche glaubten.* 2) acc. c. inf. *dass — gehöre*, wozu? *ἐν* c. dat. 3) *sorgten*, v. *ἐπιμελέομαι*, wofür? gen. 4) *lieben*, 3. pl. v. *ἀγαπάω.* 5) part. praes. v. *διαφωνέω, wenn sie nicht übereinstimmen*, mit wem? *πρός* c. acc. 6) für wen? 7) acc. c. inf. 8) *zu ῥοπή.* 9) sc. *ἐστίν.* 10) s. II, 20, 2. 11) *ist*, conj. v. *εἰμί.* 12) s. I, 25, 15. 13) womit? 14) das gut bei Verstand sein, inf. v. *φρονέω, die rechte Verständigkeit.*

14. *Αἱ ἑπτὰ ἐπιφανέσταται πυραμίδες τῆς Μέμφιδος ἀπέχουσι σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, τοῦ δὲ Νείλου πέντε πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα.* **15.** *Μέγα ἐστὶ κέρδος, ἢν πιστοὺς ἔχῃς φίλους.* **16.** *Μὴ φεύγωμεν* 1), *ἀλλὰ καλῶς ἀποθνήσκωμεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.* **17.** *Ποῖον ἂν* 2) *τις πρᾶγμα οὐ βέλτιον πράττοι σοφὸς ὢν* 3), *ἢ ἀμαθής* 4)*;* **18.** *Σωκράτης ἐρωτηθείς, πῶς ἄν* 2) *τις ἄλυπος διάγοι, τοῦτο ἀδύνατον εἶπεν.* **19.** *Ἀγησίλαος, ὁπότε ψεγόντων* 5) *ἢ ἐπαινούντων* 6) *τινάς* 7) *ἀκούοι, οὐχ ἧττον ᾤετο* 8) *καταμανθάνειν τοὺς τῶν λεγόντων τρόπους, ἢ* 9) *περὶ ὧν λέγοιεν* 10). **20.** *Ἐκ τῶν λόγων μὴ κρῖνε σοφὸν ἢ χρηστὸν ἄνδρα· τὸν βίον ἐξέταζε ἀεί.* **21.** *Ἡ παρρησία σπουδὴν ἐχέτω καὶ ἦθος.* **22.** *Μὴ φεύγετε τοὺς πόνους, ἀλλ' ἐθελονταὶ ὑπομένετε.* **23.** *Ὁμιλίας ἐσθλὰς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε.* **24.** *Πανταχοῦ τὰς ὑπερβολὰς φεύγειν προσήκει, διώκειν δὲ τὸ μέσον.* **25.** *Τὸ* 11) *πολλοῖς ἀρέσκειν, σοφοῖς ἐστιν* 12) *ἀπαρέσκειν.* **26.** *Ὁ δίκαιος ἀταρακτότατός ἐστιν, ὁ δ' ἄδικος πλείστης ταραχῆς γέμων* 13). **27.** *Φίλους ἔχων* 14) *νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν.* **28.** *Πρὸς τὸν ἔχονθ'* 15) *ὁ φθόνος ἕρπει.* **29.** *Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσαν* 16) *ὕστερον βλάβην.* **30.** *Ὁ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον* 15) *τῷ φίλῳ.* **31.** *Ἄνθρωποι τὸν θάνατον φεύγοντες* 16) *διώκουσιν.*

---

1) den conj. im Deutschen durch *lasst uns.* 2) s. *ἄν*, 3. 3) part. praes. v. *εἰμί, wenn er ist.* 4) ergänze: *wenn er ist.* 5) der gen. ist regiert von *ἀκούοι*, die part. sind aufzulösen mit *solche*, *welche.* Die deutschen verba müssen im imperf. stehen. Das part. praes. ist auch das part. für das imperf. 6) contr. aus *ἐπαινεόντων.* 7) abhängig von *ψεγ. ἢ ἐπαιν.* 8) *glaubte er*, v. *οἴομαι.* 9) ergänze *ἐκείνων.* 10) der optat. steht im Relativsatz, weil die Fälle öfters vorkamen; im Deutschen den ind. imperf. 11) Im Deutschen kann dieser Artikel unübersetzt bleiben. 12) *heisst.* 13) *γέμων ἐστίν* = *γέμει,* 14) aufzulösen mit *wenn.* 15) Im Griechischen steht das part. mit dem Artikel, wo im Deutschen *derjenige, welcher* gebraucht wird. 16) aufzulösen mit *welche.*

32. Σοφοὺς νόμιζε μὴ τοὺς ἀκριβῶς περὶ μικρῶν[1]) ἐρίζοντας[2]), ἀλλὰ τοὺς εὖ περὶ τῶν μεγίστων λέγοντας. **33.** Αἱ μέλισσαι τὰς ἀποθνησκούσας[2]) ἐκκομίζουσιν ἔξω τοῦ σμήνους. **34.** Ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐμπειρία τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα[2]) διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους.

35. Ὅταν τι πράττῃς ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
πρόβαλλ' ἑαυτῷ[3]), τοῦτο γιγνώσκων[4]), ὅτι
τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

36. Πλάτων ἥδιστον εἶναι[5]) τῶν ἀκουσμάτων τὴν ἀλήθειαν[5]) ἔλεγεν. **37.** Ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς γενεθλίοις δῶρον[6]) ἐλάμβανε φιάλην. **38.** Φίλιππος τοὺς Ἀθηναίους εἴκαζε τοῖς Ἑρμαῖς, στόμα μόνον ἔχουσιν[7]). **39.** Ποσειδῶν συνῆγε[8]) τὰς νεφέλας, καὶ ἐτάραττε τὸν πόντον, ἐμβάλλων[9]) τὴν τρίαιναν, καὶ πάσας τὰς θυέλλας ὠρόθυνεν. **40.** Κακουργίας Σωκράτης πάντων ἀνθρώπων[10]) πλεῖστον ἀπεῖχεν. **41.** Σχολαστικὸς οἰκίαν πωλῶν[11]) λίθον ἀπ' αὐτῆς εἰς δεῖγμα περιέφερεν. **42.** Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης ἐστασιαζέτην ἔτι παῖδε ὄντε[12]). **43.** Πλοῖον εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι ἔπεμπον καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. **44.** Κελτοὶ τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν οὐδέποτε ἔκλειον· Αἰθιόπων δὲ ἄθυροι αἱ οἰκίαι ἦσαν, καὶ, ἐν ταῖς ὁδοῖς κειμένων[13]) πολλῶν[1]), οὐδὲ εἷς ἔκλεπτεν. **45.** Κρῆτες πρῶτοι Ἑλλήνων νόμους εἶχον. **46.** Αὐταριᾶται τοὺς ἀδυνάτους τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις οὐδέποτε ζῶντας[14]) ἀπέλειπον. **47.** Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς νησιώτας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἑξήκοντα τάλαντα εἰσέπραττον σύνταξιν[15]). **48.** Ἐν Θήβαις ὑπῆρχον ἐν ἱερῷ μεγάλῳ ἀνδριάντες καθήμενοι[16]) δύο μο-

---

1) s. II, 20, 2. 2) s. XIII, a, 28, 15. 3) hier = σεαυτῷ. 4) mit *indem*. 5) acc. c. inf. 6) als was? 7) mit *welche*. Die Athener redeten viel, handelten aber nicht. 8) v. συνάγω. 9) mit *indem*. 10) den gen. durch *von*. 11) contr. aus πωλέων, aufzulösen mit *welcher*; s. XIII, a, 19, 5. 12) part. praes. v. εἰμί, *als sie waren*. 13) part. v. κεῖμαι, *obwohl — lag*. 14) part. aus ζάοντας. 15) als was? 16) part. v. κάθημαι, *sitzend*.

νόλιθοι ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πήχεων[1]). **49.** Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον. **50.** Οἱ Ἕλληνες τὴν Δήμητρα θεσμοφόρον ὠνόμαζον. **51.** Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι[2]) τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων συγκατέθαπτον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος[3]) φίλου[3]) ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀπέτεμνεν ὠτίον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ τελευτήσαντος[4]). **52.** Κελτοὶ σιδηροφοροῦντες[5]) τὰ[6]) κατὰ πόλιν πάντα ἔπραττον.

b) Präsens und Imperfectum der Verba contracta.

1. Μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός. **2.** Κράτης πρὸς νέον πλούσιον πολλοὺς κόλακας ἐπισυρόμενον[7]), Νεανίσκε, εἶπεν, ἐλεῶ σου τὴν ἐρημίαν. **3.** Ὅτ' εὐτυχεῖς, μάλιστα μὴ μέγα φρόνει. **4.** Οὔτε τὸν ἄρρωστον ἡ[8]) χρυσῆ ὠφελεῖ κλίνη, οὔτε τὸν ἀνόητον ἡ[8]) ἐπίσημος εὐτυχία. **5.** Τὸν τῇ φύσει[9]) οἰκεῖον[10]) οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον ποιεῖ. **6.** Δημῶναξ ἐξεταζόντων[11]) τινῶν[11]), εἰ ὁ κόσμος ἔμψυχος, καὶ αὖθις, εἰ σφαιροειδής, Ὑμεῖς, ἔφη, περὶ μὲν τοῦ κόσμου πολυπραγμονεῖτε, περὶ δὲ τῆς ἑαυτῶν[12]) ἀκοσμίας οὐ φροντίζετε. **7.** Οἱ μὲν λύκοι τοῖς κυσίν, οἱ δὲ κόλακες τοῖς φίλοις ὄντες[13]) ὅμοιοι, ἀνομοίων ἐπιθυμοῦσιν. **8.** Αἰθίοπας[14]) ἱστοροῦσι[15]) πρώτους ἀνθρώπων ἁπάντων γεγονέναι[14]). **9.** Ἡ σωφροσύνη πάρεστιν[16]), ἐὰν μετρῇς σεαυτόν. **10.** Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν[17]) εὐτυχῇ. **11.** Εὐδαιμονέσταταί εἰσι πόλεις,

---

1) den gen. durch von, oder durch *hoch* mit dem acc. 2) den dat. durch *mit*. 3) gen. absol. part. aor. 2. v. ἀποθνήσκω, *wenn — starb*. 4) part. aor. act. v. τελευτάω, *der Verstorbene*. 5) contr. aus σιδηροφορέοντες. 6) *die Geschäfte des Staates*, s. X, 9, 10. 7) part. praes. med. v. ἐπισύρω, *der — nach sich zog, als Gefolge hatte*. 8) im Deutschen den unbestimmten Artikel. 9) wodurch? 10) ergänze: *uns* (dat.). 11) gen. absol. aufzulösen mit *als*. 12) für ὑμῶν αὐτῶν. 13) part. praes. v. εἰμί, *sind zwar — aber*. 14) acc. c. inf., *dass gewesen seien*; inf. perf. 2. v. γίγνομαι. 15) mit *man*. 16) *ist vorhanden*, v. πάρειμι. 17) aus καὶ ἄν.

αἳ ἄν[1]) πλεῖστον χρόνον ἐν εἰρήνῃ διατελῶσιν. 12. Τίς ἂν[2]) ἐπιχειροίη τοῖς ἀδυνάτοις[3]); 13. Μασουλιεῖς Λίβυες, ὁπότε πολεμοῖεν, τὰς μὲν νύκτας[4]) ἐμάχοντο[5]), τὰς δὲ ἡμέρας[6]) εἰρήνην ἦγον. 14. Θάρσος σὺν λόγῳ αἴνει, τὸ δὲ μετ᾽ ἀλογίας ὄν[7]) ἀποστύγει. 15. Νόει καὶ τότε πρᾶττε. 16. Στέργε μὲν τὰ πάροντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω. 17. Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς συμμάχους ἠνάγκαζον πλεῖν ἐπὶ δίκας Ἀθήναζε. 18. Ἀνδρεῖος[8]) οὐχ ὁ[9]) τῶν πολεμίων κρατῶν[9]) μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ[9]) τῶν ἡδονῶν κρείσσων ὤν[9]). 19. Δυσχερὲς[10]) ψαύειν νοσοῦντος ἀνδρός. 20. Κυβερνήτου[11]) νοσοῦντος[11]) ὅλον συμπάσχει τὸ σκάφος. 21. Ψυχῆς[12]) νοσούσης ἐστὶ φάρμακον λόγος. 22. Βραχὺς[13]) ὁ βίος ἀνθρώπῳ[14]) εὖ πράττοντι, δυστυχοῦντι δὲ μακρός. 23. Πολλοὶ δοκοῦντες[15]) ἑαυτοὺς φιλεῖν οὐκ ἀληθῶς φιλοῦσιν. 24. Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσι, μὴ δοκῇς εἶναι κακός. 25. Τοῖς εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη. 26. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι[16]). 27. Ἀνάχαρσις μαθὼν[17]) τέτταρας δακτύλους εἶναι[18]) τὸ πάχος[18]) τῆς νεώς, τοσοῦτον ἔφη τοῦ θανάτου τοὺς[19]) πλέοντας[18]) ἀπέχειν[18]). 28. Τοὺς κύκνους[18]) φασὶ[20]) θρηνοῦντας[21]) τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξᾴδειν[18]). 29. Σχολαστικὸς ναυαγεῖν μέλλων[22]) πινακίδας ᾔτει, ἵνα διαθήκας γράφῃ· τοὺς δὲ οἰκέτας ὁρῶν[23]) ἀλγοῦντας διὰ τοῦ κινδύνου, ἔφη, Μὴ λυπεῖσθε[24]), ἐλευθερῶ[25]) γὰρ ὑμᾶς. 30. Καυσιανοὶ τοὺς μὲν γεννωμέ-

---

1) s. ἄν, 2. 2) s. ἄν, 3. 3) s. II, 20, 2. 4) im Deutschen mit dem Zusatz *hindurch*. 5) *kämpften*, v. μάχομαι. 6) im Deutschen mit dem Zusatz *über*. 7) part. praes. v. εἰμί, mit etwas seiend, *verbunden*. 8) sc. ἐστίν. 9) mit *derjenige*, *welcher*, s. XIII, a, 28, 15. 10) sc. ἐστίν. 11) gen. absol. mit *wenn*. 12) den gen. durch *für*. 13) sc. ἐστίν. 14) den dat. durch *für*. 15) mit *welche*. 16) *sei*, imperat. v. εἰμί. 17) part. aor. 2. v. μανθάνω, *als — erfuhr*. 18) acc. c. inf. 19) s. XIII, a, 25, 15. 20) dicunt, *man sagt*. 21) mit *indem*. 22) mit *als*. 23) part. v. ὁράω, mit *da*. 24) *seid betrübt*, imperat. v. λυπέομαι. 25) Dieß geschah oft in den Testamenten.

νους[1]) ἐθρήνουν, τοὺς δὲ τελευτήσαντας[2]) ἐμακάριζον. **31.** Οἱ νομάδες τῶν Λιβύων οὐ ταῖς ἡμέραις[3]) ἀλλὰ ταῖς νυξὶν[3]) ἠρίθμουν τὸν χρόνον. **32.** Μόσυνοι τὸν τρεφόμενον[4]) σῖτον ἐξ ἴσου διῄρουν, μέρος κοινῇ ἐξελόντες[5]) τοῖς ἀφικνουμένοις[6]) ξένοις. **33.** Οἱ Αἰθίοπες ἤσκουν εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην.

34. Γελᾷ ὁ μῶρος, κἂν[7]) τι μὴ γελοῖον ᾖ[8]). **35.** Ἐν νέῳ σώματι ὅταν τις τὴν παίδευσιν γενναίαν ἐναρόσῃ[9]), ζῇ τοῦτο καὶ θάλλει διὰ παντὸς τοῦ βίου. **36.** Σχολαστικὸς μαθὼν[10]), ὅτι ὁ κόραξ ὑπὲρ τὰ[11]) διακόσια ἔτη ζῇ, ἀγοράσας[12]) κόρακα εἰς ἀπόπειραν ἔτρεφεν. **37.** Πεινῶσι τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἧττον ἔνιαι τῶν φύσεων, ἢ ἄλλαι τῶν σίτων τε καὶ ποτῶν. **38.** Θαλῆς ἐρωτηθείς, πῶς ἂν[13]) ἄριστα[14]) καὶ δικαιότατα βιώσαιμεν[13]), Ἐάν, ἔφη, ἃ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν[15]). **39.** Ὅπου ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιεν[16]), πολεμικὰ δὲ ἀσκοῖεν, πειθαρχίαν δὲ μελετῷεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα[17]) μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι[17]). **40.** Ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγὴ καλά. **41.** Τὸ[18]) τοῦ Σόλωνος εὖ ἔχει· τέλος ὅρα μακροῦ βίου. **42.** Τιμάτω ἕκαστος τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀληθές, καὶ μισείτω τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ψεῦδος. **43.** Χρὴ σιγᾶν ἢ κρείσσονα σιγῆς[19]) λέγειν. **44.** Οὐκ ἀθυμεῖν δεῖ τὸν κακῶς πράττοντα,

---

1) part. praes. v. *γεννάω*, *diejenigen, welche geboren wurden.* 2) s. XIII, a, 51, 4. 3) wornach? 4) part. praes. pass. v. *τρέφω*, ernähre, bringe hervor: *welches wuchs.* 5) part. aor. 2. v. *ἐξαιρέω*, *nachdem sie hinweggenommen hatten;* für wen? dat. 6) part. praes. v. *ἀφικνέομαι*, *ankommend.* 7) aus *καὶ ἄν.* 8) *ist*, conj. v. *εἰμί.* 9) *einpflanzt*, conj. aor. v. *ἐναρόω.* 10) s. XIII, b, 27, 17. 11) im Deutschen läßt die bessere Ausdrucksweise den Artikel weg 12) part. aor. v. *ἀγοράζω*, *kaufte er und.* 13) (wie) *wir leben könnten*, opt. aor. v. *βιόω.* 14) s. X, 47, 10. 15) was für ein Modus? 16) der opt. stellt den Satz als bloßen Gedanken des Autors dar. Im Deutschen genügt der indic.; man kann aber auch die Wendung gebrauchen: denkt man sich, daß an einem Orte u. d. ü. 17) acc. c. inf. 18) wie das lat. illud, *das Wort, der Ausspruch;* s. X, 9, 10. 19) gen. comparat.

ἀλλὰ τὰ βελτίω προςδοκᾶν. **45.** Τὸ[1]) μὴ τιμᾶν γέροντας ἀνόσιόν ἐστιν. **46.** Ῥᾷστόν ἐστιν ἁπάντων[2]) ἑαυτὸν ἐξαπατᾶν. **47.** Ἦν ὁ λαβύρινθος, ὃν Δαίδαλος κατεσκεύασεν[3]), οἴκημα καμπαῖς πολυπλόκοις πλανῶν[4]) τὴν ἔξοδον. **48.** Οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχει τὸ[1]) κακῶς πάσχοντα[6]) ἀμύνεσθαι[5]) ἀντιδρῶντα[7]) κακῶς. **49.** Χρὴ τῶν τελευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ δακρύοις[8]), μηδὲ οἴκτοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ. **50.** Τῶν μάχῃ νικώντων[9]) καὶ τὸ ἄρχειν ἐστίν[10]). **51.** Φυλάττεσθαι[11]) δεῖ τὰ πείθοντα, μὴ πεινῶντας[12]) ἐσθίειν, μηδὲ διψῶντας πίνειν· ταῦτα γὰρ λυμαίνεται[13]) καὶ γαστέρας[14]) καὶ κεφαλὰς καὶ ψυχάς. **52.** Βίας ἐρωτηθεὶς ὑπ' ἀσεβοῦς ἀνθρώπου, Τί ποτέ ἐστιν εὐσέβεια; ἐσίγα. **53.** Σωκράτης πάντα τἀνθρώπινα ὑπερεώρα[15]) πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν ξυμβουλίαν. **54.** Ἐμυθολόγουν οἱ Σύροι Δερκετώ[16]) τὴν θεὰν μετασχηματισθῆναι[16]) εἰς ἰχθύν· διὸ καὶ ἐτίμων τοὺς ἰχθῦς ὡς θεούς. **55.** Τῶν Αἰθιόπων τῶν παρὰ τὸν Νεῖλον οἰκούντων[17]) οἱ πλεῖστοι τοῖς ἀπὸ τῶν βοσκημάτων κρέασι[14]) καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ τὸν πάντα βίον[18]) διέζων. **56.** Ὁ Χάλος ποταμὸς ἦν πλήρης ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων.

57. Ὁ μὲν γεωργὸς τὴν γῆν, ὁ δὲ φιλοσοφῶν τὴν ψυχὴν ἐξημεροῖ. **58.** Χρόνος ἀμαυροῖ πάντα καὶ εἰς λήθην ἄγει. **59.** Τῇ παιδείᾳ ἡμεροῦμεν τὰς ψυχάς. **60.** Οὐχ ὅταν ἐν

---

1) statt des inf. mit dem Artikel ist im Deutschen der inf. mit *zu* anzuwenden. 2) den gen. durch *von*; s. II, 20, 2. 3) ***herstellte, erbaute,*** aor. v. *κατασκευάζω.* 4) mit *welches.* 5) ***sich zu helfen,*** med. v. *ἀμύνω,* wehre ab, s. Anm. 1. 6) mit ***wenn (man)***, s. II, 2, 2. 7) mit ***dadurch, dass (man).*** 8) wodurch? 9) s. XIII, a, 28, 15. 10) ***es ist die Sache, es steht zu,*** wem? gen. 11) ***sich hüten***, inf. med. v. *φυλάττω,* bewache, wovor? acc. 12) das part. mit der Negation im Deutschen durch ***ohne zu.*** 13) ***verdirbt***, v. *λυμαίνομαι.* 14) im Deutschen (bei den drei Subst.) den sing. 15) v. *ὑπερoράω.* 16) acc. c. inf. ***dass verwandelt worden sei,*** inf. aor. pass. v. *μετασχηματίζω.* 17) s. XIII, a, 28, 15 u. 19, 5. wovon? 18) im Deutschen mit dem Zusatz ***hindurch.***

ἡδονῇ βιοῖ[1]), τότε κατὰ φύσιν βιοῖ[1]) ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ὅταν ἐν ἀρετῇ[2]). **61.** Δίκαιον[3]) τοῖς ἄλλοις παρέχειν, ὅσα ἂν[4]) αὐτὸς ἀξιοῖς λαβεῖν[5]) παρ᾽ αὐτῶν. **62.** Ξένοις ἐμβιοῦν οὐκ ἐξῆν[6]) ἐν Σπάρτῃ. **63.** Ὁ νόμος κελεύει τιμᾶν τοὺς τὴν πατρίδα ἐλευθεροῦντας[7]). **64.** Ἀγησίλαος ἐν Σάρδεσιν ἅμα μὲν ἔκαιε καὶ ἐπόρθει τὰ[8]) περὶ τὸ ἄστυ, ἅμα δὲ καὶ κηρύγματι[9]) ἐδήλου, τοὺς ἐλευθερίας δεομένους[10]) ὡς πρὸς σύμμαχον αὐτὸν[11]) παρεῖναι[10]). **65.** Εἴ τις παρὰ Φρυξὶ γεωργικὸν βοῦν ἀποκτείνειεν[12]), ἢ σκεῦος τῶν[13]) περὶ γεωργίαν κλέψειε[14]), θανάτῳ ἐζημίουν[15]).

c) Futurum.

1. Ἰφικράτης ὀνειδιζόμενος[16]) εἰς δυσγένειαν, Ἐγὼ ἄρξω, εἶπε, τοῦ γένους. **2.** Λάλει, ἃ δεῖ, καὶ ὅτε δεῖ, καὶ οὐκ ἀκούσεις, ἃ μὴ δεῖ. **3.** Ζήσεις βίον κράτιστον, ἂν[17]) θυμοῦ κρατῇς. **4.** Χείλων, λυπουμένου[18]) τινὸς[18]) ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ κακοῖς, εἶπεν· Εἰ τὰ[19]) πάντων κατανοήσεις, ἧττον ἐπὶ τοῖς σεαυτοῦ δυσφορήσεις. **5.** Ξένον ἀδικήσεις μηδέποτε, καιρὸν λαβών[20]). **6.** Λίαν φιλῶν[21]) σεαυτὸν οὐχ ἕξεις φίλον. **7.** Γύμναζε παῖδας· ἄνδρα γὰρ οὐ γυμνάσεις. **8.** Χρηστὸς ἔσει[22]), ἂν[17]) κέρδη[23]) μὲν εἶναι[23]) νομί-

---

1) derselbe Modus? 2) sc. βιοῖ. 3) sc. ἐστί. 4) s. ἄν, 2. 5) *erhalten*, inf. aor. 2. v. λαμβάνω, nehme. 6) *war erlaubt*, v. ἔξεστι. 7) s. XIII, a, 28, 15. 8) das befindliche, *die Gegend*, s. X, 9, 10. 9) wodurch? 10) acc. c. inf. *dass die — Bedürftigen kommen* (sich einfinden) *sollten;* part. v. δέομαι, bedarf, inf. v. πάρειμι. 11) im Deutschen, als ob stünde πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς σύμμαχον. 12) *tödtete*, opt. aor. v. ἀποκτείνω. 13) *von dem, was — gehört*, s. X, 9, 10. 14) *stahl*, opt. aor. v. κλέπτω. 15) sc. αὐτόν. 16) part. praes. pass. v. ὀνειδίζω, schmähe; *als Iph. eine Schmähung erfuhr;* worauf? εἰς, c. acc. 17) s. ἄν, 1. 18) gen. abs. *als betrübt — war*, part. praes pass. v. λυπέω, kränke, betrübe. 19) sc. κακά. 20) part. aor. 2. v. λαμβάνω, *auch wenn du erhältst.* 21) mit *wenn*. 22) fut. v. εἰμί, *du wirst sein.* 23) acc. c. inf.

ζῃς, δι' ὧν[1]) εὐδοκιμήσεις, ἀλλὰ μή, δι' ὧν[1]) εὐπορήσεις. **9.** Οὐδεὶς ἐμὲ πείσει, ὡς ἔστιν ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. **10.** Νομοθέτῃ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἕν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει[2]). **11.** Ὁ νοσῶν[3]), ἐὰν ἀγανακτῇ, ὅτι νοσεῖ, δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον νοσήσει. **12.** Ζημίαν αἱροῦ[4]) μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν· τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δὲ διὰ παντός. **13.** Οἱ χρηστοὶ παῖδες οὐ μόνον διὰ τοὺς γονέας ἑαυτοὺς ἀγαπήσουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονέας δι' ἑαυτούς. **14.** Πολλοὶ μᾶλλον πραγματεύονται[5]), ὅπως ἄρξουσιν[2]), ἢ ὅπως ἄξιοι τούτου ἔσονται[6]). **15.** Οἱ ἀνδρεῖοι ἀθάνατον μνήμην ἑαυτῶν καταλείψουσιν. **16.** Νόμιζε ἐγκράτειαν[7]) ἀγαθὸν εἶναι[7]) τῷ μέλλοντι[3]) καλόν τι πράξειν. **17.** Ἀγριππίνῳ ποτὲ μέλλοντι[8]) ἀριστήσειν ἐπέστη[9]) ὁ λέγων[10]), ὅτι φεύγειν αὐτὸν κελεύει[11]) Νέρων· καὶ ὅς[12]) ἔφη, Οὐκοῦν ἐν Ἀρικίᾳ ἀριστήσομεν. **18.** Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγοῦντο[13]), εἰ Συρακούσας σχοῖεν[14]), ῥᾳδίως καὶ τὰ ἄλλα ἕξειν. **19.** Οὐκ ἀπὸ τῶν κοινῶν προσδοκᾶν χρὴ πλουτήσειν. **20.** Πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ[15]) δεῖ τὸν εὖ στρατηγήσοντα[3]) ἔχειν.

21. Πλούτιζε τοὺς φίλους, σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς. **22.** Νομιοῦμεν ὁμοίως ἀσεβεῖν[16]) τούς τε τὰ ψευδῆ λέγοντας[16]) περὶ θεοῦ καὶ τοὺς πιστεύοντας αὐτοῖς. **23.** Ἔστιν οἳ[17]) οὐ τοῦτο σκοποῦσιν, ἐξ ὅτου τοῖς δεομένοις[18]) τὸν βίον ἐκποριοῦσιν, ἀλλ' ὅπως καὶ τοὺς ἔχειν τι δοκοῦντας[3]) τοῖς ἀπόροις ἐξισώσουσιν. **24.** Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν

---

1) im Deutschen geht dem Relativum das Demonstrativum *dasjenige* voraus. 2) s. IX, 70, 22. 3) s. XIII, a, 28, 15. 4) *erwähle, nimm,* med. v. αἱρέω, nehme. 5) *thun sich um, arbeiten darauf hin,* v. πραγματεύομαι. 6) *sein werden, sind,* fut. v. εἰμί. 7) acc. c. inf. 8) mit *als.* 9) *trat zu ihm,* aor. 2. v. ἐφίστημι. 10) *derjenige, welcher ihm zu sagen hatte.* 11) im Deutschen hat der conj. zu stehen. 12) = οὗτος. 13) *glaubten,* v. ἡγέομαι. 14) *haben würden,* opt. aor. 2. v. ἔχω. 15) wodurch? 16) acc. c. inf. 17) sunt, qui. 18) *den Bedürftigen,* part. praes. v. δέομαι.

Λαομέδοντι ὑπέσχοντο[1]) *ἐπὶ μισθῷ τειχιεῖν τὸ Πέργαμον· τοῖς δὲ τειχίσασι*[2]) *τὸν μισθὸν οὐκ ἀπεδίδου*[3]). *διὰ τοῦτο Ἀπόλλων μὲν λοιμὸν ἔπεμψε*[4]), *Ποσειδῶν δὲ κῆτος.*

d) Aorist.

1. *Λυκοῦργος οὐ τείχεσι*[5]) *τὴν πόλιν ἔφραξεν, ἀλλ' ἀρετῇ τοὺς ἐνοικοῦντας ὠχύρωσεν.* **2.** *Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν*[6]) *ἐκέλευσε κηρύττειν, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει*[7]). **3.** *Προμηθεὺς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους ἔπλασεν.* **4.** *Ἐπ' Ἀθηναίους Δαρεῖος ἔπεμψε μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἔν τε πλοίοις καὶ ναυσί, ναῦς δὲ τριακοσίας.* **5.** *Δαρεῖος μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσεν*[8]). **6.** *Ἐν τῇ κατὰ Γιγάντων μάχῃ Ἀθηνᾶ Ἐγκελάδῳ φεύγοντι Σικελίαν ἐπέρριψε τὴν νῆσον.* **7.** *Κόνων τοὺς Ἕλληνας ἠλευθέρωσε καὶ τὰ τείχη τῆς πατρίδος ἀνώρθωσεν.* **8.** *Σαρδανάπαλος, ἵνα μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος γένηται*[9]), *πυρὰν ἐν τοῖς βασιλείοις κατεσκεύασεν ὑπερμεγέθη, καὶ τόν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐπὶ ταύτην ἐσώρευσε, καὶ ἑαυτόν τε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.* **9.** *Πᾶσιν ἀνθρώποις θεὸς ἐπέταξε πόνους, ἄλλοις ἄλλους*[10]). **10.** *Μικρὸν πταῖσμα ἀνεχαίτισε*[11]) *καὶ διέλυσε πάντα.* **11.** *Πολλάκις ἔχων*[12]) *τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν, αὔριον ἐπλούτησ'*[11]), *ὥστε χἀτέρους*[13]) *τρέφειν.*

---

1) *versprachen*, aor. 2. v. *ὑπισχνέομαι*. 2) part. aor. v. *τειχίζω*, *nachdem sie — hatten.* 3) *gab*, v. *ἀποδίδωμι*. 4) *schickte*, aor. v. *πέμπω*. 5) wodurch? 6) mit *als*. 7) im Deutschen den conj. s. XIII, c, 17, 11. 8) der aor bezeichnet hier das Eintreten des Ausgesagten, das Werden, *wurde K.* 9) conj. aor. 2. v. *γίγνομαι*, *werde.* 10) zu übersetzen, wie das lat. aliis alios. 11) in Sätzen, welche die Erfahrung gelehrt hat und lehrt, setzt der Grieche beim Verbum den aor.; im Deutschen gebraucht man das praes. oder das perf. mit dem Zusatz *schon oft*, *noch immer*, oder eine Umschreibung mit *pflegen.* 12) mit *welcher.* 13) = *καὶ ἑτέρους.*

12. Ῥώμη μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν[1]), ἄνευ δὲ ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας[2]) ἔβλαψε, καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκούντων[2]) ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν. 13. Ἐν Αἰγύπτῳ Μακεδόνες ἦρξαν καὶ οἱ[3]) ἀπὸ Μακεδόνων ἓξ ἔτη πρὸς τοῖς διακοσίοις καὶ ἑβδομήκοντα. 14. Οἱ Ἀθηναῖοι Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον ἠνδραπόδισαν καὶ ᾤκισαν αὐτοί. 16. Τὸν Δία πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε ὠνόμασαν οἱ ποιηταί. 16. Ὑπὲρ σεαυτοῦ μὴ φράσῃς[4]) ἐγκώμια. 17. Κἂν[5]) μόνος ᾖς[6]), φαῦλον μήτε λέξῃς μήτε ἐργάσῃ[7]) μηδέν[8]). 18. Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς, κοινὴ γὰρ ἡ τύχη. 19. Νέος ἂν[9]) πονήσῃς[10]), γῆρας ἕξεις εὐθαλές. 20. Ὅσῳ ἂν[11]) ἐρρωμενέστερον[12]) τὴν τῶν ἄλλων ἄνοιαν ἀτιμάσῃς, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν σεαυτοῦ διάνοιαν ἀσκήσεις. 21. Ἀντισθένης ἐρωτηθείς, πῶς ἄν[13]) τις προςέλθοι[13]) πολιτείᾳ, εἶπε· Καθάπερ πυρί, μήτε λίαν ἐγγύς, ἵνα μὴ καῇ[14]), μήτε πόρρω, ἵνα μὴ ῥιγώσῃ. 22. Οἱ πατέρες προνοοῦσι τῶν παίδων, ὅπως μηδέποτε αὐτοὺς τὰ ἀγαθὰ ἐπιλείψῃ. 23. Τῇ γῇ οἷον ἄν[11]) τις τὸ σπέρμα ἐναρόσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐκφόρια δεῖ προςδοκᾶν. 24. Ὁποῖον ἂν[11]) εἴπῃς[15]) ἔπος, τοιοῦτον ἂν[16]) ἐπακούσειας. 25. Πρὸς ἁπάσας τὰς τοῦ βίου περιστάσεις χρησιμωτάτην δικαίως ἄν[16]) τις νομίσειε τὴν ἱστορίας μάθησιν. 26. Χεῖρα πεσόντι[17]) δίδου[18])· σῶσον δ' ἀπερίστατον ἄνδρα. 27. Νίκησον ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι[19]) καλῶς. 28. Ὀχύ-

---

1) s. XIII, d, 10, 11. 2) s. XIII, a, 28, 15. 3) im Deutschen mit Umschreibung: *diejenigen, welche von den M. herstammten.* 4) beim Verbot steht vom aor. der conj., vom praes. der imperat. 5) = καὶ ἄν, s. ἄν, 1. 6) *du bist*, conj. v. εἰμί. 7) *thue* (es), conj. aor. v. ἐργάζομαι. 8) s. VIII, 30, 13. 9) s. ἄν, 1. 10) im Lateinischen würde das fut. exact. stehen. 11) s. ἄν, 2. 12) s. X, 47, 10. 13) *nahen könnte*, opt. aor. 2. v. προςέρχομαι. 14) *verbrannt werde, sich verbrenne*, conj. aor. pass. v. καίω. 15) conj. von εἶπον. 16) s. ἄν, 3. 17) part. aor. 2. v. πίπτω, *dem, der gefallen ist.* 18) *gieb*, v. δίδωμι. 19) inf. v. λογίζομαι, überlege; im Deutschen ein Subst. *durch rechte Ueberlegung.*

ρωσον σαυτὸν τῇ αὐταρκείᾳ· τοῦτο γὰρ δυςάλωτόν ἐστι χωρίον. **29.** Διογένης εἰς Μύνδον ἐλθὼν[1]) καὶ θεασάμενος[2]) μεγάλας τὰς πύλας, μικρὰν δὲ τὴν πόλιν, Ἄνδρες Μύνδιοι, ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας, μὴ ἡ πόλις ὑμῶν ἐξέλθῃ[3]). **30.** Ῥᾴδιον μὲν τὸ κελεῦσαι, χαλεπὸν δὲ τὸ ποιῆσαι. **31.** Ἀεί ἐστι[4]) τοῖς[5]) τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἔχουσιν, ἐγγὺς εἶναι τοῦ εὐτυχῆσαι. **32.** Οὐκ ἄξιον τοῖς λόγοις πιστεῦσαι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις. **33.** Μικρά γε πρόφασίς ἐστι τοῦ πρᾶξαι[6]) κακῶς. **34.** Ἔργον ἐστὶ μακρὰν συνήθειαν ἐν βραχεῖ λῦσαι χρόνῳ. **35.** Ἔνιοι λέγουσιν, Ὅμηρον πολὺν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ διατρῖψαι. **36.** Ῥᾴδιόν ἐστιν ἑτέρῳ παραινέσαι. **37.** Ῥᾴδιον θεῷ πάντα τελέσαι. **38.** Ἶλος ἐν Φρυγίᾳ πόλιν κτίσας[7]), ταύτην Ἴλιον ἐκάλεσεν. **39.** Διογένης λύχνον μεθ' ἡμέραν ἅψας[7]), ἄνθρωπον, ἔφη, ζητῶ. **40.** Διδύμων ἀδελφῶν εἷς ἐτελεύτησε· σχολαστικὸς οὖν, ἀπαντήσας[8]) τῷ ζῶντι, ἠρώτα· Σὺ ἀπέθανες[9]) ἢ ὁ ἀδελφός σου; **41.** Ὁ προκαταγιγνώσκων, πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς, αὐτὸς πονηρός ἐστι, πιστεύσας[10]) κακῶς. **42.** Ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας[11]) εὔκολος οὔποτ' ἂν[12]) ἑαυτῷ γένοιτο[12]). **43.** Πολυκράτης ἰσχύσας[13]) καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας καὶ τὴν Ῥήνειαν ἑλὼν[14]), ἀνέθηκε[15]) τῷ Ἀπόλλωνι. **44.** Ἡρακλῆς προσχὼν[16]) νήσῳ Δολίχῃ, τὸ Ἰκάρου σῶμα ἰδὼν[17]) τοῖς αἰγιαλοῖς προσφερόμενον[18]) ἔθαψε, καὶ τὴν νῆσον ἀντὶ Δολίχης Ἰκαρίαν ἐκάλεσεν. ἀντὶ τούτου Δαίδαλος ἐν Πίσῃ εἰκόνα παραπλησίαν

---

1) part. aor. 2. v. ἔρχομαι, *als — kam*. 2) part. aor. v. θεάομαι, (als) *er — sah*. 3) conj. aor. 2. v. ἐξέρχομαι, *herausgehe*. 4) *es ist möglich*, für wen? dat. 5) zu ἔχουσιν, s. XIII, a, 28, 15. 6) s. XIII, b, 45, 1. 7) mit *und*. 8) mit *welcher*. 9) aor. 2. v. ἀποθνήσκω. 10) mit *indem*. 11) mit *wenn*. 12) *kann werden*, opt. aor. 2. v. γίγνομαι. 13) mit *nachdem*. 14) part. aor. v. αἱρέω. 15) *weihte er* (es), aor. v. ἀνατίθημι. 16) *als — nahe gekommen war*, part. aor. 2. v. προσέχω, halte hin, nähere, sc. τὴν ναῦν. 17) part. aor. 2. v. ὁράω, *sah er — und*. 18) *zutreiben*, part. praes. pass. v. προσφέρω.

κατεσκεύασεν Ἡρακλεῖ· ἣν[1]) νυκτὸς ἀγνοήσας[2]) Ἡρακλῆς, λίθῳ βαλὼν[3]) ὡς ἔμπνουν, ἔπληξεν. **45.** Τοῖς μὲν σταδιοδρομοῦσιν[4]) ἐπὶ τῷ τέρματι τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, τοῖς δὲ φιλοπονήσασιν ἐπὶ τοῦ γήρως τὸ πρωτεῖον τῆς φρονήσεως ἀπόκειται[5]).

46. Μακάριος ὅστις ἔτυχε[6]) γενναίου φίλου. **47.** Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν[7]). **48.** Θησεὺς καὶ Ἡρακλῆς παρὰ πᾶσιν ὀνομαστὴν τὴν αὐτῶν δόξαν κατέλιπον. **49.** Ἃ ἂν[8]) μάθῃ[9]) τις, ταῦτα σώζεσθαι[10]) φιλεῖ πρὸς γῆρας. **50.** Δίκαιος ἴσθ᾽[11]), ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχῃς. **51.** Τὸ μεῖζον τινός[12]) ἐστι μεῖζον, οὐδ᾽ ἂν[13]) τι εὕροιμεν[14]) μεῖζον, ὃ μηδενὸς[12]) μεῖζόν ἐστιν. **52.** Ἔργον ἐστὶ λύπην ἐκφυγεῖν. **53.** Οὐκ ἔστι βίον εὑρεῖν ἄλυπον οὐδενί[15]). **54.** Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ[16]) τῆς ψυχῆς ἀθάνατον τὴν γνώμην καταλιπεῖν[17]). **55.** Ἔργον συναγαγεῖν σωρὸν ἐν πολλῷ χρόνῳ, ἐν ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ διαφορῆσαι ῥᾴδιον. **56.** Δαναὸς ἐξ Αἰγύπτου φυγὼν[18]) Ἄργος κατέσχεν[19]). **57.** Διαφέρει πολὺ μαθὼν[20]) μὴ μαθόντος[20]). **58.** Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα[21]) καρτερεῖν. **59.** Θανόντων[22]) οὐδὲν ἄλγος ἅπτεται[23]). **60.** Σόλων, ἐπειδὴ ἐδάκρυσε τὸν παῖδα τελευτήσαντα[24]), πρὸς τὸν[25]) εἰπόντα· Ἀλλ᾽ οὐδὲν ἀνύτεις, εἶπε, Δι᾽ αὐτὸ δὲ τοῦτο δακρύω, ὅτι οὐδὲν ἀνύτω.

---

1) im Deutschen das Demonstrativum. 2) mit *und*. 3) part. aor. 2. v. βάλλω, *indem er* (es) — *warf*, womit? dat. 4) s. XIII, a, 28, 15. 5) *ist aufbewahrt*, *liegt*, v. ἀπόκειμαι. 6) v. τυγχάνω. 7) v. ἄγω, s. XIII, d. 10, 11. 8) s. ἄν, 2. 9) v. μανθάνω. 10) inf. praes. pass. v. σώζω. 11) ἴσθι, *sei*, v. εἰμί. 12) gen. comparat. zu dem darauffolgenden μεῖζον. 13) s. ἄν, 3. 14) v. εὑρίσκω. 15) s. VIII, 30, 13. 16) 2. sg. imperat. med. v. πειράω. 17) nämlich durch Thaten, an die man immer denken, oder durch Schriften, die man immer lesen wird. 18) mit *und*. 19) v. κατέχω. 20) mit *derjenige*, *welcher*. 21) v. πάσχω, mit *wenn man*. 22) v. θνήσκω. 23) 3. sg. praes. med. v. ἅπτω. 24) mit *welcher*. 25) im Deutschen das unbestimmte Pron. *einer*, *welcher*.

e. Perfektum und Plusquamperfektum.

1. Ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνὴρ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ὑποτέταχε τῷ διοικοῦντι[1]) τὰ ὅλα, καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ πολῖται τῷ νόμῳ τῆς πόλεως. 2. Νικίας οὕτως ἦν φιλόπονος, ὥστε πολλάκις ἐρωτᾶν τοὺς οἰκέτας, εἰ λέλουκε καὶ εἰ ἠρίστηκεν. 3. Ἐπὶ ἐπῶν ποιήσει Ὅμηρον πάντες τεθαυμάκασιν. 4. Οἱ Πέρσαι συνάψαντες[2]) τὰς χεῖρας διῆλθον[3]) ἅπασαν τὴν Ἐρετριέων χώραν, ἵν' ἔχοιεν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν[4]), ὅτι οὐδεὶς σφᾶς ἀποπεφευγὼς εἴη. 5. Σχολαστικὸς κατ' ὄναρ δοκῶν[5]) ἧλον πεπατηκέναι, τὸν πόδα ὕπαρ περιεδήσατο[6])· ἕτερος δὲ μαθὼν[5]) τὴν αἰτίαν, ἔφη· Διὰ τί γὰρ ἀνυπόδητος καθεύδεις; 6. Οὐκ ἤρκεσε θεῷ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρωπίνου μόνον προνενοηκέναι, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν[7]). 7. Λέγουσι Κροῖσον πεπομφέναι εἰς Λακεδαίμονα περὶ συμμαχίας ἐπὶ Κῦρον. 8. Δαίδαλος ἐν Κρήτῃ κατεσκεύασε λαβύρινθον, πεφευγὼς ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ φόνῳ. 9. Τὰ σπουδαῖα μελέτα, καὶ ἐάν τι παρηκμακὼς μανθάνῃς, μὴ αἰσχύνου[8])· βέλτιον γὰρ ὀψιμαθῆ καλεῖσθαι[9]) ἢ ἀμαθῆ. 10. Οἱ πολλοί, ὡρμηκότες[10]) ἐπὶ τὸ[11]) σκοπεῖν τὰ τῶν ἄλλων πράγματα, οὐ τρέπονται[12]) ἐπὶ τὸ[11]) ἑαυτοὺς ἐξετάζειν. 11. Οὐκ ἀκήκοας, ὡς οἱ τέττιγες, ὄντες[13]) ἄνθρωποι τὸ παλαιόν, εἰς ὄρνιθας μετέβαλον[14]); 12. Ἔοικεν ὁ βίος θεάτρῳ. 13. Πολλοὶ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν[15]). 14. Οἱ δειλοὶ τὸν θάνατον ὡς ἐσχάτην συμφορὰν πεφρίκασιν. 15. Ξένῳ σιγᾶν κρεῖττον[16]) ἢ κεκραγέναι. 16. Χρύσιππος ἔφησε[17]) χά-

---

1) s. XIII, a, 28, 15. 2) mit *und*. 3) v. διέρχομαι. 4) v. εἶπον. 5) mit *welcher*. 6) 3. sg. aor. med. v. περιδέω. 7) in welchen Buchstaben verwandelt sich ν vor φ? 8) 2. sg. imperat. med. v. αἰσχύνω. 9) inf. praes. pass. v. καλέω. 10) mit *indem*. 11) s. XIII, b, 45, 1. 12) 3. pl. praes. pass. v. τρέπω. 13) part. v. εἰμί, *waren und*. 14) v. μεταβάλλω. 15) v. πάσχω, 16) sc. ἐστίν. 17) *erklärte*, aor. v. φημί, wofür? acc.

λαζαν ὑετοῦ πεπηγότος[1]) διάθρυψιν, πάχνην δὲ δρόσον πεπηγυῖαν. **17.** Τὰς τῶν κακῶς πεπραγότων συμφορὰς μήποτε ὑβρίσῃς[2]).

18. Σαρδανάπαλος στολὴν μὲν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, καθόλου δὲ βίον ἔζησε γυναικώδη. **19.** Τῷ Σκύλλης σώματι κυνῶν κεφαλαὶ προσεπεφύκεσαν. **20.** Ξέρξης διὰ τῆς Βοιωτίας διελαύνων[3]), τὰς Πλαταιὰς ἐρήμους οὔσας[4]) κατέκαυσεν· οἱ γὰρ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατοικοῦντες ἐπεφεύγεισαν εἰς Πελοπόννησον πανδημεί. **21.** Ἐπέπνεον οἱ ἄνεμοι, καὶ ἐπεφρίκει ὁ πόντος καὶ ὁ ἀφρὸς τοῦ ὕδατος ἐξηνθήκει. **22.** Τῇ Θεμιστοκλέους βουλῇ καὶ γνώμῃ πεποιθότες[5]) οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν καταλελοίπεσαν καὶ εἰς τὰς ναῦς ἀπεπεφεύγεσαν.

XIV.

Passivum und Medium.

a. Präsens und Imperfektum ohne Contraktion.

1. Θάρσει λέγων[6]) τἀληθές, οὐ σφάλλῃ ποτέ. **2.** Οὐ τῷ ἀριθμῷ[7]) οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ[8]) μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ[9]) πολλά ἐστι, τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. **3.** Ἀπρονόητον[10]) ἡ ὀργή, ὥστε πολλάκις ἐξεργάζεται, ὧν[11]) μεταμελεῖν ἀνάγκη. **4.** Ὧν[12]) ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ βίου μακαριότητα, πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτῆσις. **5.** Τὰ μὲν ξύλα, τὸ πῦρ αὔξοντα[13]), ὑπ᾽ αὐτοῦ καταναλίσκεται, ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτρέφων τοὺς κόλακας, ὑπ᾽ αὐτῶν τούτων διαφθείρεται. **6.** Πάντα ἐστὶ καλά, ὅσα δικαιοσύνης ἔχεται. **7.** Ἃ[14]) πάσχοντες[14]) ὑφ᾽

---

1) v. πήγνυμι. 2) s. XIII, d. 16, 4. 3) mit *als.* 4) part. v. εἰμί, *welches — war.* 5) v. πείθω. 6) mit *wenn.* 7) wodurch? 8) s. XIII, a, 28, 15. 9) acc. abhängig von ὑπερβάλλοντα. 10) sc. ἐστίν. 11) s. II, 20, 2. 12) statt τούτων, ἅ, *von dem, was.* 13) mit *welches.* 14) Im Deutschen kann das Relativum nicht mit dem Particip verbunden werden,

ἑτέρων ὀργίζεσθε, ταῦτα τοῖς ἄλλοις μὴ ποιεῖτε. **8.** Διογένης, Παρὰ μὲν τῶν θεῶν, ἔφη, ὑγίειαν εὔχονται[1]), πάντα δὲ οἱ πλεῖστοι τἀναντία τῇ ὑγιείᾳ πράττουσιν. **9.** Νόσος δειλοῖς ἑορτή· οὐ γὰρ ἐκπορεύονται ἐπὶ πρᾶξιν. **10.** Μετὰ τῆς ἰσχύος τὴν πρᾳότητα σῶζε, ἵνα μὴ φοβερός, ἀλλ᾽ αἰδοῦς ἄξιος φαίνῃ τοῖς ἐντυγχάνουσιν[2]). **11.** Ὀρθῶς γιγνωσκόμενα[3]) οὐ φέρει καρπὸν οὔτε ἐν γεωργίᾳ οὔτε ἐν ναυκληρίᾳ οὔτε ἐν ἀρχῇ, ἢν μή τις ἐπιμελῆται[4]), ὡς ἂν[5]) ταῦτα περαίνηται. **12.** Θαρσοῦσι μάλιστα πολέμιοι, ὅταν τοῖς ἐναντίοις[6]) πράγματα καὶ ἀσχολίας πυνθάνωνται. **13.** Οἱ ἄνθρωποι τότε γίγνονται βελτίους, ὅταν τῷ θεῷ προςέρχωνται. **14.** Ἐρωτήσαντός[7]) τινος[7]) Ἀνταλκίδαν, Πῶς ἂν[8]) τις μάλιστα ἀρέσκοι τοῖς ἀνθρώποις; Εἰ ἥδιστα μέν, ἔφη, αὐτοῖς διαλέγοιτο, ὠφελιμώτατα δὲ προςφέροιτο. **15.** Πῶς ἂν ἀρέσκοι ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον τῷ θείῳ, ἢ εἰ ὡς μάλιστα πείθοιτο αὐτῷ; **16.** Κέρδος πονηρὸν μὴ λαβεῖν[9]) βούλου ποτέ. **17.** Ἀχάριστος ἄνθρωπος μὴ νομιζέσθω φίλος. **18.** Ἀριστοτέλης εἶπεν· ἐπειδὴ μὴ γίγνεται τὰ πράγματα, ὡς βουλόμεθα, δεῖ βούλεσθαι, ὡς γίγνεται. **19.** Ζήνων[10]) ἔλεγεν οὐδενὸς ἡμᾶς οὕτω πένεσθαι ὡς χρόνου. **20.** Ἐστὶν ὀλίγον χρόνον ἀλγήσαντα[11]), πολὺν χρόνον εὐδοκιμοῦντα εὐφραίνεσθαι. **21.** Οἱ μὴ θέλοντες διὰ τὸ ἐπίπονον διδάσκεσθαι, ἀλλὰ ἐν ἡδοναῖς ἀκαίροις διάγειν, φύσει οὗτοι κάκιστοι[12]). **22.** Τῶν ἀγαθῶν χρὴ ἡμᾶς ὀρέγεσθαι, καὶ

---

sondern es muß ein solches Relativum gebraucht werden, welches zum verb. finitum paßt, und zum Particip oder zu dessen Auflösung wird das Demonstrativ gesetzt, welches dem griech. Relat. entspricht. *Dasjenige, worüber ihr, wenn ihr es* u. d. ü. 1) sc. οἱ ἄνθρωποι. 2) s. XIII, a, 28, 15. 3) mit *auch was.* 4) contr. aus ἐπιμελέηται v. ἐπιμελέομαι. 5) ἂν kann hier ausgedrückt werden durch *gegebenen Falls.* Ein solches ἂν findet sich im Absichtssatz nur nach ὡς u. ὅπως, nicht nach ἵνα. 6) im Deutschen durch den gen. 7) gen. abs. mit *als.* 8) s. ἄν, 3. 9) v. λαμβάνω. 10) aus Kitium. 11) mit *nachdem;* s. II, 2, 2. 12) sc. εἰσίν.

τῶν κακῶν ἔργων ἀπέχεσθαι. **23.** *Ἀρχόμενοι*[1]) *πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται.* **24.** *Οἱ μεταβαλλόμενοι τὰς ἐργασίας οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἔργων ἀκριβῶς ἔχουσιν.* **25.** *Πολλοὶ διὰ τὸν πλοῦτον ἐπιβουλευόμενοι*[2]) *ἀπόλλυνται*[3]). **26.** *Μὴ ζήτει τὰ γιγνόμενα*[4]) *γίγνεσθαι*[4]), *ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε, ὡς τὰ γιγνόμενα γίγνεται, καὶ εὐπορήσεις.* **27.** *Πλειόνων*[5]) *τῶν γυμνασίων*[6]) *καὶ τῶν ποτῶν καὶ σιτίων προσφερομένων*[6]) *ἢ ἐλαττόνων*[5]) *φθείρεται ἡ ὑγίεια, συμμέτρως δὲ τῶν εἰρημένων*[6]) *ὄντων*[6]) *σώζεται ἥ τε ἰσχὺς καὶ ἡ ὑγίεια.* **28.** *Ἀφ' ὧν ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἡ γῆ φέρει ἐργαζομένοις*[7]). **29.** *Ἀριστοτέλης ἐρωτηθείς, τί περιγίγνεται κέρδος τοῖς ψευδομένοις, Ὅταν, ἔφη, λέγωσιν ἀληθῆ, μὴ πιστεύεσθαι*[8]). **30.** *Τοὺς γενομένους*[9]) *κύνας τῶν προβάτων κατακόπτειν*[10]) *φασὶ*[11]) *δεῖν.*

31. *Ἀγησίλαος ἱερὰ μὲν καὶ τὰ ἐν τοῖς πολεμίοις ἐσέβετο, ἱκέτας δὲ θεῶν οὐδὲ ἐχθροὺς*[12]) *ἐβιάζετο.* **32.** *Σωκράτης, τῶν ἑταίρων*[13]) *ἐκκλέψαι βουλομένων*[13]) *αὐτὸν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, οὐκ ἐφείπετο.* **33.** *Ὀρφεῖ κιθαρίζοντι*[14]) *ἐφείπετο τὰ τετράποδα καὶ τὰ ὄρνεα καὶ τὰ δένδρα.* **34.** *Κῦρος*[15]) *φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι.* **35.** *Κλεάνθης, πένης ὢν*[16]) *ἄγαν, νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει, μεθ' ἡμέραν δ' ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο.* **36.** *Οἱ παῖδες παρὰ Πέρσαις ὥσπερ μαθήματα τὸ ἀληθεύειν ἐδιδάσκοντο.* **37.** *Εἰ τὸ συνεχῶς λαλεῖν σημεῖον ἦν*[17]) *τοῦ φρονεῖν, αἱ χελιδόνες πολὺ ἂν*[17]) *ἡμῶν*[18]) *ἐλέγοντο σοφώτεραι.*

---

1) im Deutschen durch das substant. 2) mit *indem;* im Griechischen wird, auch wenn ein verbum den dativus regiert, das passivum persönlich, mit dem nom. aus diesem dat., construirt. 3) *gehen zu Grunde*, pass. v. *ἀπόλλυμι*, verderbe. 4) acc. c. inf. 5) den comp. durch *zu* mit dem positiv. 6) gen. absol. mit *wenn; ὄντων* v. *ὤν*. 7) mit *wenn.* 8) mit *dass;* s. Anm. 2. 9) mit *welche.* 10) abhängig von *δεῖν*. 11) dicunt v. *φημί*. 12) statt der apposition im Deutschen einen Satz: *auch wenn sie — waren.* 13) gen. absol. mit *als.* 14) mit *wenn.* 15) der Jüngere. 16) mit *welcher.* 17) s. *ἄν*, 4. 18) gen. comparat.

38. Πέρσαι ἀγάλματα καὶ βωμοὺς τοῖς θεοῖς οὐχ ἱδρύοντο. 39. Λύκιοι τὰς μαρτυρίας ἐν ταῖς δίκαις οὐκ εὐθὺς παρείχοντο, ἀλλὰ μετὰ μῆνα. 40. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς γέροντας ᾐσχύνοντο οὐδὲν ἧττον ἢ πατέρας. 41. Παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνεξεπέμποντο[1]) τῷ βασιλεῖ μάντεις καὶ ἰατροὶ καὶ αὐληταί. 42. Οἱ Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ εὐσεβείας διελέγοντο, πρὸ δὲ τοῦ πίνειν περὶ σωφροσύνης, πολεμεῖν δὲ μέλλοντες[2]) περὶ ἀνδρείας.

b. Präsens und Imperfektum der Verba contrakta.

1. Ἐκ μὲν τῶν ματαίων λόγων ἐχθρὰς ἀναιρούμεθα, ἐκ δὲ τῶν κακῶν ἔργων νόσους καὶ ζημίας. 2. Ἄξιον[3]) τούτους ἐπαινεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἳ μηδεμίαν ὠφέλειαν προαιροῦνται τοῦ δικαίου. 3. Οὐκ ἔστιν ἐμπορεύματα λυσιτελέστερα ἢ ὅσα ἄνθρωποι ἄθλων ὠνοῦνται. 4. Σόλων, πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκοῖντο, ἐρωτηθεὶς εἶπεν· Ἐὰν μὲν οἱ πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις. 5. Παρρησίαν παντὸς ὠνοῦ χρυσίου. 6. Οἱ ἄρχοντες ἐπιμελείσθων πάντων. 7. Χρὴ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους, μηδὲ παρὰ μικρὸν ἡγεῖσθαι τὸ παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν. 8. Ἀγησίλαος πολλάκις προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἁλισκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ᾽ ὡς ἀνθρώπους ὄντας[4]) φυλάσσειν. 9. Ὁ τοιοῦτος ὢν τὴν φύσιν[5]), ὥστε μηδὲ τὸν κεραυνὸν φοβεῖσθαι, μαινόμενος, ἀλλ᾽ οὐκ ἀνδρεῖός ἐστιν· ὁ δ᾽ ἔμπαλιν πάντα φοβούμενος, ὥστε καὶ τὴν σκιάν, ἀγεννὴς καὶ δειλός. 10. Ἐκπονῶν[6]) καὶ ἐπιμελούμενος καὶ ἀσκῶν ἄνθρωπος μᾶλλον τυγχάνει τῶν ἀγαθῶν. 11. Κολάζεται Σίσυφος ἐν

---

1) welches ε ist das Augment? welche Buchstabenveränderung trat vor demselben ein? 2) mit *wenn*. 3) sc. *ἐστί*. 4) im Deutschen nicht besonders auszudrücken. 5) worin? 6) die part. im Deutschen durch substantiva, mit *durch*.

Ἅιδου[1]) πέτρον ταῖς χερσὶ[2]) καὶ τῇ κεφαλῇ κυλίων[3]), καὶ τοῦτον ὑπερβάλλειν θέλων· οὗτος δὲ ὠθούμενος[4]) ὑπ' αὐτοῦ ὠθεῖται πάλιν εἰς τοὐπίσω[5]). **12.** Ἡδύ γε φίλου λόγος ἐστὶ τοῖς λυπουμένοις. **13.** Οἱ τραγικοὶ τέτταρσι δράμασιν[6]) ἠγωνίζοντο· τὰ δέ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο τετραλογία. **14.** Προσεποιεῖτο Μίνως παρὰ τοῦ Διὸς τοὺς νόμους μεμαθηκέναι[7]). **15.** Ἀλιτέμιοι Λίβυες τοὺς ταχίστους αὐτῶν ἡροῦντο βασιλέας, τῶν δὲ ἄλλων ἐτίμων τὸν δικαιότατον. **16.** Πέρσαι οὐχ ὅσιον ἡγοῦντο τοὺς νεκροὺς καίειν· θεὸν[8]) γὰρ νομίζοντες[9]) εἶναι[8]) τὸ πῦρ, οὐ δίκαιον[8]) εἶναι[8]) ἔλεγον θεῷ νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου.

17. Οὐ τιμᾶται θεὸς ὑπ' ἀνθρώπου φαύλου, οὐδὲ θεραπεύεται δαπάναις[10]), ἀλλ' ἀρετῇ καὶ προαιρέσει τῶν καλῶν ἔργων καὶ δικαίων. **18.** Καθ' ἕκαστον ἔτος ἀεὶ νέας ἰλύος[11]) ἀθροιζομένης[11]) πρὸς τὰ στόματα τοῦ Νείλου, καθορᾶται[12]) τὸ μὲν πέλαγος ἐξωθούμενον τοῖς προσχώμασιν, ἡ δὲ χώρα τὴν αὔξησιν λαμβάνουσα. **19.** Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι διαπλανῶνται. **20.** Φίλους[13]) κτῶ μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας[14]). **21.** Μὴ πάντα πειρῶ πᾶσι πιστεύειν ἀεί. **22.** Μήτε λίαν πολυτελῶς μήτε ἄγαν εὐτελῶς πειρῶ τὰ περὶ[15]) τὴν ἐσθῆτα καὶ δίαιταν καὶ τὴν ἑτέραν διαγωγὴν τὸ σῶμα διοικεῖν· τὸ μὲν γὰρ φθονεῖσθαι[16]) ἢ γελᾶσθαι ποιεῖ, τὸ δὲ μισεῖσθαι ἢ ἐλεεῖσθαι. **23.** Δεινὸν[17]) μὴ ἀμεί-

---

1) durch den gen. ist angedeutet, daß der zu ἐν gehörende Begriff ein dem Hades Zugehöriges ist; während im Griechischen diese Andeutung genügt, bedarf es im Deutschen des Ausdruckes desselben durch ein Substantiv: *im Reich des Hades.* 2) womit? 3) mit *dadurch, dass.* 4) mit *so oft.* 5) aus *τὸ ὀπίσω.* 6) womit? 7) v. *μανθάνω.* 8) acc. c. inf. 9) mit *da.* 10) wodurch? 11) gen. absol. mit *da.* 12) das pass. durch *man* und das folgende part. praes. pass. durch das part. perf., das part. aor. act. aber durch den infinitiv. praes. 13) als was? 14) v. ὤν s. XIII, a, 28, 15. 15) *τὰ περί, in Bezug auf dasjenige, was betrifft;* es bedarf aber im Deutschen bloß der praep. *in.* 16) die inf. durch *dass man.* 17) sc. *ἐστίν.*

βεσθαι[1]) πειρᾶσθαι τοὺς εὐεργέτας, εἰ καὶ μὴ πράγμασιν[2]) ἄλλοις, εὐχαριστίαις γοῦν ταῖς διὰ λόγων. **24.** Ἀρίστιππος παρεκελεύετο τοῖς νέοις τοιαῦτα ἐφόδια κτᾶσθαι, ἅτινα αὐτοῖς καὶ ναυαγήσασι[3]) συνεκκολυμβήσει. **25.** Παίδευσις καλὴ διδάσκει χρῆσθαι νόμοις καὶ λέγειν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀκούειν. **26.** Ὥσπερ ὁ οἶνος κιρνᾶται τοῖς τῶν πινόντων τρόποις[4]), οὕτω καὶ ἡ φιλία τοῖς τῶν χρωμένων[5]) ἤθεσιν. **27.** Πλάτων πολλάκις διψῶν[6]) ἐκ τοῦ φρέατος ἀνιμᾶτο τὸ ὕδωρ καὶ ἐξέχει[7]) κολάζων[8]) τὴν ἐπιθυμίαν. **28.** Ὁ τὴν Ἅιδου κυνῆν ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχων[9]) αὐτὸς μέν, οὓς ἤθελεν, ἔβλεπεν, ὑπ᾽ ἄλλων δὲ οὐχ ἑωρᾶτο. **29.** Φρύγες ὅρκοις οὐκ ἐχρῶντο, οὔτε ὀμνύντες[10]), οὔτε ἄλλους ἐξορκοῦντες. **30.** Λακεδαιμόνιοι εἱστιῶντο πάντες ἐν κοινῷ.

31. Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ. **32.** Οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦται, δυνατὴ δὲ αὕτη πᾶν ἐκνικῆσαι. **33.** Οὐκ ἐλαττοῦται, ὅστις σπουδαῖος[11]), ἀπὸ τῆς τύχης· κρείττονα γὰρ αὐτὸν πάσης συντυχίας ἡ μεγαλοψυχία ἀπεργάζεται. **34.** Πᾶν τὸ τιμώμενον[9]) αὔξεται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. **35.** Ἀρετή, ὅσῳπερ[12]) μᾶλλον ἂν[13]) χρῆσθαι θέλῃς, τοσῷδε[12]) μᾶλλον αὔξεται τελειουμένη[8]). **36.** Παρ᾽ Ἰνδοῖς ὁ τεχνίτου πηρώσας[9]) χεῖρα ἢ ὀφθαλμὸν θανάτῳ ἐζημιοῦτο. **37.** Κράτης καὶ Πολέμων οὕτως ἀλλήλω ἐφιλείτην, ὥστε καὶ ζῶντε οὐ μόνον τῶν αὐτῶν ἤστην[14]) ἐπιτηδευμάτων, ἀλλὰ καὶ μέχρι σχεδὸν ἀναπνοῆς ἐξωμοιούσθην ἀλλήλοιν, καὶ θανόντε[15]) τῆς αὐτῆς ταφῆς ἐκοινωνείτην.

---

1) abhängig von πειρᾶσθαι. 2) womit? 3) mit *wenn*. 4) für wen? 5) sc. τῇ φιλίᾳ. 6) mit *wenn*; s. XIII, a, 19, 5. 7) ξ ist erst durch das Augment nöthig geworden. 8) mit *indem*. 9) s. XIII, a, 28, 15. 10) mit *indem*; part. praes. v. ὄμνυμι. 11) sc. ἐστίν. 12) = ὅσῳ — τοσούτῳ. 13) s. ἄν, 2. 14) 3. dual. imperf. v. εἰμί, hier in Verbindung mit dem gen. *sie hatten*. 15) v. θνήσκω, das part. im Deutschen durch das subst.

c. Futurum und Aoristus Medii.

1. *Φιλόπονος ἴσθι*[1]*, καὶ βίον κτήσῃ καλόν.* **2.** *Ὁ κακῶς διανοηθεὶς*[2]*) ὑπὲρ τῶν ἰδίων*[3]*) οὐδέποτε καλῶς βουλεύσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων.* **3.** *Οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται*[4]*) πᾶν ποιῶν*[5]*) θάνατον.*

4. *Οὐκ ἔστι θνητῶν*[6]*), ὅστις ἐξεπίσταται*[7]*),*
Τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.

5. *Πολλοὶ μὲν πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·*
Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς[8]*) οὐ διαμειψόμεθα*
Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον[9]*) αἰεί,*
Χρήματα δ' ἀνθρώπων[10]*) ἄλλοτε*[11]*) ἄλλος*[11]*) ἔχει.*

6. *Ἂν*[12]*) σωφρονῶμεν, θεὸν παραιτησόμεθα συγγνώμονα ἡμῖν εἶναι.* **7.** *Χείλων προσέταττε μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μή*[13]*), ἀκούσεσθαι*[14]*), ἐφ' οἷς λυπήσεσθαι*[14]*).* **8.** *Λεωνίδας ἀκούσας*[15]*) ἐπισκιάζεσθαι*[16]*) τὸν ἥλιον*[16]*) τοῖς Περσῶν τοξεύμασιν*[17]*), Χάριεν, ἔφη, ὅτι καὶ ὑπὸ σκιᾷ μαχούμεθα.* **9.** *Ἀγησίλαος προεῖπε τοῖς στρατιώταις, ὡς εὐθὺς ἡγήσοιτο τὴν συντομωτάτην*[18]*) ἐπὶ τὰ κράτιστα*[19]*) τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν αὐτῷ τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιντο, ὡς*[20]*) ἀγωνιούμενοι.*

10. *Πολλοὺς ἤδη ἀπειργάσατο πτωχοὺς καὶ ἀπόρους ἀσωτεία καὶ πολυτέλεια.* **11.** *Σόλων τὴν σεισάχθειαν εἰσηγήσατο Ἀθηναίοις· τὸ*[21]*) δὲ ἦν λύτρωσις σωμάτων καὶ*

---

1) 2. sg. imperat. v. *εἰμί.* 2) part. aor. v. *διανοέομαι.* 3) s. II, 20, 2. 4) s. IX, 70, 22. 5) *auf jede Weise;* wie heißt es wörtlich? 6) den gen. durch *unter;* im Deutschen ist *Jemand* zu ergänzen; was ist aber statt *nicht Jemand* zu sagen? 7) 3. sg. praes. ind. v. *ἐξεπίσταμαι.* 8) für *ἡμῖν αὐτοῖς.* 9) sc. *ἐστίν.* 10) abhängig von *ἄλλος.* 11) wie im Lat. alias alius. 12) s. *ἄν,* 1. 13) *wenn man aber nicht folge,* dafür bloß: *sonst.* 14) inf. der orat. obliqua, im Deutschen durch den conj. 15) mit *als.* 16) acc. c. inf. 17) wodurch? 18) sc. *ὁδόν.* 19) hier Substantiv: *der stärkste Theil.* 20) das part. fut. mit *ὡς* läßt sich im Deutschen wiedergeben durch Wendungen wie: *als solche, welche; in der Erwartung, bei der Ansicht, dass.* 21) s. *ὁ,* 1.

κτημάτων· καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἐδανείζοντο, καὶ πολλοὶ δι᾽ ἀπορίαν ἐθήτευον. **12.** Ἰὼ εἰς βοῦν μεταμορφωθεῖσα [1]) τὸν Βόσπορον διενήξατο καὶ ἔδωκε [2]) τῷ πορθμῷ τὸ ὄνομα. **13.** Ἀργύριον οὐδείς πω οὕτω πολὺ ἐκτήσατο, ὥστε μὴ ἔτι προςδεῖσθαι. **14.** Τίς τῶν μεγίστων, δειλὸς ὤν [3]), ὠρέξατο; **15.** Λυκοῦργος οὐδὲν [4]) ἂν [5]) διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων τὴν Σπάρτην ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ πείθεσθαι [6]) τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνειργάσατο αὐτῇ. **16.** Θησεὺς καὶ Ἡρακλῆς οὐ μόνον τοῖς ὅπλοις [7]) ἐκοσμήσαντο παραπλησίοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐχρήσαντο τοῖς αὐτοῖς. **17.** Οἱ Ἀθηναῖοι ἐμπόριον [8]) ἐν μέσῳ τῆς Ἑλλάδος τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάσαντο. **18.** Σχολαστικὸς ἰατρῷ συναντήσας [9]), Συγχώρησόν μοι, εἶπε, καὶ μή μοι μέμψῃ [10]), ὅτι τοσοῦτον χρόνον οὐκ ἐνόσησα. **19.** Σωκράτης Ἀλκιβιάδου [11]) διδόντος [11]) αὐτῷ χώραν μεγάλην, ἵνα ἐνοικοδομήσηται οἰκίαν, Καὶ εἰ ὑποδημάτων, ἔφη, ἔδει [12]), καὶ βύρσαν μοι ἐδίδους [12]), ἵν᾽ ἐμαυτῷ ὑποδήματα ποιησαίμην, καταγέλαστος ἂν [12]) ἦν λαβών [13]). **20.** Οὗ ἅψαιτο [14]) Μίδας ἢ τῇ χειρὶ [7]) ἢ τῷ στόματι, ἐγίγνετο χρυσός. **21.** Λόγισαι πρὸ ἔργου! **22.** Διογένης πρὸς τὸν [15]) ἐντινάξαντα αὐτῷ δοκόν, εἶτα εἰπόντα [16]), Φύλαξαι, Πάλιν γάρ με, ἔφη, παίειν μέλλεις; **23.** Ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι, καὶ τυφλὸν ὁδήγει. **24.** Ὅστις θέλει χαρίσασθαι τῷ θυμῷ παραχρῆμα, θέλει τὰ κακίω ἀντὶ τῶν ἀμεινόνων. **25.** Κάλλιόν ἐστιν ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀντικαταλλάξασθαι. **26.** Μέγας τῷ ὄντι [17]) οὗτος ἀνήρ [18]), ὃς ἂν [19]) μεγάλα δύνηται [20]) γνώμῃ [7]) διαπράξασθαι μᾶλλον ἢ ῥώμῃ. **27.** Βραχὺς ὁ

---

1) part. aor. pass. v. *μεταμορφόω.* 2) aor. 1. act. v. *δίδωμι.* 3) mit *wenn.* 4) worin? 5) s. *ἄν*, 4. 6) im Deutschen statt des inf. das substant. 7) womit? 8) als was? 9) mit *als.* 10) s. XIII, d, 16, 4. 11) gen. absol. *als — gab*, part. praes. v. *δίδωμι.* 12) s. *ἄν*, 4, *ἐδίδους* ist die 2. sg. imperf. act. v. *δίδωμι.* 13) *wenn ich es nähme*, part. aor. 2. v. *λαμβάνω.* 14) s. XIII, a, 19, 10. 15) *einer, welcher.* 16) *und* (welcher). 17) v. *ὤν.* 18) sc. *ἐστίν.* 19) s. *ἄν*, 2. 20) 3. sg. conj. praes. v. *δύναμαι.*

βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρά, καὶ μᾶλλον ἡ τὰς τῆς ψυχῆς νόσους ἰάσασθαι δυναμένη[1]). **28.** *Διογένης ἐξέβαλε τῆς πήρας τὸ τρυβλίον, παιδίον θεασάμενος*[2]), *ἐπειδὴ κατέαξε*[3]) *τὸ σκεῦος, τῷ κοίλῳ*[4]) *τοῦ ψωμίου τὴν φακῆν ὑποδεχόμενον*[5]). **29.** *Πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς.* **30.** *Σιμωνίδης ἔλεγε, μηδέποτε αὐτῷ μεταμελῆσαι*[6]) *σιγήσαντι*[7]), *φθεγξαμένῳ*[7]) *δὲ πολλάκις.*

31. *Δημοσθένης ἐρωτηθείς, Πῶς τῆς ῥητορικῆς περιεγένου*[8]); *Πλέον, ἔφη, ἔλαιον οἴνου*[9]) *δαπανήσας*[10]). **32.** *Φαῦλος μηδεὶς προστάτης ἀγαθὸς οἴκου ἐγένετο.* **33.** *Ἀνάστατοι κατὰ τὴν Λιβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο, πλήθους*[11]) *λεόντων ἐπελθόντος*[11]) *ἐκ τῆς ἐρήμου.* **34.** *Οἱ Λακεδαιμόνιοι τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι ἀφίκοντο*[12]). **35.** *Βραδέως ἐγχείρει τοῖς πραττομένοις*[13])· *ὃ δ' ἂν*[14]) *ἕλῃ*[15]), *βεβαίως τηρῶν διάμενε.* **36.** *Σωκράτης ἐρωτηθείς, Πῶς ἂν*[16]) *γένοιτό τις πλούσιος; Εἰ τῶν ἐπιθυμιῶν, ἔφη, εἴη*[17]) *πένης.* **37.** *Πέρσαις νόμος ἦν, ὁπότε βασιλεὺς ἀποθάνοι*[18]) *ἀνομίαν*[19]) *εἶναι*[19]) *πέντε ἡμερῶν, ἵν' αἴσθοιντο*[20]), *ὅσου ἄξιός ἐστι βασιλεὺς καὶ νόμος.* **38.** *Ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε*[21]) *τῶν πραγμάτων.* **39.** *Ὅταν τῶν νουθετικῶν λόγων ἐπιλάθηταί*[22]) *τις, τοῦτον*[23]) *οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι*[23]).

---

1) part. praes. v. *δύναμαι*, *diejenige, welche.* 2) mit *als.* 3) v. *κατάγνυμι.* 4) womit? 5) im Deutschen den inf. 6) s. XIV, c, 7, 14. 7) im Griech. ist das part. auf *αὐτῷ* bezogen und steht daher im dat.; im Deutschen steht der inf. perf. mit *zu.* 8) v. *περιγίγνομαι.* 9) gen. comparat. 10) mit *indem.* 11) gen. absol. mit *indem; ἐπελθ.* v. *ἐπέρχομαι.* 12) v. *ἀφικνέομαι.* 13) das part. praes. pass. hat hier die Bedeutung des lat. part. fut. pass. iis, quae facienda sunt = negotiis (im allgemeinen, nicht negotiis tuis). 14) s. *ἄν*, 2. 15) v. *αἱρέω*, s. XIII, d, 19, 10. 16) s. *ἄν*, 3. 17) 3. sg. opt. praes. v. *εἰμί.* 18) v. *ἀποθνήσκω.* 19) acc. c. inf. 20) v. *αἰσθάνομαι.* 21) v. *ἀντιλαμβάνω.* 22) v. *ἐπιλανθάνομαι.* 23) acc. c. inf. abhängig v. *θαυμαστόν* sc. *ἐστίν.*

40. *Τῆς ἀρετῆς πάντες ἐφικέσθαι*[1]) *δυνάμεθα*[2]), *ἧς*[3]) *οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστιν.* **41.** *Πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη*[4]) *δημοσίας*[5]) *ἀπεργάζεται συμφοράς.*

d. Aor. pass. Fut. pass. Adject. verb.

1. *Ἀρίων ἐσώθη ὑπὸ δελφῖνος.* **2.** *Οὐ δίκαιον*[6]), *ἃ τῇ ἀπορίᾳ*[7]) *ἐκτήθη, τῇ περιουσίᾳ*[7]) *ἀπολέσθαι*[8]). **3.** *Τῶν Ἑλληνικῶν πλαστῶν*[9]) *Φειδίας καὶ Πολύκλειτος καὶ Μύρων καὶ Πραξιτέλης μάλιστα ἐπῃνέθησαν*[10]) *καὶ ἐθαυμάσθησαν.* **4.** *Πυθαγόρας πρῶτος ἑαυτὸν φιλόσοφον ὠνόμασεν, οἱ δὲ παλαίτεροι σοφοὶ ὠνομάσθησαν.* **5.** *Μελέτα περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων λέγειν, ἵνα συνεθισθῇς ὅμοια τοῖς εἰρημένοις φρονεῖν.* **6.** *Κράτιστόν ἐστι τὸ*[11]) *ὅσα*[12]) *ἂν γνῷς*[12]) *ἀγαθὰ εἶναι ἐπιμελεῖσθαι, ὡς ἂν*[13]) *πραχθῇ.* **7.** *Ἡ σιδηρῖτις λίθος οὐκ ἄγει τὸν σίδηρον, ἂν*[14]) *σκορόδῳ χρισθῇ.* **8.** *Ἄνευ ὁμονοίας οὔτ᾽ ἂν*[15]) *πόλις εὖ πολιτευθείη, οὔτ᾽ οἶκος καλῶς οἰκηθείη.* **9.** *Λακεδαιμόνιοι νομίσματι ἐχρῶντο σκυτίνῳ· εἰ δὲ παρά τινι εὑρεθείη*[16]) *χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ἐζημιοῦντο.* **10.** *Λόγος τίς ἐστι, Ῥοδίους ὑσθῆναι χρυσῷ, χρυσῆν ἐπ᾽ αὐτοὺς τοῦ Διὸς*[17]) *νεφέλην ῥήξαντος*[17]). **11.** *Δίκαιον*[18]) *διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος*[18]), *ἐπιμελείας δὴ δεῖται, οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρό-*

---

1) v. *ἐφικνέομαι.* 2) 1. pl. praes. ind. v. *δύναμαι.* 3) gen. comp. *in Vergleich mit welcher;* im Deutsch. besser ohne Negat. bei d. rel. den nom. und bei dem adject. den superl. 4) mit *wenn*, v. *ἐπιλαμβάνω.* 5) acc. 6) sc. *ἐστίν.* 7) wodurch? 8) *dass — zu Grunde gehe*, v. *ἀπόλλυμι.* 9) gen. part., durch *von.* 10) *ἐπ* ist die apostrophirte praep.; woraus ist *ῃ* entstanden? 11) *τὸ* gehört zu *ἐπιμελεῖσθαι*, im Deutschen steht der inf. mit *zu;* s. XIII, b, 45, 1. 12) 2. sg. conj. aor. 2. v. *γιγνώσκω.* Die im Griech. vereinigten Construktionen des Relativsatzes und des acc. c. inf. müssen im Deutschen getrennt übersetzt werden: *für alles, wovon man erkannt hat, dass es.* 13) s. XIV, a, 11, 5. 14) s. *ἄν*, 1. 15) s. *ἄν*, 3. 16) v. *εὑρίσκω.* 17) gen. absol., v. *ῥήγνυμι*, mit *indem.* 18) sc. *ἐστί.*

νου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός[1]). **12.** Οὐ τὸ[2]) μὴ λαβεῖν[3]) τὰ ἀγαθὰ οὕτω χαλεπόν, ὥςπερ τὸ[2]) λαβόντα[4]) στερηθῆναι[5]) λυπηρόν. **13.** Ἀνάγκη τὸ συμπλασθὲν[6]) ἐκ γῆς καὶ ὕδατος διαλυθῆναι[6]) πάλιν εἰς αὐτά. **14.** Πιττακὸς ἀδικηθεὶς[7]) ὑπό τινος καὶ ἔχων[7]) ἐξουσίαν αὐτὸν κολάσαι, ἀφῆκεν[8]) εἰπών[9]). Συγγνώμη τιμωρίας[10]) ἀμείνων. **15.** Οὐδεὶς οὕτω ἐστὶν ἀδύνατος, ὥς προπηλακισθεὶς[11]) μὴ δύνασθαι[12]) ἑαυτὸν ἐκδικῆσαι. **16.** Δῆλος ἐκινήθη[13]) ὀλίγῳ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, πρότερον οὐ σεισθεῖσα[14]). **17.** Ἀντιγόνη, μία τῶν Οἰδίποδος θυγατέρων, κρύφα τὸ Πολυνείκους σῶμα ἔθαψε, καὶ φωραθεῖσα[15]) ὑπὸ Κρέοντος αὐτῇ τῷ τάφῳ ζῶσα[16]) ἐνεκρύφθη[17]). **18.** Πόνου[18]) μεταλλαχθέντος[18]) οἱ πόνοι γλυκεῖς[19]). **19.** Ἄριστον[20]) ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν ὡς πλεῖστα[21]) εὐθυμηθέντι[22]) καὶ ἐλάχιστα ἀνιαθέντι[22])· τοῦτο δ' ἂν[23]) εἴη[24]), εἴ τις μὴ ἐπὶ[25]) τοῖς θνητοῖς[26]) τὰς ἡδονὰς ποιοῖτο. **20.** Οἱ μὲν βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὡς κεχαρισμένοι[27]) φιλοῦσιν.

21. Σχολαστικὸς κολυμβᾶν βουλόμενος[28]) παρὰ μικρὸν[29]) ἐπνίγη[30]). ὤμοσεν[31]) οὖν μὴ ἅψασθαι ὕδατος, ἐὰν μὴ

---

1) sc. χρόνου. 2) s. XIII, b, 45, 1; man verbinde: οὐχ οὑτ. χαλ. (ἐστί) τὸ μὴ λαβ. τὰ ἀγ. ὥςπερ λυπ. (ἐστί) τὸ λαβ. στ. 3) v. λαμβάνω. 4) mit *wenn man*; zu ergänzen ist τὰ ἀγαθά. 5) τῶν ἀγαθῶν. 6) acc. c. inf. 7) mit *als*. 8) v. ἀφίημι. 9) mit *indem*. 10) gen. comparat. 11) mit *wenn*. 12) inf. praes. v. δύναμαι. 13) nämlich durch ein Erdbeben. 14) mit *nachdem*. 15) mit *da*. 16) v. ζάω. 17) da ἐν praep. ist und nach dem Wegfallen vor κ zu stehen kommt, in welchen Buchstaben verwandelt sich dadurch ν? 18) gen. absol. mit *wenn*. 19) sc. εἰσίν. 20) sc. ἐστίν. 21) s. ὡς. 22) im Griech. stehen Prädikate beim inf. auch im dat., wenn das Wort im regierenden Satz, worauf sie sich beziehen, im dat. steht; hier ἀνθρώπῳ. 23) s. ἄν, 3. 24) 3. sg. opt. praes. v. εἰμί, 25) woran? 26) neutr. 27) part. perf. v. χαρίζομαι. 28) part. praes. v. βούλομαι, mit *als*. 29) s. παρά. 30) im Deutschen den conj. plusqprf. 31) v. ὄμνυμι.

πρῶτον μάθῃ[1]) κολυμβᾶν. 22. Ἥφαιστος ἐρρίφη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ, ὅθεν χωλὸς ἐγένετο[2]). 23. Πλάτων ἐτάφη[3]) ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα τὸν πλεῖστον χρόνον διετέλεσε φιλοσοφῶν. 24. Ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν[4]) οἱ ἐν Μαραθῶνι ἀποθανόντες[5]). 25. Διογένης ἰδὼν[6]) τοξότην ἀφυῆ παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν εἰπών[7]), Ἵνα μὴ πληγῶ. 26. Οὐ δύναται[8]) ἡ φύσις ματαμανθάνειν τὸ βέλτιον, ὅταν ἐντραφῇ τοῖς χείροσιν[9]). 27. Σοφοκλῆς ὁ τραγῳδοποιὸς ῥᾶγα σταφυλῆς καταπιὼν[10]) ἀποπνιγῆναι λέγεται. 28. Οἱ κόρακες τοὺς ἐκτραφέντας νεοττοὺς ἐκ τῆς καλιᾶς ἐκβάλλουσιν.

29. Ὃ μέλλεις πράττειν, μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν[11]) γὰρ γελασθήσῃ. 30. Πλάτων ἐρωτηθείς, πόσην δεῖ[12]) οὐσίαν ἔχειν, εἶπεν, Ὅσην ἔχων[13]) οὔτ' ἐπιβουλευθήσῃ, οὔτε τῶν ἀναγκαίων[14]) ἀπορήσεις. 31. Ὥσπερ τὸ σῶμα στερηθὲν[15]) ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ ἡ πόλις, μὴ ὄντων[16]) νόμων[16]), καταλυθήσεται.

32. Οὐκ, ἄν[17]) τις εἴπῃ πολλά, θαυμασθήσεται,
Ὁ μικρὰ δ' εἰπὼν μᾶλλον, ἂν[17]) ᾖ[18]) χρήσιμα.

33. Οὐχ οἷόν τε μεθυσθήσεσθαι τὸν νοῦν ἔχοντα. 34. Ἀφορίας[19]) ποτὲ τὴν Ἑλλάδα κατεχούσης[19]) χρησμοὶ θεῶν ἔλεγον ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν ἐνεστώτων[20]) κακῶν τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν Αἰακὸς ὑπὲρ αὐτῆς εὐχὰς ποιήσηται. ποιησαμένου[19]) δὲ εὐχὰς Αἰακοῦ[19]) τῆς ἀκαρπίας ἡ Ἑλλὰς ἀπαλλάττεται[21]). 35. Σωκράτης ἐρωτηθείς, διὰ τί οὐ συγ-

---

1) v. μανθάνω. 2) v. γίγνομαι. 3) das praes. beginnt mit θ. 4) das praes. hat in der Stammsilbe ein ε. 5) v. ἀποθνήσκω, s. XIII, a, 28, 15. 6) part. v. ὁράω, mit *als*. 7) mit *indem*. 8) 3. sg. v. δύναμαι. 9) neutr. 10) part. v. καταπίνω, mit *dadurch dass*. 11) part. v. ἀποτυγχάνω, mit *wenn*. 12) s. VIII, 24, 20. 13) Statt dieser Wendung mit dem part. u. dem rel. steht im Deutschen das demonstr. mit daß: *soviel, dass*. 14) welches genus? 15) mit *wenn*. 16) gen. absol. v. ὤν, mit *wenn*. 17) s. ἄν, 1. 18) conj. v. εἰμί. 19) gen. absol. mit *als*. 20) gen. pl. part. perf. v. ἐνίστημι, *bestehend*. 21) praes. histor., im Deutschen das imperf.

γράφει[1]), Ὅτι, εἶπεν, ὁρῶ[2]) τὰ χαρτία πολὺ τῶν γραφησομένων[3]) τιμιώτερα.

36. Οὔτε ἐξ ἱεροῦ βωμόν, οὔτε ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀφαιρετέον τὸν ἔλεον. **37.** Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου, οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὁρμιστέον. **38.** Τῷ βουλομένῳ εὐδαίμονι[4]) εἶναι σωφροσύνην διωκτέον καὶ ἀσκητέον. **39.** Στρατιώταις νυκτὸς πορευομένοις[5]) ἥ τε σιωπὴ ἀσκητέα καὶ ἡ τάξις διαφυλακτέα. **40.** Εἰ ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον· εἰ δὲ ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον. **41.** Οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου[6]) ποιητέον, ἀλλὰ τὸ[7]) εὖ ζῆν. **42.** Μετ᾽ ὀργῆς πρακτέον τοῖς φρονίμοις οὐδέν· ἀλόγιστος γὰρ θυμὸς καὶ μετὰ προνοίας οὐδὲν ἂν[8]) ποτε ποιήσειεν. **43.** Οὐδενὶ φθονητέον· ἀγαθοὶ μὲν γὰρ ἄξιοι. κακοὶ δέ, ἂν εὐτυχῶσι, κακῶς ζῶσιν. **44.** Ὁρῶντες[9]) τὰ ὁρατὰ[10]) καὶ ἀκούοντες[9]) τὰ ἀκουστὰ[10]) γιγνώσκομεν. **45.** Τὰ μὲν μαθητὰ[11]) μάνθανε, τὰ δὲ εὑρετὰ[12]) ζήτει, τὰ δὲ εὐκτὰ[13]) παρὰ θεοῦ αἴτησαι.

e. Perf. Plusqprf. Fut. III.

1. Θεόφραστος πρὸς τὸν[14]) ἐν τῷ συμποσίῳ σιωπῶντα τὸ ὅλον ἔφη, Εἰ μὲν ἀμαθὴς εἶ[15]), φρονίμως ποιεῖς, εἰ δὲ πεπαίδευσαι, ἀφρόνως. **2.** Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὥρισται καὶ εὐπόριστός ἐστιν, ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει. **3.** Ἐπὶ τῆς κολακείας, ὥσπερ ἐπὶ μνήματος, αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται. **4.** Οἷς[16]) ὁ τρόπος ἐστὶν εὔτακτος, τούτοις[16]) καὶ βίος συν-

---

1) s. VIII, 24, 20. 2) im Deutschen steht nach *sehen* ein Satz mit *dass*. 3) gen. comp. neutr. *als dasjenige, was*. 4) s. XIV, d, 19, 22. 5) mit *welche*. 6) s. unter *ποιέω*. 7) s. XIII, b, 45, 1. 8) s. *ἄν*, 3. 9) im Deutschen den inf. mit *durch*. 10) abhängig von *γιγνώσκομεν*. 11) v. *μανθάνω*. 12) v. *εὑρίσκω*. 13) v. *εὔχομαι*. 14) *Jemand, welcher*. 15) 2. sg. ind. v. *εἰμί*. 16) den dat. durch *bei*.

τέτακται. 5. Τὰ χρήματα τοῖς πλουσίοις ἡ τύχη οὐ δεδώρηται, ἀλλὰ δεδάνεικεν. 6. Ὁ σπουδαῖος ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν θείαν ἀρετήν, δι' ὃ καὶ πάσης ἀπήλλακται[1]) κακίας καὶ βλάβης. 7. Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίᾳ τέθαπται. 8. Ἀεὶ τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόνον.

9. Οὐδέν με λυπεῖ μᾶλλον ἢ χρηστὸς τρόπος,
Εἰς χαλεπὸν[2]) ὅταν ᾖ συγκεκλεισμένος βίον.

10. Φίλων παρόντων[3]) καὶ ἀπόντων[3]) μέμνησο[4]). 11. Πεφύλαξο τοιαῦτα ποιεῖν, ὁπόσα μέμψιν εὔλογον ἔχει παρὰ τῶν πολλῶν. 12. Οἱ Πυθαγορικοὶ ἔλεγον, ἐνδεδέσθαι τῷ σώματι τὰς ἀνθρώπων ψυχὰς τιμωρίας χάριν. 13. Ὅταν τὸ δίκαιον ἡττᾶται[5]) τοῦ φθόνου, πάντα[6]) χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι[6]). 14. Ἀριστοτέλης ἐρωτηθείς, τί τῶν ζῴων κάλλιστον, ἔφη, Ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν[7]) παιδείᾳ κεκοσμημένος[8]). 15. Ἀδελφὸς ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος[9]) ὡς[10]) πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή· ἰσχύει δὲ ὥςπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον. 16. Ἡ ἀλήθεια δάκνει ψυχὴν νοσοῦσαν, ὥςπερ καὶ μέλι σῶμα τετραυματισμένον. 17. Λακεδαιμόνιοι ἐμάχοντο ἐστεφανωμένοι. 18. Οἱ τετυφωμένοι ἀλαζόνες γίγνονται. 19. Τῶν πλειόνων[11]) καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων[11]) τὸ κράτος ἐστίν. 20. Τῆς ἀλαζονείας[12]) καθάπερ τῶν κεχρυσωμένων ὅπλων[12]) οὐχ ὅμοιά ἐστι τὰ ἐντὸς τοῖς ἐκτός. 21. Οἱ τῶν Αἰθιόπων βασιλεῖς ἐχρῶντο πίλοις μακροῖς, ἐπὶ τοῦ πέρατος ὀμφαλὸν ἔχουσι[13]) καὶ περιεσπειραμένοις[13]) ὄφεσιν[14]), οὓς ἐκάλουν ἀσπίδας. 22. Μεταμέλειά ἐστι λύπη ἐπὶ πεπραγ-

---

1) η ist durch das Augment aus α entstanden. 2) dazu gehört *βίον*. 3) mit *wenn*. 4) v. *μιμνήσκω*. 5) welcher Modus? 6) acc. c. inf. (v. *στρέφω*) abhängig von *νομίζειν*. 7) woran? 8) mit *welcher*; doch steht besser die Wendung *dessen Seele* u. s. w. 9) mit *welcher*. 10) vor *ὡς* ergänze *ἐστίν*. 11) den gen. durch *auf Seite*. 12) den gen. durch *bei*. 13) mit *welche*. 14) womit? *περιεσπ.* gehört zu *πίλοις*.

μένοις[1]) ὡς[2]) παρ' αὑτοῦ[3]) ἡμαρτημένοις[4]), στασιῶδές τι πάθος ψυχῆς. **23.** Οἱ Ἰχθυοφάγοι τοὺς τελευτήσαντας ἔθαπτον κατὰ μὲν τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν ἐῶντες[5]) ἐρριμμένους, ὅτε δ' ἡ πλημμυρὶς ἐπέλθοι[6]), ἔρριπτον εἰς τὴν θάλασσαν τὰ σώματα. **24.** Ἔθος ἦν Ἀθηναίοις θάπτειν τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους[7]).

25. Τοῦ Διονυσίου[8]) λέγοντος[8]) πρὸς Ἀρίστιππον· Οὐδὲν ὠφέλημαι ὑπὸ σοῦ· Ἀληθῆ λέγεις, εἶπεν, εἰ γὰρ ὠφέλησο[9]), ἐπέπαυσο ἂν[9]) τῆς τυραννίδος. **26.** Πλάτων πρός τινα τῶν παίδων, Μεμαστίγωσο[10]) ἄν[9]), ἔφη, εἰ μὴ ὠργιζόμην[9]). **27.** Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἅπασιν ὥριστο τοῖς ἁμαρτάνουσι ζημία, θάνατος. **28.** Πωλεῖν γῆν τοῖς Λακεδαιμονίοις αἰσχρὸν ἐνενόμιστο. **29.** Ἡ Οἰνόη, οὖσα[11]) ἐν μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐτετείχιστο, καὶ αὐτῷ φρουρίῳ[12]) οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο. **30.** Ἀπόλλων βουκολῶν[13]) χρυσῆν ῥάβδον ἐκέκτητο. **31.** Ἀγησίλαος εἴθιστο[14]) φοβούμενος[15]) μὲν ἱλαρὸς φαίνεσθαι, εὐτυχῶν[15]) δὲ πρᾷος εἶναι. **32.** Οὐδεὶς ἔχων[16]) τὴν κακίαν, πρὸς ἀρετὴν τέτραπται· εἰ γὰρ προσετέτραπτο[9]), καὶ ἀπὸ τῆς κακίας ἂν ἀπετέτραπτο[9]). **33.** Σαρδολίβυες οὐδὲν ἐκέκτηντο σκεῦος ἔξω κύλικος καὶ μαχαίρας.

34. Κακὸς οὐ κεκλήσῃ[17]) βίον εὖ κυρήσας[18]). **35.** Κάλλιστον τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν. **36.** Ἐν πολέμῳ ἀποκεκινδυνεύσεται τά τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαί. **37.** Φράσον, ὅ,τι με δεῖ ποιῆσαι, καὶ πεπράξεται.

---

1) neutr. 2) *als;* im Deutschen ist *etwas* darnach einzusetzen. 3) *αὑτός* geht hier nicht auf eine bestimmte Person; daher im Deutschen: *von uns selbst.* 4) v. *ἁμαρτάνω.* 5) mit *indem;* ergänze *αὐτούς.* 6) v. *ἐπέρχομαι.* 7) v. *στρέφω.* 8) gen. absol., mit *als.* 9) s. *ἄν,* 4. 10) bei dem plusqpf. kann das Augment vor der Reduplikation fehlen. 11) v. *ὤν.* 12) als was? 13) mit *als.* 14) *ει* ist Augment. 15) mit *wenn;* s. XIII, a, 19, 5. 16) mit *welcher.* 17) v. *καλέω.* 18) mit *wenn.*

38. Ἀνὴρ δειλὸς ἐπὶ πόλεμον ἐξῄει[1]. φθεγξαμένων[2] δὲ κοράκων[2], τὰ ὅπλα θεὶς[3] ἡσύχαζεν. εἶτα ἀναλαβὼν[4] αὖθις ἐξῄει, καὶ φθεγγομένων[5] πάλιν ὑπέστη[6] καὶ τέλος εἶπεν, Ὑμεῖς κεκράξεσθε μὲν μέγιστον[7] ὡς δυνατόν, ἐμοῦ δὲ οὐ γεύσεσθε. **39.** Οὐκ, ἐπειδὰν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν σεσιγήσονται.

XV.

Verba liquida.

a. Activum und Medium.

1. Ἐὰν μὴ φυλάσσῃς τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μεγάλα. **2.** Οὗτος μάλιστα πάντων φιλοπάτωρ ἐστίν, ὅστις μηδὲν λυπήσει τὸν πατέρα, καὶ πλεῖστα εὐφρανεῖ. **3.** Ὁμονοοῦντες ἰσχυροὶ διαμενοῦμεν. **4.** Ὅρκος ἦν τοῖς Ἀθηναίοις, μήτε τὰ ἱερὰ ὅπλα καταισχυνεῖν, μήτε τὴν τάξιν λείψειν, ἀμυνεῖν δὲ τῇ πατρίδι καὶ ἀμείνω παραδώσειν[8]. **5.** Τὸν κατηγορήσοντα[9] τῶν ἄλλων καὶ πάντας κρινοῦντα[9] αὐτὸν ἀνεξέλεγκτον ὑπάρχειν δεῖ.

6. Οὐκ αἰσχυνεῖται ὁ σώφρων παρ' ἄλλου τὰ συμφέροντα μανθάνων[10]. **7.** Τοὺς πολεμίους ἀμυνόμενοι[11] ἐλευθέραν τὴν πατρῴαν γῆν νεμούμεθα. **8.** Ὑπὸ πολλοῦ οἴνου ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται[12]. **9.** Γοργίας πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι.

10. Ἐξ οὗ[13] φιλοσοφεῖν ἐπενόησας, σεμνός τις ἐγένου[14] καὶ τὰς ὀφρῦς ὑπὲρ τοὺς κροτάφους ἐπῆρας[15]. **11.** Σωκράτης λοιδορούμενος[16] οὐκ ἐχαλέπηνεν, οὐδὲ ἐν θεάτρῳ

---

1) impf. v. ἔξειμι. 2) gen. absol. mit *als*. 3) part. aor. 2. v. τίθημι, *legte er nieder und*. 4) v. ἀναλαμβάνω, mit *und*. 5) sc. κοράκων, gen. absol. 6) *hielt er an*, aor. 2. v. ὑφίστημι, stelle darunter. 7) paßt *gross* vom Schreien? 8) v. παραδίδωμι. 9) *derjenige, welcher — will*. 10) mit *wenn* oder *dass*; weniger genau durch den inf. — Unterschied zwischen αἰσχύνομαι ποιῶν u. αἰσχ. ποιεῖν. 11) mit *wenn* oder *dadurch dass*. 12) fut. med. statt des fut. pass. 13) s. ἐξ. 14) v. γίγνομαι. 15) η durch das Augment aus α, und dieses aus αι. 16) mit *wenn*.

λοιδορηθεὶς[1]) *ἠγανάκτει.* **12.** *Θησεὺς μετὰ τὴν Αἰγέως τελευτὴν συνοικίσας*[2]) *τοὺς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντας εἰς ἓν ἄστυ, ἕνα δῆμον ἀπέφηνεν.* **13.** *Θησεὺς ἐκάθηρε τῶν κακούργων τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας ἐκ Τροιζῆνος φέρουσαν.* **14.** *Θησεὺς Ἀριάδνην συνεργὸν λαβών*[3]), *τόν τε Μινώταυρον ἀπέκτεινε καὶ τὴν ἔξοδον τὴν τοῦ λαβυρίνθου παρ᾽ αὐτῆς μαθών*[4]) *διεσώθη.* **15.** *Κράτης Θηβαῖος ἐξαργυρισάμενος*[2]) *τὴν οὐσίαν τοῖς πολίταις διένειμεν.* **16.** *Οἱ τριάκοντα πολλοὺς μὲν ἔχθρας ἕνεκα ἀπέκτειναν, πολλοὺς δὲ χρημάτων*[5]). **17.** *Πάντες οἱ παλαιοὶ τὰ*[6]) *περὶ τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων δι᾽ αἰνιγμάτων ἐσήμηναν.* **18.** *Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν τῆς παλαιᾶς διαίτης σκληρότητα καταλύσαντες*[1]) *ἐξώκειλαν εἰς τρυφήν.*

19. *Θνητῶν δὲ*[7]) *μηδεὶς μηδέν*[8]) *ὄλβιόν ποτε*
Κρίνῃ[9]), *πρὶν αὐτὸν εὖ τελευτήσαντ᾽ ἴδῃ*[10]).

20. *Εἴ τις κατ᾽ Αἴγυπτον ἑκουσίως ἀποκτείνειεν ἐλεύθερον ἢ δοῦλον, ἀποθνήσκειν*[11]) *τοῦτον*[11]) *οἱ νόμοι προσέταττον.* **21.** *Ἐρομένου*[12]) *τινός*[12]), *Ὁποῖα νομίζεις εἶναι τὰ*[13]) *ἐν Ἅιδου*[14]); *Περίμεινον, ἔφη Δημῶναξ, κἀκεῖθέν*[15]) *σοι ἐπιστελῶ.* **22.** *Ξενοκράτης, χρημάτων*[16]) *αὐτῷ κομισθέντων*[16]) *ἀπ᾽ Ἀλεξάνδρου, ἑστιάσας*[17]) *τοὺς κομίζοντας τὸν αὐτοῦ τρόπον*[18]), *Ἀπαγγείλατε, ἔφη, Ἀλεξάνδρῳ, ἔστ᾽ ἂν οὕτω ζῶ, οὐ δέομαι ταλάντων πεντήκοντα. τοσαῦτα γὰρ ἦν τὰ πεμφθέντα.* **23.** *Οὔτε πῦρ ἱματίῳ*[19]) *περιστεῖλαι δυνατόν, οὔτε αἰσχρὸν ἁμάρτημα χρόνῳ*[19]).

---

1) mit *als*. Warum hier den aor. und vorher das part. praes.? — Bemerke auch den aor. und das imperf. bei den verbis finitis. 2) mit *und*. 3) mit *und*, v. *λαμβάνω*. 4) mit *da*, v. *μανθάνω*. 5) sc. *ἕνεκα*. 6) *das, was zu sagen war*; vgl. X, 9, 10. 7) Hat nur im Zusammenhang Bedeutung, und braucht daher nicht übersetzt zu werden. 8) s. VIII, 30, 13. 9) s. XIII, d, 16, 4. 10) v. *ὁράω*. 11) acc. c. inf. *dass — solle* (oder den conj. des verb.) 12) gen. absol. mit *als*, v. *ἠρόμην*. 13) *die Zustände*; vgl. X, 9, 10. 14) s. XIV, b, 11, 1. 15) aus *καὶ ἐκεῖθεν*. 16) gen. absol. mit *als*. 17) mit *und*. 18) d. acc. durch *auf*. 19) wodurch?

24. *Κρεῖττόν ἐστι μικρόν τι εὖ, ἢ πολλὰ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.* **25.** *Σωκράτης γεωμετρίαν μέχρι τούτου ἔφη δεῖν μανθάνειν, ἕως ἱκανός τις γένοιτο*[1]) *γῆν*[2]) *μέτρῳ*[3]) *ὀρθῶς διανεῖμαι.* **26.** *Λυκοῦργος ὁ Θρᾴκης βασιλεὺς παραγγείλας*[4]) *τοῖς στρατιώταις νυκτὸς ἐπιθέσθαι*[5]) *ταῖς Μαινάσι, πάσας ἀπέκτεινε· Διόνυσος δὲ τὸν Λυκοῦργον ζωγρήσας*[4]) *ἐτύφλωσέ τε καὶ ἀνεσταύρωσεν.* **27.** *Ἑρμῆς χελώνην ἐκκαθήρας*[6]) *καὶ εἰς τὸ κύτος χορδὰς ἐντείνας*[6]) *εἰργάσατο λύραν.* **28.** *Τειρεσίαν τυφλὸν γενόμενον*[7]) *Ἀθηνᾶ, τὰς ὁράσεις ἀποκαταστῆσαι*[8]) *μὴ δυναμένη*[9]), *τὰς ἀκοὰς διακαθήρασα*[10]) *πᾶσαν ὀρνίθων φωνὴν ἐποίησε συνιέναι*[11]). **29.** *Οὐκ ἔστι φυλακὴ καθευδόντων*[12]), *οὐδὲ νίκη φευγόντων*[12]), *οὐδὲ θερίσαι*[13]) *μὴ σπειράντων*[14]) *τὴν ἀγαθὴν γῆν καὶ καθαράν.*

30. *Πολλάκις τὸ ἔλαττον πλῆθος ἠμύνατο τοὺς πλείονας.* **31.** *Ἀπεφήναντο οἱ Αἰθίοπες ὁρᾶσθαι*[15]) *κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ὄφεις*[15]) *τηλικούτους τὸ μέγεθος, ὥστε μὴ μόνον βοῦς τε καὶ ταύρους ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν συνίστασθαι*[16]). **32.** *Κίμβροι πολλὰς καὶ μεγάλας Ῥωμαίων δυνάμεις κατέκοψαν καὶ μυριάσι*[17]) *τεσσαράκοντα τὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν στρατείαν ἐστείλαντο.* **33.** *Ἀπόκριναι διὰ βραχέων*[18]) *τε καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα.* **34.** *Παρ᾽ Ἰνδοῖς τὸν μέγιστα ἀδικήσαντα ὁ βασιλεὺς ἐκέλευε κείρασθαι, ὡς ἐσχάτης οὔσης*[19]) *ταύτης ἀτιμίας*[19]). **35.** *Σόν*[20]) *ἐστι τὸ δοθὲν*[21]) *πρόσωπον ὑποκρίνασθαι καλῶς, ἐκλέξασθαι δὲ τὸ πρόσωπον, ἄλλου*[22]). **36.** *Μίλων ὁ ἐκ Κρότωνος ἀθλητὴς ταῦρον ἀράμενος*[23]) *ἔφερε διὰ*

---

1) v. *γίγνομαι.* 2) die Erde? 3) womit? 4) mit *und.* 5) v. *ἐπιτίθημι.* 6) mit *indem.* 7) v. *γίγνομαι.* 8) v. *ἀποκαθίστημι.* 9) part. praes. v. *δύναμαι*, mit *da.* 10) mit *und;* der acc. *Τειρεσίαν*, der von *ἐποίησε* abhängt, muß dabei als dat. zu *διακαθ.* genommen werden. 11) inf. praes. v. *συνίημι.* 12) den gen. durch *bei.* 13) im Deutschen das subst. 14) *bei denen, welche.* 15) acc. c. inf. 16) inf. praes. med. v. *συνίστημι.* 17) durch *mit.* 18) s. *διά.* 19) gen. absol. *weil dies — war.* 20) wie das lat. tuum est. 21) part. aor. pass. v. *δίδωμι.* 22) wie das lat. alīus est. 23) mit *und;* das erste *α* aus *αι.*

τοῦ σταδίου μέσου[1]). **37.** Ἀράχνια λεπτὰ ὑφάσματα ὑφηνάμενα[2]), ὅ,τι ἂν[3]) ἐνταῦθα ἐμπέσῃ[4]), τούτῳ τροφῇ[5]) χρῆται.

38. Σχολαστικὸς θέλων[6]) τὸν ἵππον αὑτοῦ διδάξαι[7]) μὴ τρώγειν πολλά, οὐ παρέβαλεν αὐτῷ τροφάς· ἀποθανόντος[8]) δὲ τοῦ ἵππου[8]) τῷ λιμῷ ἔλεγε: Μέγα[9]) ἐζημιώθην· ὅτε γὰρ ἔμαθε μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν. **39.** Ἡρακλῆς τὸ ῥόπαλον, ὃ ἐφόρει, ἔτεμεν[10]) ἐκ Νεμέας. **40.** Εἴ τις τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τίς ἂν[11]) ἔτι λαμπρόν τι ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειεν; **41.** Οὐκ ἂν[11]) δύναιο[12]) μὴ[13]) καμὼν[13]) εὐδαιμονεῖν.

42. Περικλῆς θνήσκων, Οὐδείς, ἔφη, δι' ἐμὲ μέλαν ἱμάτιον περιεβάλετο. **43.** Πρὸς εὐδαιμονίαν οὐδὲν ἂν[11]) συμβάλοιτο τηλικαύτην δύναμιν, ὅσην περ ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη ταύτης. **44.** Τὴν φιλολογίαν[14]) μὴ μικρὸν ἡγεῖσθε συμβαλέσθαι[14]) μέρος πρὸς τὴν τῶν λόγων παιδείαν.

45. Τὸν σώφρονα βίον τοῦ ἀκολάστου[15]) ἡδίω κέκρικα. **46.** Δεῖ, ὥςπερ εὐνομουμένης[16]) τῆς πόλεως[16]) φυγαδεύειν[17]) στασιαστὴν ἄνθρωπον, οὕτως ἐκ τῆς σωθησομένης[18]) ψυχῆς τὸν πρὸς τὰ φαῦλα κεκλικότα νοῦν. **47.** Σόλων Κροῖσον ὑπ' εὐτυχίας διεφθορότα[19]) τὸ τέλος ὁρᾶν ἐκέλευσεν. **48.** Οἱ πρὸς τὴν δόξαν κεχηνότες[20]) σπανίως ἔνδοξοι γίγνονται **49.** Σινδοὶ τοσούτους ἰχθῦς ἐπὶ τοὺς τάφους ἐπέβαλλον, ὅσους πολεμίους ὁ θαπτόμενος[21]) ἀποκτονὼς[22]) εἴη[23]).

---

1) nicht *mitten durch*, sondern *durch die halbe*, *bis über die Mitte*. 2) mit *und*. 3) s. *ἄν*, 2. 4) v. *ἐμπίπτω*. 5) als was? 6) mit *welcher*; s. XIII, a, 19, 5. 7) v. *διδάσκω*. 8) gen. absol. v. *ἀποθνήσκω*, mit *als*. 9) *schwer*. 10) v. *τέμνω*. 11) s. *ἄν*, 3. 12) 2 sg. praes. opt. v. *δύναμαι*. 13) durch *ohne zu*, v. *κάμνω*. 14) acc. c. inf. 15) gen. comp. 16) gen. absol. mit *wenn*. 17) sc. *δεῖ*. 18) v. *σώζω*, *welche — soll*. 19) v. *διαφθείρω*. 20) v. *χαίνω*. 21) das part. praes. hier als part. für das imperf.; vgl. XIII, a, 19, 5, *derjenige*, *welcher — wurde*. 22) v. *ἀποκτείνω*. 23) s. XIII, a, 19, 10.

b) Passivum.

1. Ἐκ[1]) διαβολῆς καὶ φθόνου ψεῦδος ἐπ᾽ ὀλίγον[2]) ἰσχῦσαν[3]) ἀπεμαράνθη[4]). 2. Ἀναξαγόρας ἀσεβείας[5]) ἐκρίθη, διότι τὸν ἥλιον μύδρον ἔλεγε διάπυρον· ἀπολογησαμένου[6]) δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ Περικλέους[6]) τοῦ μαθητοῦ, πέντε ταλάντοις ἐζημιώθη καὶ ἐφυγαδεύθη.

3. Οὐ χρή ποτ᾽ εὖ πράσσοντος ὀλβίσαι τύχας
Ἀνδρός[7]), πρὶν αὐτῷ παντελῶς ἤδη βίος
Διεκπερανθῇ, καὶ τελευτήσῃ βίον.

4. Κράτιστοι ἂν[8]) τὴν ψυχὴν[9]) δικαίως κριθεῖεν οἱ[10]) τά τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. 5. Ἐκταθεὶς[11]) Ὀδυσσεὺς καθεύδων ἀφίκετο[12]) εἰς τὴν Ἑλλάδα. 6. Τῆς τῶν παίδων τελευτῆς[13]) προσαγγελθείσης[13]) Ἀναξαγόρᾳ, εἶπεν, Ἤιδειν[14]) αὐτοὺς θνητοὺς γεννήσας.

7. Μαρσύας, διαμιλληθεὶς[15]) Ἀπόλλωνι περὶ μουσικῆς καὶ νικηθείς[15]), ἐδάρη εἰς τιμωρίαν. 8. Λακεδαιμόνιοι ἐσφάλησαν ἐν τῇ ἐν Λεύκτροις μάχῃ. 9. Ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ[16]), ταὐτὰ πάσχει ὁ ἄνθρωπος τοῖς ἅρμασι[17]) τοῖς τοὺς ἡνιόχους ἀποβαλοῦσιν[18]). 10. Χρυσίον, ὅταν πολὺ παραφανῇ, αὐτὸ μὲν ἀτιμότερον γίγνεται, τὸ δὲ ἀργύριον τιμιώτερον ποιεῖ.

11. Ἅπαντές ἐσμεν[19]) εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
Αὐτοὶ δ᾽, ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γιγνώσκομεν.

12. Λέγεται, τὸν Κινέαν[20]), ἐπεὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρετὴν κατενόησε, τῷ Πύρρῳ εἰπεῖν[20]), ὡς ἡ σύγκλητος αὐτῷ βασι-

---

1) entweder durch den gen., von *Lüge* abhängig, oder durch Umschreibung: *welche ausgeht von.* 2) s. ἐπί. 3) mit *nachdem.* 4) s. XIII, d, 10, 11. 5) durch *wegen.* 6) gen. absol. mit *da.* 7) dazu gehört εὖ πράσσοντος, abhängig von τύχας. 8) s. ἄν, 3. 9) worin? 10) zu γιγνώσκοντες u. ἀποτρεπ., *diejenigen, welche.* 11) v. ἐκτείνω. 12) v. ἀφικνέομαι. 13) gen. absol. mit *als.* 14) s. οἶδα. 15) mit *und.* 16) v. διαφθείρω. 17) XII, 20, 18. 18) warum properispomenon? 19) 1. pl. praes. ind. v. εἰμί. 20) acc. c. inf.

λέων πολλῶν συνέδριον φανείη. **13.** Σωκράτης τὸ[1]) μήτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μήτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς[2]) ἐποιεῖτο. **14.** Κατ᾽ Αἰθιοπίαν ὁ ἥλιος οὐχ ὥσπερ παρ᾽ ἡμῖν βραχὺ πρὸ τῆς ἰδίας ἀνατολῆς προαποστέλλει τὸ φῶς, ἀλλ᾽ ἔτι νυκτὸς[3]) οὔσης[3]) σκοταίου παραδόξως ἄφνω φανεὶς[4]) ἐκλάμπει. **15.** Αἵ τε μεγάλαι φύσεις τὰ μεγάλα κακὰ γεννῶσι διαφθαρεῖσαι[5]), καὶ τὰ κράτιστα ἐπιτηδεύματα πάντων ἐστὶ βλαβερώτατα ἐπὶ τὸ κακὸν ῥέψαντα[6]).

16. Ἅπαντ᾽ ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος
Ποιεῖ τ᾽ ἄδηλα, καὶ φανέντα κρύπτεται.

17. Κάδμος ἀποκτείνας[4]) δράκοντα, τῆς Ἀρείας κρήνης φύλακα, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ἔσπειρε· τούτων δὲ σπαρέντων[6]) ἀνέτειλαν ἐκ γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι. **18.** Αἰδοῦ σαυτόν, καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνθήσῃ. **19.** Ἐμπειρίᾳ[7]) τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ χρὴ κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα[8]) καλῶς κριθήσεσθαι. **20.** Ἔοικεν ὁ τοῦ φιλαργύρου βίος νεκροῦ δείπνῳ· πάντα γὰρ ἔχων[9]) τὸν[10]) εὐφρανθησόμενον οὐκ[10]) ἔχει. **21.** Ἰοβάτης Βελλεροφόντῃ ἐπέταξε τὴν Χίμαιραν κτεῖναι, νομίζων[11]) αὐτὸν διὰ τοῦ θηρίου διαφθαρήσεσθαι. **22.** Πλάτων φθαρτὸν μὲν λέγει τὸν κόσμον, ὅσον[12]) ἐπὶ[12]) τῇ φύσει, οὐ[13]) μὴν φθαρησόμενόν[13]) γε προνοίᾳ[14]) καὶ συνοχῇ θεοῦ.

23. Πολλοῖς οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω[15]) τοῦ ἥττονος ἄρχειν[15]) καὶ πλέον ἔχειν[15]). **24.** Πεποίκιλται ἡ γῆ χρόαις μυρίαις, ὄρεσί τε ὑψηλοῖς, βαθυξύλοις τε δρυμοῖς καὶ πόλεσιν. **25.** Τοῦ ἀριθμοῦ τὸ πεπερασμένον διάστημά ἐστιν ἡ δεκάς· ὁ γὰρ ἐπὶ πλέον ἀριθμεῖν ἐθέλων ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τὸ ἓν καὶ δύο καὶ τρία. **26.** Διὰ παν-

---

1) s. XIII, b, 45, 1. 2) s. ποιέω. 3) gen. absol. v. ὤν, mit *während*. 4) mit *und*. 5) mit *wenn*. 6) mit *als*. 7) womit? 8) *dasjenige, was — soll*. 9) mit *obwohl*. 10) *keinen, welcher*. 11) mit *indem*. 12) *so weit es ankommt auf*. 13) durch ein Adjektiv im Gegensatz zu φθαρτόν, wie hieße es wörtlich? 14) wodurch? 15) acc. c. inf.

τὸς τοῦ οὐράνου τεταμένον ἐστὶ φῶς. 27. Τὸ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου ξόανον ἐν τῇ Σάμῳ εἶχε, παρεμφερὲς τοῖς Αἰγυπτίοις[1]), τὰς μὲν χεῖρας παρατεταμένας, τὰ δὲ σκέλη διαβεβηκότα[2]). 28. Σαλμωνεὺς βύρσας μὲν ἐξηραμμένας[3]) ἐξ[4]) ἅρματος μετὰ λεβήτων χαλκῶν σύρων[5]) ἔλεγε βροντᾶν[6]), βαλλὼν[5]) δὲ εἰς οὐρανὸν αἰθομένας λαμπάδας ἔλεγεν ἀστράπτειν[6]).

29. Ζήνων[7]) δοῦλον ἐμαστίγου ἐπὶ κλοπῇ· τοῦ[8]) δὲ εἰπόντος[8])· εἵμαρτό[9]) μοι κλέψαι· Καὶ δαρῆναι[10]), Ζήνων ἔφη. 30. Τὰ ἀνδράποδα ἐσεσήμαντο σημάντρῳ.

XVI.

Gemischte Beispiele.

a. Ind. präs. u. imperf.

1. Τὰ τυγχάνοντα ὅστις εὖ φέρει βροτῶν[11]),
Σόφον νομίζω[12]), σωφρονεῖν τ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ.

2. Ἡ ἀρετὴ μᾶλλον ἢ ἡ φυγὴ σώζει τὰς ψυχάς. 3. Εἰρήνη ἀργίαν οὐ τρέφει. 4. Ἅπαντα τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ. 5. Ἐκ πολέμου εἰρήνη βεβαιοῦται. 6. Τὸ μὴ καλῶς λέγειν[13]) κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. 7. Ἅπανθ᾽ ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει. 8. Ἀστρονομία ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὁρᾶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. 9. Ὅστις νεανίας ὢν[14]) Ἄρην στυγεῖ, κόμη μόνον[15]) καὶ σάρκες, ἔργα[15]) δ᾽ οὐδαμοῦ. 10. Ὁ[16]) τοιοῦτος πονηρός ἐστι προστάτης, ὅστις τοῦ παρόντος χρόνου ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ μὴ καὶ τοῦ μέλλοντος[17]) προνοεῖται. 11. Οὐκ ἔστιν ἀξιόπιστος ἔπαινος, ὃν[18]) ἐπαινεῖ τις ἕτερον

---

1) sc. ξοάνοις. 2) v. διαβαίνω. 3) v. ξηραίνω. 4) *an*. 5) mit *und*. 6) s. XIV, c. 7, 14. 7) aus Kitium. 8) gen. absol. mit *da*; τοῦ = τούτου. 9) v. μείρομαι. 10) v. δέρω. 11) abhängig von ὅστις. 12) sc. τοῦτον. 13) τὸ λέγειν durch ein subst. μὴ καλῶς durch ein adject. 14) im Deutschen durch *als*. 15) sc. ἐστί. 16) im Deutschen den unbestimmten Artikel. 17) sc. χρόνου. 18) durch *mit*.

διὰ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον. **12.** Ὥςπερ ὁ καπνὸς ἐπιδάκνων [1]) τὰς ὄψεις οὐκ ἐᾷ βλέπειν τὸ κείμενον [2]) ἐν [3]) τοῖς ποσίν, οὕτως ὁ θυμὸς τῷ λογισμῷ ἐπισκοτεῖ. **13.** Τοῖς μὲν διὰ [4]) τοῦ ἡλίου πορευομένοις ἕπεται κατ᾽ ἀνάγκην σκιά, τοῖς δὲ διὰ [4]) τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκολουθεῖ φθόνος. **14.** Βίων ἔλεγε, καταγελάστους εἶναι τοὺς σπουδάζοντας περὶ πλοῦτον, ὃν τύχη μὲν παρέχει, ἀνελευθερία δὲ φυλάττει, χρηστότης δὲ ἀφαιρεῖται. **15.** Ὁ βορέας διικνεῖται εἰς ἅπαντα τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμένει ψυχρός. **16.** Δικαιοσύνη καὶ τελευτήσασι δόξαν παρασκευάζει. **17.** Ὁ κακὸς οὔτε κακῷ οὔτε ἀγαθῷ οὐδέποτε [5]) εἰς ἀληθῆ φιλίαν ἔρχεται. **18.** Τὸ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ φρονεῖν [6]) εὖ μέγιστον σημεῖον ποιούμεθα. **19.** Αἱ μὲν ἀπορίαι διὰ τὰς ἀργίας γίγνονται, αἱ δὲ κακουργίαι διὰ τὰς ἀπορίας. **20.** Οἱ μὴ εἰδότες [7]) ἑαυτοὺς τῶν τε ἀγαθῶν [8]) ἀποτυγχάνουσι καὶ τοῖς κακοῖς [8]) περιπίπτουσιν. **21.** Ἀμφιςβητοῦσι μὲν καὶ δι᾽ εὔνοιαν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσι δὲ οἱ διάφοροί τε καὶ ἐχθροὶ ἀλλήλοις. **22.** Ἀπ᾽ ἐχθρῶν πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί. **23.** Τοῦ παμφορωτάτου κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνειμένως οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται. **24.** Γνώμῃ [9]) ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις, εὖ δ᾽ οἶκος, εἰς τ᾽ αὖ πόλεμον ἰσχύει [10]) μέγα. **25.** Τίς οὐκ οἶδεν [11]), ὅτι οἱ νικῶντες τά [12]) τε ἑαυτῶν σώζουσι καὶ τὰ [12]) τῶν ἡττόνων προςλαμβάνουσιν; **26.** Ὁπόσοι μαστεύουσι ζῆν ἐκ [13]) παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ [14]) ἀποθνήσκουσιν. **27.** Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν εἴκαζε ταῖς δρυσί, λέγων [15]) ὅτι καὶ ἐκείνας ὑπέρχονται οἱ ἄνθρωποι, ἂν [16]) δέωνται αὐτῶν, ὅταν ὕῃ, στέγην τὴν ἐκ τῶν κλάδων ποθοῦντες [15])· ὅταν δὲ οὔσης [17])

---

1) mit *welcher*. 2) v. κεῖμαι. 3) *vor*. 4) *in*. 5) s. VIII, 30, 13. 6) abhängig von σημεῖον. 7) v. οἶδα. 8) neutr. 9) wodurch? 10) sc. γνώμη. 11) 3. sg. v. οἶδα. 12) *den Besitz*; s. X, 9, 10. 13) *auf*. 14) s. ἐπί. 15) mit *indem*. 16) s. ἄν, 1. 17) statt des gen. absol. und des part. v. εἰμί im Deutschen die praep. *bei*.

εὐδίας παρίωσι[1]), τίλλουσιν αὐτὰς καὶ περικυκλοῦσιν. 28. Ἀνθρώπων ἕκαστος δύο πήρας φέρει, τὴν μὲν ἔμπροσθεν, τὴν δὲ ὄπισθεν, γέμει δὲ κακῶν ἑκατέρα· ἀλλ' ἡ μὲν ἔμπροσθεν ἀλλοτρίων, ἡ δὲ ὄπισθεν τῶν αὐτοῦ τοῦ φέροντος. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν ἐξ αὑτῶν κακὰ οὐχ ὁρῶσι, τὰ δὲ ἀλλότρια πάνυ ἀκριβῶς θεῶνται. 29. Οἱ μὲν νόμοι διὰ τὴν συντομίαν οὐ διδάσκουσιν, ἀλλ' ἐπιτάττουσιν, ἃ δεῖ ποιεῖν· οἱ δὲ ποιηταί, μιμούμενοι[2]) τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων ἐκλεξάμενοι[3]), μετὰ λόγου καὶ ἀποδείξεως τοὺς ἀνθρώπους συμπείθουσιν.

30. Πλάτων ὀργισθείς[4]) ποτέ τινι τῶν δούλων, χάριν ἔχειν τοῖς θεοῖς ἐκέλευεν αὐτόν, ὅτι ὀργίζεται· κολασθῆναι[5]) γὰρ ἂν[6]) πάντως, εἰ μὴ ὠργίζετο[6]). 31. Κλεάνθης ἐρωτώμενος, διὰ τί παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὐ πολλῶν[7]) φιλοσοφησάντων[7]), ὅμως πλείους διέλαμψαν ἢ νῦν, Ὅτι, εἶπε, τότε μὲν ἔργον ἠσκεῖτο, νῦν δὲ λόγος. 32. Ἀρίστων τοὺς λόγους τῶν διαλεκτικῶν τοῖς ἀραχνίων ὑφάσμασιν εἴκαζεν, οὐδὲν μὲν χρησίμοις[8]), λίαν δὲ τεχνικοῖς. 33. Ἀγριππῖνος, πλείστου ἄξιος ἀνὴρ γενόμενος[9]), οὐδεπώποτε ἐπῄνεσεν ἑαυτόν, ἀλλ', εἰ καὶ ἄλλος τις αὐτὸν ἐπῄνει, ἠρυθρία. 34. Δημοφῶν ὁ Ἀλεξάνδρου τραπεζοκόμος ἐν σκιᾷ ἐθάλπετο, ἐν ἡλίῳ δ' ἐρρίγου· Ἄνδρων δ' ὁ Ἀργεῖος διὰ τῆς ἀνύδρου Λιβύης ὥδευεν ἄποτος. 35. Θεμιστοκλῆς τὸ ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα. 36. Ἀγησίλαος οὐχ οὕτως ἐπὶ[10]) τῷ ἄλλων βασιλεύειν[10]) ἢ ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ ἄρχειν ἐμεγαλύνετο. 37. Σωκράτης πρὸς τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις θαυμάσια εἰργάζετο. 38. Ἡ Βακτριανὴ χώρα πόλλαις καὶ μεγάλαις οἰκουμένη[2]) πόλεσι[11]) μίαν μὲν εἶχεν ἐπιφανεστάτην, ἐν

1) v. πάρειμι, -ιέναι. 2) mit *welche*. 3) mit *und*. 4) mit *als*. 5) s. XIV, c. 7, 14. 6) s. ἄν, 4 u. 5. 7) gen. absol. mit *obwohl*. 8) statt der Apposition im Deutschen einen Relativsatz: *welche — sind*. 9) v. γίγνομαι, mit *welcher*. 10) durch *damit, dass*. 11) wovon?

ᾗ συνέβαινεν[1]) εἶναι καὶ τὰ βασίλεια· αὕτη δ' ἐκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ καὶ τῇ κατὰ[2]) τὴν ἀκρόπολιν ὀχυρότητι πολὺ πασῶν διέφερεν. **39.** Οἱ Μάγοι ἀπεφαίνοντο τοῦ μεγίστου[3]) τῶν θεῶν, ὃν Ὡρωμάγδην ἐκάλουν, ἐοικέναι τὸ μὲν σῶμα φωτί, τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθείᾳ. **40.** Οἱ Πυθαγόρου μαθηταὶ πενταετίαν ἡσύχαζον, μόνον τῶν λόγων κατακούοντες[4]) καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν ὁρῶντες[4])· τοὐντεῦθεν[5]) δ' ἐγίγνοντο τῆς οἰκίας[6]) αὐτοῦ καὶ τῆς ὄψεως μετεῖχον. **41.** Οἱ σοφισταὶ μικροῦ κέρδους ὀρεγόμενοι[7]) μόνον οὐκ[8]) ἀθανάτους ὑπισχνοῦντο τοὺς συνόντας[9]) ποιήσειν. **42.** Τῶν Ἀθηναίων ἑκάστη ἡλικία παρέσχετο[10]) ἑαυτὴν εἰς τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν, ὅτε ἡ μὲν χώρα τὰ δένδρα συνεβάλλετο, οἱ δὲ τελευτηκότες τὰς θήκας, οἱ δὲ νεῴ τὰ ὅπλα· ἐπεμελοῦντο γὰρ οἱ μὲν τῆς τῶν τειχῶν κατασκευῆς, οἱ δὲ τῆς τῶν τάφρων, οἱ δὲ τῆς χαρακώσεως. **43.** Οἱ Κρητῶν παῖδες ἠγελάζοντο κοινῇ μετ' ἀλλήλων, σκληραγωγούμενοι[11]) καὶ θήρας καὶ δρόμους ἀνάντεις ἀνυπόδητοι κατανύοντες[11])· συνεσίτουν[12]) δ' ἐν κοινῷ οἱ ἄνδρες τὴν αὐτὴν δίαιταν ἔχοντες[11]) ἐξ ἴσου πάντες. **44.** Τριβαλλοὶ τέσσαρας φάλαγγας ἐν ταῖς μάχαις ἐποιοῦντο, τὴν πρώτην τῶν[13]) ἀσθενῶν, τὴν ἐχομένην τῶν[13]) κρατίστων, τὴν τρίτην τῶν[13]) ἱππέων, τελευταίαν δὲ τὴν τῶν γυναικῶν, αἳ αὐτοὺς εἰς φυγὴν τρεπομένους[14]) ἐκώλυον βλασφημοῦσαι[15]).

b. Ind. fut. aor. perf. plusq.

1. Λάκαινα γυνὴ τοῦ υἱέος[16]) αὐτῆς ἐν παρατάξει χωλωθέντος[16]) καὶ δυςφοροῦντος[16]) ἐπὶ τούτῳ, Μὴ λυποῦ,

---

1) in welchen Buchstaben verwandelt sich ν vor β? 2) durch den gen. 3) abhängig von σῶμα, durch *von*. 4) mit *indem*. 5) aus τὸ ἐντ. 6) dieser gen. wird im Deutschen vermittelt durch ein Substantiv; *Mitglieder*. 7) mit *welche*. 8) s. μόνος. 9) v. σύνειμι, -εἶναι. 10) v. παρέχω. 11) durch verb. fin., die mit *und* angereiht werden. 12) beachte, daß ν vor σ eine Veränderung erleidet. 13) den gen. durch *aus*. 14) mit *wenn*. 15) durch ein subst. mit *durch*. 16) gen. absol. mit *als*.

τέκνον, εἶπεν, καθ'[1]) ἕκαστον γὰρ βῆμα τῆς ἰδίας ἀρετῆς ὑπομνησθήσῃ[2]). **2.** Ἴσμεν[3]) δήπου, ὅτι, εἰ μὴ ἕξει τὰ ἐπιτήδεια ἡ στρατιά, καταλύσεται[4]) τοῦ ἄρχοντος εὐθὺς ἡ ἀρχή. **3.** Ὅπου πλείστη εὐκοσμία ἐστίν, αὕτη ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται[4]). **4.** Δεῖ αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν, ὅπως μὴ ἀδικήσει[5]). **5.** Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὢν[6]), πολλὰ τοῦ Φιλίππου[7]) κατορθοῦντος[7]), οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρεφομένους[8]) ἔλεγε παῖδας, Ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀπολείψει. τῶν δὲ παίδων[7]) λεγόντων[7]), ὅτι Ταῦτα σοὶ κτᾶται, Τί δ' ὄφελος[9]), εἶπεν, ἐὰν ἔχω μὲν πολλά, πράξω δὲ οὐδέν; **6.** Ἢν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκιμήσομεν. **7.** Εἴ τινα ἀλλήλοις[10]) μάχην συνάψομεν, κατακεκοψόμεθα. **8.** Τὸν ἀργόν[11]) τε καὶ τὸν δάπανον δεῖ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην[12]) πόλεως μὴ ἧττον ἢ σοφὸν μελιτουργὸν[12]) τοὺς κηφῆνας πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι[12]), μάλιστα μέν, ὅπως μὴ ἐγγένησθον[13]), ἂν[14]) δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅτι τάχιστα[15]) σὺν αὐτοῖς[16]) τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον[17]). **9.** Οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακοὺς ἰδόντες[18]) ἀτιμασθέντας εὐθυμότερον τῆς ἀρετῆς ἀνθέξονται[19]).

10. Σχολαστικὸς σχολαστικῷ συναντήσας[20]) εἶπεν, Ἔμαθον[21]), ὅτι ἀπέθανες[22]). κἀκεῖνος, Ἀλλ' ὁρᾷς με ἔτι, ἔφη, ζῶντα. καὶ ὁ σχολαστικός, Καὶ μὴν ὁ εἰπών μοι πολλῷ σοῦ[23]) ἀξιοπιστότερός ἐστιν. **11.** Ποτάνην Ἀλέξανδρος ᾤκισε παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, ναύσταθμον ἔχειν βουλόμενος[24]) τῆς[25]) παρὰ τὸν ὠκεανὸν παραλίου. **12.** Γανυμήδης τῶν ἁπάντων εὐπρεπείᾳ διαφέρων[26]) ὑπὸ τῶν

---

1) *bei.* 2) v. ὑπομιμνήσκω. 3) 1. pl. v. οἶδα. 4) das fut. med. statt des fut. pass. 5) die 3. pers. durch *man.* s. IX, 70, 22. 6) mit *als.* 7) gen. absol. mit *als.* 8) mit *welche.* 9) sc. ἐστίν. 10) den dat. durch *mit.* 11) abhängig von εὐλαβ. 12) acc. c. inf. 13) v. ἐγγίγνομαι. 14) s. ἄν, 1. 15) s. ὅτι. 16) *sammt.* 17) v. ἐκτέμνω, s. IX, 70, 22. 18) v. ὁράω, mit *wenn.* 19) v. ἀντέχω. 20) mit *und.* 21) v. μανθάνω. 22) v. ἀποθνήσκω. 23) gen. comparat. 24) mit *indem.* 25) durch *für.* 26) mit *welcher.*

θεῶν ἀνηρπάγη, τῷ Διὶ οἰνοχοεῖν[1]). **13.** Ζήνων[2]) μειρακίου[3]) τινὸς περιεργότερον[4]) παρὰ[5]) τὴν ἡλικίαν ἐρωτῶντος[3]) ζήτημά τι, προςήγαγε πρὸς κάτοπτρον καὶ ἐκέλευσεν ἐμβλέψαι· ἔπειτ' ἠρώτησεν, εἰ δοκοίη αὐτῷ ἁρμόττοντα εἶναι ὄψει τὰ τοιαῦτα ζητήματα. **14.** Ἦν Ἀθηναίοις ποτὲ πάτριον ἡγεῖσθαι τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῖς τυράννοις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀνταγωνίζεσθαι. Οὗτος ὁ νόμος ἤρξατο μὲν ἀπὸ Μιλτιάδου, ἤκμασε δὲ ἐπὶ Θεμιστοκλέους, κατέβη[6]) εἰς Κίμωνα, ἐφυλάχθη δὲ ὑπὸ Περικλέους, καὶ ἐθαυμάσθη ὑπὸ Ἀλκιβιάδου. **15.** Ἰνώ, μανεῖσα[7]) ὑπὸ τῆς Ἥρας, τὸν ἑαυτῆς παῖδα ἐπισφάξασα[8]) Μελικέρτην, ἥλατο σὺν αὐτῷ εἰς τὴν θάλασσαν. **16.** Ἀθηναίοις ἐρομένοις[9]), ὅπως λῷον αὐτοῖς[10]) γίγνοιτο, ἔχρησεν ἡ Πυθία, εἰ τὸ κάλλιστον εἰς τὸ δεξιὸν οὖς τῶν παίδων ἐντιθέναι[11]) βούλοιντο· οἱ δὲ τρήσαντες[12]) εἰς αὐτὸ χρυσίον ἔβαλλον, ἀγνοήσαντες[13]), ὅτι τὸν φιλόσοφον λόγον ἐμήνυσεν[14]). **17.** Πολλάκις εἷς μόνος Λακεδαιμονίων πολιορκουμένῃ τινὶ τῶν πόλεων τῶν συμμαχίδων ἐβοήθησεν. Πεδάριτος μὲν γὰρ εἰς Χίον εἰςπλεύσας[8]) τὴν πόλιν αὐτῶν διέσωσεν· Βρασίδας δ' εἰς Ἀμφίπολιν εἰςελθὼν[15]) ὀλίγους περὶ αὑτὸν τῶν πολιορκουμένων συνταξάμενος[16]) πολλοὺς ὄντας[17]) τοὺς πολιορκοῦντας ἐνίκησε μαχόμενος· Γύλιππος δὲ Συρακουσίοις βοηθήσας[8]) οὐ μόνον ἐκείνους διέσωσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν τὴν κρατοῦσαν[18]) αὐτῶν[19]) καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἅπασαν αἰχμάλωτον ἔλαβεν[20]). **18.** Ἑρμαῖ[21]) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα[22]). **19.** Αἱ παλαιαὶ πόλεις διὰ τὴν λῃστείαν ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ᾠκίσθησαν. **20.** Αἱ Γοργόνες ὑπὸ

---

1) mit *um zu*. 2) aus Kitium. 3) gen. absol. mit *als*. 4) den comp. durch *zu*. 5) *für*. 6) v. *καταβαίνω*. 7) v. *μαίνω*, mit *als*. 8) mit *und*. 9) v. *ἠρόμην*, mit *als*. 10) durch *mit*. 11) inf. praes. act. v. *ἐντίθημι*. 12) sc. *τὸ οὖς*, v. *τιτράω*, mit *und*. 13) mit *da*. 14) sc. *ἡ Πυθία*. 15) v. *εἰςέρχομαι*, mit *und*. 16) mit *nachdem*. 17) v. *ὤν*, mit *welche*. 18) mit *welche*. 19) abhängig von *κρατοῦσαν*. 20) v. *λαμβάνω*. 21) statt des nom. im Deutschen mit *von*. 22) acc. woran?

Περσέως τοῦ[1]) *Διὸς κατεπολεμήθησαν, καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευεν αὐτῶν Μέδουσα· τὸ δὲ τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλέους ἄρδην ἀνῃρέθησαν.* **21.** *Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν τυράννων κατεδουλώθη, τὸ δ' ὕστερον ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ ὑπὸ Λακεδαιμονίων τὰ τείχη καθῃρέθη· καὶ ἐκ τούτων ὅμως ἀμφοτέρων ἠλευθερώθησαν, καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐδαιμονίας*[2]) *ἠξιώθησαν προστάται γενέσθαι*[3]). **22.** *Δημήτριος Φαληρεὺς δημηγορῶν*[4]) *παρ' Ἀθηναίοις τῆς πόλεως ἐξηγήσατο ἔτη δέκα, καὶ εἰκόνων ἠξιώθη χαλκῶν ἑξήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις, ὧν αἱ πλείους ἐφ' ἵππων ἦσαν καὶ ἁρμάτων καὶ συνωρίδων, συντελεσθεῖσαι*[5]) *ἐν οὐδὲ τριακοσίαις ἡμέραις· τοσοῦτον ἐσπουδάσθη*[6]). *οὗτος ἀκούσας*[7]), *ὅτι τὰς εἰκόνας αὐτοῦ κατέστρεψαν Ἀθηναῖοι, Ἀλλ' οὐ τὴν ἀρετήν, ἔφη, δι' ἣν ἐκείνας ἀνέστησαν*[8]).

23. *Ὅμηρος σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων.* **24.** *Ὅτῳ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ*[9]) *πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα*[9]) *καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν, οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος.* **25.** *Παιδείας οὐ μικρὸν μέρος ἐστὶ τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα*[10]) *οἷόν τε εἶναι ξυνιέναι*[11]), *ἅ τε ὀρθῶς πεποίηται καὶ ἃ μή.* **26.** *Θανεῖν*[12]) *πέπρωται*[13]) *ἅπασιν.* **27.** *Διαφωνοῦσιν οἱ μυθογράφοι κατὰ τὸν τῶν Μουσῶν ἀριθμόν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς λέγουσιν, οἱ δὲ ἐννέα· κεκράτηκε δὲ ὁ τῶν ἐννέα ἀριθμός.* **28.** *Ἐν ταῖς δυςπραξίαις ἡμῖν ἐπιδεικτέον*[14]) *ἐστὶν, ὅτι τῶν ἄλλων*[15]) *ἄμεινον τεθράμμεθα*[16]) *καὶ πεπαιδεύμεθα πρὸς ἀρετήν.* **29.** *Φασί*[17]) *τινες, ὅτι κοσμήσας*[18]) *ἑαυτὸν ὁ Κροῖσος παντοδαπῶς*

---

1) statt des bloßen Artikels bedarf der Deutsche der bestimmteren Bezeichnung: *dem Sohne.* 2) abhängig von *προστάται.* 3) v. *γίγνομαι.* 4) mit *welcher.* 5) mit *und welche.* 6) sc. *Δημήτριος.* 7) mit *als.* 8) v. *ἀνίστημι.* 9) s. XIII, a, 28, 15. 10) abhängig von *ξυνιέναι.* 11) inf. praes. v. *ξυνίημι* = *συνίημι.* 12) v. *θνήσκω.* 13) v. *πορεῖν.* 14) adject. verb. v. *ἐπιδείκνυμι.* 15) gen. comp. 16) v. *τρέφω.* 17) 3. pl. praes. ind. v. *φημί.* 18) mit *und.*

καὶ καθίσας εἰς τὸν θρόνον ἤρετο[1]) Σόλωνα, εἴ τι θέαμα κάλλιον τεθέαται[2])· ὁ δὲ, ἀλεκτρυόνας, εἶπε, καὶ φασιανοὺς καὶ ταώς· φυσικῷ γὰρ ἄνθει κεκόσμηνται καὶ μυρίῳ καλλίονι. **30.** Τίς οὐκ ἂν[3]) μᾶλλον πιστεύοι[4]), οἷς πολλοὶ μεμαρτυρήκασιν, ἢ[5]) ᾧ μηδεὶς τετόλμηκεν[6]); **31.** Οἱ πολλοὶ ὑπειλήφασι[7]) τὰς[8]) περὶ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν ἐν τῷ Πόντῳ λεγομένας[9]) κατῳκηκέναι Ἀμαζόνας[8]) μόνας ὑπάρξαι[8]). γέγονε[10]) δὲ πλείω γένη γυναικῶν κατὰ τὴν Λιβύην μάχιμα καὶ τεθαυμασμένα μεγάλως ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ.

32. Ἀντὶ τοῦ[11]) μὴ νομίζειν[11]) θεούς, ὡς ἐν τῇ γραφῇ ἐγέγραπτο, φανερὸς ἦν Σωκράτης θεραπεύων[12]) τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. **33.** Πέμπτῳ ἔτει τοῦ πολέμου οἱ Πελοποννήσιοι ἐδῄωσαν τῆς Ἀττικῆς[13]) τά τε πρότερον τετμημένα[14]), καὶ εἴ τι ἐβεβλαστήκει[15]), καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο. **34.** Οἱ Πέρσαι ἐπεπαίδευντο καὶ πρὸς λιμὸν καὶ πρὸς ῥῖγος καρτερεῖν. **35.** Θηβαῖοι, οἷς[16]) εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐκέχρηντο. **36.** Θῆβαι μεθ᾽ ἡμέραν[17]) μίαν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνηρπασμέναι ἦσαν.

c) Conj. Opt. Imperat.

1. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ[18]) ταχὺ πένης γένῃ[19]). **2.** Εἰσὶν εὐτυχέστατοι μὲν οἱ ἐλάχιστα ἐξαμαρτάνοντες, σωφρονέστατοι δὲ, οἳ ἂν[20]) τάχιστα μεταγιγνώσκωσιν. **3.** Τὸ ὁμοιοῦν ἑαυτὸν ἄλλῳ, μιμεῖσθαί ἐστιν[21]) ἐκεῖνον, ᾧ ἂν ὁ-

---

1) v. ἠρόμην. 2) s. VIII, 24, 20. 3) s. ἄν, 3. 4) für das Deutsche ist τούτοις zu ergänzen. 5) zu ergänzen τούτῳ. 6) sc. μαρτυρεῖν. 7) v. ὑπολαμβάνω. 8) τάς gehört zu Ἀμαζόνας, acc. c. inf. 9) *von denen man sagt, dass sie.* 10) v. γίγνομαι. 11) durch den inf. mit *zu.* 12) s. φανερός. 13) durch *von.* 14) v. τέμνω. 15) v. βλαστάνω. 16) = τούτοις, ἅ, *das, worin sie, das Glück, welches.* 17) s. μετά. 18) s. μή, 2. 19) v. γίγνομαι. 20) s. ἄν, 2. 21) *besteht darin, dass man.*

μοιοῖ[1]). **4.** Ἐν οἷς ἂν ἀτυχήσῃ τις ἄνθρωπος τόποις, ἥκιστα τούτοις πλησιάζων[2]) ἥδεται. **5.** Οἱ καπηλεύοντες τῷ ἀεὶ ἐπιθυμοῦντι ἐπαινοῦσι πάντα, ἃ ἂν πωλῶσιν. **6.** Οὐκ ἔστιν, ὦ παῖ, συντομωτέρα ὁδός[3]), περὶ ὧν ἂν βούλῃ δοκεῖν φρόνιμος εἶναι, ἢ τὸ γενέσθαι[4]) περὶ τούτων φρόνιμον. **7.** Ὡς ἂν χρήσηταί τις τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς καιροῖς, οὕτως ἀνάγκη καὶ τὸ τέλος ἐκβαίνειν ἐξ αὐτῶν. **8.** Μέγα τεκμήριον ἄρχοντος ἀρετῆς ἐστιν, ᾧ[5]) ἂν ἑκόντες ἕπωνται[6]) καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν. **9.** Πυθαγόρας ἐρωτηθείς, Τί ποιοῦντές[7]) εἰσιν ἄνθρωποι θεῷ ὅμοιοι; ἔφη, Ἐὰν ἀληθεύωσιν. **10.** Ἐν ταῖς εὐνομουμέναις[8]) πόλεσιν οὐκ ἀρκεῖ τοῖς πολίταις, ἢν νόμους καλοὺς γράψωνται, ἀλλὰ καὶ νομοφύλακας προσαιροῦνται, οἵτινες ἐπισκοποῦντες[9]) τὸν μὲν ποιοῦντα τὰ νόμιμα ἐπαινοῦσιν, ἢν δέ τις παρὰ τοὺς νόμους ποιῇ, ζημιοῦσιν. **11.** Ὅταν ὁ μὲν λόγος ἀπαγγέλληται μεγάλα, ὁ δὲ βίος πράττῃ μηδὲ τοὐλάχιστον[10]), ἆρ᾽ οὐ κόμπος ταῦτα[11]) καὶ τερατεία σοφιστοῦ καὶ μειρακίων ἀκοὰς ἐκπλήττειν ἐσπουδακότος[12]); **12.** Αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν[13]) χρόνον[14]) παραμένωσι, καλὸν τὸ χρῆμα[11]), καὶ πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζονται· πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου· ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξιαί εἰσιν, ἕως ἂν[13]) τις αὐτὰς δήσῃ αἰτίας[15]) λογισμῷ. Ἐπειδὰν δὲ δεθῶσι, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἔπειτα δὲ μόνιμοι.

13. Τίνι ἂν[16]) πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; **14.** Πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει, στάσιν δὲ πάντων κακῶν αἰτίαν. **15.** Δίκαια ἂν πράττοι

---

1) sc. ἑαυτόν, was für ein Modus? 2) mit *wenn;* auch mit dem inf. mit *zu;* doch s. unter ἥδομαι. 3) sc. εἰς τὸ δοκεῖν φρόνιμον εἶναι. 4) v. γίγνομαι, durch den inf. mit *zu.* 5) statt der constr. mit dem relat. im Deutschen *wenn ihm.* 6) *man*, die Untergebenen. 7) *in welchem Thun;* wörtlich? 8) mit *welche.* 9) mit *und.* 10) aus τὸ ἐλαχ. 11) sc. ἐστί. 12) mit *eines solchen, der.* 13) s. ἄν, 2. 14) s. ὅσος. 15) gen. 16) s. ἄν, 3.

ὁ τοῖς νόμοις πειθόμενος, ἄδικα δὲ ὁ τούτοις ἀπειθῶν. **16.** Τῶν ἀληθῶς παιδείας τετυχηκότων[1]) οὐδ᾽ ἂν εἷς εἴποι μέγα οὐδὲν[2]) περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου[3]) λέγοντος[3]) ἐρυθριάσειεν ἄν. **17.** Τὰς μὲν τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε[4]), τὰς δὲ τῶν σπουδαίων φιλίας οὐδ᾽ ἂν ὁ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειεν. **18.** Χρὴ τοὺς μὲν εὖ πράττοντας τῆς εἰρήνης ἐπιθυμεῖν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ καταστάσει πλεῖστον ἄν τις χρόνον τὰ πάροντα διαφυλάξειε· τοὺς δὲ δυστυχοῦντας τῷ πολέμῳ προσέχειν[5]) τὸν νοῦν· ἐκ γὰρ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς καινουργίας θᾶττον ἂν μεταβολῆς τύχοιεν[6]). **19.** Ἆρ᾽ ἄν τι ὠφελοίη τὰ ἀγαθά, εἰ εἴη[7]) μόνον ἡμῖν, χρῴμεθα δὲ μή; **20.** Τὴν μεγίστην[8]) τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἂν εἶμεν, εἰ τῷ ὄντι[9]) καλῶς πεπαιδευμένοι εἶμεν. **21.** Μεγάλη καὶ εὐδαίμων ἂν γίγνοιτο πόλις, εἰ ἐθέλοιεν οἱ πολῖται σωφρονεῖν τε καὶ ὁμονοεῖν ἀλλήλοις. **22.** Δεινόν γ᾽ ἂν εἴη, εἴ τινι ὀργιζοίμεθα ἐπὶ τοῖς ἑτέρων ἁμαρτήμασι, καὶ τὴν εἰς αὑτὸν διαβολὴν εἰδότες[10]), ὅτι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ λέγεται, κρείττω τῆς ἀληθείας[11]) ἡγησαίμεθα. **23.** Εἴ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερπέστατα ἀτερπέστατα ἂν γίγνοιτο. **24.** Εἴ τις δυνατὸς ὢν[12]) τὴν πόλιν αὔξειν, ὀκνοίη τοῦτο πράττειν, εἰκότως ἂν δειλὸς νομίζοιτο. **25.** Εἰ μὲν οὕτως τις ὀργίζοιτο ῥαδίως, ὥστε ἐπὶ παντὶ καὶ πάντως[13]), τὴν ἕξιν ἂν ἔχων[14]) φανείη τὴν τῆς ὀργιλότητος· εἰ δὲ οὕτως, ὥστε μηδέν, μήτε ἐφ᾽ ὁτῳοῦν[13]), τὴν τῆς ῥαθυμίας· ἀμφότεραι δ᾽ εἰσὶ ψεκταί[15]), ἐπαινουμένη[16]) δὲ ἕξις ὑπάρχει ἡ πραότης, καθ᾽ ἣν ὅτε δεῖ[13]), καὶ ὡς δεῖ, καὶ ᾧ* δεῖ, ὀργιζόμεθα. **26.** Τίς οὐκ ἂν ἐξέλοιτο[17]) θεασάμενος[18])

---

1) v. *τυγχάνω.* 2) s. VIII, 30, 13. 3) gen. absol. mit *wenn.* 4) s. XIII, d, 10, 11. 5) abhängig von *χρή.* 6) v. *τυγχάνω.* 7) v. *εἰμί.* Im Deutschen *haben.* 8) sc. *εὐλάβειαν.* Der Deutsche wendet den gen. part. nicht an; den acc. durch *mit.* 9) s. *ὤν.* 10) part. praes. v. *οἶδα, obwohl wir von ihr wissen.* 11) gen. comp. 12) mit *und.* 13) sc. *ὀργίζεσθαι.* 14) s. bei *φαίνω.* 15) adj. verb. v. *ψέγω.* 16) XIV, c, 35, 13. 17) v. *ἐξαιρέω.* 18) mit *wenn.*

ἄνθρωπον ὑπὸ θηρίου καταδυναστευόμενον, εἰ δύναιτο[1]; τίς οὐκ ἂν ὁδὸν πλανωμένῳ μηνύσοι, καὶ ἐπαρκέσοι ὑπ' ἐνδείας ἀπολλυμένῳ[2], καὶ[3]) ἐπ' ἐρημίας ἀνύδρου νάμασι περιτυχὼν[4]) γνωρίσμασι διαδηλώσοι[5]) τοῖς τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζουσιν; **27.** Ἐκεῖνος ἂν εἴη πλείστου ἄξιος ἀνήρ, ὅστις τοῖς[6]) ἑαυτοῦ παρακινδυνεύων[7]) χρήμασί τε καὶ σώματι τολμῴη ἀγαθόν τι ποιεῖν τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας. **28.** Λυκοῦργος πηρωθεὶς[8]) ὑπό τινος τῶν πολιτῶν ὀφθαλμὸν[9]) τὸν ἕτερον, καὶ παραλαβὼν[10]) τὸν νεανίσκον παρὰ τοῦ δήμου, ἵνα τιμωρήσαιτο, ὅπως αὐτὸς βούληται, τούτου μὲν ἀπέσχετο[11])· παιδεύσας[7]) δὲ αὐτὸν ἀπέφηνεν ἄνδρα ἀγαθόν.

29. Τόλμησόν ποτε πρὸς τὰς παρούσας συμφορὰς ὀρθῶς φρονεῖν. **30.** Εἶναι βούλου τὰ[12]) περὶ[12]) τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής. **31.** Λόγοις ἀμείβου τὸν λόγοις πείθοντά σε. **32.** Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα, ὅπερ μὴ ἐντὸς διανοίας ἔχεις. **33.** Εἰ βούλει καλῶς[13]) ἀκούειν, μάθε[14]) καλῶς λέγειν· μαθὼν[15]) δὲ καλῶς λέγειν, πειρῶ καλῶς ποιεῖν. **34.** Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους. **35.** Τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος, ἂν[16]) δίκαιον ᾖ[17]). **36.** Μάλιστα μὲν εὑρετὴς γίγνου τῶν βελτίστων· εἰ δὲ μή, μιμοῦ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὀρθῶς[18]) ἔχοντα.

37. Φίλους[19]) (δὲ) τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
Κέκτησο· τοὺς[20]) δὲ πρὸς χάριν σὺν[21]) ἡδονῇ
Τῇ σῇ πονηροὺς κλεῖθρον εἰργέτω στέγης.

38. Νομίσατε νεότητα καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι[22]). **39.** Ζηλοῦτε μὴ τοὺς πλεῖστα κεκτημένους,

---

1) opt. v. δύναμαι. 2) part. praes. pass. v. ἀπόλλυμι. 3) sc. τίς οὐκ ἄν. 4) v. περιτυγχάνω, mit *wenn*. 5) sc. τὰ νάματα. 6) gehört zu χρήμασι. 7) mit *und*. 8) mit *als*. 9) woran? 10) mit *als*; v. παραλαμβάνω. 11) v. ἀπέχω. 12) *in Bezug auf*, wörtlich? 13) s. ἀκούω. 14) v. μανθάνω. 15) mit *wenn*. 16) s. ἄν, 1. 17) v. εἰμί. 18) s. ἔχω. 19) als was? oder wozu? 20) gehört zu πονηρούς, im Deutschen einen Satz mit *welche*. 21) *zu*. 22) inf. praes. v. δύναμαι.

ἀλλὰ τοὺς μηδὲν κακὸν σφίσιν αὐτοῖς συνειδότας[1]). **40.** Μὴ δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταῖε. **41.** Μηδέποτε πειρῶ δύο φίλων εἶναι κριτής. **42.** Σόλων τοῖς ἀνθρώποις συνεβούλευσε[2]) τάδε· καλοκἀγαθίαν ὅρκου[3]) πιστοτέραν ἔχε· μὴ ψεύδου· τὰ σπουδαῖα μελέτα· φίλους μὴ ταχὺ κτῶ· οὓς δ' ἂν[4]) κτήσῃ, μὴ ἀποδοκίμαζε· ἄρχε, πρῶτον μαθὼν[5]) ἄρχεσθαι· συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα· νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ· μὴ κακοῖς ὁμίλει· θεοὺς τίμα, γονέας αἰδοῦ.

d. Infinitiv.

1. Μὴ κατόκνει μακρὰν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τοὺς[6]) διδάσκειν τι χρήσιμον ἐπαγγελλομένους. **2.** Φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει τοῖς ἐπαινοῦσιν αὐτοὺς[7]) ἄχθεσθαι. **3.** Ὅρκος ἦν[8]) Ἀθηναίοις μηδένα μήτε ἐξελᾶν[9]) μήτε δήσειν μήτε ἀποκτενεῖν ἄκριτον. **4.** Τῷ μεγάλῳ[10]) βασιλεῖ οὐ πάτριον ἦν ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι μὴ προσκυνήσαντος[11]). **5.** Οὐκ ἄξιον ἀπὸ τῆς ὄψεως οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα[12]), ἀλλ'[13]) ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν. **6.** Τῇ μὲν γυναικὶ κάλλιον[14]) ἔνδον μένειν ἢ θυραυλεῖν, τῷ δὲ ἀνδρὶ αἴσχιον[14]) ἔνδον μένειν ἢ τῶν ἔξω ἐπιμελεῖσθαι. **7.** Κάλλιστον[14]) ὅτι μάλιστα[15]) ἡσυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν. **8.** Δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων[16]). **9.** Οὐχ οἷόν τε ἀμελῆ αὐτὸν[17]) ὄντα[18]) ἄλλους ποιεῖν ἐπιμελεῖς. **10.** Δεῖ μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ ἀγαθά, ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς, ὡς[19]) οὐδὲν ὄφελος τῆς κτήσεως γίγνεται. **11.** Χρὴ ἀνθρωπίνως περὶ τῶν πραγ-

---

1) part. v. σύνοιδα. 2) aus ν vor β wird μ. 3) gen. comp. 4) s. ἄν, 2. 5) v. μανθάνω, mit *wenn.* 6) s. XIII, a, 28, 15. 7) abhängig von ἐπαινοῦσιν (particip.). 8) durch *haben.* 9) v. ἐξελαύνω. 10) s. βασιλεύς. 11) mit *wenn er* oder *welcher.* 12) s. VIII, 30, 13. 13) sc. ἄξιόν ἐστιν. 14) sc. ἐστίν. 15) s. ὅτι. 16) sc. φύσεων. 17) s. II, 2, 2. 18) mit *wenn.* 19) *da sonst.*

μάτων ἐκλογίζεσθαι, ὥςπερ[1]) ἂν[1]) αὐτὸν ὄντα[1]) ἐν τῇ συμφορᾷ. **12.** Δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς. **13.** Δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν[2]) κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν[3]).

14. Τρεῖς εἰσιν ἀρεταί, ἃς χρή σ' ἀσκεῖν, ὦ τέκνον·
Θεόν τε τιμᾶν, τούς τε θρέψαντας[4]) γονεῖς,
Νόμους τε κοινοὺς πατρίδος· καὶ ταῦτα δρῶν[5])
Κάλλιστον ἕξεις στέφανον εὐκλείας ἀεί.

15. Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν,
Αἰσχρόν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν[6]) νεανίαν[6]).

16. Τὸν Διόνυσόν φασιν ἐπελθόντα[7]) μετὰ στρατοπέδου πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, διδάξαι[8]) τήν τε φυτείαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν ἐν ταῖς ληνοῖς ἀπόθλιψιν τῶν βοτρύων, ἀφ' οὗ Ληναῖον αὐτὸν ὀνομασθῆναι[9]). **17.** Ἆρ' οὐκ οἴει ἄσχημον ἂν[10]) φανεῖσθαι τὸ τοῦ ἀποφεύγοντος πρᾶγμα; **18.** Ἀμελεῖσθαι δοκοῦντες[5]) στρατιῶται οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἀθυμότεροι γίγνονται, οἱ δὲ πονηροὶ πολὺ ὑβριστότεροι. **19.** Οὕτω καθαρὸν χρὴ τὸν βίον εἶναι τοῦ σώφρονος ἀνδρός, ὥςτε μὴ ἐπιδέχεσθαι δόξαν αἰτίας πονηρᾶς.

20. Τὸ[11]) κολάζεσθαι τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία. **21.** Τὸ μὲν ἰσχυρὸν[12]) γενέσθαι[13]) τῆς φύσεως ἔργον· τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι[14]) τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως. **22.** Μενέδημός ποτέ τινος ἀκούσας[15]), ὡς μέγιστον ἀγαθὸν εἴη τὸ[11]) πάντων ἐπιτυγχάνειν, ὧν τις ἐπιθυμεῖ, εἶπε, Πολὺ δὲ μεῖζον τὸ[11]) ἐπιθυμεῖν, ὧν δεῖ. **23.** Ἔργα τῆς φρονήσεώς ἐστι τὸ[11]) εὖ βουλεύεσθαι, τὸ κρῖναι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ καὶ πάντα τὰ[16]) ἐν τῷ βίῳ αἱρετὰ καὶ φευκτά, τὸ χρῆσθαι καλῶς πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, τὸ ὁμι-

---

1) *wie wenn man — wäre.* 2) gen. comp. 3) abhängig von πειρᾶσθαι, und dieses von δεῖ. 4) mit *welche*, v. τρέφω. 5) mit *wenn.* 6) acc. c. inf. 7) mit *und*, v. ἐπέρχομαι. 8) v. διδάσκω. 9) s. XIV, c, 7, 14. 10) s. ἄν, 5. 11) s. XIII, b, 45, 1. 12) s. II, 2, 2. 13) v. γίγνομαι. 14) inf. praes. v. δύναμαι. 15) mit *als.* 16) die adj. verb. durch einen Relativsatz: *alles, was.*

λῆσαι ὀρθῶς, τὸ συνιδεῖν[1]) τοὺς καιρούς, τὸ ἀγχινόως χρῆσθαι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τὸ ἐμπειρίαν ἔχειν τῶν χρησίμων[2]) πάντων. **24.** Ἡ αὐτή ἐστι μελέτη τοῦ[3]) καλῶς ζῆν καὶ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν. **25.** Τὸ[3]) εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ[3]) κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ[3]) φυλάξαι τἀγαθὰ τοῦ[4]) κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. **26.** Τούτῳ[5]) δοκεῖ διαφέρειν ἀνὴρ φιλότιμος ἀνδρὸς φιλοκερδοῦς τῷ[5]) ἐθέλειν ἐπαίνου καὶ τιμῆς ἕνεκα καὶ πονεῖν, ὅπου δεῖ, καὶ κινδυνεύειν καὶ αἰσχρῶν κερδῶν ἀπέχεσθαι. **27.** Καλοῦσιν ἀκολασίαν τὸ[3]) ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι. **28.** Μούσας φασὶν ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ[6]) μυεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ[6]) διδάσκειν τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδεύτων ἀγνοούμενα. **29.** Αἱ μεγάλαι τέρψεις ἀπὸ τοῦ[7]) θεᾶσθαι τὰ καλὰ[8]) τῶν ἔργων γίγνονται. **30.** Τὸ πλουτεῖν[9]) ἐστιν[10]) ἐν τῷ χρῆσθαι[9]) μᾶλλον ἢ ἐν τῷ κεκτῆσθαι[9]). **31.** Τῷ τῆς Κυβέλης ἀγάλματι παρίστασαν[11]) παρδάλεις καὶ λέοντας διὰ τὸ[12]) δοκεῖν[12]) ὑπὸ τούτων πρώτως τραφῆναι. **32.** Ψυχῆς[4]) ἀνθρώπῳ κτῆμα οὐκ ἔστιν εὐφυέστερον εἰς[13]) τὸ[13]) φυγεῖν μὲν τὸ κακόν, ἰχνεῦσαι δὲ καὶ ἑλεῖν[14]) τὰ πάντων ἄριστα, καὶ ἑλόντα[15]) αὖ κοινῇ ξυνοικεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον.

e. Particip. Adject. verb.

1. Οὐκ ὀφθαλμὸς τὸ[16]) κρῖνόν ἐστιν, ἀλλὰ νοῦς. **2.** Ἀνάγκη φίλον εἶναι τὸν συνηδόμενον τοῖς ἀγαθοῖς[2]) καὶ συναλγοῦντα τοῖς λυπηροῖς[2]). **3.** Πρέπει τοὺς δόξης

---

1) v. *συνοράω.* 2) neutr. 3) s. XIII, b, 45, 1. 4) gen. comp. 5) *dadurch — dass.* 6) *davon, dass sie.* 7) *daraus, dass man.* 8) sc. *ἔργα.* 9) im Deutschen durch substantiva. 10) *liegt.* 11) 3. pl. imperf. ind. act. v. *παρίστημι.* 12) *weil von ihr der Glaube herrschte, dass sie.* 13) *um — zu.* 14) v. *αἱρέω.* 15) mit *wenn man.* 16) s. XIII, a, 28, 15.

ὀρεγομένους[1]) καὶ παιδείας ἀντιποιουμένους[1]) τῶν σπουδαίων εἶναι[1]) μιμητάς. 4. Κοινὸν[2]) τύχη, γνώμη δὲ[3]) τῶν κεκτημένων[4]). 5. Οἱ νόμοι ζημίαι μόνον εἰσὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν. 6. Τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόςεστιν[5]), ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν. 7. Οὐδέν ἐστ᾽ ὄφελος πόλεως, ἥτις μὴ νεῦρα ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔχει. 8. Τὰ[6]) σώσοντα τῶν ῥᾴστων καὶ ἡδίστων προαιρετέον.

9. Ὁ πάνθ᾽ ὁρῶν καὶ πάντ᾽ ἀκούων πάντ᾽ ἀναπτύσσει χρόνος. 10. Ἰδών[7]) τινα Πλάτων[8]) φαῦλα μὲν πράττοντα[9]), δίκας δὲ ὑπὲρ ἑτέρων λέγοντα[9]) εἶπεν, Οὗτος νοῦν ἐπὶ γλώσσῃ φέρει.

11. Ἐκ τῶν ἀέλπτων ἡ χάρις μείζων βροτοῖς
Φανεῖσα[10]) μᾶλλον[11]), ἢ τὸ προςδοκώμενον.

12. Ἀδύνατον πολλὰ τεχνώμενον[9]) ἄνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν. 13. Πολλά φασι καὶ ἵππον ἀνθρώποις τοῖς ὀφθαλμοῖς[12]) προορῶντα[13]) δηλοῦν, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ὠσὶ[12]) προακούοντα[13]) σημαίνειν. 14. Τὸν μὲν ἰσχυρὸν πονοῦντα[14]) δεῖ κτᾶσθαι τἀγαθά, καὶ τὸν ἀνδρεῖον κινδυνεύοντα[14]), τὸν δέ γε σοφὸν λέγοντα[14]). 15. Πλούτῳ πεποιθὼς[15]) ἄδικα μὴ πειρῶ ποιεῖν. 16. Οἱ μὲν εἰδότες[16]) ὅ,τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες[17]) ὧν[18]) πράττουσιν, εὔδοξοί τε καὶ τίμιοι γίγνονται· οἱ δὲ μὴ εἰδότες ὅ,τι ποιοῦσιν, οἷς ἂν[19]) ἐπιχειρήσωσιν ἀποτυγχάνοντες[17]) ἀδοξοῦσι διὰ ταῦτα, καὶ καταφρονούμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν. 17. Ἰκάριος λαβὼν[20]) παρὰ Διονύσου κλῆμα ἀμπέλου καὶ τὰ[21]) περὶ[21]) τὴν οἰνοποιίαν μα-

---

1) acc. c. inf. 2) sc. ἐστί. 3) sc. ἐστί, *ist im Besitz derer, welche.* 4) sc. αὐτήν. 5) v. πρόςειμι. 6) s. XIII, a, 28, 15. 7) v. ὁράω, mit *als.* 8) der Comödiendichter. 9) mit *welcher.* 10) mit *welche;* verbinde: ἡ χάρ. ἐκ τῶν ἀέλ. φαν. μείζ. (ἐστὶ). βροτ. 11) nach einem comp. im Deutschen nicht nothwendig zu übersetzen. 12) womit? 13) mit *indem.* 14) im Deutschen das substant. mit *durch.* 15) v. πείθω, im Deutschen das substant. mit *in.* 16) v. οἶδα. 17) mit *und.* 18) statt τούτων, ἅ. 19) s. ἄν, 2. 20) mit *welcher,* v. λαμβάνω. 21) *dasjenige, was* (zu etwas) *gehört.*

θών[1]), τὰς τοῦ θεοῦ δωρήσασθαι θέλων[2]) χάριτας ἀνθρώποις, ἀφικνεῖται πρός τινας ποιμένας· οἱ δὲ γευσάμενοι[3]) τοῦ ποτοῦ καὶ χωρὶς ὕδατος δι' ἡδονὴν ἀφειδῶς ἑλκύσαντες[3]), πεφαρμάχθαι νομίζοντες[2]) ἀπέκτειναν αὐτόν. **18.** Ἀγησίλαος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐρωτηθείς, τίνα[4]) δεῖ τὸν στρατηγὸν ἔχειν, εἶπε, Πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὔνοιαν, πρὸς δὲ τοὺς καιροὺς λογισμόν. **19.** Κάτων ὁ πρεσβύτερος τῆς πολυτελείας καθαπτόμενος[5]) εἶπεν, ὡς χαλεπόν ἐστι λέγειν πρὸς γαστέρα ὦτα μὴ ἔχουσαν[6]). **20.** Μίσει τοὺς κολακεύοντας ὥσπερ τοὺς ἐξαπατῶντας· ἀμφότεροι γὰρ πιστευθέντες[7]) τοὺς πιστεύσαντας ἀδικοῦσιν. **21.** Ἔστι[8]) νοῦν ἐχόντων ἀνδρῶν, οἷσπερ[9]) ἂν[10]) ἐν ταῖς μάχαις ἡγεμόσι[9]) χρώμενοι[9]) κατορθῶσι, τούτοις καὶ περὶ τῶν μελλόντων κινδύνων συμβουλεύουσι[11]) μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις πείθεσθαι. **22.** Λάλος ἐστὶν ὁ χρόνος· οὐκ[12]) ἐρωτῶσι[12]) λέγει. **23.** Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐπιπληχθείς[13]), ὅτι Σωκράτει ἐσχολακώς[14]) σιωπᾷ, Οὐ γὰρ μόνον, εἶπε, λέγειν ἔμαθον[15]) παρὰ Σωκράτει, ἀλλὰ καὶ σιωπᾶν. **24.** Παρὰ τῷ τύφῳ καθάπερ παρὰ κακῷ πλάστῃ διεστραμμένας τὰς τῶν πραγμάτων εἰκόνας ἰδεῖν[16]) ἐστιν[17]). **25.** Διογένης ἔφη νομίζειν ὁρᾶν τὴν Τύχην ἐνορῶσαν[18]) αὐτῷ καὶ λέγουσαν[18]), Τοῦτον δ' οὐ δύναμαι βαλέειν[19]) κύνα λυσσητῆρα. **26.** Ὁρῶμεν τὰς χαλεπότητας[20]) λυπηρὰς οὔσας[21]) καὶ τοῖς ἔχουσι καὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν. **27.** Ἔχαιρεν Ἀγησίλαος

---

1) mit *welcher*, v. μανθάνω. 2) mit *und*. 3) mit *nachdem*. 4) welcher Casus? 5) mit *indem*, oder statt des part. die praep. *gegen*. 6) mit *da*. 7) mit *wenn man*. 8) wie das lat. est hominum prudentium. 9) *unter deren Anführung*; wörtlich? 10) s. ἄν, 2. 11) mit *wenn*. 12) mit *ohne dass man*; wörtlich? 13) mit *als*. 14) mit *obwohl*, *nachdem doch*. 15) v. μανθάνω. 16) v. ὁράω. 17) s. ἐστί im Wörterverzeichniß. 18) mit *wie*. 19) = βαλεῖν. Die Worte sind ein Vers aus der Ilias (8, 299). 20) im Deutschen d. sg. 21) mit *dass*.

τοὺς μὲν αἰσχροκερδεῖς πένητας ὁρῶν[1]), τοὺς δὲ δικαίους πλουσίους ποιῶν[1]), βουλόμενος[2]) τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀδικίας κερδαλεωτέραν καθιστάναι[3]).

28. Ὅταν ἁμαρτάνῃς τι, χαῖρ' ἡττώμενος[4]),
Μάλιστα γὰρ οὕτω σώζεται τὸ συμφέρον.

29. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὲρ δόξης τὰς ἰδίας οὐσίας προςαναλίσκοντες διετέλουν[5]). 30. Σωκράτης οὐδὲν ἄλλο ποιῶν[6]) διαγεγένηται[6]) ἢ πράττων τὰ δίκαια καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος. 31. Αἱ ἐπιθυμίαι αἰκιζόμεναι[7]) τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς ψυχὰς οὔποτε λήγουσιν, ἔστ' ἂν ἄρχωσιν αὐτῶν. 32. Οὕτω πειρῶ ζῆν, ὡς[8]) καὶ ὀλίγον καὶ πολὺν χρόνον βιωσόμενος[8]). 33. Ἦλθον[9]) Πέρσαι παμπληθεῖ στόλῳ ὡς[10]) ἀφανιοῦντες[10]) τὰς Ἀθήνας.

34. Δυοῖν λεγόντοιν[11]) θατέρου θυμουμένου[12])
Ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος.

35. Πλάτων Ἀντισθένους[13]) ἐν τῇ διατριβῇ ποτε μακρολογήσαντος[13]), Ἀγνοεῖς, εἶπεν, ὅτι τοῦ λόγου μέτρον ἐστὶν οὐχ ὁ λέγων, ἀλλ' ὁ ἀκούων. 36. Δημοσθένης λοιδορουμένου[13]) τινὸς[13]) αὐτῷ, Οὐ συγκαταβαίνω, εἶπεν, εἰς ἀγῶνα, ἐν ᾧ ὁ ἡττώμενος τοῦ νικῶντός[14]) ἐστι κρείττων. 37. Διογένης ἄσωτον ᾔτει μνᾶν· τοῦ[15]) δὲ εἰπόντος[13]), Διὰ τί τοὺς ἄλλους τριωβόλους, ἐμὲ δὲ μνᾶν ζητεῖς; ἔφη, Παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐλπίζω πάλιν λαβεῖν[16]), παρὰ δὲ σοῦ οὐκέτι. 38. Πύρρου[13]) ἐπιστρατεύσαντος[13]) Λακεδαιμονίοις καὶ πολλὰ ἀπειλοῦντος[13]) Δερκυλλίδας, εἷς τῶν γερόντων, ἀναστὰς[17]) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, εἶπεν,

---

1) s. *χαίρω*. Doch kann auch der inf. mit *zu* gesetzt werden. 2) mit *weil*. 3) inf. praes. act. v. *καθίστημι*. 4) s. *χαίρω*, oder durch den inf. mit *zu*. 5) s. *διατελέω*. 6) s. *διαγίγνομαι*. 7) abhängig von *λήγουσιν*, durch den inf. mit *zu*. 8) *wie wenn, als ob du — solltest*. 9) v. *ἔρχομαι*. 10) durch *um — zu*. 11) abhängig von *θατέρου*, den gen. mit *von*. 12) gen. absol. mit *wenn*. 13) gen. absol. mit *als*. 14) gen. comparat. 15) s. *ὁ*, 1. 16) v. *λαμβάνω*. 17) part. aor. 2. act. v. *ἀνίστημι*, *stand auf, und*.

Εἰ μὲν θεός ἐστιν ὁ ἀπειλῶν, μὴ φοβώμεθα[1]*), οὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν, εἰ δ' ἄνθρωπος, γνώτω*[2]*) ἀνδράσιν ἀπειλῶν*[3]*).*

39. Ὅσα ἂν[4]) νοῦς τε καὶ διάνοια ἐργάσηται, ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά, ἃ δὲ μή, ψεκτά. **40.** Τὸ ἀκουστὸν ὑπὸ τοῦ ὁρατοῦ πέφυκε φθάνεσθαι[5]). **41.** Οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ. **42.** Οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ[6]) ποιητέοι. **43.** Τῷ νόμῳ πειστέον. **44.** Οὔποτε εὐδαιμονιστέον τὸν ἔτι ζῶντα διὰ τὸ τῆς τύχης ἄδηλον. **45.** Τὰ νοσήματα, ὅσα μὴ μεγάλους ἔχει κινδύνους, οὐκ ἐρεθιστέον φαρμακείαις. **46.** Φρόνησίς ἐστιν ἐπιστήμη ὧν[7]) ποιητέον καὶ οὐ ποιητέον καὶ οὐδετέρων[8])· σωφροσύνη δ' ἐστὶν ἐπιστήμη αἱρετῶν καὶ φευκτῶν καὶ οὐδετέρων[8]). **47.** Παρασκευαστέον ἱππάρχῳ, ὅπως εὐπειθεῖς οἱ ἄνδρες ὦσιν[9])· ἄνευ γὰρ τούτου[10]) οὐθ' ἵππων ἀγαθῶν οὔτε ἱππέων ἐπόχων οὔτε ὅπλων καλῶν ὄφελος οὐδέν[11]). **48.** Ταῖς τῶν γεωργῶν γυναιξίν, οἷς[12]) ἂν[4]) ἔργον ἔνδον ἐργαστέον, τούτων[12]) ἐστὶν ἐπιστατητέον, καὶ τὰ εἰςφερόμενα ἀποδεκτέον, καὶ ἃ μὲν ἂν[4]) αὐτῶν[13]) δέῃ δαπανᾶν, διανεμητέον[14]), ἃ δὲ ἂν[4]) περιττεύειν δέῃ, προνοητέον καὶ φυλακτέον. **49.** Περὶ τῶν αὐτῶν[10]) οὐχ ὁμοίως ἅπασι βουλευτέον· Ἐπιδαυρίοις μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν[15]) ἐπιπλήξειεν, εἰ μηδενὸς ἄλλου φροντίζοιεν ἢ τοῦ[16]) διαγενέσθαι· Λακεδαιμονίους[17]) δ' οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν ἐκ[18]) παντὸς τρόπου ζητεῖν[17]) τὴν σωτηρίαν, ἀλλ' ἂν[19]) μὴ προςῇ[20]) τὸ καλῶς[21]) τῷ σώζεσθαι, τὸν θάνατον αὐτοῖς μετ' εὐδοξίας αἱρετέον ἐστίν· τοῖς

---

1) den conj. durch *lasst uns, wollen wir.* 2) 2. sg. imperat. aor. 2. v. *γιγνώσκω.* 3) mit *dass.* 4) s. *ἄν*, 2. 5) s. bei *φύω.* 6) s. bei *ποιέω.* 7) statt *τούτων, ἅ.* 8) ***dessen, wobei keines von beiden nothwendig ist,*** (was man sowohl thun als lassen, sowohl ergreifen als vermeiden kann). 9) v. *εἰμί.* 10) neutr. 11) sc. *ἐστίν.* 12) mascul. es ist das Gesinde gemeint. 13) neutr. ***davon.*** 14) v. *διανέμω.* 15) s. *ἄν*, 3. 16) ***darum, dass sie.*** 17) acc. c. inf. abhängig von *οὐχ οἷόν τ' ἐστίν.* 18) ***auf.*** 19) s. *ἄν*, 1. 20) v. *πρόςειμι.* 21) sc. *σώζεσθαι.* Im Deutschen durch substant. ***wenn sich nicht die Rettung mit der Ehre vereinigen lässt,*** wörtlich?

γὰρ ἀρετῆς ἀμφισβητοῦσιν ὑπὲρ οὐδενὸς οὕτω σπουδαστέον, ὡς ὑπὲρ[1]) τοῦ[1]) μηδὲν αἰσχρὸν φανῆναι πράττοντας.

XVII.

Verba auf μι.

a. τίθημι, ἵημι.

1. Ζεὺς πάντα τίθησιν, ὅπῃ θέλει. 2. Τῶν ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον ὕστατον τίθει, ἀβεβαιότατον γάρ ἐστιν ὧν[2]) κεκτήμεθα. 3. Εἰ βούλει πλούσιόν τινα ποιῆσαι, μὴ τοῖς χρήμασι προςτίθει, τῆς δὲ ἐπιθυμίας ἀφαίρει. 4. Χείλων ἐρωτηθείς, τί χαλεπώτατον, Τὸ γιγνώσκειν ἑαυτόν, ἔφη· πολλὰ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἕκαστον[3]) ἑαυτῷ προςτιθέναι[3]). 5. Ἀλέξανδρος Φωκίωνι μόνῳ τῷ στρατηγῷ γράφων[4]) προςετίθει τὸ[5]) χαίρειν. 6. Φρύγες οὐ κατώρυττον τοὺς ἱερέας τελευτήσαντας, ἀλλ' ἐπὶ λίθους δεκαπήχεις ἐτίθεσαν ὀρθούς. 7. Πάνηβοι Λίβυες, ὅτε αὐτοῖς βασιλεὺς ἀποθάνοι[6]), τὸ μὲν σῶμα κατώρυττον, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες[7]) καὶ χρυσώσαντες[7]) ἀνετίθεσαν ἐν ἱερῷ. 8. Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσεις παισὶν ἀμείνω αἰδοῦς[8]). 9. Λυκοῦργος ἐπήρετο[9]) τὸν θεόν, εἰ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη τῇ Σπάρτῃ πειθομένῃ[4]) οἷς[10]) αὐτὸς ἔθηκε νόμοις[10]). 10. Ἅρπαγος ἐπιστολὴν Κύρῳ κρύφα πέμπων[11]) ἀνέσχισε λαγὼν καὶ τὰ γράμματα ἔνδον κατακρύψας[12]) πάλιν αὖθις συνέρραψε[13])· τῷ δὲ κομίζοντι λίνα θηρατικὰ περιέθηκεν, ἵνα λάθοι[14]) τοὺς φύλακας τῶν ὁδῶν. 11. Σπεύσιππος, ὃς Πλάτωνα διεδέξατο, Χαρίτων ἀγάλματα ἀνέθηκεν ἐν τῷ μουσείῳ τῷ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Ἀκαδημίᾳ ἱδρυθέντι[15]). 12. Μίνως καὶ

---

1) *darum, dass sie.* 2) statt τούτων, ἅ. 3) acc. c. inf. der orat. obl., s. XIV, c, 7, 14. 4) mit *wenn.* 5) *das Wort* χαίρειν, s. unter χαίρω. 6) v. ἀποθνήσκω. 7) mit *und.* 8) gen. comp. 9) s. ἐπηρόμην. 10) statt τοῖς νόμοις, οὕς. 11) mit *als — wollte.* 12) mit *nachdem.* 13) ν vor ρ zu ρ. 14) v. λανθάνω. 15) mit *welches.*

Λυκοῦργος νόμους ἐθέτην. **13.** *Ἀθηναῖοι Σωκράτην χαλκῇ εἰκόνι* [1]) *ἐτίμησαν, ἣν ἔθεσαν ἐν τῷ πομπείῳ.* **14.** *Κίοι τοὺς ἀποθανόντας* [2]) *κατακαύσαντες* [3]) *καὶ ὀστολογήσαντες* [3]) *ἐν ὅλμῳ τὰ ὀστᾶ κατέπτισσον· εἶτα ἐνθέντες* [3]) *εἰς πλοῖον, καὶ κόσκινον λαβόντες* [3]) *ἀνέπλεον εἰς πέλαγος καὶ πρὸς τὸν ἄνεμον ἐξωδίαζον.*

15. *Ἐν τοῖς κινδύνοις ὁ ἱππεὺς τὸ αὐτοῦ σῶμα τῷ ἵππῳ παρακατατίθεται.* **16.** *Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσῃ ἔνδον ἀμείνω αἰδοῦς, ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι δίδως* [4]). **17.** *Ὅμηρον οἱ Ἀθηναῖοι ὑπέλαβον* [5]) *οὕτω σπουδαῖον εἶναι ποιητήν, ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη.* **18.** *Πολλάκις ἐπέθεντο τοῖς Λακεδαιμονίοις οἱ Εἵλωτες· ὥσπερ* [6]) *γὰρ ἐφεδρεύοντες τοῖς ἀτυχήμασι διετέλουν.* **19.** *Ὅσῳ ἂν* [7]) *πλείω τις παραθῆται τὰ περιττὰ τῶν ἱκανῶν* [8]), *τοσούτῳ καὶ θᾶττον κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς.* **20.** *Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ θεμέλια θεμένῳ* [9]) *σοφίας, σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν.* **21.** *Ὁ ἐν ἀέρι ὑπὸ δυοῖν κουφιζόμενος* [9]) *λίθος ἐν ὕδατι ῥᾳδίως μετατίθεται.* **22.** *Κρίτων Ἀθηναῖος μάλιστα φιλοστοργότατα διετέθη πρὸς Σωκράτην καὶ οὕτως ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ, ὥστε μηδέποτ' ἐλλείπειν τι τῶν* [10]) *πρὸς* [10]) *τὴν χρείαν.*

23. *Τῷ μὲν τὸ σῶμα* [11]) *διατεθειμένῳ κακῶς*
Χρεία 'στὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχήν [11]) *φίλου* [12])·
Λύπην γὰρ εὔνους οἶδε [13]) *θεραπεύειν λόγος.*

24. *Ὁ οἶνος μέτριος μὲν ληφθεὶς* [14]) *ῥώννυσι* [15]), *πλείων δὲ παρίησιν.* **25.** *Τοὺς* [16]) *μηδεμίαν, ὧν* [17]) *ἂν* [7]) *εὖ πάθω-*

---

1) womit? 2) v. *ἀποθνήσκω.* 3) mit *und.* 4) 2. sg. praes. ind. v. *δίδωμι.* 5) v. *ὑπολαμβάνω.* 6) *gleichsam*, weil *ἐφεδρ.* zum verb. finit., *διετέλ.* ein adverb. wird. 7) s. *ἄν*, 2. 8) gen. comp. 9) mit *welcher.* 10) *von dem, was — gehörte.* 11) *in Bezug auf, an.* Besser so gewendet, daß *Körper* und *Seele* die Subjekte sind. 12) sc. *χρεία 'στίν.* 13) 3. sg. praes. ind. v. *οἶδα.* 14) v. *λαμβάνω*, mit *wenn.* 15) 3. sg. praes. ind. v. *ῥώννυμι.* 16) gehört zu *ἐκτίνοντας.* 17) statt *τούτων, ἅ*, *für das, was.*

σιν[1]) ὑπὸ σοῦ, χάριν ἐκτίνοντας ἄλλοι λεγέτωσαν ἀχαρίστους, σὺ δ' ἀνοήτους, ὅτι τοῦ καλλίστου τῶν ἀγαθῶν οὐ συνιᾶσιν. 26. Ξενοκράτης στρουθίου[2]) ποτὲ διωκομένου[2]) ὑπὸ ἱέρακος καὶ εἰςπηδήσαντος[2]) εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καταψήσας[3]) μεθῆκεν, εἰπών[4]), Τὸν ἱκέτην δεῖ μὴ ἐκδιδόναι[5]). 27. Μήτε νὺξ μήτε ἡμέρα ἐπισχέτω σε, ὥςτε ἀνεῖναι πράσσειν τι. 28. Οἱ ἀδελφοὺς παρέντες καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοι[6]) τοῖς τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν. 29. Οἱ θεοὶ ἀγαθῶν τέ εἰσιν αἴτιοι καὶ τῶν εὐχρήστων, ἡμεῖς δέ ἐσμεν[7]) οἱ τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν οὐ προσιέμενοι περιβάλλοντες[4]) ἡμᾶς αὐτοὺς κακοῖς αὐθαιρέτοις.

b. ἵστημι, δύναμαι, ἐπίσταμαι.

1. Ἀρίσταρχος τὸν ἥλιον ἵστησι μετὰ[8]) τῶν ἀπλανῶν, τὴν δὲ γῆν κινεῖσθαι[9]) περὶ τὸν ἡλιακὸν κύκλον. 2. Εἰ φοβησόμεθα τοὺς κινδύνους, εἰς πολλὰς ταραχὰς καταστήσομεν ἡμᾶς αὐτούς. 3. Γανυμήδην διὰ κάλλος ἀναρπάσας[3]) Ζεὺς δι' ἀετοῦ, θεῶν οἰνοχόον ἐν οὐρανῷ κατέστησεν. 4. Ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὔπω τρόπαιον ἔστησαν. 5. Οὐ ῥᾴδιον ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ. 6. Ἕως μὲν ἂν[10]) ᾖ[11]) περιφορὰ ἡ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἐστὶ καὶ σώζεται ἐν ἀνθρώποις· εἰ δὲ σταίη τοῦτο ὥσπερ δεθέν[12]), πάντα χρήματ' ἂν[13]) διαφθαρείη.

7. Ἐπὰν ὁ νοῦς ᾖ μὴ καθεστηκώς τινι,
Οὐκ ἔστ' ἀκούειν οὐδὲν αὐτῷ οὐδ' ὁρᾶν.

8. Ἰσοκράτης εἶπεν, ὅτι τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων[14]) μεμνῆσθαι[15]), τὰ δὲ ἐνεστῶτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάττεσθαι.

---

1) v. πάσχω. 2) gen. abs. mit *als*. 3) mit *und*. 4) mit *indem*. 5) inf. praes. v. ἐκδίδωμι. 6) sc. εἰσίν. 7) 1. pl. praes. ind. v. εἰμί. 8) *unter*. 9) s. XIV, c, 7, 14. 10) s. ἄν, 2. 11) v. εἰμί. 12) v. δέω. 13) s. ἄν, 3. 14) v. προγίγνομαι. 15) v. μιμνήσκω.

9. Ὥςπερ τὸ σῶμα στερηθὲν[1]) ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων[2]) νόμων[2]) οὐχ ἵσταται. 10. Μελέτη χρονισθεῖσ' εἰς φύσιν καθίσταται. 11. Οἱ λαγῷ προλαμβάνοντες[1]) τὰς κύνας ἐφίστανται καὶ ἀνακαθίζοντες[3]) ἐπαίρουσιν αὐτοὺς καὶ ἐπακούουσιν, εἴ που πλησίον κλαγγὴ ἢ ψόφος τῶν κυνῶν· καὶ ὅθεν ἂν[4]) ἀκούσωσιν, ἀποτρέπονται. 12. Ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου[5]) συνεστῶτος[5]), ἀνάγκη καὶ τὴν εὐζωΐαν αὐτοῦ περὶ ταῦτα καὶ διὰ τούτων συνίστασθαι. 13. Εὐρυβιάδου[6]) εἰπόντος[6]), Ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους ῥαπίζουσι, Ναί, εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας οὐ στεφανοῦσιν. 14. Ὁρῶν[7]) Μεγαρέας ὁ Διογένης τὰ μακρὰ τείχη ἱστάντας[8]), Ὦ μοχθηροί, εἶπε, μὴ τοῦ μεγέθους προνοεῖτε τῶν τειχῶν, ἀλλὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν στησομένων. 15. Ἐπεὶ Ἆγις ἐτελεύτησεν, ἐρισάντων[9]) περὶ τῆς ἀρχῆς Λεωτυχίδα[9]) μὲν ὡς[10]) Ἄγιδος ὄντος[10]) υἱοῦ, Ἀγησιλάου[9]) δὲ ὡς[11]) Ἀρχιδάμου, κρίνασα[3]) ἡ πόλις, ἀνεπικλητότερον εἶναι Ἀγησίλαον καὶ τῷ[12]) γένει καὶ τῇ ἀρετῇ, τοῦτον ἐστήσατο βασιλέα. 16. Ἐριχθόνιος ἐν Ἀθήναις τὸ ἐν ἀκροπόλει ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς ἱδρύσατο καὶ τῶν Παναθηναίων τὴν ἑορτὴν συνεστήσατο. 17. Μίνως τοὺς τὴν Ἀττικὴν οἰκοῦντας παρεστήσατο εἰς χαλεπήν τινα φορὰν δασμοῦ. 18. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν πολιτείαν ὁμοίαν κατεστήσαντο στρατοπέδῳ καλῶς διοικουμένῳ[13]) καὶ καλῶς πειθαρχεῖν ἐθέλοντι[13]) τοῖς ἄρχουσιν. 19. Εἰς ἀρχὴν κατασταθεὶς[1]) μηδενὶ χρῶ πονηρῷ πρὸς τὰς διοικήσεις· ὧν[14]) γὰρ ἂν[15]) ἐκεῖνος ἁμάρτῃ[16]), σοὶ τὰς αἰτίας ἀναθήσουσιν[16]).

20. Πολὺ πλέονες τῶν πολεμίων ἢ τῶν ἡδονῶν δύναν-

---

1) mit *wenn*. 2) gen. absol., v. ὤν, mit *wenn*. 3) mit *und*. 4) s. ἄν, 2. 5) gen. absol. mit *da*. 6) gen. absol. mit *als*. 7) mit *als*. 8) durch den inf. 9) gen. absol. mit *und* an den vorhergehenden Satz mit ἐπεί anzureihen. 10) *weil er — sei*, oder durch *als*. 11) sc. ὄντος υἱοῦ. 12) wodurch? 13) mit *welches*. 14) statt τούτων, ἅ. 15) s. ἄν, 2. 16) v. ἁμαρτάνω. 17) v. ἀνατίθημι.

ται κρατεῖν. **21.** Μάλιστα τούτους τιμῶσιν ἅπαντες καὶ θαυμάζουσιν, οἵτινες ἀμφότερα δύνανται καὶ πολιτεύεσθαι καὶ στρατηγεῖν. **22.** Ἀντισθένης τότ' ἔφη τὰς πόλεις ἀπόλλυσθαι [1]), ὅταν μὴ δύνωνται τοὺς φαύλους ἀπὸ τῶν σπουδαίων διακρίνειν. **23.** Ὁπότε δῶρα διδοίη [2]) ὁ Περσῶν βασιλεύς, πρῶτον μὲν εἰςεκάλει τοὺς πολέμῳ ἀγαθοὺς γεγονότας [3]), δεύτερον δὲ τοὺς κατασκευάζοντας τὰς χώρας ἄριστα καὶ ἐνεργοὺς ποιοῦντας, λέγων [4]) ὅτι οὐδ' ἂν [5]) οἱ ἄλκιμοι δύναιντο ζῆν, εἰ μὴ εἶεν οἱ ἐργαζόμενοι. **24.** Παντελῶς ἀπαιδεύτου [6]) τινός ἐστι τὸ [7]) μὴ δύνασθαι σιωπᾶν, ἀλλ' ἐκλαλεῖν τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα. **25.** Τὰ πλείω ἡμᾶς τῶν πραγμάτων ἐκφεύγει τῷ [8]) μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ [8]) μὴ δύνασθαι. **26.** Σχολαστικὸς νοσοῦντα ἐπισκεπτόμενος [9]) ἠρώτα περὶ τῆς ὑγιείας· ὁ δὲ οὐκ ἠδύνατο ἀποκριθῆναι. ὀργισθεὶς οὖν ἐξήλεγξεν, Ἐλπίζω κἀμὲ [10]) νοσῆσαι, καὶ ἐλθόντι [11]) σοι μὴ ἀποκριθῆναι. **27.** Σίνις, οἰκῶν [12]) τὸν Κορινθίων ἰσθμόν, ἠνάγκαζε τοὺς παριόντας [13]) πίτυς κάμπτοντας [9]) ἀνέχεσθαι· οἱ δὲ διὰ τὴν ἀσθένειαν οὐκ ἠδύναντο κάμπτειν, καὶ ὑπὸ τῶν δένδρων ἀναρριπτούμενοι [9]) πανωλέθρως ἀπώλλυντο [14]). ταύτῳ δὲ τρόπῳ Θησεὺς αὐτὸν ἀπέκτεινεν. **28.** Μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἧς δυνήσῃ φέρειν ἀπαιδευσίαν. **29.** Ἣν καλῶς ἄρχεσθαι μάθωμεν [15]), πολλῶν ἄρχειν δυνησόμεθα.

30. Τὰς ὁμοιότητας πανταχοῦ ὁ τὴν ἀλήθειαν εἰδὼς [16]) κάλλιστα ἐπίσταται εὑρίσκειν. **31.** Ὠφέλιμά ἐστι πάντα, ὁπόσοις τις ἐπίσταται χρῆσθαι. **32.** Τῆς ἐπιμελείας ὄφελος οὐδὲν ἂν [5]) γίγνοιτο, εἰ μή τις ἐπίσταιτο, ἃ δεῖ καὶ ὡς δεῖ ποιεῖν. **33.** Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν. **34.** Ἄρχεσθαι μαθὼν [17]) ἄρχειν ἐπιστήσῃ.

---

1) inf. praes. pass. v. ἀπόλλυμι. 2) 3. sg. praes. optat. act. v. δίδωμι. 3) v. γίγνομαι. 4) mit *indem.* 5) s. ἄν, 3. 6) der gen. wie im Lat. hominis rudis est. 7) s. XIII, b, 45, 1. 8) *dadurch, dass.* 9) mit *und.* 10) = καὶ ἐμέ. 11) mit *wenn*, v. ἔρχομαι. 12) mit *welcher.* 13) part. v. πάρειμι, -ιέναι. 14) 3. pl. imperf. pass. v. ἀπόλλυμι. 15) v. μανθάνω. 16) part. v. οἶδα. 17) v. μανθάνω, mit *wenn.*

c. *δίδωμι*.

1. *Τὸν κατὰ νοῦν*[1]) *βίον καὶ τὸν ἐχόμενον θεοῦ*[2]) *διαζῆν μελετητέον· οὗτος γὰρ ἡμῖν μόνος ἀποδίδωσι τὴν ἀδέσποτον τῆς ψυχῆς ἐξουσίαν, ἀπολύει τε ἡμᾶς τῶν ἀναγκαίων δεσμῶν.* 2. *Οἱ βραδεῖς, ἂν*[3]) *παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, εἴς*[4]) *γε τὸ*[4]) *ὀξύτεροι αὐτοὶ αὑτῶν*[5]) *γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόασιν.* 3. *Δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους*[6]) *ἐλπίδα, φέρειν δ', ὃ ἂν*[7]) *θεὸς διδῷ, γενναίως.* 4. *Αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται, ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν.* 5. *Οἱ σοφισταὶ τοῖς μὴ ἔχουσι χρήματα διδόναι*[8]) *οὐκ ἔθελον διαλέγεσθαι.* 6. *Μισθὸν μοχθήσαντι δίδου· μὴ θλῖβε πένητα.* 7. *Δίδου παρρησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα, περὶ ὧν ἀμφιγνοεῖς, ἔχῃς τοὺς*[9]) *συνδοκιμάσοντας.* 8. *Τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ, ἐκ πέτρας ἐν Ἅιδου*[10]) *ῥέον*[11]), *Ζεὺς ἐποίησεν ὅρκον*[12]), *ταύτην αὐτῇ τιμὴν διδοὺς*[13]) *ἀνθ' ὧν*[14]) *αὐτῷ κατὰ Τιτάνων μετὰ τῶν παίδων συνεμάχησεν.* 9. *Θεοῦ*[15]) *διδόντος*[15]) *οὐδὲν ἰσχύει φθόνος.* 10. *Τροφώνιος καὶ Ἀγαμήδης ποιήσαντες*[16]) *ἐν Δελφοῖς ναόν, ᾔτουν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν μισθόν. ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη δώσειν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ ταύτῃ ἀπέθανον*[17]). 11. *Τὸν ἀδικοῦντα παρὰ τοὺς δικαστὰς ἄγειν δεῖ δίκην δώσοντα*[18]). 12. *Λυκοῦργος βασιλεῖ ἔδωκε τοσαῦτα, ὥςτε μήτε δεῖσθαι τῶν μετρίων μήτε πλούτῳ ὑπερφέρειν.* 13. *Ζεὺς Πολυδεύκην, τὸν Κάστορος ἀδελφόν, εἰς οὐρανὸν ἀνήγαγε· μὴ δεχομένου*[19]) *δὲ Πολυδεύκους*[19]) *τὴν ἀθανασίαν ὄντος*[20]) *νεκροῦ Κάστορος*[20]),

---

1) s. *κατά*. 2) s. *ἔχω*. 3) s. *ἄν*, 1. 4) *so weit wenigstens, dass sie*; *τό* gehört zu *γίγνεσθαι*. 5) gen. comp., d. h. im Vergleich zu sich selbst in ihrem vorherigen Zustande. 6) mit *indem*. 7) s. *ἄν*, 2. 8) abhängig von *ἔχουσι*. 9) *solche, welche*. 10) s. XIV, b, 11, 1. 11) mit *welches*. 12) wozu? 13) mit *und* an den vorausgehenden Satz anzureihen. 14) s. *ἀντί*. 15) gen. absol. mit *wenn*. 16) mit *als*. 17) v. *ἀποθνήσκω*. 18) mit *damit*, s. *δίκη*. 19) gen. absol. mit *da*. 20) gen. absol. mit *während*.

Ζεὺς ἀμφοτέροις παρ' ἡμέραν[1]) *καὶ ἐν θεοῖς εἶναι καὶ ἐν θνητοῖς ἔδωκεν.* **14.** *Ἀνακρέων δωρεὰν παρὰ Πολυκράτους λαβὼν*[2]) *πέντε τάλαντα, ὡς ἐφρόντισεν ἐπ' αὐτοῖς δυοῖν νυκτοῖν*[3]), *ἀπέδωκεν αὐτὰ εἰπών, οὐ τιμᾶσθαι αὐτὰ*[4]) *τῆς ἐπ' αὐτοῖς φροντίδος.*

15. *Τίς ἂν*[5]) *δίκην κρίνειεν, ἢ δοίη*[6]) *λόγον,*
Πρὶν ἂν[7]) *παρ' ἀμφοῖν μῦθον ἐκμάθῃ*[8]) *σαφῶς.*

16. *Ὦ θεοί, δοίητέ*[9]) *μοι καλῷ*[10]) *γενέσθαι τἄνδοθεν*[11]). **17.** *Παρακαταθήκην λαβὼν*[12]) *δικαίως ἀπόδος.* **18.** *Ὅστις τοῦ*[13]) *μὲν μὴ ἀδικεῖν οὐ προνοεῖται, τοῦ*[13]) *δὲ μὴ δοῦναι*[14]) *δίκην ἐπιμελεῖται, κακουργεῖ.* **19.** *Μέναιχμον*[15]) *τὸν γεωμέτρην Ἀλέξανδρος ἠξίου συντόμως αὐτῷ παραδοῦναι*[15]) *τὴν γεωμετρίαν· ὁ*[16]) *δέ, Ὦ βασιλεῦ, εἶπε, κατὰ μὲν τὴν χώραν ὁδοί εἰσιν ἰδιωτικαὶ καὶ βασιλικαί, ἐν δὲ τῇ γεωμετρίᾳ πᾶσίν ἐστιν ὁδὸς μία.* **20.** *Ἀρίστιππος ᾔτει Διονύσιον ἀργύριον, καὶ ὅς*[17]), *Ἀλλὰ μὴν ἔφης*[18]) *οὐκ ἀπορήσειν τὸν σόφον; ὁ δὲ ὑπολαβών*[19]), *Δός, εἶπε, καὶ περὶ τούτου ζητῶμεν*[20])· *δόντος*[21]) *δέ, Ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι οὐκ ἠπόρηκα;* **21.** *Εἰς συμπόσιον μὲν παρακληθέντες*[22]) *τῷ παρόντι*[23]) *χρώμεθα, εἰ δέ τις κελεύοι τὸν ὑποδεχόμενον ἰχθῦς αὐτῷ παρατιθέναι ἢ πλακοῦντας, ἄτοπος ἂν*[5]) *δόξειεν· ἐν δὲ τῷ κόσμῳ αἰτοῦμεν θεὸν ἃ μὴ δίδωσι, καὶ ταῦτα*[24]) *πολλῶν ὄντων*[25]), *ἅ γε ἡμῖν δέδωκεν.* **22.** *Οἱ πεῖραν οὐ δεδωκότες μᾶλλον δοκοῦντες*[26]) *ἢ πεφυκότες*[26]) *σοφοί.*

---

1) s. *παρά.* 2) v. *λαμβάνω*, im Deutschen das verb. fin. und das Folgende mit *aber* angereiht. 3) wann? dat. durch *in.* 4) acc. abhängig von *τιμᾶσθαι.* 5) s. *ἄν*, 3. 6) s. *λόγος.* 7) s. *ἄν.* 2. 8) v. *ἐκμανθάνω.* 9) als Wunsch mit *mögen*, oder durch den imperat. 10) s. XIV, d, 19, 22. 11) = *τὰ ἔνδοθεν*, acc. durch *in.* 12) mit *wenn;* v. *λαμβάνω.* 13) *dafür, dass er.* 14) s. *δίκη.* 15) acc. c. inf. im Deutschen durch die Wendung: *Von M. —, dass er.* 16) s. *ὁ*, 1. 17) = *οὗτος*, sc. *εἶπεν.* 18) 2. sg. impf. ind. v. *φημί.* 19) v. *ὑπολαμβάνω*, mit *und.* 20) durch *lass uns.* 21) sc. *Διονυσίου*, gen. absol. mit *als.* 22) mit *wenn;* v. *παρακαλέω.* 23) neutr. 24) s. *οὗτος.* 25) neutr. gen. absol. mit *obwohl.* 26) sc. *εἰσίν*, zu übersetzen als ob stünde *δοκοῦσιν ἢ πεφύκασιν.*

23. Ἐπὶ τῶν δείπνων, ὅτε ἄκρατος οἶνος ἐπιδιδοῖτο, προσεπέλεγον, Ἀγαθοῦ δαίμονος[1]). **24.** Οἱ[2]) ἐν τῇ ἀγορᾷ φροντίζουσιν, ὅ,τι ἐλάττονος πριάμενοι[3]) πλείονος ἀποδῶνται. **25.** Σίμων Ἀθηναῖος σκυτοτόμος, ἐρχομένου[4]) Σωκράτους[4]) ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον καὶ διαλεγομένου[4]) τινά, ὧν[5]) ἐμνημόνευεν ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο· ἐπαγγειλαμένου[6]) δὲ Περικλέους[6]) θρέψειν[7]) αὐτὸν καὶ κελεύοντος[6]) ἀπιέναι[8]) πρὸς αὐτὸν, οὐκ ἂν[9]) ἔφη τὴν παρρησίαν ἀποδόσθαι. **26.** Τοῖς μὲν ἡγεῖσθαι δέδοται, τοῖς δ' ἕπεσθαι τέτακται.

d. δείκνυμι, ἄγνυμι, εἴργνυμι, μίγνυμι, οἴγνυμι, ῥήγνυμι, ῥώννυμι, σβέννυμι, σκεδάννυμι.

1. Ὁ μὴ φρονῶν μέν, πολλὰ δ' ἐφ' ἑκάστου λαλῶν
Δείκνυσιν αὑτοῦ τὸν τρόπον τοῖς ῥήμασιν[10]).

2. Ποτέρως ἄν[11]) τινα κρίνειας ἀξιοφίλητον μᾶλλον εἶναι, εἴ σοι αὐτὰ τὰ ὄντα ἀποδεικνύοι, ἢ εἴ σε πειρῷτο ἐξαπατᾶν; **3.** Ἀριστοτέλης τοὺς τὰ ἐναργῆ πράγματα πειρωμένους δεικνύναι ὅμοιον ἔφη ποιεῖν τοῖς[12]) διὰ λύχνου τὸν ἥλιον φιλοτιμουμένοις δεικνύναι. **4.** Ἐν Ἰλίῳ θύοντι[13]) Ἀλεξάνδρῳ ἔφη ὁ ἱερεὺς δείξειν[14]) τὴν Πάριδος λύραν· ὁ[15]) δὲ, Τὴν[16]) Ἀχιλλέως, εἶπεν, εἰ ἔχεις, δεῖξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὴν μελίαν. **5.** Ὁ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, κἂν[17]) ὀλίγα καταλίπῃ, πολλὰ ἔδωκεν. **6.** Λάκαινά τις πρός τινα Ἰωνικὴν δείξασαν[18]) αὐτῇ τὸν κόσμον, ἀντεπέδειξε τὰ τέκνα εἰποῦσα, Ὁ δὲ ἐμὸς κόσμος τοιοῦ-

---

1) ein gen. absol. ähnlich wie im Lat. deo propitio, patre invito u. ä. *dass Gott dir gut sei! Gott gönne es!* Vor der Uebersetzung sind dazu die griechischen Worte zu setzen. 2) *die Leute.* 3) mit *und*, s. ὠνέομαι. 4) gen. absol. mit *da.* 5) *von dem, dessen.* 6) gen. absol. mit *als.* 7) das praes. beginnt mit τ; warum? 8) inf. v. ἄπειμι. 9) s. ἄν, 5. 10) wodurch? 11) s. ἄν, 3. 12) im Deutsch. den nom. mit *wie.* 13) mit *als.* 14) s. XIV, c, 7, 14. 15) s. ὁ, 1. 16) sc. λύραν. 17) = καὶ ἄν, s. ἄν. 1. 18) mit *welche.*

τος[1]). 7. *Οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν ἱερέων ἢ τῶν μαχίμων, ὁ δ' ἐκ τῶν μαχίμων ἀποδεικνύμενος εὐθὺς ἐγίγνετο τῶν ἱερέων*[2]), *καὶ μετεῖχε τῆς φιλοσοφίας.* 8. *Αὕτη*[3]) *γίγνεται ἡ θεοφιλεστάτη τε καὶ πολιτικωτάτη ἔρις, ἐν ᾗ ἀποδέδεικται μὲν ἃ δεῖ ποιεῖν τὸν ἀγαθόν, χωρὶς δ' ἑκάτεροι ἀσκοῦσιν, ὅπως ἀεὶ κράτιστοι ἔσονται*[4]), *ἐὰν δέ τι*[5]) *δέῃ, καθ' ἕνα*[6]) *ἀρήξουσι τῇ πόλει παντὶ σθένει*[7]).

9. *Μενοίτης ὁ τὰς Ἅιδου βόας νέμων*[8]) *προκαλεσάμενος*[9]) *εἰς πάλην Ἡρακλέα, ληφθεὶς*[10]) *μέσος καὶ τὰς πλευρὰς κατεάξας*[10]) *ὑπὸ Περσεφόνης παρῃτήθη.* 10. *Οἱ Λακεδαιμονίων ἔφοροι κύριοι ἦσαν καὶ ἄρχοντας μεταξὺ καταπαῦσαι, καὶ εἶρξαί τε καὶ περὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἀγῶνα καταστῆσαι*[11]). 11. *Ἡ μουσικὴ ὀξεῖς ἅμα καὶ βαρεῖς, μακρούς τε καὶ βραχεῖς φθόγγους μίξασα*[12]) *ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπετέλεσεν ἁρμονίαν.* 12. *Οὐ πάντα λευκά*[13]), *οἷς μέλανα μὴ μέμικται.* 13. *Ὠχρὸν γίγνεται λευκοῦ*[14]) *ξανθῷ μεμιγμένου*[14]). 14. *Πνευμάτων πολλὰ πολλαχοῦ γῆς στόμια ἀνέῳκται· καὶ τὰ μὲν ἐνθουσιᾶν ποιεῖ τοὺς ἐμπελάζοντας, τὰ δὲ χρησμῳδεῖν, ὥσπερ τὰ ἐν Δέλφοις, τὰ δὲ καὶ παντάπασιν ἀναιρεῖ.* 15. *Σεισμοί τινες οὐ πρότερον ἔληξαν πρὶν ἢ διαρραγῆναι τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐγένοντο*[15]). 16. *Ἀλέξανδρος νοσήσας*[16]) *μακρὰν νόσον, ὡς ἀνέρρωσεν, οὐδὲν ἔφη διατεθῆναι*[17]) *χεῖρον· ὑπέμνησε*[18]) *γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν ὡς*[19]) *θνητοὺς ὄντας*[19]). 17. *Ὁ εὔθυμος εἰς ἔργα ἐπιφερόμενος δίκαια καὶ νόμιμα καὶ ὕπαρ καὶ ὄναρ χαίρει τε καὶ ἔρρωται καὶ πανακήδης ἐστίν.*

---

1) sc. *ἐστίν*. 2) Der gen. wird im Deutschen vermittelt durch die Einsetzung von *einer*. 3) Bleibt im Deutschen das femin.? 4) v. *εἰμί*, s. IX, 70, 22. 5) *in einem Falle*. 6) s. *κατά*. 7) womit? 8) mit *welcher*. 9) durch das verb. fin. Das folgende wird mit *aber* angereiht. 10) v. *λαμβάνω* und *κατάγνυμι*, mit *nachdem*. 11) v. *καθίστημι*. 12) mit *und*. 13) sc. *ἐστίν*. 14) gen. absol. mit *wenn*. 15) v. *γίγνομαι*. 16) mit *nachdem*. 17) v. *διατίθημι*. 18) v. *ὑπομιμνήσκω*. 19) *als solche — welche*, oder mit *weil*.

18. *Εὖ μὲν φερομένης*[1]) *τῆς γεωργίας*[1]) *ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι· ὅπου δ᾽ ἂν ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν, ἀποσβέννυνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδόν τι*[2]) *καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.* 19. *Πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία· ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα*[3]). 20. *Αἱ μέλιτται αἱρεθέντος*[1]) *ἢ διαφθαρέντος*[1]) *τοῦ βασιλέως*[1]) *διασκεδάννυνται.*

e. *ἀμφιέννυμι, κάθημαι, κεῖμαι, φημί.*

1. *Σωκράτης ἱμάτιον ἠμφίεστο οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους*[4]) *καὶ χειμῶνος.* 2. *Ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγιαίνειν*[5]) *ποιήσει, ἡ δὲ σκυτικὴ ὑποδεδέσθαι*[5]), *ἡ δὲ ὑφαντικὴ ἠμφιέσθαι*[5]). 3. *Πολὺν πολλοὶ γέλωτα παρέχουσι καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων καθήμενοι*[6]) *καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καταπίπτοντες*[6]). 4. *Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθείς, διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν, Οὐχ ἕστηκε γάρ, εἶπεν.*

5. *Βραχεῖ λόγῳ καὶ πολλὰ πρόσκειται σοφά.*

6. *Οὐκ αὐτὸς πάντ᾽ ἐπίστασθαι ἀνὴρ*
Πέφυκεν· ἄλλῳ δ᾽ ἄλλο[7]) *πρόσκειται γέρας.*

7. *Νομίζειν δεῖ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐν*[8]) *τῷ*[8]) *πολλὰ κεκτῆσθαι γίγνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν*[8]) *τῷ*[8]) *τὴν ψυχὴν εὖ διακεῖσθαι.* 8. *Ζῆν*[9]) *κρεῖσσόν ἐστιν ἐπὶ στιβάδος κατακείμενον καὶ θαρρεῖν ἢ ταράττεσθαι χρυσῆν ἔχοντα*[10]) *κλίνην.* 9. *Ἅπαντα καλλίω φαίνεται κατὰ κόσμον κείμενα*[11]). 10. *Οἰκίας οὐδὲν ὄφελος ἂν*[12]) *εἴη, εἰ τὰ ἄνω πάνυ καλὰ ἔχοι, μὴ ὑποκειμένων*[13]) *οἵων*[14]) *δεῖ θεμελίων.* 11. *Νόμους ὑπάρξαι δεῖ τοιούτους, δι᾽ ὧν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς*

---

1) gen. absol. mit *wenn.* 2) s. *σχεδόν.* 3) mit *indem.* 4) wann? s. VIII, 44, 15. 5) mit *dass man.* 6) mit *wie.* 7) wie das lat. alii aliud. 8) *dabei, dass man.* 9) s. *κατάκειμαι.* 10) als inf. mit *und* an den vorausgehenden inf. anzureihen. 11) mit *wenn.* 12) s. *ἄν*, 3. 13) mit *aber* an den vorhergehenden Satz anzuschließen. 14) statt *τοιούτων, οἷα δεῖ ὑποκεῖσθαι.*

ἔντιμος καὶ ἐλευθέριος ὁ βίος παρασκευασθήσεται, τοῖς δὲ κακοῖς ταπεινὸς ὁ αἰὼν ἐπανακείσεται.

12. Ἐὰν ἐγὼ φῶ νῦν ἔχειν βακτηρίαν
Χρυσῆν, τί[1]) μοι σεμνότερον ἔσται[2]) τὸ ξύλον;
Ἀληθὲς εἶναι δεῖ τὸ σεμνόν, οὐ κενόν.

13. Ὅστις ὑπέχει χρυσίῳ τὴν χεῖρα, κἂν[3]) μὴ[4]) φῇ, πονηρὰ βουλεύεται. 14. Ἀνδρίας[5]) ἂν[6]) φαῖμεν ἐκ νέων[7]) εὐθὺς ἐπιτήδευμα εἶναι τὸ νικᾶν τὰ προσπίπτοντα ἡμῖν δείματά τε καὶ φόβους. 15. Χείλωνά φασιν Αἰσώπου πυθέσθαι[8]), ὁ Ζεὺς τί εἴη[9]) ποιῶν[9])· τὸν[10]) δὲ φάναι[11]), Τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινῶν[12]), τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψῶν[12]). 16. Βίων μὴ δεῖν ἔφασκεν ὀνειδίζειν τὸ γῆρας, εἰς ὅ, ἔφη[13]), πάντες εὐχόμεθα ἐλθεῖν[14]). 17. Οἱ Ἀθηναῖοι αὐτόχθονες[15]) ἔφασαν εἶναι καὶ τὴν ἑαυτῶν πόλιν προτέραν οἰκισθῆναι τῶν ἄλλων[16]). 18. Διογένης ἄτοπον ἔφησεν εἶναι ἐπὶ μὲν τὸν λύχνον ἐπιχεῖν ἔλαιον, ἵνα ἐπὶ τῆς τραπέζης ὁρῶμεν, ὅπως δὲ τῇ διανοίᾳ[17]) φρονιμώτεροι γιγνόμενοι[18]) κατανοήσωμεν τὰ τῷ βίῳ βέλτιστα, μηδὲν ἐθέλειν ἀναλίσκειν. 19. Λάμαχος ἐπετίμα τινὶ τῶν λοχαγῶν ἁμαρτάνοντι[19])· τοῦ[10]) δὲ φήσαντος[20]), μηκέτι τοῦτο ποιήσειν, Οὐκ ἔστιν, εἶπεν, ἐν πολέμῳ δὶς ἁμαρτάνειν.

f. εἰμί, εἶμι, οἶδα.

1. Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ[21]) τοῦ[21]) φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως. 2. Ἔστιν[22]) οὗ σιγὴ λόγου κρείσσων

---

1) *um was?* 2) v. εἰμί. 3) = καὶ ἄν, s. ἄν, 1. 4) s. φημί. 5) abhängig von ἐπιτήδευμα. 6) s. ἄν, 3. 7) s. ἐκ. 8) v. πυνθάνομαι. 9) Diese Ausdrucksweise unterscheidet sich von ποιοίη durch die Bezeichnung des Dauerns: *womit Z. (beständig) beschäftigt sei.* 10) s. ὁ, 1. 11) s. XIV, c, 7, 14. 12) durch den inf. mit zu. 13) damit wird angedeutet, daß von der indirekten Rede in die direkte übergegangen wird. 14) v. ἔρχομαι. 15) Prädikate, die sich auf das Subjekt des regierenden Zeitwortes beziehen, stehen im Griech. beim inf. im nom. 16) gen. comp. 17) wodurch? 18) mit *und.* 19) mit *welcher.* 20) gen. absol. mit *als.* 21) sc. ζῆν, *ohne dass man.* 22) s. οὗ.

γένοιτ'[1]) *ἄν*[2]), *ἔστι δ' οὐ σιγῆς λόγος.* **3.** *Πανταχοῦ πάρεστι καὶ βλέπει πάντα θεός.* **4.** *Προςλαμβάνειν δεῖ καθ' ἡμέραν*[3]) *ἀεί, ἕως ἄν*[4]) *ἐξῇ μανθάνειν βελτίονα.* **5.** *Ἅπας λόγος, ἄν*[5]) *ἀπῇ τὸ ἔργον, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.* **6.** *Οὐδὲν ἄν*[2]) *εἴη τοῖς ἐλευθέροις μεῖζον ἀτύχημα τοῦ*[6]) *στέρεσθαι τῆς παρρησίας.* **7.** *Εὐτυχῶν*[7]) *μὴ ἴσθι ὑπερήφανος, ἀπορήσας*[7]) *μὴ ταπεινοῦ.* **8.** *Κάλλιστα Σόλων ἐνομοθέτησεν, Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω.* **9.** *Τῆς ἀρετῆς, εἰ μέλλει πόλις εἶναι, οὐδένα δεῖ ἰδιωτεύειν.* **10.** *Βίας*[8]) *παρούσης*[8]) *οὐδὲν ἰσχύει νόμος.* **11.** *Πολλοῦ ἄν*[9]) *ἄξιον ἦν τὸ πλουτεῖν, εἰ καὶ τὸ χαίρειν αὐτῷ συνῆν*[9])· *νῦν δὲ ἄμφω ταῦτα κεχώρισται.* **12.** *Παρὰ Ταρτησσίοις νεωτέρῳ πρεσβυτέρου καταμαρτυρεῖν οὐκ ἐξῆν.* **13.** *Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιος ἔσῃ, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃς σαυτὸν αἰδεῖσθαι.* **14.** *Μέμνησο*[10]) *νέος ὢν*[11]) *ὡς γέρων ἔσει ποτέ.* **15.** *Ὅστις φοβεῖται καὶ αἰσχύνεται τὸν πατέρα, οὗτος ἔσται πολίτης ἀγαθός.* **16.** *Πολλοὶ ἀνθρώπων εἰσίν, οἳ οὐκ ἐθέλουσιν ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως αὐτοῖς ἔσται*[12]) *ταῦτα, ἃ*[13]) *βούλονται εἶναι σφίσι, τὰ ἀγαθά.* **17.** *Καλὸν τὸ*[14]) *παρασκευάζειν, ὅπως ὡς βέλτισται*[15]) *ἔσονται*[12]) *τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί.* **18.** *Αἴσωπος τότε ἔλεγε κακῶς*[16]) *ἔσεσθαι πᾶσιν, ὅταν πάντες πάντα ἐπιτηδεύωσιν.* **19.** *Θαλῆς βουλόμενος*[17]) *δεῖξαι ῥᾴδιον εἶναι πλουτεῖν, φορᾶς*[18]) *μελλούσης*[18]) *ἐλαιῶν ἔσεσθαι, προνοήσας*[19]) *ἐμισθώσατο τὰ ἐλαιουργεῖα καὶ πάμπλειστα συνέλεξε*[20]) *χρήματα.* **20.** *Οὐ χρὴ πλουτεῖν ζητεῖν τὸν*[21]) *εὐδαίμονα ἐσόμενον*[21]).

21. *Ὅταν τις ἐξίῃ τῆς οἰκίας, ζητείτω πρότερον, τί μέλλει πράσσειν· καὶ ὅταν εἰςέλθῃ*[22]), *πάλιν ζητείτω, τί*

---

1) v. *γίγνομαι.* 2) s. *ἄν*, 3. 3) s. *κατά.* 4) s. *ἄν*, 2. 5) s. *ἄν*, 1. 6) gen. comp. *als* und inf. mit *zu.* 7) mit *wenn.* Zur richtigen Uebersetzung des aor. *ἀπορήσας* vgl. XIII, d, 5, 8. 8) gen. absol. mit *wenn.* 9) s. *ἄν*, 4. 10) v. *μιμνήσκω.* 11) mit *so lange noch.* 12) s. IX, 70, 22. 13) *von dem — dass.* 14) s. XIII, b, 45, 1. 15) s. *ὡς.* 16) s. *εἰμί.* 17) mit *da.* 18) gen. absol. mit *als.* 19) mit *weil.* 20) *ν* vor *λ* zu *λ.* 21) *wer — will.* 22) v. *εἰςέρχομαι.*

ἔπραξεν. **22.** *Αἱ κόραι τῶν Βοττιαίων θυσίαν τινὰ τελοῦσαι*[1]) *ἐπῇδον· Ἴωμεν εἰς Ἀθήνας.* **23.** *Τὸ*[2]) *Δεῦρ' ἴτε πάντες λεῴ! κήρυγμα Θησέως γενέσθαι*[3]) *φασίν.* **24.** *Πυθαγόρας εἶπεν, εἰςιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον.* **25.** *Εἰ μέλλουσι πᾶσαι αἱ πρόσοδοι ἐκ πόλεως προςιέναι, εἰρήνην δεῖ ὑπάρχειν.* **26.** *Ἐπιόντος*[4]) *θανάτου*[4]) *ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητόν, ὡς ἔοικεν*[4]), *αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶον καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιόν*[5]), *ὑπεκχωρῆσαν*[6]) *τῷ θανάτῳ.* **27.** *Ἡ Ξανθίππη ἔφη, μυρίων μεταβολῶν*[7]) *τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς*[8]) *κατασχουσῶν*[8]), *ἐν πάσαις ὅμοιον τὸ Σωκράτους πρόσωπον καὶ προϊόντος*[1]) *ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἐπανιόντος*[1]) *θεάσασθαι.* **28.** *Ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐτόλμα γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου.* **29.** *Πάντες οἱ ποταμοὶ προϊοῦσι*[9]) *πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται.* **30.** *Διογένης λύχνον μεθ' ἡμέραν ἅψας*[10]) *περιῄει λέγων, Ἄνθρωπον ζητῶ.* **31.** *Διογένης λόγον τινὰ διεξῄει περὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, καὶ ὡς ἐπῄνουν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ δέ*[11]), *Κάκιστ' ἀπόλοισθε*[12]), *εἶπε, τοῖς ἔργοις*[13]) *μοι ἀντιλέγοντες*[14]).

32. *Γίγνεται ὁ σώφρων ἐπιστήμων ὧν*[15]) *τε οἶδεν, ὅτι οἶδεν, καὶ ὧν*[15]) *μὴ οἶδεν, ὅτι οὐκ οἶδεν.* **33.** *Οὐδείς, ὃ νοεῖς μέν, οἶδεν, ὃ δὲ ποιεῖς, βλέπει.* **34.** *Ἴσμεν τοὺς οἰκιστὰς*[16]) *Σπάρτης γενομένους ὅτι μικρὸν μὲν στρατόπεδον εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰςῆλθον*[17]) *ἔχον-*

---

1) mit *wenn.* 2) *der Ausdruck,* s. XIII, b, 41, 18. 3) v. γίγνομαι, 4) gen. absol., mit *wenn.* Das Angegebene ist von Sokrates gesprochen. 5) s. οἴχομαι. 6) mit *indem.* 7) gen. absol. mit *während,* v. κατέχω. 8) *sie* d. h. den Sokrates und die Seinigen. 9) mit *wenn man;* wie wörtlich? 10) mit *und.* 11) Es werden hier zwei Construktionen verbunden, und in den Nachsatz zu ὡς ἐπῄνουν die Partikel δέ (*im Gegentheil*) gesetzt, als ob vorherginge ἐπῄνουν μέν. 12) 2. pl. optat. aor. 2. med. v. ἀπόλλυμι. 13) womit? 14) mit *da.* 15) statt τούτων, ἅ, *von dem, was.* 16) dieser acc. ist im Deutschen entweder das Subjekt des Satzes mit daß (ὅτι), oder es wird die praep. *von* gebraucht. 17) v. εἰςέρχομαι.

τες [1]), *πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων πόλεων ἐκράτησαν.* **35.** *Ἀρίστιππος ἐρωτηθείς, διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκέτι, ἔφη, Ὅτι οἱ μὲν ἴσασιν, ὧν δέονται, οἱ δ' οὐκ ἴσασιν.* **36.** *Νήπιοι, οὐκ ἴσασιν, ὅσον πλέον* [2]) *ἥμισυ παντός* [3]). **37.** *Χείλωνά φασι αὐτόν ποτε γηραιὸν ἤδη ὄντα* [4]) *εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν συνειδείη ἄνομον ἑαυτῷ ἐν τῷ βίῳ.* **38.** *Ἀγησίλαος ἐρωτηθείς, τίνα* [5]) *χρὴ τοὺς ἐλευθέρους παῖδας ἐκμανθάνειν, Ἅ* [6]) *αἰσχρόν, ἔφη, γέροντας* [7]) *μὴ εἰδέναι* [7]). **39.** *Γράψαι πάντα, ὁπόσα δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν μᾶλλον οἷόν τέ ἐστιν, ἢ τὰ μέλλοντα πάντα εἰδέναι.* **40.** *Οἱ εἰδότες ἑαυτοὺς τὰ ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς ἴσασι καὶ διαγιγνώσκουσιν, ἅ τε δύνανται καὶ ἃ μή.* **41.** *Οἷον ἂν* [8]) *ἔργου τυγχάνῃς ἄπειρος ὤν* [9]), *τὸ* [10]) *πυνθάνεσθαι τῶν κατειδότων καλόν* [11]). **42.** *Δημοσθένης πρὸς κλέπτην εἰπόντα* [12]), *Οὐκ ᾔδειν, ὅτι σόν ἐστιν, Ὅτι δέ, ἔφη, σὸν οὐκ ἔστιν, ᾔδεις.* **43.** *Ἀγησίλαος, ὁπότε εὐτυχοίη, οὐκ ἀνθρώπων ὑπερεφρόνει, ἀλλὰ θεοῖς χάριν ᾔδει.*

XVIII.

Anomala.

a. *καθέζομαι, αὔξω, οἴχομαι, ἄχθομαι, μάχομαι, βάλλω, ἐθέλω, μέλω, μένω, βούλομαι, καλέω, γαμέω, δοκέω.*

1. *Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί* [13]) *αὐτοῦ ὁ υἱὸς ἀμείνων ἔσται παιδευθείς* [14]), *Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, εἶπεν, ἐν γοῦν τῷ θεάτρῳ οὐ καθεδεῖται λίθος ἐπὶ λίθῳ.* **2.** *Ὧν οἱ πόνοι τὰ μὲν αἰσχρὰ καὶ ὑβριστικὰ ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀφαιροῦνται, ἐπιθυμίαν δ' ἀρετῆς ἐνηύξησαν,*

---

1) s. *ἔχω* a. E. 2) sc. *ἐστίν*. 3) gen. comp. 4) mit *als*. 5) neutr. pl. 6) *wovon —, wenn es.* 7) acc. c. inf., abhängig von *αἰσχρόν* (*ἐστιν*). 8) s. *ἄν*, 2. 9) s. *τυγχάνω*. 10) s. XIII, b, 45, 1. Im Deutschen ist *darüber* einzusetzen. 11) sc. *ἐστίν*. 12) mit *welcher*. 13) *worin*. 14) mit *wenn*.

οὗτοι ἄριστοι[1]). **3.** Ἡ διάνοια καὶ τὰ παρῳχημένα βλέπειν τῇ μνήμῃ[2]) πέφυκεν. **4.** Τοῖς συμφορὰς παθοῦσι[3]) συναχθεσθησόμεθα. **5.** Ἐπεὶ φίλτατος ἦν Τελαμὼν Ἡρακλεῖ, εἰς πολλοὺς ἄθλους συνεμαχέσατο[4]) Ἡρακλεῖ. **6.** Μεταβεβληκυιῶν[5]) τῶν περὶ θεοὺς δοξῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις μεταβάλλειν χρὴ καὶ τοὺς νόμους. **7.** Πελοπίδας ἀνδρείου στρατιώτου διαβληθέντος[6]) αὐτῷ, ὡς[7]) βλασφημήσαντος[7]) αὐτόν, Ἐγὼ τὰ μὲν ἔργα, ἔφη, αὐτοῦ βλέπω, τῶν δὲ λόγων οὐκ ἤκουσα. **8.** Πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἓν καλῶς μεμαθηκέναι[8]) ἢ πολλὰ φαύλως περιβεβλῆσθαι πράγματα. **9.** Εὖ[9]) ποιεῖν ἡμᾶς οὐδεὶς ἐθελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας[10]) ἐὰν ἠδικημένους ἴδῃ[11]). **10.** Οὐ τοῦ δοκεῖν[12]) μοι, τῆς δ' ἀληθείας μέλει. **11.** Ἱστοροῦσι παρ' Αἰθίοψι πρώτοις καταδειχθῆναι[13]) θεοὺς τιμᾶν, καὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας φανερῶς αὐτοὺς κομίσασθαι τὰς χάριτας· ἐξ αἰῶνος γὰρ ἐν ἐλευθερίᾳ μεμενηκέναι[14]) καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίᾳ. **12.** Ἀεί τι βούλου χρήσιμον προσμανθάνειν. **13.** Τίς οὕτως ἐστὶ δυστυχής, ὅστις πατρίδα ἕνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι[15]) βουλήσεται. **14.** Ὅ,τι ἂν[16]) ἀκριβῶσαι βουληθῇς, ἐμπειρίᾳ μέτιθι[17]) καὶ φιλοσοφίᾳ. **15.** Φῶς ὁ θεὸς ἀνῆψεν, ὃ δὴ νῦν κεκλήκαμεν ἥλιον. **16.** Φιλόξενος παραδοθεὶς[18]) ὑπὸ Διονυσίου ποτὲ εἰς τὰς λατομίας, διὰ[19]) τὸ[19]) φαυλίζειν τὰ ποιήματα αὐτοῦ, καὶ ἀνακληθεὶς[18]), ἔπειτα πάλιν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν αὐτῶν ἐκλήθη· μέχρι δέ τινος[20]) ὑπομείνας[18]) ἀνέστη[21])· πυθομένου[22]) δὲ τοῦ Διονυσίου, Ποῖ δὴ σύ; Εἰς τὰς λατομίας, εἶπεν. **17.** Οἱ μὲν ἀπ' ἀνατολῆς συνεχεῖς ἄνεμοι[23]) εὗροι κέκληνται, βο-

---

1) sc. εἰσίν. 2) wodurch? 3) v. πάσχω. 4) ν vor μ? 5) mit *wenn.* 6) mit *als.* 7) *als einer, der; als habe er.* 8) v. μανθάνω. 9) s. ποιέω. 10) sc. εὖ ἡμᾶς. 11) v. ὁράω. 12) durch das subst. 13) v. καταδείκνυμι. 14) s. XIV, c, 7, 14. 15) v. προίημι. 16) s. ἄν, 2. 17) v. μέτειμι. 18) mit *nachdem* (παραδίδωμι). 19) *desshalb, weil.* 20) neutr. s. μέχρι. 21) v. ἀνίστημι. 22) v. πυνθάνομαι, mit *als.* 23) Im Deutschen am besten den sg. und die Winde mit den griech. Namen.

ρέαι δὲ οἱ ἀπ᾽ ἄρκτου, ζέφυροι δὲ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, νότοι δὲ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας.

18. Ἀσκεῖν[1]) μὲν ἀρετήν, εὐτυχεῖν δ᾽ αἰτεῖν[1]) θεόν·
Ἔχων[2]) γὰρ ἄμφω ταῦτα, μακάριος θ᾽ ἅμα
Κεκλημένος[3]) ζῆν κἀγαθὸς[4]) δυνήσεται.

19. Βῆλος βασιλεύων[5]) Αἰγυπτίων ἔγημεν Ἀγχινόην τὴν Νείλου θυγατέρα καὶ αὐτῷ ἐγένοντο[6]) παῖδες δίδυμοι, Αἴγυπτος καὶ Δαναός. 20. Ἕπεσθαι δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών. 21. Ἠλίθιός ἐστιν, εἴ τις οἴεται διὰ τὸν πλοῦτον, μηδὲν ἐπιστάμενος[7]), δόξειν τι[18]) ἀγαθὸς εἶναι. 22. Τῶν ἐν Μαραθῶνι πρὸς Μήδους μαχομένων ἔδοξαν οὐκ ὀλίγοι φάσμα Θησέως ἐν ὅπλοις καθορᾶν πρὸ αὐτῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους φερόμενον[8]).

b. ἁμαρτάνω, λαμβάνω, λανθάνω, μανθάνω, ὀλισθάνω, ὀφλισκάνω, τυγχάνω, αἰσθάνομαι, πυνθάνομαι, τετραίνω, ἐλαύνω, δάκνω.

1. Ἄκων ἁμαρτὼν[9]) οὔτις ἀνθρώπων κακός[10]). 2. Ἐν ᾧ ἂν[11]) τις πράγματι μὴ πείθηται τῷ εὖ λέγοντι, ἁμαρτήσεται δήπου, ἁμαρτὼν[9]) δὲ ζημιώσεται[12]).

3. Ἅπανθ᾽ ὅσ᾽ ὀργιζόμενος ἄνθρωπος ποιεῖ
Ταῦθ᾽ ὕστερον λάβοις[13]) ἂν[14]) ἡμαρτημένα.

4. Εἱμαρμένον[15]) ἦν, ἀλώπεκί τινι αὐτὴν μηδέ τινα καταλαβεῖν. κυνὶ δὲ Μίνωος ἦν πεπρωμένον[16]) πᾶν, ὅ,τι ἂν[11]) διώκῃ, λαμβάνειν. διωκομένης[17]) οὖν ὑπὸ τοῦ κυνὸς τῆς

---

1) Diese inf. stehen imperativisch, wie es auch im Deutschen geschieht, z. B. weiter schreiben! = schreib oder schreibt weiter! Hier ist im Deutschen *man soll* zu gebrauchen. 2) mit *wer*. 3) *in dem Rufe eines;* wie wörtlich? 4) mit μακάριος zu verbinden. 5) mit *welcher*. 6) v. γίγνομαι. 7) mit *auch wenn*. 8) im Deutschen den inf. 9) mit *wenn*. 10) sc. ἐστίν. 11) s. ἄν, 2. 12) fut. med. statt des fut. pass. 13) v. λαμβάνω. 14) s. ἄν, 3. 15) v. μείρομαι. 16) s. πορεῖν. 17) mit *als*. 18) *in etwas*.

ἀλώπεκος Ζεὺς ἀμφοτέρους λίθους ἐποίησεν. **5.** Ἔνιοι τῶν ἀνθρώπων οὐδενὸς ἄξιοι ὄντες [1]), ἂν [2]) ταραχῆς λαβῶνται, δοκοῦσί τινες [3]) εἶναι. **6.** Ἐπὶ Κέκροπος ἔδοξε τοῖς θεοῖς πόλεις καταλαβέσθαι, ἐν αἷς ἔμελλον ἔχειν τιμὰς ἰδίας ἕκαστος. **7.** Ὁ [4]), οἷς ἂν [5]) ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν [6]) μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ. **8.** Πύρρων Ἠλεῖος καταληφθείς [7]) ποτε ἑαυτῷ λαλῶν καὶ ἐρωτηθεὶς [7]) τὴν αἰτίαν, ἔφη μελετᾶν [8]) χρηστὸς εἶναι. **9.** Ἠρώτησέ τις Θαλῆν, εἰ λάθοι θεοὺς ἄνθρωπος ἀδικῶν [9]). Ἀλλ' [10]) οὐδὲ διανοούμενος [9]), ἔφη.

10. Ὅστις ἥδεται λέγων ἀεί,
Λέληθεν αὑτὸν τοῖς συνοῦσιν [11]) ὢν [12]) βαρύς.

11. Θεόδωρος ὁ Κυρηναϊκὸς Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως ἀπειλήσαντος [7]) αὐτὸν ἀναιρήσειν, Ἐλελήθεις με, εἶπεν, οὐ βασιλέως ἀλλὰ κωνείου δύναμιν ἔχων [12]). **12.** Ἃ ἂν [13]) μάθῃ τις, ταῦτα σῴζεσθαι φιλεῖ εἰς γῆρας. **13.** Εἴ τις ταὐτόματον [14]) καὶ τὴν τύχην ἐπεισάγων [15]) ἀναιρεῖν οἴεται τὴν τάξιν, μαθέτω, ὡς οὐδέν ἐστι ἐν τῷ παντὶ ἄτακτον οὐδ' ἐπεισοδιῶδες, οὐδὲ ἄνευ αἰτίας. **14.** Τὰ βιβλία τῶν μεμαθηκότων μὲν ὑπομνήματά ἐστι, τῶν δὲ ἀμαθῶν μνήματα [16]). **15.** Κρεῖττόν ἐστι τοῖς ποσὶν [17]) ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώττῃ [17]). **16.** Θεόφραστος τοσοῦτον ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο παρ' Ἀθηναίοις, ὥστ' Ἀγνωνίδης τολμήσας [18]) ἀσεβείας αὐτὸν γράψασθαι, μικροῦ [19]) καὶ προσῶφλεν. **17.** Δίκαια δράσας [9]) συμμάχου

---

1) mit *welche*. 2) s. ἄν, 1. 3) *Leute von Bedeutung* oder *etwas*. 4) gehört zu πράττων u. παρασκ. 5) s. ἄν, 3. 6) aus καὶ ἄν (ἄν, 1). 7) mit *als*. 8) im Deutschen den conjunct. 9) mit *wenn*. 10) s. ἀλλά. 11) v. σύνειμι. 12) s. λανθάνω. 13) s. ἄν, 2. 14) = τὸ αὐτ. 15) mit *dadurch*, *dass*. 16) den ersteren ist der Gehalt der Bücher erschlossen, den letzteren verschlossen; jenen werden Gedanken erweckt, diesen stehen nur Worte vor den Augen; wie das μνῆμα nur den Todten nennt, das ὑπόμνημα aber in seinem ganzen Wesen ihn uns vor die Seele stellt. 17) womit? 18) mit *welcher*. 19) s. μικρός.

τεύξῃ θεοῦ. 18. Μεῖζον οὐδὲν ἂν[1]) ἡμῖν γένοιτο[2]) ἀγαθὸν ἢ παρὰ πάντων ἑκόντων ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας. 19. Τὸ[3]) μὴ ζητοῦντα[4]) ἐπιτυχεῖν τινι[5]) τῶν δεόντων εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι. 20. Οὐκ ᾔσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας[6]) ὡς ἅπασαι αἰσχραί[7]), ὧν αἱ βέλτισται τυφλαί[8]); 21. Σχολαστικὸς ποταμὸν βουλόμενος[8]) περᾶσαι ἀνῆλθεν[9]) εἰς τὸ πλοῖον ἔφιππος. πυθομένου[10]) δέ τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη σπουδάζειν[11]). 22. Ἄνθρωπος ἐπιλήσμων[12]) εὐεργεσίας πίθος ἐστὶ τετρημένος διαρρέων[13]) τὰς χάριτας. 23. Ἐν Ἀκανθῶν πόλει πίθον φασὶ γεγονέναι[14]) τετρημένον, εἰς ὃν τῶν ἱερέων ἑξήκοντα καὶ τριακοσίους καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὕδωρ ἐνεγκεῖν[15]) ἐκ τοῦ Νείλου. 24. Ἡρακλεῖ τῶν[16]) ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας συντελεσθέντων ἄθλων[16]) εἷς καταριθμεῖται, καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων ὀρνίθων ἐν αὐτῇ. 25. Πολλοὶ ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες[17]) ἐξηλάθησαν τῆς πατρίδος ἀδίκως ὑπὸ τῶν πολιτῶν. 26. Εὐρυδίκη ἡ Ὀρφέως γυνὴ ἀπέθανε[18]) δηχθεῖσα[19]) ὑπὸ ὄφεως.

c. Θνήσκω, μιμνήσκω, διδάσκω, πιπράσκω, εὑρίσκω, ἀναλίσκω, θρώσκω.

1. Σωκράτης πρὸς τὸν[20]) εἰπόντα, Ἀποθανοῦμαι[21]), εἰ μή σε τιμωρήσομαι, ἔφη, Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε φίλον ποιήσω. 2. Ὥσπερ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν τρεφομένων ὑπ' αὐτοῦ κυνῶν ἀπέθανεν[22]), οὕτως οἱ κόλακες τοὺς τρέφοντας

1) s. ἄν, 3. 2) v. γίγνομαι. 3) s. XIII, b, 45, 1. 4) s. XIII, b, 51, 12. 5) neutr. 6) s. XVII, f, 34, 16. 7) sc. εἰσίν. 8) mit *welcher*. 9) v. ἀνέρχομαι. 10) mit *als*. 11) s. XIV, c, 7, 14. 12) wie ein part. mit *welcher*. 13) mit *welches*. 14) v. γίγνομαι. 15) v. φέρω. Der inf. wegen der orat. obliq. daher εἰς ὅν durch *und in dieses*. 16) d. gen. durch *unter*. 17) mit *welche*. 18) v. ἀποθνήσκω. 19) im Deutschen das substant. mit *an*. 20) *Jemand*, *welcher*. 21) das fut. hier bei der Betheuerung durch *wollen*. 22) hier an Stelle des pass. v. ἀποκτείνω.

καταλύουσιν. 3. Ἀνδρείας[1]) ἐστὶ τὸ[2]) μᾶλλον αἱρεῖσθαι τεθνάναι καλῶς ἢ αἰσχρῶς διασωθῆναι. 4. Ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ τὸ τεθνάναι[3]) οὐ δεινὸν ἡγήσεται. 5. Ἀγησίλαος ἀγγελίας ἐλθούσης[4]) αὐτῷ, ὡς ἐν τῇ ἐν Κορίνθῳ μάχῃ ὀκτὼ μὲν Λακεδαιμονίων, ἐγγὺς δὲ μύριοι τῶν πολεμίων τεθναῖεν, οὐκ ἐφησθεὶς[5]) φανερὸς ἐγένετο[6]), ἀλλ' εἶπεν ἄρα, Φεῦ, ὦ Ἑλλάς, ὁπότε οἱ νῦν τεθνηκότες ἱκανοὶ ἦσαν ζῶντες[7]) νικᾶν μαχόμενοι[8]) πάντας τοὺς βαρβάρους. 6. Ἀγάθων ἔφη τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖν μεμνῆσθαι· πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει, δεύτερον δὲ ὅτι κατὰ νόμους ἄρχει, τρίτον δὲ ὅτι οὐκ ἀεὶ ἄρχει. 7. Λυκοῦργος ἐκέλευσε Λακεδαιμονίους μὴ πολλάκις τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν, ἵνα μὴ ἄκοντας πολεμεῖν διδάξωσιν. 8. Ὑπολαμβάνουσι Δημόκριτον παρ' Αἰγυπτίοις ἔτη διατρῖψαι πέντε καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν[9]) κατ'[9]) ἀστρολογίαν. 9. Ἡρακλῆς κατασχεθεὶς[10]) δεινῇ νόσῳ[11]) διὰ τὸν Ἰφίτου φόνον λαμβάνει χρησμόν, ὃς ἔλεγεν, ἀπαλλαγὴν αὐτῷ τῆς νόσου ἔσεσθαι[12]) πραθέντι[13]) καὶ τρία ἔτη λατρεύσαντι[13]). τοῦ δὲ χρησμοῦ δοθέντος[14]) Ἑρμῆς Ἡρακλέα πιπράσκει· καὶ αὐτὸν ὠνεῖται Ὀμφάλη, βασιλεύουσα Λυδῶν. 10. Πάντα ἐξευρεῖν ἐστιν, ἐάν τις τὸν τοῦ ζητεῖν πόνον μὴ φεύγῃ. 11. Ὕδωρ βαθὺ εἰς πολλὰ χρήσιμον καὶ δ' αὖτε κακόν· κίνδυνος γὰρ ἀποπνιγῆναι. μηχανὴ οὖν εὑρέθη, νήχεσθαι διδάσκειν. 12. Τὸ κάλλος ἢ χρόνος ἀνήλωσεν[15]) ἢ νόσος ἐμάρανεν, ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις συγγηράσκει. 13. Νόμος ἦν ἐν Ἀβδήροις τὸν ἀναλώσαντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν μὴ ἀξιοῦσθαι ταφῆς. 14. Διὸς ἐκ κορυφῆς, πλήξαντος[16]) αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν πελέκει Προμηθέως, Ἀθηνᾶ σὺν ὅπλοις ἀνέθορεν.

---

1) wie das lat. fortitudinis est. 2) s. XIII, b, 45, 1. 3) im Deutschen das substant. 4) v. ἔρχομαι, mit *als*. 5) s. φανερός. 6) v. γίγνομαι. 7) mit *wenn* und dem conj. imperf., der auch bei ἦσαν zu setzen ist. 8) durch das substant. mit *in*. 9) *von den Gegenständen der*, s. X, 9, 10. 10) v. κατέχω, mit *als*. 11) wovon? 12) v. εἰμί. 13) mit *wenn*. 14) v. δίδωμι, mit *nachdem*. 15) s. XIII, d, 10, 11. 16) mit *indem*.

d. ὄλλυμι, κεράννυμι, κρεμάννυμι, πετάννυμι, κίχρημι, ὀνίνημι, πίμπλημι, πίμπρημι.

1. Εἰ μὴ φυλάξεις μίκρ᾽, ἀπολεῖς τὰ μείζονα. 2. Τὰς τοιαύτας χρὴ φεύγειν ἀποικίας, αἵτινες τετράκις ἢ πεντάκις ἀπολωλέκασι τοὺς ἐμπολιτευθέντας. 3. Ἀντισθένης γνωρίμου ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἀποδυρομένου[1]), ὡς εἴη τὰ ὑπομνήματα ἀπολωλεκώς, Ἔδει γάρ, ἔφη, ἐν τῇ ψυχῇ αὐτὰ καὶ μὴ ἐν τοῖς χαρτίοις καταγράφειν. 4. Ἀμνήμονος ἀνδρὸς ὄλλυται χάρις. 5. Ἀρχίδαμος ὁ[2]) Ἀγησιλάου ἰδὼν[3]) βέλος, τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθέν[4]), ἀνεβόησεν, Ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά[5]). 6. Πολλαὶ πόλεις ἐνίοτε καθάπερ πλοῖα καταδυόμενα διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἔτι διολοῦνται διὰ τὴν τῶν κυβερνητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν τῶν[6]) περὶ τὰ μέγιστα μεγίστην ἄγνοιαν εἰληφότων[6]). 7. Κυανοῦ λευκῷ κεραννυμένου[7]) γλαυκὸν ἀποτελεῖται. 8. Ἐρυθρὸν μέλανι λευκῷ τε κραθὲν[7]) ἁλουργοῦν γίγνεται, ὄρφνινον δέ[8]), ὅταν τούτοις μεμιγμένοις[9]) καυθεῖσί[9]) τε μᾶλλον συγκραθῇ μέλαν. 9. Ὡς ἡδὺ[10]) συνέσει χρηστότης κεκραμένη[11]). 10. Πλέοντος[1]) ἀπὸ Τροίας Ἡρακλέους Ἥρα χαλεποὺς ἔπεμψε χειμῶνας, ἐφ᾽ οἷς[12]) ἀγανακτήσας[13]) Ζεὺς ἐκρέμασεν αὐτὴν ἐξ Ὀλύμπου. 11. Τὸ χρυσόμαλλον δέρας ἐν Κόλχοις ἦν ἐν Ἄρεος ἄλσει, κρεμάμενον[14]) ἐκ δρυός, ἐφρουρεῖτο δὲ ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου. 12. Οἰκία πρὸς μεσημβρίαν ἀναπεπταμένη[15]) χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, τοῦ δὲ θέρους εὔσκιος· χειμῶνος μὲν γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὰς παραστάδας ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος[16]) σκίαν παρέχει. 13. Ἅ σοι τύχη κέχρηκε, ταῦτ᾽ ἀφείλετο[17]). 14. Ἀντισθένης τοσοῦ-

1) mit *als*. 2) *der Sohn*. 3) v. ὁράω, mit *als*. 4) mit *welcher*. 5) dorisch für ἀρετή. 6) mit *welche*, v. λαμβάνω. 7) mit *wenn*. 8) sc. γίγνεται. 9) mit *nachdem*, v. μίγνυμι u. καίω. 10) sc. ἐστίν. 11) mit *welche*. 12) neutr. *worüber*. 13) mit *und*, s. XIII, d, 5, 8. 14) mit *und* an das vorhergehende anzureihen. 15) mit *welches*. 16) mit *und*. 17) v. ἀφαιρέω.

τον ὤνητο Σωκράτους, ὥστε παρῄνει τοῖς μαθηταῖς γενέσθαι αὐτῷ πρὸς[1]) Σωκράτην συμμαθητάς. 15. Ὁ μὲν ἔχων παντοδαπὰ ἀεί, οὐδὲν μετὰ πόθου αὐτῶν λαμβάνει, ὁ δὲ σπανίσας τινός[2]), οὗτός ἐστιν ὁ μετὰ χαρᾶς ἐμπιπλάμενος, ὅταν αὐτῷ προφανῇ τι. 16. Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τὰ ἐν Περσεπόλει βασίλεια, τιμωρῶν[3]) τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κἀκείνων[4]) ἱερὰ καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν. 17. Οἱ Ἕλληνες τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων[5]) καὶ καταβληθέντων[5]) ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνῳκοδόμησαν, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις εἴασαν καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

e. βαίνω, διδράσκω, γιγνώσκω, βιβρώσκω, πέτομαι, βιόω, δύω, φύω.

1. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ σοφός. 2. Δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν[6]) ἐμβαίης. 3. Ἀγησίλαος, εἴ ποτε μοχθῆσαι στρατιᾷ συμβαίη, ἑκὼν ἐπόνει παρὰ τοὺς ἄλλους, νομίζων[7]) παραμυθίαν τοῦτο εἶναι τοῖς στρατιώταις. 4. Πλάτων ἐρωτηθείς, πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τὰ περιπτώματα, Οὕτως, εἶπεν, ὥστε προϊδόντα[8]) μὴ ἐμβῆναι, ἐμβάντα[9]) δὲ κατάγνοιαν μὴ φροντίσαι. 5. Κῦρος λέγεται καταστρέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα Συρίαν ἐκβάντι[10]) οἰκεῖ μέχρι ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 6. Σωκράτης ἐνὸν[11]) αὐτῷ ἀποδρᾶναι τῆς εἱρκτῆς οὐκ ἐθέλησεν. 7. Διογένης, ἀποδράντος[12]) τοῦ οἰκέτου, οὐκ ἐφρόντιζε, δεινὸν εἶναι λέγων[3]), εἰ Διογένης μὲν χωρὶς αὐτοῦ ζῆν οὐ δύναται, αὐτοῦ δ' ἐκεῖνος χωρὶς δύναται.

8. Χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσι μόνος,
Κακὸν δὲ κἂν[13]) ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾷ.

---

1) *bei.* 2) welches genus? 3) mit *indem.* 4) aus *καὶ ἐκ.* 5) mit *welche* (*καταβάλλω*). 6) s. ἄν, 3. 7) mit *denn.* 8) v. προοράω, mit *wenn.* 9) mit *sobald.* 10) mit *wenn man;* wörtlich? 11) mit *und,* v. ἔνεστι. Statt des gen. absol. steht bei den unpersönlichen Zeitwörtern und Ausdrücken der acc. sg. neutr. 12) mit *als.* 13) aus *καὶ ἄν,* s. ἄν, 3.

9. Ἀπόφθεγμα ἦν Πιττακοῦ, Καιρὸν γνῶθι. 10. Θαλῆς ἐρωτηθείς, τί δύςκολον, ἔφη, Τὸ[1]) ἑαυτὸν γνῶναι. 11. Οὐδενὸς χρὴ πράγματος τὸν εὖ πονοῦντ᾽ ἀπογνῶναί ποτε. 12. Φασὶν Ἀκταίονα ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν καταβρωθῆναι. 13. Λέγεται ὅτι Σωκράτης ὄναρ ἔδοξε κύκνου νεοττὸν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχειν, ὃν καὶ παραχρῆμα πτεροφυήσαντα[2]) ἀναπτῆναι[3]) ἡδὺ κλάγξαντα[4])· καὶ μηθ᾽ ἡμέραν Πλάτωνα αὐτῷ συστῆναι[5]), τὸν[6]) δὲ τοῦτον εἰπεῖν εἶναι τὸν ὄρνιν. 14. Σιμωνίδης ἐρωτηθείς, πόσον χρόνον βιῴη, Χρόνον μέν, εἶπεν, ὀλίγον, ἔτη δὲ πολλά. 15. Οὐκ ἔστι τὴν ἐνεστηκυῖαν[7]) ἡμέραν καλῶς βιῶναι, μὴ προθέμενον[8]) αὐτὴν ὡς ἐσχάτην βιῶσαι. 16. Σόλων ἐτελεύτησεν ἐν Κύπρῳ βιοὺς[9]) ἔτη ὀγδοήκοντα. 17. Ὁ τοῦ φιλαργύρου πλοῦτος, ὥςπερ ὁ ἥλιος καταδὺς εἰς τὴν γῆν, οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει. 18. Λιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀνθρώποις ἔφυ.

19. Νέος πέφυκας· πολλὰ καὶ μαθεῖν σε δεῖ,
Καὶ πόλλ᾽ ἀκοῦσαι καὶ διδάσκεσθαι μακρά.

f. ἔθω, εἴκω, δεῖσαι (δείδω, [δίω]), ῥέω, χέω, ἐγείρω, πίπτω, ἔχω, γίγνομαι.

1. Εὐδαιμονία εἴωθεν ὑπερηφανίας ποιεῖν. 2. Πολλάκις ἐξίπταται ὁ νοῦς τῆς ψυχῆς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ οὔτε βλέπει ἡ ψυχὴ οὔτε ἀκούει, ἀλλ᾽ ἀλόγῳ ζῴῳ ἔοικεν. 3. Ὅςτις οὔτ᾽ ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι, τὰ πρῶτα[10]) πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει. 4. Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς[11]) δειλὸς ὁ δεδοικὼς νόμον. 5. Ζήνων[12]) νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος[13]), ἔφη, Τὰ ὦτά σου εἰς τὴν γλῶσσαν συνερρύηκεν[14]). 6. Πρώτῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ ὀλυμπιάδι φασὶ τὴν Αἴτνην ῥυῆ-

---

1) s. XIII, b, 45, 1. 2) mit *und*. 3) s. XIV, c, 7, 14. 4) im Deutschen das substant. mit *mit*. 5) v. *συνίστημι*. 6) *er*, nämlich Sokrates. 7) v. *ἐνίστημι*. 8) v. *προτίθημι*, mit *wenn*. 9) mit *nachdem*, oder wie das lat. natus. 10) s. bei *πρῶτος*. 11) s. VIII, 30, 13. 12) aus Kitium. 13) mit *als*. 14) ν vor ρ zu ρ.

ναι, ὅτε[1]) *καὶ Φιλόνομος καὶ Καλλίας οἱ Καταναῖοι τοὺς ἑαυτῶν πατέρας ἀράμενοι*[2]) *διὰ μέσης τῆς φλογὸς ἐκόμισαν, τῶν ἄλλων κτημάτων καταφρονήσαντες*[3]). **7.** *Εἰ μὴ τηροῦμεν τοὺς νόμους, λέλυται πάντα, ἀνέῳκται*[4]), *συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων*[5]) *καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις γίγνεται.* **8.** *Χρύσιππος ἔφησε τὴν ὁμίχλην εἶναι νέφος διακεχυμένον ἢ ἀέρα πάχος ἔχοντα.* **9.** *Πολλοὶ τὸν*[6]) *νῦν βίον ὀνειροπολοῦντες*[7]) *καὶ ὑπνώττοντες*[7]), *πρὶν ἐνθάδε ἐξέγρεσθαι*[8]), *εἰς Ἅιδου*[9]) *πρότερον ἀφικόμενοι*[10]) *τελέως ἐπικατέδαρθον*[11]). **10.** *Ὅστις τοῦ ζῆν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλιστά ἐστι κηδεμών, ἐγρήγορε χρόνον ὡς πλεῖστον*[12]), *τὸ*[13]) *πρὸς*[13]) *ὑγίειαν αὐτοῦ μόνον φυλάττων*[14]). **11.** *Ἀριστοτέλης ἐρωτηθείς, τί ἐστιν ἐλπίς, Ἐγρηγορότος, εἶπεν, ἐνύπνιον.* **12.** *Ὁ*[15]) *κατὰ τῶν ἑαυτοῦ φίλων δολίας μηχανὰς συντιθεὶς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐνέδραις τῶν κινδύνων ἐμπεσεῖται.* **13.** *Ἀντισθένης αἱρετώτερον ἔφη εἰς κόρακας ἐμπεσεῖν ἢ εἰς κόλακας· οἱ μὲν γὰρ ἀποθανόντος τὸ σῶμα, οἱ δὲ ζῶντος τὴν ψυχὴν λυμαίνονται.* **14.** *Σωκράτης Ξενοφῶντα ἀφ' ἵππου πεσόντα*[16]) *ἐν τῇ κατὰ Δήλιον μάχῃ διέσωσεν ὑπολαβών*[14]). **15.** *Λίαν φιλῶν*[17]) *σεαυτὸν οὐχ ἕξεις φίλον.* **16.** *Ζήνων*[18]) *πρὸς τὸν πλείω λαλεῖν θέλοντα ἢ ἀκούειν, Νεανίσκε, εἶπεν, ἡ φύσις ἡμῖν γλῶτταν μὲν μίαν, δύο δὲ ὦτα παρέσχεν, ἵνα διπλάσιον, ὧν*[19]) *λέγομεν, ἀκούωμεν.* **17.** *Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι ῥᾷον ἄν*[20]) *τις*[21]) *διάπυρον ἄνθρακα ἐπὶ τῆς γλώσσης κατάσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.* **18.** *Πάντα χρὴ ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν.* **19.** *Οὐδὲν ζῷον γεγένηται τοιοῦτον, ὃ τὸ μὲν εἶδος*

---

1) im Deutschen das demonstr. *damals*. 2) mit *und*; *α* aus *αι*. 3) mit *und* an das vorhergehende angereiht, oder durch das substant. mit *mit*. 4) v. *ἀνοίγω*. 5) wegen des gen. s. bei *γίγνομαι*. 6) s. *νῦν*. 7) mit *welche*, s. XIII, a, 19, 5. 8) man beachte den Accent! 9) über diesen gen. s. XIV, b, 11, 1. 10) v. *ἀφικνέομαι*, mit *und*. 11) v. *ἐπικαταδαρθάνω*. 12) s. *ὡς*. 13) *Das Bedürfniss für*. 14) mit *indem*. 15) zu *συντιθείς*. 16) mit *als*. 17) mit *wenn*. 18) aus Kitium. 19) statt *τούτων, ἅ*. 20) s. *ἄν*, 3. 21) *mancher*.

ἔσχηκέ τι ἑτέρου ζῴου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου[1]), ἀλλ᾽ ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα καὶ ἡ ψυχή. **20.** Δεῖ τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἄνδρας γενήσεσθαι τὸ μὲν σῶμα γυμνασίοις ἀσκεῖν, τὴν δὲ ψυχὴν παιδεύειν. **21.** Φασὶ παρ᾽ Ἕλλησι Λίνον πρῶτον εὑρετὴν γενέσθαι ῥυθμῶν καὶ μέλους. **22.** Οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲ εἷς, ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται. **23.** Βίων ἔφη δεῖν τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα παυόμενον[2]) τῆς ἀρχῆς μὴ πλουσιώτερον ἀλλ᾽ ἐνδοξότερον γεγονέναι. **24.** Θαλῆς πρὸς τὸν πυθόμενον[3]), τί πρότερον ἐγεγόνει, νὺξ ἢ ἡμέρα, Ἡ νύξ, ἔφη, μιᾷ ἡμέρᾳ[4]) πρότερον. **25.** Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι πολλαὶ πράξεις ἤδη τοιαῦται γεγόνασιν, ἃς[5]) ἐν ἀρχῇ μὲν ἅπαντες ὑπέλαβον εἶναι[5]) συμφοράς, ὕστερον δὲ τὰς αὐτὰς[6]) ταύτας ἔγνωσαν[7]) μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίας γεγενημένας[8]). **26.** Τὰ παραδείγματα τὰ γεγενημένα τῶν ἁμαρτημάτων ἱκανὰ τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, ὥςτε μηκέτι ἁμαρτάνειν.

g. αἱρέω, εἰπεῖν, ἔρχομαι, ἐσθίω, ὁράω, πάσχω, πίνω, τρέχω, φέρω.

1. Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν[9]) ταχὺν ἄνδρα διώκων[10]). **2.** Ὁ πόλεμος, ὑφελὼν[11]) τὴν εὐπορίαν τοῦ[12]) καθ᾽ ἡμέραν[12]), βίαιος διδάσκαλος[13]). **3.** Πενθεσίλειάν φασιν ἀριστεύσασαν[14]) ἐν τῇ παρατάξει καταστρέψαι τὸν βίον ἡρωικῶς ὑπ᾽ Ἀχιλλέως ἀναιρεθεῖσαν. **4.** Ἐνδυμίωνι Ζεὺς ἔδωκεν, ὃ βούλοιτο, ἑλέσθαι, ὁ δὲ αἱρεῖται κοιμᾶσθαι διὰ παντὸς[15]) ἀθάνατος καὶ ἀγήρως μένων[16]). **5.** Ἀφυοῦς ποιητοῦ ἀκρόασιν ποιουμένου[17]), Θεόκριτος ἐρωτώμενος[17]) ὑπ᾽ αὐτοῦ, ποῖά ἐστι τὰ καλῶς εἰρημένα, ἔφη, Ἃ παρέ-

---

1) wie man von Menschen sagt, daß sie Wölfe in Schafskleidern sind. Vgl. g, 11. 2) mit *wenn.* 3) v. *πυνθάνομαι.* 4) um wieviel? 5) *dass von ihnen —, sie seien.* 6) mit *von.* 7) v. *γιγνώσκω.* 8) mit *dass.* 9) s. XIII, d, 10, 11. 10) mit *dem er.* 11) mit *welcher.* 12) *des täglichen Bedarfes* s. X, 9, 10. 13) sc. *ἐστίν.* 14) mit *und.* 15) s. *διά.* 16) im inf. mit *und* an das vorhergehende anzureihen. 17) mit *als.*

λιπες. **6.** Χρὴ ἐμμένειν τοῖς εἰρημένοις. **7.** Ὅστις νέος[1]) ὢν[1]) μουσῶν ἀμελεῖ, τόν τε παρελθόντ' ἀπόλωλε[2]) χρόνον[3]), καὶ τὸν μέλλοντα τέθνηκεν. **8.** Ἐὰν τὰ παρεληλυθότα μνημονεύῃς, ἄμεινον περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσῃ. **9.** Κηφισόδωρος ἔλεγεν, ὅτι οὐδεὶς οὐσίαν, ἣν μὲν αὐτὸς ἐκτήσατο, κατέφαγεν, ἣν δὲ[4]) παρ' ἄλλου παρέλαβεν. **10.** Σόλωνος ἦν νόμος, Ὁ τὰ πατρῷα κατεδηδοκὼς ἄτιμος ἔστω, καὶ ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι.

11. Οὐκ ἔστ' ἀλώπηξ[5]) ἡ μὲν εἴρων τῇ φύσει,
Ἡ δ' αὐθέκαστος, ἀλλ' ἐὰν τρισμυρίας
Ἀλώπεκάς τις συναγάγοι, μίαν φύσιν
Ἁπαξάπασιν[6]) ὄψεται, τρόπον θ' ἕνα.

12. Αἱ Γοργόνες τοὺς ἰδόντας λίθους[7]) ἐποίουν. **13.** Ἀνάχαρσις ἔφη θαυμασιώτατον ἑωρακέναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι, τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσιν. **14.** Πλάτων νέος[1]) ὢν[1]) οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδέποτε ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαν. **15.** Τὸ σύνηθες οὐδαμοῦ παροπτέον. **16.** Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα[8]), Τοῦτ' οὐ πείσομαι. **17.** Εἰ δείν' ἔδρασας, δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ. **18.** Ἀλγεινὸν τῷ πεποιηκότι καλῶς ἡ τοῦ πεπονθότος ἀγνωμοσύνη. **19.** Ὡς ἡδὺ δάκρυα τοῖς κακῶς πεπονθόσιν. **20.** Τειρεσίας ἀπὸ Τιλφούσσης κρήνης πιὼν[9]), αὐτοῦ[10]) τὸν βίον κατέστρεψεν. **21.** Δραμεῖν καὶ βαλεῖν καὶ πηδῆσαι ἱκανωτέρους οὐδεμία τέχνη γεωργίας[11]) παρέχεται. **22.** Τὸ τῶν Ἀμαζόνων ἔθνος τοσοῦτον ἀνδρείᾳ διήνεγκεν[12]), ὥστε μὴ μόνον πολλὴν χώραν ὅμορον καταδραμεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας καταστρέψασθαι. **23.** Ἐὰν σπόγγον ἐλαιούμενον καθῇ[13]) τις εἰς οἶνον ὕδατι κεκραμένον[14]), ἀποχωρίσει τὸ

---

1) *als J.* 2) v. ἀπόλλυμι. 3) *die — Zeit hindurch, in der — Zeit.* 4) im Deutschen vor das rel. *wohl aber ein Vermögen.* 5) verbinde für das Deutsche: ἡ μὲν ἀλώπηξ. 6) durch *bei.* 7) zu was? 8) mit *so lange;* s. II, 2, 2. 9) mit *als.* 10) s. αὐτός. 11) gen. comp. 12) v. διαφέρω. 13) v. καθίημι. 14) v. κεράννυμι.

ὕδωρ τοῦ οἴνου, ἀναδραμόντος[1]) *τοῦ ὕδατος εἰς τὸν σπόγγον.* **24.** *Ἀνάχαρσις ὑπὸ μειρακίου παρὰ πότον ὑβρισθείς*[2]), *ἔφη, Μειράκιον, ἐὰν νέος ὢν*[3]) *τὸν οἶνον οὐ*[4]) *φέρῃς, γέρων γενόμενος*[5]) *ὕδωρ οἴσεις.* **25.** *Θάρσει, τέκνον, ῥᾷον νόσον μεθ᾽ ἡσυχίας οἴσεις.* **26.** *Ἀνὴρ ἐπιεικὴς ἀπολέσας*[6]) *τι ῥᾷστα οἴσει.* **27.** *Λυγκεὺς ὀξυδερκίᾳ διήνεγκεν*[7]), *ὡς καὶ τὰ*[8]) *ὑπὸ γῆν θεωρεῖν.* **28.** *Ἔνεγκ᾽ ἀτυχίαν καὶ βλάβην εὐσχημόνως.* **29.** *Αἰνείας σώσας*[9]) *μὲν τοὺς πατρῴους καὶ μητρῴους θεούς, σώσας*[9]) *δὲ καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα, δόξαν εὐσεβείας ἐξηνέγκατο, ὥστε καὶ οἱ πολέμιοι μόνῳ ἐκείνῳ*[10]), *ὧν ἐκράτησαν ἐν Τροίᾳ, ἔδοσαν*[11]) *μὴ συληθῆναι.* **30.** *Ἀνθρώπῳ νηχομένῳ φερομένου*[12]) *τοῦ ὕδατος*[12]) *ἡ ἀντιτυπία τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν στάσις γίγνεται τοῦ*[13]) *μὴ συγκατενεχθῆναι*[13]) *τῷ ὕδατι.* **31.** *Διογένης ἐνόμιζε συμπεριφέρεσθαι*[14]) *τοῖς φανεροῖς ἄστροις ἀφανεῖς λίθους· πίπτοντας*[15]) *δὲ πολλάκις ἐπὶ τῆς γῆς σβέννυσθαι*[16]), *καθάπερ τὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πυρωδῶς κατενεχθέντα ἀστέρα*[17]) *πέτρινον.*

---

1) mit *indem*. 2) mit *als*. 3) s. XVIII, g, 7, 1. 4) *οὐ* nicht *μή*, weil die Negation nur zu *φέρῃς* gehört. 5) mit *wenn*. 6) mit *wenn*, v. *ἀπόλλυμι*. 7) s. XVIII, g, 22, 12. 8) *die Gegenstände*, s. X, 9, 10. 9) mit *da*. 10) im Deutschen ist zu ergänzen: *von denen*. 11) v. *δίδωμι*. 12) *in Wasser, welches*; wörtlich? 13) mit *dass*. 14) ergänze dazu *um uns*. 15) mit *und*. 16) XIV, c, 7, 14. 17) Man zeigte bei Aegospotami in Thrazien einen Meteorstein, dessen Fall Anaxagoras vorhergesagt habe.

Aesopische Fabeln.

1. Die Löwen und die Hasen.

Δημηγορούντων[1]) *τῶν δασυπόδων καὶ τὸ ἴσον ἀξιούντων*[1]) *πάντας ἔχειν, οἱ λέοντες ἔφασαν*[2]), *Οἱ λόγοι ὑμῶν, ὦ δασύποδες, ὀνύχων τε καὶ ὀδόντων, οἵων*[3]) *ἡμεῖς ἔχομεν, δέονται.*

2. Das Kind und Tyche.

Ἐγγὺς φρέατος παῖς τις ἐκοιμᾶτο. ἐπιστᾶσα[4]) *δὲ αὐτῷ ἡ Τύχη ἐβόα, Ἀνάστα*[5]) *καὶ ἄπελθε*[6]) *ἐντεῦθεν, μή πως κάτω τοῦ φρέατος πέσῃς*[7]), *καὶ ἐμὲ τὴν Τύχην καταμέμψωνται πάντες.*

3. Der Pfau und der Kranich.

Ἤριζεν εὐφυεῖ γεράνῳ ταὼς χρυσόπτερος, σκώπτουσα[8]) *τὴν χροιὰν τῆς γεράνου. ἡ δ᾽ ἔφη, Ἀλλ᾽ ἐγὼ ἄστρων ἐγγὺς ἵπταμαι καὶ φωνῶ, σὺ δέ, ὡς ἀλέκτωρ, χαμαὶ πτερύσσῃ οὐδ᾽ ἄνω φαίνῃ.*

4. Das Wiesel.

Γαλῆ εἰσελθοῦσα[9]) *εἰς χαλκέως ἐργαστήριον, τὴν ἐκεῖ κειμένην ῥίνην περιέλειχε. συνέβη*[10]) *δὲ ἐκτριβομένης*[11]) *τῆς γλώσσης πολὺ αἷμα φέρεσθαι. ἡ δὲ ἐτέρπετο, ὑπονοοῦσά*[12]) *τι τοῦ σιδήρου ἀφαιρεῖσθαι, μέχρι παντελῶς ἀπέβαλε τὴν γλῶσσαν.*

---

1) mit *als*. 2) v. *φημί*. 3) statt *τοιούτων, οἵους*. 4) v. *ἐφίστημι*, mit *und*. 5) v. *ἀνίστημι*. 6) v. *ἀπέρχομαι*. 7) v. *πίπτω*. 8) mit *und* an das Vorhergehende anzureihen. 9) v. *εἰσέρχομαι*, mit *und*. 10) v. *συμβαίνω*. 11) mit *da*. 12) mit *indem*.

5. Der Rabe und der Schwan.

Ἑωρακὼς[1]) τὸν κύκνον ὁ κόραξ ἐζήλου τοῦ χρώματος. οἰηθεὶς[2]) δὲ εἶναι τοιοῦτον οἷς[3]) ἀπελούετο, τοὺς βωμοὺς ἐκλιπὼν[4]), ὅθεν ἐτρέφετο, λίμναις καὶ ποταμοῖς ἐνδιέτριβε. καὶ τὸ μὲν σῶμα φαιδρύνων[5]) οὐκ ἤμειβε, τροφῆς δὲ ἀπορῶν[2]) διεφθείρετο.

6. Der Esel und die Zikaden.

Ὄνος ἀκούσας[6]) τεττίγων ᾀδόντων, ἥσθη ἐπὶ τῇ εὐφωνίᾳ, καὶ ζηλώσας[7]) αὐτῶν τὴν ἡδύτητα εἶπε, Τί σιτούμενοι[8]) τοιαύτην φωνὴν ἀφίετε; Τῶν δὲ εἰπόντων[7]) δρόσον, ὁ ὄνος προσπαραμένων[4]) τῇ δρόσῳ, λιμῷ διεφθάρη.

7. Die Rose und das Amarant.

Ῥόδῳ παραφυὲν[9]) ἀμάραντον ἔφη πρὸς αὐτό, Οἷον ἄνθος εὐπρεπὲς εἶ, ποθητὸν καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις· μακαρίζω σε τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐωδίας. τὸ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ μέν, ὦ ἀμάραντον, πρὸς ὀλίγον καιρὸν ζῶ, καί, κἂν[10]) μηδεὶς κόψῃ με, τήκομαι· σὺ δὲ ἀνθεῖς ἀεὶ καὶ ζῇς οὕτω νέον.

8. Der Fuchs und der Löwe.

Ἀλώπηξ λέοντι συνῆν ἐν ὑπηρέτου προσχήματι· καὶ ἡ μὲν ἄγρας ἐμήνυεν, ὁ δὲ ἐμπίπτων[4]) ἐλάμβανεν. Ἑκατέρῳ τοίνυν πρὸς τὴν ἀξίαν διῃρεῖτο μερίς. ζηλοτυπήσασα[7]) δὲ ἡ ἀλώπηξ τῶν πλεόνων τὸν λέοντα, θηρᾶν ἀντὶ τοῦ μηνύειν ᾑρεῖτο. καὶ πειρωμένη[11]) ποίμνης τι λαβεῖν, κατέστη[12]) πρώτη τοῖς θηρῶσιν εἰς θήραμα.

9. Der Fuchs und der Ziegenbock.

Τράγος ἐν θέρει σφοδρῶς διψήσας[13]) κατῆλθεν[14]) εἰς βαθύκρημνον ὕδωρ πιεῖν[15]). πιὼν[16]) δὲ καὶ χορτασθεὶς οὐκ ἠδύνατο ἀνελθεῖν καὶ μετενόει καὶ βοηθὸν ἐζήτει. ἀλώπηξ δὲ τοῦτον ἰδοῦσα[17]) ἔφη, Ὦ ἀνόητε, εἰ τοσαύτας φρένας

---

1) mit *als*, v. ὁράω. 2) mit *weil*. 3) *durch das, womit*. 4) mit *und*. 5) mit *dadurch, dass*. 6) mit *als*. 7) mit *da*. 8) im Deutschen durch ein Substantiv. 9) mit *welches*. 10) aus καὶ ἄν, s. ἄν, 1. 11) mit *als nun*. 12) v. καθίστημι. 13) mit *welcher*. 14) v. κατέρχομαι. 15) v. πίνω. 16) mit *nachdem*. 17) mit *welcher*, v. ὁράω.

εἶχες[1]), *ὅσας ἐν τῷ πώγωνι τρίχας, πρότερον οὐκ ἂν*[1]) *κατέβης*[2]), *ἢ μὴ τὴν ἄνοδον ἐσκέψω.*

10. Die Frösche.

Βάτραχοι δύο ἐν λίμνῃ ἐνέμοντο· θέρους δὲ ξηρανθείσης[3]) *τῆς λίμνης, ἐκείνην καταλιπόντες*[4]) *ἐπεζήτουν ἑτέραν. καὶ δὴ βαθεῖ περιέτυχον*[5]) *φρέατι, ὅπερ ἰδὼν*[6]) *ἅτερος θατέρῳ φησί, Συγκατέλθωμεν*[7]), *ὦ οὗτος*[8]), *εἰς τόδε τὸ φρέαρ. ὁ δὲ ὑπολαβὼν*[4]) *εἶπεν, Ἂν*[9]) *οὖν καὶ τὸ ἐνθάδε ὕδωρ ξηρανθῇ, πῶς ἀναβησόμεθα*[10]);

11. Der Fuhrmann und Herakles.

Βοηλάτης ἐκ κώμης ἅμαξαν ἄγων[11]), *καὶ ταύτης ἐμπεσούσης*[11]) *εἰς φάραγγα κοιλώδη, δέον*[12]) *βοηθεῖν, ἀργὸς ἵστατο τῷ Ἡρακλεῖ προσευχόμενος*[13])· *ἐκεῖνον γὰρ ἐκ πάντων ἀσπαζόμενος*[14]) *ἐτίμα. ὁ δὲ θεὸς ἐπίστας*[14]) *εἶπε, Τῶν τροχῶν ἅπτου, καὶ τοὺς βόας νύσσε, καὶ τότε τῷ θεῷ εὔχου, ὅταν καὐτός τι ποιῇς· μὴ μέντοιγε μάτην εὔχου.*

12. Der Oelbaum und der Feigenbaum.

Ἐλαία κατεγέλα συκῆς, ὡς[15]) *αὐτὴ μὲν ἀνθοῦσα*[15]) *πρὸς ἅπασαν ὥραν, συκῆς δὲ τὸ ἄνθος συμμεταβαλλούσης*[15]) *ταῖς ὥραις. αἷς*[16]) *καταρρυεῖσα*[17]) *χιὼν τὴν μὲν ἐλαίαν κομῶσαν εὑροῦσα*[18]), *τοῖς θαλλοῖς ἐνιζάνουσα*[4]), *σὺν τῷ κάλλει καθάπαξ ταύτην διέφθειρεν, τὴν δὲ φύλλων εὑροῦσα*[18]) *γυμνὴν οὐδὲν ἠδίκει, πρὸς γῆν ὑπορρέουσα*[19]).

13. Die Schildkröte und der Hase.

Χελώνη καὶ λαγωὸς περὶ ὀξύτητος ἤριζον· καὶ δὴ προθεσμίαν στήσαντες[20]) *καὶ τόπον ἀπηλλάγησαν. ὁ μὲν οὖν*

---

1) s. *ἄν*, 4. 2) v. *καταβαίνω.* 3) mit *als.* 4) mit *und.* 5) v. *περιτυγχάνω.* 6) v. *ὁράω,* im Deutsch. ein subst. 7) v. *συγκατέρχομαι,* den conj. durch *lass uns.* 8) s. bei *οὗτος.* 9) s. *ἄν*, 1. 10) v. *ἀναβαίνω.* 11) mit *als* (*ἐμπίπτω*). 12) mit *während;* der Modus im Deutschen ist das plusqpf. conj.; s. XVIII, e, 6, 11. 13) mit *und* an das Vorhergehende anzureihen. 14) mit *und* (*ἐφίστημι*). 15) mit *da* und dem conj. bei d. verbum. 16) durch *auf* und das demonstr. 17) v. *καταρρέω,* mit *und.* 18) mit *da,* v. *εὑρίσκω.* 19) mit *indem.* 20) v. *ἵστημι,* mit *und.*

λαγωὸς διὰ τὴν φυσικὴν ὠκύτητα ἀμελήσας[1]) *τοῦ δρόμου, πεσὼν*[2]) *παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκοιμᾶτο, ἡ δὲ χελώνη συνειδυῖα*[3]) *ἑαυτῇ τὴν βραδύτητα, οὐ διέλιπε τρέχουσα*[4]), *καὶ οὕτω κοιμώμενον τὸν λαγωὸν παραδραμοῦσα*[5]) *εἰς τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἀφίκετο*[6]).

14. Der Ziegenhirt und die Ziegen.

Ἐν σπηλαίῳ ἀοικήτῳ αἰγοβοσκὸς ἐν χειμῶνι αἶγας ἤγαγεν. εὗρεν[7]) *δὲ ἐκεῖ ἀγρίας αἶγας καὶ τράγους, πλείονας ὧν*[8]) *εἶχεν αὐτὸς καὶ μείζους. τὰς ἰδίας δὲ ἀφεὶς*[9]) *ἐπὶ ταῖς ἀγρίαις, ταύτας ἔτρεφε τοῖς φύλλοις. ὅτε δὲ εὐδία γέγονε*[10]), *τὰς μὲν ἰδίας εὗρε τεθνεώσας*[11]) *ἐκ τοῦ λιμοῦ, αἱ δὲ ἄγριαι πρὸς τὸ ὄρος ἔφυγον. ὁ δὲ αἰπόλος γελαστὸς εἰς τὸν οἶκον ἦλθε*[12]) *κενός.*

15. Der Esel und der Löwe.

Ὄνῳ ποτὲ ἀλεκτρυὼν συνεβόσκετο. λέοντος δ᾽ ἐπελθόντος[13]) *τῷ ὄνῳ, ὁ ἀλεκτρυὼν ἐφώνησε· καὶ ὁ μὲν λέων (φασὶ γὰρ τοῦτον τὴν τοῦ ἀλεκτρυόνος φωνὴν φοβεῖσθαι) ἔφυγεν. ὁ δ᾽ ὄνος, νομίσας*[1]) *δι᾽ αὐτὸν πεφευγέναι, ἐπέδραμεν*[14]) *εὐθὺς τῷ λέοντι. ὡς δὲ πόῤῥω τοῦτον ἐδίωξεν, ἔνθα μηκέτι ἡ τοῦ ἀλεκτρυόνος ἐφικνεῖτο φωνή, στραφεὶς*[1]) *ὁ λέων τοῦτον κατεθοινήσατο.*

16. Das Kameel und Zeus.

Κάμηλος, θεασαμένη[15]) *ταῦρον ἐπὶ τοῖς κέρασιν ἀγαλλόμενον*[16]), *φθονήσασα*[1]) *αὐτῷ ἠβουλήθη καὶ αὐτὴ τῶν ἴσων ἐφικέσθαι*[17]). *διὸ καὶ παραγενομένη*[1]) *πρὸς Δία τούτου ἐδέετο, ὅπως αὐτῇ κέρατα προσνείμῃ· καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας*[18]) *κατ᾽ αὐτῆς, εἴγε μὴ ἀρκοῖτο τῷ μεγέθει τοῦ σώματος καὶ τῇ ἰσχύϊ, ἀλλὰ καὶ περισσοτέρων ἐπιθυμοίη, οὐ μόνον*

---

1) mit *und*. 2) v. *πίπτω*, mit *und*. 3) v. *σύνοιδα*, mit *welche*. 4) s. bei *διαλείπω*. 5) v. *παρατρέχω*, mit *da*. 6) v. *ἀφικνέομαι*. 7) v. *εὑρίσκω*. 8) statt *τούτων, οὓς* (*ἅς*). 9) v. *ἀφίημι*, mit *und*. 10) v. *γίγνομαι*. 11) v. *θνήσκω*. 12) v. *ἔρχομαι*. 13) v. *ἐπέρχομαι*, mit *als*. 14) v. *ἐπιτρέχω*. 15) mit *welches*. 16) mit *der*. 17) v. *ἐφικνέομαι*. 18) mit *und*, s. XIII, d, 5, 8.

αὐτῇ κέρατα οὐ προσέθηκεν[1]*, ἀλλὰ καὶ μέρος τι τῶν ὤτων ἀφείλετο*[2]*.*

17. Die Dohle und die Raben.

Κολοιός, τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων κολοιῶν διαφέρων[3]*, ὑπερφρονήσας*[4] *τοὺς ὁμοφύλους παρεγένετο πρὸς τοὺς κόρακας, καὶ τούτοις ἠξίου συνδιαιτᾶσθαι. οἱ δὲ ἀγνοοῦντες*[3] *αὐτοῦ τό τε εἶδος καὶ τὴν φωνὴν παίοντες*[4] *αὐτὸν ἐξέβαλον. καὶ ὃς ἀπελαθεὶς*[5] *ὑπ' αὐτῶν ἧκε πάλιν εἰς τοὺς κολοιούς· οἱ δὲ ἀγανακτοῦντες*[4] *ἐπὶ τῇ ὕβρει οὐ προσεδέξαντο αὐτόν· οὕτω τε συνέβη*[6] *αὐτῷ τῆς μετ' ἀμφοτέρων διαίτης στερηθῆναι.*

18. Der Esel, welcher Salz trug.

Ὄνος ἅλας βαστάζων[7] *ποταμὸν διήρχετο· ὀλισθὼν*[8] *δὲ ὡς κατέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, ἐκτακέντος*[9] *τοῦ ἁλός, κουφότερος ἐξανέστη*[10]*· εὐφρανθεὶς*[4] *δὲ ἐπὶ τούτῳ, ἐπειδὴ ὕστερόν ποτε σπόγγους ἐμπεφορτισμένος ποταμὸν διέβαινεν, ᾠήθη, ὅτι, ἐὰν πάλιν πέσῃ, ἐλαφρότερος διεγερθήσεται· καὶ δὴ ἑκὼν ὤλισθεν. συνέβη δ' αὐτῷ, τῶν σπόγγων ἀνασπασάντων*[11] *τὸ ὕδωρ, μὴ δυναμένῳ*[4] *ἐξανίστασθαι, ἐνταῦθα ἀποπνιγῆναι.*

19. Der Rinderhirt.

Βουκόλος βόσκων[7] *ἀγέλην ταύρων ἀπώλεσε*[12] *μόσχον· περιελθὼν*[13] *δὲ καὶ οὐχ εὑρὼν*[13] *ηὔξατο τῷ Διί, ἐὰν τὸν κλέπτην εὕρῃ, ἔριφον αὐτῷ θῦσαι. ἐλθὼν*[14] *δὲ εἴς τινα δρυμὸν καὶ θεασάμενος*[14] *λέοντα κατεσθίοντα τὸν μόσχον, περίφοβος γενόμενος*[4]*, ἐπάρας*[4] *εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Δέσποτα Ζεῦ, πάλαι μέν σοι ηὐξάμην ἔριφον*

---

1) v. *προστίθημι.* 2) v. *ἀφαιρέω.* 3) mit *welche.* 4) mit *und.* 5) v. *ἀπελαύνω.* 6) v. *συμβαίνω.* 7) mit *welcher.* 8) v. *ὀλισθάνω*, im Deutschen zu verbinden als ob stünde: *ὡς* (*da*) *δὲ ὤλισθε καὶ κατέπεσεν* (*καταπίπτω*). 9) mit *und* v. *ἐκτήκω.* 10) v. *ἐξανίστημι.* 11) mit *da.* 12) v. *ἀπόλλυμι.* 13) mit *da* (*περιέρχομαι, εὑρίσκω*). 14) mit *als.*

θῦσαι, ἐὰν τὸν κλέπτην εὕρω· νῦν δὲ ταῦρον θύσω, ἐὰν τὰς τοῦ κλέπτου χεῖρας ἐκφύγω.

20. Der Löwe und der Hase.

Λέων ἐπιτυχὼν[1] *λαγωῷ κοιμωμένῳ τοῦτον ἔμελλε καταφαγεῖν*[2]*· μεταξὺ δὲ θεασάμενος*[3] *ἔλαφον παριοῦσαν*[4]*, ἀφεὶς*[5] *τὸν λαγωὸν ἐκείνην ἐδίωκεν. ὁ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψόφων ἐξαναστὰς*[6] *ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων, ἐπὶ πολὺ*[7] *διώξας*[8] *τὴν ἔλαφον, ἐπειδὴ καταλαβεῖν οὐκ ἠδυνήθη, ἐπανῆλθεν*[9] *ἐπὶ τὸν λαγωόν· εὑρὼν*[10] *δὲ καὶ αὐτὸν πεφευγότα ἔφη, Ἀλλ' ἔγωγε δίκαια πέπονθα*[11]*, ὅτι ἀφεὶς*[12] *τὴν ἐν χερσὶ βοράν, ἐλπίδα μείζονα προὔκρινα.*

21. Hermes und der Bildschnitzer.

Ἑρμῆς γνῶναι[13] *βουλόμενος*[12]*, ἐν τίνι τιμῇ παρ' ἀνθρώποις ἐστίν*[14]*, ἧκεν ἀφομοιωθεὶς ἀνθρώπῳ εἰς ἀγαλματοποιοῦ ἐργαστήριον· καὶ θεασάμενος*[3] *Διὸς ἄγαλμα ἐπύθετο*[15]*, Πόσου; τοῦ δὲ εἰπόντος*[16]*, Δραχμῆς, γελάσας*[12] *ἠρώτα, Τῆς Ἥρας*[17] *πόσου ἐστίν; εἰπόντος*[18] *δὲ ἔτι μείζονος*[19]*, θεασάμενος*[16] *καὶ ἑαυτοῦ ἄγαλμα ὑπέλαβεν, ὅτι αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ ἄγγελός ἐστι καὶ ἐπικερδής, περὶ πολλοῦ*[20] *οἱ ἄνθρωποι ποιοῦνται. Διὸ προσεπυνθάνετο ὁ Ἑρμῆς, καὶ ὁ ἀγαλματογλύφος ἔφη, Ἀλλ' ἐὰν τούτους ἀγοράσῃς, τοῦτόν σοι προσθήκην δώσω.*

22. Der Mann, der einen Esel kaufen wollte.

Ὄνον τις ἀγοράζειν μέλλων[21]*, ἐπὶ δοκιμασίᾳ καὶ πείρᾳ αὐτὸν ἔλαβεν· καὶ εἰςαγαγὼν*[18] *αὐτὸν ἐπὶ τῆς φάτνης μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὄνων τοῦτον ἔστησεν. ὁ δὲ καταλιπὼν*[12] *τοὺς ἄλλους ἐπὶ τῷ ἀργοτάτῳ καὶ ἀδδηφάγῳ ἔστη. δήσας*[12]

---

1) v. *ἐπιτυγχάνω*, mit *welcher* oder *und*. 2) v. *κατεσθίω*. 3) mit *da*. 4) v. *πάρειμι*. 5) v. *ἀφίημι*, mit *und*. 6) v. *ἐξανίστημι*. 7) s. bei *ἐπί*. 8) im Deutschen zu verbinden, als ob stünde: *ἐπειδὴ — ἐδίωξε, καὶ — ἠδυνήθη*. 9) v. *ἐπανέρχομαι*. 10) v. *εὑρίσκω*, mit *da*. 11) v. *πάσχω*. 12) mit *und*. 13) v. *γιγνώσκω*. 14) s. VIII, 24, 20. 15) v. *πυνθάνομαι*. 16) mit *als*. 17) sc. *τόδε τὸ ἄγαλμα*. 18) mit *nachdem*. 19) sc. *αὐτὸ εἶναι*. 20) s. bei *ποιέω*. 21) mit *welcher*.

οὖν καὶ ἀπαγαγὼν[1]) τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ[2]) τοῦτον παρέδωκε. τοῦ δὲ ἐρωτῶντος[3]), εἰ οὕτω ταχεῖαν αὐτοῦ τὴν δοκιμασίαν ἐποιήσατο[4]), ὑπολαβὼν[1]) εἶπεν, Ἀλλ᾽ ἔγωγε οὐδὲ ἐπιδέομαι πείρας· οἶδα γὰρ ὅτι τοιοῦτος[5]), ὁποῖον ἐξ ἁπάντων τὸν συνήθη ἐπελέξατο.

23. Der Affe und die Fischer.

Πίθηκος ἐπί τινος ὑψηλοῦ δένδρου καθήμενος[6]), ὡς ἐθεάσατο ἁλιεῖς ἔν τινι ποταμῷ σαγήνην βάλλοντας[7]), παρετήρει τὰ ὑπ᾽ αὐτῶν πραττόμενα. ὡς δὲ ἐκεῖνοι τὴν σαγήνην ἀνασπάσαντες[8]) μικρὸν ἄποθεν ἠρίστων, ὁ πίθηκος καταβὰς[9]) ἀπὸ τοῦ δένδρου ἐπειρᾶτο καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ πράττειν· φασὶ γὰρ μιμητικὸν ζῷον εἶναι τοῦτο. ἐφαψάμενος[10]) δὲ τῶν δικτύων ὡς συνελήφθη[11]), ἔφη πρὸς ἑαυτόν, Ἀλλ᾽ ἔγωγε δίκαια πέπονθα· τί γὰρ ἁλιεύειν μὴ μαθὼν[12]) τούτῳ ἐπεχείρουν;

24. Der Adler, die Dohle und der Hirt.

Ἀετὸς καταπτὰς[13]) ἀπό τινος ὑψηλῆς πέτρας ἄρνα ἥρπασε· κολοιὸς δὲ τοῦτο θεασάμενος[14]) διὰ ζῆλον τοῦτον μιμήσασθαι ἤθελε. καὶ δὴ καθεὶς[15]) ἑαυτὸν μετὰ πολλοῦ τοῦ ῥοίζου ἐπὶ κριὸν ἠνέχθη[16])· ἐμπαρέντων[17]) δ᾽ αὐτοῦ τῶν ὀνύχων τοῖς μαλλοῖς, ἐξαρθῆναι μὴ δυνάμενος[1]) ἐπτερύσσετο, ἕως ὁ ποιμήν, τὸ γεγονὸς αἰσθόμενος[18]), προσδραμὼν[19]) συνέλαβεν αὐτόν. καὶ περικόψας[8]) αὐτοῦ τὰ ὀξύπτερα, ὡς ἑσπέρα κατέλαβε, τοῖς αὐτοῦ παισὶν ἐκόμισε. τῶν δὲ πυνθανομένων[3]), τί ἂν[20]) εἴη τὸ ὄρνεον, ἔφη, Ὡς μὲν ἐγὼ σαφῶς οἶδα, κολοιός, ὡς δὲ αὐτὸς βούλεται, ἀετός.

---

1) mit *und*. 2) s. *ἴδιος*. 3) mit *als*. 4) s. VIII, 24, 20. 5) sc. *ἐστίν*. 6) v. *κάθημαι*, mit *welcher*. 7) im Deutschen den inf. 8) mit *nachdem*. 9) v. *καταβαίνω*, mit *und*. 10) mit *nachdem*, im Deutschen zwischen *ὡς* u. *συνελ.* zu stellen. 11) v. *συλλαμβάνω*. 12) mit *obwohl*. 13) v. *καταπέτομαι*, mit *und*. 14) mit *welche*. 15) v. *καθίημι*, mit *und*. 16) v. *φέρω*. 17) v. *ἐμπείρω*, mit *da*. 18) mit *welcher*. 19) v. *προστρέχω*, mit *und*. 20) s. *ἄν*, 3.

25. Der Hund und der Hahn.

Κύων καὶ ἀλεκτρυὼν ἑταιρείαν ποιησάμενοι[1]) ὥδευον. ἑσπέρας δὲ καταλαβούσης[2]), ὁ μὲν ἀλεκτρυὼν ἐπὶ δένδρου ἐκάθευδεν ἀναβάς[3]), ὁ δὲ κυὼν πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ δένδρου, κοίλωμα ἔχοντος[4]). τοῦ δὲ ἀλεκτρυόνος κατὰ τὸ εἰωθὸς[5]) νύκτωρ φωνήσαντος[2]), ἀλώπηξ ἀκούσασα[1]) πρὸς αὐτὸν ἔδραμε[6]), καὶ στᾶσα[2]) κάτωθεν πρὸς ἑαυτὴν κατελθεῖν ἠξίου· ἐπιθυμεῖν[7]) γὰρ ἀγαθὴν οὕτω φωνὴν ζῷον ἔχον[8]) ἀσπάσασθαι. τοῦ δὲ εἰπόντος[9]), τὸν θυρωρὸν πρότερον διυπνίσαι[10]), ὑπὸ τὴν ῥίζαν καθεύδοντα[4]), ὡς[11]) ἐκείνου ἀνοίξαντος[11]) κατελθεῖν[12]), κἀκείνης ζητούσης[9]) αὐτὸν φωνῆσαι, ὁ κύων αἴφνης πηδήσας[1]) αὐτὴν διεσπάραξεν.

26. Der Löwe und der Fuchs.

Λέων γηράσας[14]) καὶ μὴ δυνάμενος[14]) δι' ἀλκῆς ἑαυτῷ τροφὴν πορίζειν, ἔγνω[13]) δεῖν δι' ἐπινοίας τοῦτο πρᾶξαι. καὶ δὴ παραγενόμενος[1]) εἴς τι σπήλαιον, καὶ ἐνταῦθα κατακλιθεὶς[1]) προςεποιεῖτο τὸν νοσοῦντα· καὶ οὕτω τὰ παραγενόμενα πρὸς αὐτὸν εἰς ἐπίσκεψιν ζῷα συλλαμβάνων[1]) κατήσθιε. πολλῶν δὲ θηρίων καταναλωθέντων[15]), ἀλώπηξ τὸ τέχνασμα αὐτοῦ συνεῖσα[16]) παρεγένετο, καὶ στᾶσα[1]) ἄπωθεν τοῦ σπηλαίου ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, πῶς ἔχοι· τοῦ δὲ εἰπόντος[17]), Κακῶς, καὶ τὴν αἰτίαν ἐρομένου[17]), δι' ἣν οὐκ εἴςεισιν[18]), ἔφη, Ἀλλ' ἔγωγε εἰςῆλθον ἄν[19]), εἰ μὴ ἑώρων πολλῶν εἰςιόντων[20]) ἴχνη, ἐξιόντος[14]) δὲ οὐδενός.

27. Die Ameise und der Käfer.

Θέρους[21]) ὥρᾳ μύρμηξ περιπατῶν[1]) κατὰ τὴν ἄρουραν πυροὺς καὶ κριθὰς συνέλεγεν, ἀποθησαυριζόμενος[22]) ἑαυτῷ τροφὴν εἰς τὸν χειμῶνα. κάνθαρος δὲ τοῦτον θεασάμενος[14])

---

1) mit *und.* 2) mit *als.* 3) v. ἀναβαίνω, mit *auf welchen er.* 4) mit *der.* 5) s. ἔθω. 6) v. τρέχω. 7) s. XIV, c, 7, 14. 8) s. ἔχω am Ende. 9) mit *da.* 10) mit *er solle.* 11) mit *weil* und dem conj. beim verbum. 12) mit *um — zu.* 13) v. γιγνώσκω. 14) mit *welcher.* 15) v. καταναλίσκω, mit *als.* 16) v. συνίημι, mit *und.* 17) mit *als* (ἠρόμην). 18) s. VIII, 24, 20. 19) s. ἄν, 4. 20) mit *welche.* 21) s. ὥρα. 22) mit *und* an das Vorhergehende anzureihen.

ἐθαύμασεν ὡς ἐπιπονώτατον, εἴγε παρ᾽ αὐτὸν τὸν καιρὸν μοχθεῖ, παρ᾽ ὃν τὰ ἄλλα ζῷα πόνων ἀφειμένα [1]) ῥαστώνην ἄγει. ὁ δὲ τότε μὲν ἡσύχαζεν· ὕστερον δέ, ὅτε χειμὼν ἐνέστη [2]), τῆς κόπρου ὑπὸ τοῦ ὄμβρου κλυσθείσης [3]), ὁ κάνθαρος ἧκε πρὸς αὐτὸν λιμώττων καὶ τροφῆς μεταλαβεῖν δεόμενος [4]). ὁ δὲ ἔφη πρὸς αὐτόν, Ὦ κάνθαρε, ἀλλ᾽ εἰ τότε ἐπόνεις [5]), ὅτε ἐμόχθουν καί με ὠνείδιζες, οὐκ ἂν [5]) νῦν τροφῆς ἐπεδέου.

28. Der Mensch und der Satyr.

Ἄνθρωπόν ποτε λέγεται πρὸς Σάτυρον φιλίαν σπείσασθαι [6]). καὶ δὴ χειμῶνος καταλαβόντος [7]) καὶ ψύχους γενομένου [7]) ὁ ἄνθρωπος τὰς χεῖρας τῷ στόματι ἐπέπνει. τοῦ δὲ Σατύρου τὴν αἰτίαν ἐρομένου [8]), δι᾽ ἣν τοῦτο πράττει [9]), ἔλεγεν, ὅτι θερμαίνει [9]) τὰς χεῖρας διὰ τὸ κρύος. ὕστερον δὲ παρατεθείσης [7]) αὐτοῖς τραπέζης καὶ προσφαγήματος θερμοῦ σφόδρα ὄντος [7]), ὁ ἄνθρωπος ἀναιρούμενος [10]) κατὰ μικρὸν [11]) τῷ στόματι προσέφερε καὶ ἐφύσα· πυνθανομένου [12]) δὲ πάλιν τοῦ Σατύρου, τί τοῦτο ποιεῖ [9]); ἔφασκε καταψύχειν τὸ ἔδεσμα, ἐπεὶ λίαν θερμόν ἐστι [9]). κἀκεῖνος ἔφη πρὸς αὐτόν, Ἀλλ᾽ ἀποτάσσομαί σου τῇ φιλίᾳ, ὦ οὗτος [13]), ὅτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξίεις [14]).

29. Die Wanderer und der Bär.

Δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐβάδιζον. ἄρκτου δὲ αὐτοῖς ἐπιφανείσης [12]), ὁ μὲν εἷς φθάσας [15]) ἀνέβη [16]) ἐπί τι δένδρον καὶ ἐνταῦθα ἐκρύπτετο· ὁ δὲ ἕτερος, μέλλων [17]) περικατάληπτος γίγνεσθαι, πεσὼν [18]) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἑαυτὸν νεκρὸν προσεποιεῖτο. τῆς δὲ ἄρκτου προσενεγκούσης [19]) αὐτῷ τὸ

---

1) v. *ἀφίημι*, mit *und*. 2) v. *ἐνίστημι*. 3) mit *weil*. 4) im Deutschen das substant. mit *mit*. 5) s. *ἄν*, 4. 6) *ει* ist dadurch entstanden, daß *νδ* vor *σ* ausfiel. 7) mit *als*. 8) mit *da*, v. *ἠρόμην*. 9) im Deutschen wegen der indirekten Rede den conj. 10) mit *und*. 11) s. bei *κατά*. 12) mit *da*. 13) s. bei *οὗτος*. 14) v. *ἐξίημι*. 15) s. bei *φθάνω*. 16) v. *ἀναβαίνω*. 17) mit *welcher*. 18) v. *πίπτω*, mit *und*. 19) mit *als*, v. *προσφέρω*.

ῥύγχος καὶ περιοσφραινομένης[1]), τὰς ἀναπνοὰς συνεῖχε· φασὶ γὰρ νεκροῦ μὴ ἅπτεσθαι τὸ ζῷον. ἀπαλλαγείσης[2]) δέ, ὁ ἀπὸ τοῦ δένδρου καταβὰς[3]) ἐπυνθάνετο τοῦ ἑτέρου, τί ἡ ἄρκτος πρὸς τὸ οὖς εἰρήκει[4]). ὁ δὲ εἶπε, τοῦ λοιποῦ[5]) τοιούτοις μὴ συνοδοιπορεῖν φίλοις, οἳ ἐν κινδύνοις οὐ παραμένουσιν.

30. Der Hirsch und der Löwe.

Ἔλαφος δίψει συσχεθεῖσα[6]) παρεγένετο ἐπί τινα πηγήν. πίνουσα[7]) δὲ ὡς ἐθεάσατο τὴν ἑαυτῆς σκιὰν κατὰ τοῦ ὕδατος, ἐπὶ μὲν τοῖς κέρασιν ἠγάλλετο, ὁρῶσα[8]) τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποικιλίαν, ἐπὶ δὲ τοῖς ποσὶ σφόδρα ἤχθετο ὡς[9]) λεπτοῖς οὖσι[9]) καὶ ἀσθενέσιν. ἔτι δ' αὐτῆς διανοουμένης[10]), λέων ἐπιφανεὶς[11]) ἐδίωκεν αὐτήν, κἀκείνη εἰς φυγὴν τραπεῖσα[11]) κατὰ πολὺ[12]) αὐτοῦ προεῖχε. μέχρι μὲν οὖν ψιλὸν ἦν τὸ πεδίον, ἡ μὲν προθέουσα[11]) ἐσώζετο· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο κατά τινα ὑλώδη τόπον, τηνικαῦτα συνέβη, τῶν κεράτων αὐτῆς ἐμπλακέντων[13]) τοῖς κλάδοις, μὴ δυναμένην[11]) τρέχειν συλληφθῆναι[14]) τῷ λέοντι. μέλλουσα[1]) δὲ ἀναιρεῖσθαι ἔφη πρὸς ἑαυτήν, Δειλαία ἐγώ, ἥτις, ὑφ' ὧν μὲν ᾤόμην προδοθήσεσθαι[15]), ἐσωζόμην ὑπὸ τούτων, οἷς δὲ καὶ σφόδρα ἐπεποίθειν, ὑπὸ τούτων ἀπόλλυμαι.

---

1) mit *als*. 2) sc. τῆς ἄρκτου, mit *nachdem*. 3) v. καταβαίνω, mit *und*. 4) s. εἶπον u. VIII, 24, 20. 5) gen. der Zeitangabe *künftig*. 6) v. συνέχω. 7) durch den substantivirten inf. mit *bei* oder *während*. 8) mit *indem*. 9) *als über solche, welche,* oder *da sie — seien*. 10) mit *während*. 11) mit *und*. 12) s. bei κατά. 13) mit *da*. 14) v. συλλαμβάνω. 15) v. προδίδωμι.

Wörterverzeichniß.

Ἄβδηρα, ων, τά, Abdēra, Stadt in Thrazien am Ausfluß des Nestus.

ἀβέβαιος, ον, unzuverlässig, unsicher.

ἀγαθός, ή, όν, gut. τὸ ἀγαθόν, das Gute, das Gut, der Vortheil.

Ἀγάθων, ωνος, Agăthon, ein Tragödiendichter aus Athen, c. 400.

ἀγάλλω, ziere. med. prunke womit, bin stolz auf etwas.

ἄγαλμα, ατος, τό, Bild, Bildsäule.

ἀγαλματογλύφος, ου, ὁ, Bildschnitzer.

ἀγαλματοποιός, οῦ, ὁ, Bilderverfertiger, Bildhauer, Bildschnitzer.

Ἀγαμήδης, εος, Agamedes, s. Τροφώνιος.

ἄγαν, sehr, zu sehr, mit dem Artikel ὁ, ἡ, τό, und auch ohne denselben, wie das Adjekt. allzugroß, übergroß.

ἀγανακτέω, bin unwillig.

ἀγᾰπάω, liebe.

ἀγγελία, ας, ἡ, Botschaft.

ἄγγελος, ου, ὁ, Bote.

ἀγελάζω, treibe in Heerden zusammen, pass. lebe in Schaaren zusammen.

ἀγέλη, ης, ἡ, Heerde, Schaar.

ἀγεννής, ές, έος, unedel.

ἀγέννητος, ον, nicht geboren.

ἀγήρατος, ον, nicht alternd, frei vom Altern.

ἀγήρως, ων, = ἀγήρατος.

Ἀγησίλᾱος, ου, Agesilaus, König von Sparta; st. 361.

Ἆγις, ιδος, Agis II., König von Sparta, 425 - 400, Agis III., König von Sparta, 338—330, Agis V., König von Sparta, 250—244.

ἄγκος, εος, τό, Schlucht, Vertiefung.

ἄγκῡρα, ας, ἡ, Anker.

ἀγκύριον, ου, τό, Ankerchen.

ἀγνοέω, weiß nicht, erkenne nicht.

ἄγνοια, ας, ἡ, Unkenntniß.

ἀγνωμοσύνη, ης, ἡ, Einsichtslosigkeit, Mangel an Erkenntlichkeit, Undankbarkeit.

Ἀγνωνίδης, ου, Agnonides, nur dadurch bekannt, daß er den Theophrast der Gottlosigkeit anklagte.

ἀγορά, ᾶς, ἡ, Markt.

ἀγοράζω, kaufe.

ἄγρα, ας, ἡ, Fang, Beute.

ἄγριος, α, ον, wild.

Ἀγριππῖνος, ου, Agrippinus, ein vornehmer Römer.

ἄγροικος, ον, bäurisch, roh.

ἀγρός, οῦ, ὁ, Acker, Feld, Land.

Ἀγχινόη, ης, Anchinoe, Tochter des Neilus, (Nil).

ἀγχίνους, ουν, (οος, οον), scharfsinnig.

ἀγχινόως, adv. scharfsinnig.

ἄγω, aor. 2. ἤγαγον, führe, bringe, ziehe mir nach. εἰρήνην, ἡσυχίαν, halte Frieden, Ruhe.

ἀγωγή, ῆς, ἡ, Anleitung.

ἀγών, ῶνος, ὁ, Kampf, Wettkampf, Kampfspiel, Anstrengung, Proceß.

ἀγωνίζομαι, kämpfe um den Preis, bestehe einen Kampf.

ἀδδηφάγος, ον, gefräßig.

ἀδελφή, ῆς, ἡ, Schwester.

ἀδελφός, οῦ, ὁ, Bruder.

ἀδέσποτος, ον, herrenlos, frei.

ἄδηλος, ον, unbekannt. τὸ ἄδηλον, die Ungewißheit.

ἀδημοσύνη, ης, ἡ, Verlegenheit, Unlust.

ἀδιάφθορος, ον, unverdorben.

ἀδῐκέω, thue Unrecht, wem? acc. verletze. ἀδικ. μέγιστα, verfehle mich sehr schwer.

ἀδικία, ας, ἡ, Ungerechtigkeit.

ἄδῐκος, ον, ungerecht.

ἀδίκως, adv. in ungerechter Weise, mit Unrecht.

ἀδοξέω, habe kein Ansehen.

ἀδύνατος, ον, unmöglich, kraftlos, unvermögend.

ᾄδω, singe.

ἀεί, immer, beständig, jedes Mal. ὁ ἀεί, der jeweilige, jedesmalige, jeder.

ἄελπτος, ον, unverhofft, unerwartet.

ἀεροειδής, ές, έος, luftähnlich.

ἀετός, οῦ, ὁ, Adler.

ἀηδής, ές, έος, unlieb, unangenehm.

ἀηδών, όνος u. οῦς, ἡ, Nachtigall.

ἀήρ, έρος, ὁ, Luft.

ἀθανασία, ας, ἡ, Unsterblichkeit.

ἀθάνᾰτος, ον, unsterblich, unvergänglich.

Ἀθηνᾶ, ᾶς, die Göttin Athene. (Minerva).

Ἀθήναζε = Ἀθήνας-δε, Athenwärts, nach Athen.

Ἀθῆναι, ῶν, αἱ, Athen.

Ἀθηναῖος, αία, αῖον, aus, von Athen, Athener.

Ἀθήνησι, zu Athen.

ἀθλητής, οῦ, ὁ, Wettkämpfer, Athlet.

ἆθλον, ου, τό, Kampfpreis, Preis, Belohnung.

ἆθλος, ου, ὁ, Kampf, Wettkampf, mühevolle Arbeit.

ἀθροίζω, sammle, häufe an.

ἀθρόος, α, ον, angesammelt, häufig.

ἀθῡμέω, bin muthlos.

ἄθῡμος, ον, muthlos.

ἄθῠρος, ον, ohne Thüre, unverschlossen.

Αἰᾰκός, ου, Aeakus, Sohn des Zeus und der Aegina, König in Aegina, Vater des Peleus und Telamon, einer der Richter in der Unterwelt.

Αἰγαῖον, ου, τό, das ägäische Meer.

Αἰγεύς, έως, Aegeus, König in Attika, Vater des Theseus.

αἰγιαλός, οῦ, ὁ, Gestade.

αἰγοβοσκός, οῦ, ὁ, Ziegenhirt.

Αἰγὸς ποτᾰμοί, ῶν, οἱ, Aegospotämi (Ziegenfluß), Fluß und Stadt im thrazischen Chersones.

Αἰγύπτιος, ᾱ, ον, ägyptisch, Aegypter.

Αἴγυπτος, ου, ὁ, Aegyptus, der Sohn des Belus.

Αἴγυπτος, ου, ἡ, Aegypten.

αἰδέομαι, schäme, scheue mich, vor wem? acc. achte, halte in Ehren.

αἰδήμων, ον, ονος, verschämt, sittsam.

Ἅιδης, ου, Hades, Sohn des Kronos, Bruder des Zeus, Gott der Unterwelt; die Unterwelt.

αἰδώς, οος, ἡ, Sittsamkeit, Ehrfurcht, Scheu, Achtung.

αἰεί = ἀεί.

Αἰθιοπία, ας, ἡ, Aethiopien, Afrika südlich von Aegypten.

Αἰθίοψ, οπος, ὁ, der Aethiopier.

αἴθω, zünde an, αἴθομαι, brenne.

αἰκίζομαι, mißhandle, quäle.

αἷμα, ατος, τό, Blut.

Αἰνείας, ου, Aeneas, Sohn des Anchises und der Aphrodite (Venus), Trojaner.

αἰνέω, lobe.

αἴνιγμα, ατος, τό, dunkle Rede, Räthsel.

αἴξ, γός, ἡ, Ziege.

αἰπόλος, ου, ὁ, Ziegenhirt.

αἱρετός, ἡ, όν, wählenswerth, vorzüglich. adj. verb. v. αἱρέω.

αἱρέω, aor. 2. εἷλον, ἑλεῖν, aor. 2. med. εἱλόμην, ἑλέσθαι, fange, nehme. erobere, erreiche. αἱρέομαι, nehme mir, erwähle, wähle, μᾶλλον, ziehe vor.

αἴρω, hebe. αἴρομαι, hebe für mich auf, nehme auf mich (auf meine Schultern).

αἰσθάνομαι, aor. 2. ᾐσθόμην. pf. ᾔσθημαι, merke, fühle, nehme wahr.

αἴσθησις, εως, ἡ, Sinn, Empfindung.

Αἰσχίνης, ου, Aeschines, aus Athen, Schüler des Sokrates.

αἰσχροκερδής, ές, έος, in schmutziger Weise gewinnsüchtig.

αἰσχρός, ά, όν, häßlich, schändlich, schimpflich, entstellt.

αἰσχρῶς, adv. schmählich, schimpflich.

αἰσχύνω, entstelle, αἰσχύνομαι, fut. αἰσχυνθήσομαι, schäme mich, scheue, habe Ehrfurcht; vor wem? acc.

Αἴσωπος, ου, Aesopus, Fabeldichter, c. 550, v. Chr.

αἰτέω, verlange, erbitte, bitte Jemand um etwas, τινά τι. med. erbitte mir.

αἰτία, ας, ἡ, Ursache, Grund, αἰτίαν εἶναι, Ursache sein, veranlassen, hervorrufen; Schuld, Vorwurf.

αἴτιος, ᾱ, ον, schuldig, verursachend, Urheber, Ursache, Veranlassung, woran? was? wovon? gen.

Αἴτνη, ης, ἡ, der Aetna auf Sicilien.

αἴφνης, adv. plötzlich.

αἰχμάλωτος, ον, kriegsgefangen, gefangen.

αἰχμή, ῆς, ἡ, Lanzenspitze, Lanze.

αἰών, ῶνος, ὁ, Lebenszeit, die lange Zeit, Ewigkeit. ἐξ αἰῶνος, von aller Zeit her.

αἰωρέω, hebe in die Höhe. αἰωροῦμαι, werde in die Höhe gehoben, schwebe, hänge.

Ἀκαδήμεια, ας, ἡ, die Academie, ein Hain bei Athen mit einem Gymnasium, wo Plato lehrte.

ἄκαιρος, ον, unzeitig.

Ἀκανθῶν πόλις = Ἄκανθος, ου, ἡ, Akanth, Stadt in Aegypten mit einem Tempel des Osiris.

ἀκαρπία, ας, ἡ, Unfruchtbarkeit.

ἀκμάζω, blühe.

ἀκμαῖος, ᾱ, ον, in voller Kraft stehend.

ἀκοή, ῆς, ἡ, das Gehör, die Ohren, das Hörensagen, mündliche Ueberlieferung.

ἀκολασία, ας, ἡ, Ungestraftheit, Zügellosigkeit.

ἀκόλαστος, ον, ungestraft, ausschweifend, zügellos.

ἀκολουθέω, folge.

ἀκόνη, ης, ἡ, Wetzstein, Schleifstein.

ἀκοσμία, ας, ἡ, Unordentlichkeit.

ἀκούσιος, ον, unfreiwillig.

ἄκουσμα, ατος, τό, das, was man hört.

ἀκουστής, οῦ, ὁ, Hörer, Schüler.

ἀκούω, futur. ἀκούσομαι. perf. ἀκήκοα. aor. p. ἠκούσθην, höre, wen? von wem? was? (= von was?) gen. καλῶς ἀκούω, höre Gutes von mir, stehe in gutem Rufe.

ἀκρασία, ας, ἡ, Unmäßigkeit

ἀκρᾰτής, ές, έος, unmäßig, ausschweifend, ohne Selbstbeherrschung, worin? gen.

ἄκρᾱτος, ον, ungemischt.

ἀκριβόω, erlerne genau, verstehe.

ἀκριβῶς, adv. genau, mit großer Genauigkeit.

ἄκρῐτος, ον, nicht untersucht, ohne gerichtliche Verhandlung

ἀκροάομαι, höre, auf wen? gen.

ἀκρόᾱσις, εως, ἡ, das Anhören. ἀκρόασιν ποιεῖσθαι, einen Vortrag halten.

ἀκρόπολις, εως, ἡ, Burg.

ἄκρος, α, ον, der äußerste, sup. der alleräußerste.

ἀκρώρεια, ας, ἡ, Bergspitze, Bergrücken.

Ἀκταίων, ωνος, Aktäon, Sohn des Aristäus, durch seine Mutter Autonoe Enkel des Kadmus.

ἀκτίς, ῖνος, ἡ, Strahl.

ἄκωλος, ον, gliederlos.

ἄκων, ἄκουσα, ἆκον, unfreiwillig, wider Willen.

ἀλαζονεία, ας, ἡ, Prahlerei, Uebertreibung, zu große Angabe von etwas.

ἀλαζών, όνος, ὁ, Prahler.

ἀλγεινός, ή, όν, schmerzlich.

ἀλγέω, empfinde, erleide Schmerz, bin bekümmert.

ἄλγος, εος, τό, Schmerz, Leid.

ἀλεκτρῠών, όνος, ὁ, Hahn.

ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, Hahn.

Ἀλέξανδρος, ου, Alexander, König von Macedonien, 336—323.

ἀλήθεια, ας, ἡ, Wahrheit.

ἀληθεύω, rede die Wahrheit.

ἀληθής, ές, έος, wahr. τὸ ἀληθές, das Wahre, die Wahrheit.

ἀληθῖνός, ή, όν, wahr, ächt recht.

ἀληθῶς, adv. in Wahrheit.

ἁλιεύς, έως, ὁ, Fischer.

ἁλιεύω, fische.

ἁλίσκομαι, werde gefangen, part. mit art. der Gefangene.

Ἀλιτέμιοι, ων, οἱ, die Alitemier, ein lybisches Volk.

ἀλκή, ῆς, ἡ, Stärke, Abwehr, Kampf.

Ἀλκιβιάδης, ου, Alcibiades aus Athen, berühmter Staatsmann und Feldherr 420—407; st. 404.

ἄλκῐμος, stark, tapfer.

ἀλλά, aber, sondern. Am Anfang einer Antwort: 'ja'; 'nicht anders, sondern'. Bei einer verneinenden Entgegnung: 'im Gegentheil' = 'nein, sondern'. Bei einer Wendung des Gespräches: 'gut! aber'. Am Anfang eines Ausrufes: 'aber — auch'.

ἀλλήλων, οις, αις, ους, ας, ἄλληλα, pron. reciprocum, einander. Ein Nom. kann nicht vorkommen.

ἀλλοῖος, ᾱ, ον, anders, verschieden.

ἅλλομαι, springe, aor. ἡλάμην.

ἄλλος, η, ο, ein anderer, ὁ ἄλλος der andere, der übrige.

ἄλλοτε, ein anderes Mal, zu anderer Zeit. ἄλλοτε — ἄλλοτε, bald — bald.

ἀλλότριος, ᾱ, ον, fremd.

ἀλογία, ας, ἡ, Unvernunft, Unüberlegtheit.

ἀλόγιστος, ον, unüberlegt.

ἄλογος, ον, unvernünftig.

ἁλουργοῦς, οῦν, ächt purpurfarbig.

ἅλς, ἁλός, ὁ, gew. pl. Salz.

ἄλσος, εος, τό, Hain.

ἄλῡπος, ον, schmerzlos.

ἀλυσιτελής, ές, έος, unvortheilhaft.

ἀλώπηξ, εκος, ἡ, Fuchs.

ἅλως, ω, die (runde) Tenne, der Hof um die Sonne.

ἅλωσις, εως, ἡ, Einnahme, Eroberung.

ἅμα, zugleich. ἅμα μέν — ἅμα δέ, (zwar) — zugleich aber.

Ἀμαζόνες, ων, αἱ, die Amazonen, kriegerisches Frauenvolk in Kleinasien und Libyen.

ἀμαθής, ές, έος, nicht unterrichtet, roh, ungebildet, ungeschickt.

ἀμαθία, ας, ἡ, Unwissenheit, Mangel an Bildung.

Ἀμάλθεια, ας, ἡ, Amalthea, eine Ziege; ihr Horn erhielt von Zeus die Kraft, Fülle und Ueberfluß zu spenden.

ἅμαξα, ης, ἡ, Wagen.

ἀμάραντον, ου, τό, das Amarant (Tausendschön) mit langen rothen Blumentrauben; weil es, trocken, sich erhält, ist es ein Symbol der Unsterblichkeit.

ἁμαρτάνω, fut. ἁμαρτήσομαι. aor. ἥμαρτον. pf. p. ἡμάρτημαι, fehle, verfehle, vergehe mich.

ἁμάρτημα, ατος, τό, Fehler, Verirrung.

ἀμαυρόω, mache dunkel, verdunkle.

ἀμβλύς, εῖα, ύ, stumpf.

ἀμείβω, wechsle, ἀμείβομαι, vergelte, antworte, wem? acc. womit? dat.

ἀμείνων, ον, ονος, besser, vorzüglicher.

ἀμελέω, vernachlässige, bekümmere mich nicht, um was? gen.

ἀμελής, ές, έος, unbekümmert, nachlässig.

ἀμεταμέλητος, ον, ohne Reue.

ἅμιλλα, ης, ἡ, Wettstreit.

ἀμνήμων, ον, ονος, uneingedenk, ein solcher, der kein Andenken bewahrt.

ἄμπελος, ου, ἡ, Weinstock.

ἄμπωτις, εως, ἡ, Ebbe.

ἀμύνω, wehre ab; τινί stehe bei. ἀμύνομαι, wehre von mir ab, vertheidige mich.

ἀμφι-γνοέω, bin ungewiß, bedenklich.

ἀμφι - ἕννῡμι, ziehe an, med. ziehe (mir) an, prf. ἠμφίεσμαι, bin bekleidet, trage (ein Kleid).

Ἀμφίπολις, εως, ἡ, Amphipolis, Stadt an der Macedonischen Küste, bei der Mündung des Strymon.

ἀμφισβητέω, bin verschiedener Meinung, streite, mit wem? dat. um was? gen.

ἀμφότεροι, αι, α, beide.

ἄν 1) (ᾱ) = ἐάν, ἤν, wenn; das verb. im conj. — Mit ᾰ:

2) Nach einem Relativum zeigt ἄν, daß dieses im allgemeinen gesagt ist; im Deutschen 'auch, immer'; das verbum steht im conjunctiv.

3) Der optat. mit ἄν läßt sich übersetzen durch 'wohl, vielleicht, etwa' und dem ind. des verb.; durch 'kann, könnte, mag, möchte, darf, dürfte, sollte' mit d. inf.; durch den conj. imperf., durch das futurum.

4) Der ind. imperf. aor. plusqpf. mit ἄν, und der ind. imprf. aor. plusqpf. im Vordersatz mit εἰ wird im Deutschen mit dem conj. imprf. u. plusqpf. übersetzt, z. B. εἰ εὖ ἐφρόνει, ἐποίησεν ἄν, wenn er vernünftig wäre, hätte er es gethan, si saperet, fecisset.

5) Beim infin. steht ἄν, wenn direkt der opt. od. ind. eines praeterit. mit ἄν stehen würde.

ἀνα-βαίνω, -βήσομαι, -έβην, steige (wieder) hinauf.

ἀνα-βοάω, schreie auf, rufe aus.

ἀναγκάζω, nöthige, zwinge.

ἀναγκαῖος, ᾱ, ον, nothwendig.

ἀνάγκη, ης, ἡ, Nothwendigkeit, Zwang. ἀνάγκη, sc. ἐστί, es ist nothwendig, es muß, man muß. κατ' ἀνάγκην, nothwendiger Weise.

ἀν-άγω, führe hinauf.

ἀνα-θρώσκω, -έθορον, springe empor.

ἀναίδεια, ας, ἡ, Schamlosigkeit, Unverschämtheit.

ἀναιδής, ές, έος, unverschämt, frech.

ἀναιδῶς, adv. frech, ohne Scheu.

ἀν-αιρέω, hebe empor, beseitige, tödte, tollo. ἀναιρέομαι, nehme für mich auf, nehme, trage davon, ärndte. aor. p. -ηρέθην.

ἀναισχυντία, ας, ἡ, Unverschämtheit.

ἀνα-καθίζω, setze auf, richte auf.

ἀνα-καλέω, aor. p. -εκλήθην, rufe zurück.

ἀνα-κάμπτω, biege um, kehre zurück.

Ἀνακρέων, οντος, Anakreon, lyrischer Dichter aus Teos an der jonischen Küste Kleinasiens. 559—478.

ἀνα-λαμβάνω, aor. 2. ἀνέλαβον, nehme auf.

ἀνάληψις, εως, ἡ, Annahme, Erlernung.

ἀναλίσκω, aor. ἀνήλωσα und ἀνάλωσα, wende auf, verzehre, vertilge.

ἀνάντης, ες, εος, bergauf, steil.

Ἀναξαγόρας, ου, Anaxagoras, berühmter Philosoph aus Klazomenä, 499—427.

ἀνα-πετάννυμι, -πετάσω, -πέπταμαι, -επετάσθην, breite aus, öffne. οἰκία ἀναπέπταται, ein Haus steht mit seiner Vorderseite (nach einer Richtung hin).

ἀνα-πέτομαι, -έπτην, fliege auf.

ἀνα-πλέω, fahre hinauf, hinaus.

ἀναπνοή, ῆς, ἡ, das Aufathmen, das Athemholen.

ἀνα-πτύσσω, entfalte, enthülle.

ἀν-άπτω, zünde an.

ἀναρίθμητος, ον, unermeßlich.
ἀν-αρπάζω, raube weg, entführe, raffe weg, tilge. fut. -άσω u. -άξω.
ἀνα-ρριπτέω, werfe in die Höhe.
ἀνα-ρρώννυμι, stärke wieder, intr. komme wieder zu Kräften.
ἀν-αρτάω, hänge, knüpfe an etwas.
ἀναρχία, ας, ἡ, Gesetzlosigkeit.
ἀνα-σπάω, ziehe herauf, sauge ein.
ἀνάστᾰτος, ον, zerstört, entvölkert.
ἀνα-σταυρόω, pfähle auf, kreuzige.
ἀνα-σχίζω, spalte, schlitze auf.
ἀνα-τέλλω, gehe auf, komme hervor.
ἀνα-τίθημι, stelle auf, lege auf, schreibe zu.
ἀνατολή, ῆς, ἡ, der Aufgang der Gestirne, der Osten; gew. pl. der Osten, Morgen.
ἀνα-τρέχω, -έδραμον, laufe hinauf.
ἀνα-χαιτίζω, sträube die Mähnen, schüttle ab, werfe um, stürze.
Ἀνάχαρσις, ιδος, Anacharsis, ein weiser Scythe aus königlichem Geschlechte, zur Zeit Solons.
ἀνδραποδίζω, mache zum Sklaven, entvölkere durch Verkauf der Bewohner als Sklaven.
ἀνδράποδον, ου, τό, der Sklave.
ἀνδρεία, ας, ἡ, Tapferkeit.
ἀνδρεῖος, ᾱ, ον, mannhaft, tapfer, muthig.
ἀνδρία, ας, ἡ, Männlichkeit, Muth, Tapferkeit. [säule.
ἀνδριαντίσκος, ου, ὁ, kleine Bild-
ἀνδριάς, άντος, ὁ, Bild eines Mannes, Bildsäule.
ἀνδρώδης, εος, mannhaft.
Ἄνδρων, ωνος, Andron, ein nicht weiter bekannter Argiver.
ἀνειμένως, adv. lässig.
ἄν-ειμι, -ιέναι, gehe auf.
ἀνελευθερία, ας, ἡ, das eines freien Mannes unwürdige Verhalten, schmutzige Sinnesart.
ἄνεμος, ου, ὁ, Wind.
ἀνεξέλεγκτος, ον, nicht überführt, tadelfrei.
ἀνεπίκλητος, ον, unbescholten.
ἀν-έρχομαι, -ῆλθον, komme hinauf, hin, besteige.
ἄνευ, ohne, c. gen. [aus.
ἀν-έχω, halte in die Höhe. med. halte
ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ, Mann, Mensch,
ἀνθέω, blühe. [Person.
ἄνθος, εος, τό, Blüthe, Blume, Pracht.
ἄνθραξ, ἄκος, ὁ, die Kohle.
ἀνθρώπῐνος, η, ον, menschlich.
ἀνθρωπίνως, adv. menschlich.
ἄνθρωπος, ου, ὁ, Mensch.
ἀνιᾱρός, ά, όν, lästig.
ἀνῐάω, kränke, pass. bin betrübt, aor. ἠνιάθην.
ἀν-ίημι, lasse nach.
ἀν-ιμάω, ziehe (mit Riemen) herauf, med. ziehe mir herauf.
ἄνισος, ον, ungleich.
ἀν-ίστημι, fut. ἀναστήσω, aor. 1. ἀνέστησα, stelle auf. med. stehe auf. aor. 2. ἀνέστην.
ἄνοδος, ου, ἡ, der Weg aufwärts, der Rückweg.
ἀνόητος, ον, unverständig.
ἄνοια, ας, ἡ, Unverstand.
ἀν-οίγω, u. -οίγνῡμι, öffne, pf. p. -έωγμαι, stehe offen, bin preisgegeben.
ἀνοίκειος, ον, ungeeignet.
ἀν-οικοδομέω, baue wieder auf.
ἀνομία, ας, ἡ, Gesetzlosigkeit.
ἀνόμοιος, ον, unähnlich, ungleich, anders.
ἄνομος, ον, gesetzlos, schrankenlos.

ἀν-ορθόω, richte auf, stelle wieder her.

ἀνόσιος, ον, unheilig, gottlos.

ἀντ-αγωνίζομαι, kämpfe gegen Jemand, gegen wen? dat.

Ἀνταλκίδας, α, Antalkidas, ein angesehener Lacedämonier. Er schloß 387 den für die Spartaner sehr vortheilhaften, aber sonst schmachvollen Frieden mit den Persern.

ἀντάξιος, ᾱ, ον, von gleichem Werthe, so viel werth als, mit wem? als was? gen.

ἀντ-απο-δείκνυμι, zeige dagegen.

ἀντ-έχω, halte dagegen. ἀντέχομαι, halte an etwas fest, woran? gen.

ἀντί, c. gen. anstatt, für, ἀνθ' ὧν, dafür, daß.

Ἀντιγόνη, ης, Antigŏne, Tochter des Oedipus und der Jokaste und Schwester des Polynikes.

ἀντι-δράω, thue dagegen. κακῶς, Uebles.

ἀντι-κατ-αλλάσσω, tausche für etwas ein, med. tausche mir ein.

ἀντι-λαμβάνω, nehme wechselseitig. ἀντιλαμβάνομαι, greife zu, nehme mich an. aor. 2. ἀντελαβόμην.

ἀντι-λέγω, widerspreche.

ἀντι-ποιέω, thue dagegen, erwiedere. med. mache Anspruch, worauf? gen.

Ἀντισθένης, ους, Antisthenes, Philosoph aus Athen, Schüler des Sokrates, Stifter der cynischen Schule.

ἀντι-τείνω, spanne entgegen, intr. widerstrebe, trete entgegen.

ἀντιτυπία, ας, ἡ, der Rückstoß.

ἀντλέω, schöpfe.

ἄνυδρος, ον, wasserlos.

ἀνυπόδητος, ον, unbeschuht, ohne Schuhe.

ἀνύποπτος, ον, von Argwohn frei.

ἀνυπόστατος, ον, unbezwinglich.

ἀνύτω, vollende, richte aus.

ἄνω, aufwärts, oben, in der Höhe, εἰς τὸ ἄνω, in die Höhe, nach oben, τὰ ἄνω, die oberen Theile.

ἀξία, ας, ἡ, Werth, Würdigkeit, Verdienst.

ἀξιόπιστος, ον, glaubwürdig.

ἄξιος, ᾱ, ον, würdig, werth; πολλοῦ, viel, zu vielem. πλείστου, sehr viel. ἄξιον, sc. ἐστί, es ist recht, daß man. οὐκ ἄξιον, sc. ἐστί, es gehört sich nicht.

ἀξιοφίλητος, ον, liebenswürdig.

ἀξιόω, würdige, verlange, will.

ἀξίωσις, εως, ἡ, Würdigung, Erklärung, daß man würdig ist.

ἀοίκητος, ον, unbewohnt.

ἄοκνος, ον, unverdrossen.

ἀπ-αγγέλλω, melde, sage. med. kündige (von mir) an.

ἀπ-άγω, aor. -ήγαγον, führe fort.

ἀπαιδευσία, ας, ἡ, Ungebildetheit, Mangel an Bildung.

ἀπαίδευτος, ον, ungebildet.

ἀπαλλᾰγή, ῆς, ἡ, Befreiung, wovon? gen.

ἀπ-αλλάττω, entferne, befreie, wovon? gen. ἀπαλλάττομαι, entferne mich. aor. p. ἀπηλλάγην.

ἁπᾰλός, ή, όν, weich.

ἀπ-αντάω, begegne.

ἅπαξ, einmal, semel.

ἁπαξάπᾱς, ᾱσα, ᾰν, gew. pl. alle zusammen.

ἀπ-αρέσκω, mißfalle.

ἅπᾱς, ᾱσα, ᾰν, αντος, jeder, all. Ein Substantivum, zu welchem ἅπας in der Bedeutung all gehört, hat dazu noch gew. d. Artikel.

ἀπείθεια, ας, ἡ, Unfolgsamkeit.

ἀπειθέω, bin ungehorsam.
ἀπειλέω, drohe.
ἀπειλή, ῆς, ἡ, Drohung. [fehle.
ἄπ-ειμι, -εἶναι, bin nicht bei etwas,
ἄπ-ειμι, -ιέναι, gehe von etwas weg, zu etwas hin.
ἀπειρία, ας, ἡ, Unerfahrenheit.
ἄπειρος, ον, (πεῖρας, das Ende), unermeßlich, grenzenlos.
ἄπειρος, ον, (πεῖρα, der Versuch), unerfahren, worin? gen.
ἀπείρως, adv. unerfahren, ἔχειν, sich unerfahren verhalten, unerfahren sein, worin? gen. [fort.
ἀπ-ελαύνω, aor. p. -ηλάθην, treibe
Ἀπελλῆς, οῦ, Apelles, ein berühmter Maler zur Zeit Alexanders d. G.
ἀπ-εργάζομαι, (Augm. ει), mache, reddo, verursache, führe herbei.
ἀπερίστᾰτος, ον, nicht umstanden, hülflos.
ἀπ-έρχομαι, aor. -ῆλθον, gehe weg.
ἀπ-έχω, bin entfernt, wovon? gen. ἀπέχομαι, aor. 2. ἀπεσχόμην, enthalte mich.
ἄπιστος, ον, unzuverlässig.
ἀπλανής, ές, έος, nicht umherschweifend, fest. οἱ ἀπλανεῖς, die Firsterne.
ἄπλαστος, ον, ungekünstelt.
ἁπλόος, ctr. ἁπλοῦς, ῆ, οῦν, einfach.
ἀπό, c. gen. von, auf Veranlassung, wegen, von-her, fern von. ἀφ' οὗ, wovon.
ἀπο-βάλλω, werfe ab, weg, verliere.
ἀπο-γιγνώσκω, aor. -έγνων, verzweifle an etwas, woran? gen.
ἀπο-δείκνῡμι, weise nach, mache deutlich, mache (zu etwas), erwähle. [klärung.
ἀπόδειξις, εως, ἡ, Nachweis, Er-
ἀπο-δέχομαι, nehme in Empfang.
ἀπο-διδράσκω, -δράσομαι, -έδρᾶν, entlaufe, entkomme.
ἀπο-δίδωμι, gebe weg, zurück, bringe. med. gebe von dem Meinigen weg, verkaufe.
ἀπο-δοκιμάζω, mißbillige, verwerfe, setze zurück. [ehrung.
ἀποδοχή, ῆς, ἡ, Aufnahme, Ver-
ἀπ-οδύρομαι, klage, beklage.
ἄποθεν, aus der Ferne, von ferne.
ἀπο-θησαυρίζω, speichere auf.
ἀπόθλιψις, εως, ἡ, das Ausdrücken.
ἀπο-θνήσκω, fut. ἀποθανοῦμαι. aor. 2. ἀπέθανον, sterbe, wovon? dat. werde getödtet. [nie.
ἀποικία, ας, ἡ, Niederlassung, Colo-
ἀπο-καθ-ίστημι, aor. 1. ἀποκατέστησα, stelle wieder her.
ἀπο-κινδῡνεύω, bringe in Gefahr, prf. pass. schwebe in Gefahr.
ἀπο-κόπτω, haue, schlage ab.
ἀπο-κρίνομαι, -εκρίθην, antworte.
ἀπο-κτείνω, pf. ἀπέκτονα, tödte.
ἀπο-λείπω, verlasse, lasse zurück, lasse übrig, pass. bleibe zurück.
ἀπ-όλλῡμι, ἀπολῶ, ἀπώλεσα, ἀπολώλεκα, richte zu Grunde, verliere. ἀπόλλυμαι, ἀπωλόμην, gehe zu Grunde, komme um. prf. 2. ἀπόλωλα bin verloren, bin dahin.
Ἀπόλλων, ωνος, Apollo, Sohn des Zeus und der Leda, Gott der Weissagung und des Gesanges, auch Sonnengott. Weil er die Cyklopen tödtete, mußte er bei Admet dienen.
ἀπο-λογέομαι, verantworte mich, führe die Vertheidigung.
ἀπο-λούω, wasche ab, med. wasche mich ab. [von? gen.
ἀπο-λύω, mache los, befreie, wo-

ἀπο-μαραίνω, trockne aus, pass. werde kraftlos, schwinde dahin, muß verschwinden.
ἀπόπειρα, ας, ἡ, Versuch.
ἀπο-πνίγω, erſticke tr., pass. erſticke intr. ertrinke. aor. 2. ἀπεπνίγην.
ἀπορέω, habe Mangel, woran? gen. bin in Verlegenheit.
ἀπορία, ας, ἡ, Mangel.
ἄπορος, ον, mittellos.
ἀπόρρητος, ον, verboten.
ἀπο-σβέννῡμι, lösche aus, pass. gehe ein, verschwinde.
ἀποσκίασμα, ατος, τό, der von einem Gegenstand geworfene Schatten; ἀποσκ. τι ἔστι τῶν μερῶν, die Theile werfen einen Schatten.
ἀπο-στυγέω, verabscheue.
ἀπο-τάσσω, stelle weg, med. entsage, sage mich los, wovon? dat.
ἀπο-τελέω, vollbringe, bringe hervor.
ἀπο-τέμνω, schneide ab.
ἄποτος, ον, ohne Trank, ohne zu trinken.
ἀπο-τρέπω, wende ab, weg; med. wende mich weg.
ἀπο-τυγχάνω, aor. ἀπέτυχον, habe kein Glück, verfehle, was? gen.
ἀπο-φαίνω, decke auf, lasse schauen, mache zu etwas, wozu? acc. ἀποφαίνομαι, erkläre mich, gebe an.
ἀπο-φεύγω, entkomme, wem? acc., entfliehe. fut. ἀποφεύξομαι.
ἀπόφθεγμα, ατος, τό, Ausspruch.
ἀπο-χωρίζω, trenne, scheide, wovon? gen.
ἄπρακτος, ον, unwirksam.
ἀπρεπής, ές, έος, unziemlich.
ἀπρονόητος, ον, unbedachtsam, unvorsichtig.
ἅπτω, zünde an.
ἅπτω, hefte, häufiger med. ἅπτομαι, fasse an, rühre an, berühre, wen? was? gen.

ἄπωθεν, von fern, mit gen. fern von.
ἀπών, οῦσα, όν, όντος, abwesend, part. praes v. ἄπειμι.
ἆρα, Fragepartikel, im Deutschen durch die fragende Wortstellung ersetzt, und deßhalb nicht besonders zu übersetzen. ἆρ' οὖν, also —?
ἄρα, (immer einem oder zwei Worten nachgesetzt), folglich, also, darum.
Ἀραβία, ας, ἡ, Arabien.
Ἀράβιος, α, ον, arabisch.
ἀράχνιον, ου, τό, die kleine Spinne.
Ἀργεῖος, ου, ὁ, aus Argos, Argiver.
ἀργία, ας, ἡ, Trägheit.
Ἄργος, εος, τό, Argos, Stadt in Argolis im Peloponnes; auch das Land um diese Stadt.
ἀργός, όν, unthätig, träg.
ἀργύρεος, ᾱ, ον, contr. ἀργῠροῦς, ᾶ, οῦν, silbern.
ἀργύριον, ου, τό, Silber, Geld.
ἄργῠρος, ου, ὁ, Silber.
Ἀργώ, όος, ἡ, die Argo, das Schiff der Argonauten.
ἀργῶς, adv. träg.
ἄρδην, von Grund aus, gänzlich.
Ἀρεία κρήνη, ἡ, die Aresquelle bei Theben.
Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, ein Areopagite, Richter auf dem Areopag.
ἀρέσκω, gefalle.
ἀρετή, ῆς, ἡ, Tugend, Tugendhaftigkeit, Vortrefflichkeit, Tapferkeit.
ἀρήγω, helfe, stehe bei.
Ἄρης, εος, Ares, (Mars), Gott des Krieges.
Ἀριάδνη, ης, Ariadne, die Tochter des Minos.
ἀριθμέω, zähle.
ἀριθμητικός, ή, όν, arithmetisch.
ἀριθμός, οῦ, ὁ, Zahl.

Ἀρικία, ας, ἡ, Aricia, Stadt in Latium, südöstlich von Rom.

Ἀρίσταρχος, ου, Aristarch, aus Samos, Mathematiker und Astronom, c. 260 v. Chr.

ἀριστάω, frühstücke.

Ἀριστείδης, ου, Aristides, Staatsmann und Feldherr von Athen; st. 467. [mich aus.

ἀριστεύω, bin der Beste, zeichne

Ἀρίστιππος, ου, Aristippus, aus Cyrene, Philosoph, Stifter der cyrenäischen Schule, c. 380.

Ἀριστοτέλης, εος, Aristoteles, aus Stagira auf der Halbinsel Chalcidice, mit Plato der größte Philosoph der Griechen; 384—322.

Ἀρίστων, ωνος, Ariston aus Chios, ein Stoiker. c. 270 v. Chr.

Ἀρίων, ονος, Arīon, lyrischer Dichter aus Methymna auf Lesbos, c. 628 v. Chr.

ἀρκέω, wehre ab; als imperson. ἀρκεῖ, es genügt. ἀρκέομαι, werde zufrieden gestellt, bin zufrieden, womit? dat.

ἄρκτος, ου, ὁ u. ἡ, Bär. Der große Bär oder der Wagen am Himmel. Nordpol, Norden.

ἅρμα, ατος, τό, Wagen.

ἁρμονία, ας, ἡ, Verbindung, Einklang, Harmonie.

ἁρμόττων, οντος, part. praes. v. ἁρμόττω, passe, sage zu.

ἀρνός, τοῦ, τῆς, des Lammes; für den fehlenden nom. dient ἀμνός.

ἄρουρα, ας, ἡ, Ackerland, die Aecker.

ἁρπᾰγή, ῆς, ἡ, Raub.

Ἅρπαγος, ου, Harpagus, vornehmer Perser zur Zeit Cyrus d. Aelt.

ἁρπάζω, raube.

Ἀρριανός, οῦ, Arrian, Philosoph u. Geschichtschreiber aus Nikomedien in Bithynien; c. 130 n. Chr.

ἀρρωστία, ας, ἡ, Krankheit.

ἄρρωστος, ον, schwach, krank.

ἄρτιος, ᾱ, ον, von der Zahl: gerad, gerade Zahl.

ἀρχαῖος, ᾱ, ον, alt. [Amt.

ἀρχή, ῆς, ἡ, Anfang, Herrschaft,

Ἀρχίδᾱμος, ου, Archidamus II., König von Sparta 469—427, Vater von Agis II. u. Agesilaus. — Archidamus III., König von Sparta 361—338, Sohn des Agesilaus.

Ἀρχύτας, ου, Archytas, Philosoph aus Tarent, ein Pythagoreer, c. 450 v. Chr.

ἄρχω, bin der Erste; herrsche, worüber? gen. beherrsche, befehle, habe ein Amt; fange an, was? gen. ἄρχομαι, med. fange an (wenn man selbst fortfährt).

ἄρχων, οντος, ὁ, Regent, Oberhaupt, Anführer, Beamter, pl. die Obrigkeit.

Ἀσδρούβας, α, Hasdrubal, Feldherr der Carthager, st. 221 v. Chr.

ἀσέβεια, ας, ἡ, Gottlosigkeit.

ἀσεβέω, bin gottlos.

ἀσεβής, ές, έος, gottlos. [dankbar.

ἀσήμαντος, ον, unerkenntlich, un-

ἀσθένεια, ας, ἡ, Schwäche.

ἀσθενής, ές, έος, schwach. [asien.

Ἀσία, ας, ἡ, Asien, insbesondere Klein-

ἀσκέω, übe, halte auf etwas, worauf? acc., bemühe mich.

ἄσκησις, εως, ἡ, Uebung.

ἀσπάζομαι, bewillkommne freundlich, umarme, liebe, verehre.

ἀσπίς, ίδος, ἡ, der Schild. 2) die Aspis, eine giftige Schlange.

ἄστεγος, ον, obdachlos.
ἀστεροπή, ῆς, ἡ, Blitz.
ἀστήρ, έρος, ὁ, Stern. Im Gegensatz zu ἄστρον: Planet. ἀστὴρ πέτρινος, ein Meteorstein.
ἀστράπτω, blitze.
ἀστρολογία, ας, ἡ, Sterndeutung, Sternkunde, Astrologie.
ἄστρον, ου, τό, Gestirn. [nomie.
ἀστρονομία, ας, ἡ, Sternkunde, Astro-
ἄστυ, εος, τό, Stadt.
ἀσύμφορος, ον, nachtheilig.
ἀσύνετος, ον, unverständig.
ἀσφάλεια, ας, ἡ, Sicherheit.
ἀσφᾰλής, ές, έος, sicher, verlässig.
ἀσφαλῶς, adv. mit Sicherheit.
ἀσχήμων, ον, ονος, ungestaltet, häßlich, unschön.
ἀσχολία, ας, ἡ, Mangel an Muße, Plackerei. [schweifung.
ἀσωτεία, ας, ἡ, Schwelgerei, Aus-
ἄσωτος, ον, ausschweifend, verschwenderisch.
ἄτακτος, ον, ohne Ordnung, zwecklos, in den Tag hinein.
ἀταλαίπωρος, ον, mühselig
ἀτάρακτος, ον, nicht beunruhigt, unerschüttert, ruhig.
ἄτερος, = ὁ ἕτερος, neutr. θάτερον, gen. θατέρου, dat. θατέρῳ. neutr. pl. θάτερα.
ἀτερπής, ές, έος, unerfreulich, traurig.
ἄτη, ης, ἡ, Verhängniß, Unglück, Widerwärtigkeit; bei Dichtern.
ἀτιμάζω, achte nicht, schätze gering.
ἀτιμία, ας, ἡ, Verunehrung, Beschimpfung, Unehre.
ἄτῑμος, ον, ehrlos, werthlos.
Ἀτλαντικός, ή, όν, atlantisch.
Ἄτλας, αντος, Atlas, ein Titane, Sohn des Japetos u. der Klymene.
ἄτοπος, ον, unschicklich, ungeschickt, albern.
Ἄτροπος, ου, ἡ, die Atropos, d.h. die Unabwendbare oder Unwandelbare, also das Verhängniß des Menschen, besonders das, welches ihm den Tod bringt, eine der Parzen.
Ἀττικός, ή, όν, attisch, ἡ Ἀττική, Attika.
ἀτῠχέω, bin unglücklich. [Unglück.
ἀτύχημα, ατος, τό, Unglücksfall,
ἀτυχία, ας, ἡ, Unglück, Unglücksfall, Widerwärtigkeit.
αὖ, wieder, hinwiederum, ferner.
αὐγή, ῆς, ἡ, Licht, Glanz.
αὐθάδεια, ας, ἡ, Selbstgefälligkeit.
αὐθαίρετος, ον, selbst gewählt, selbst verschuldet
αὐθέκαστος, ον, sich gebend wie man ist, offen, aufrichtig.
αὖθις, wiederum.
αὐλητής, οῦ, ὁ, Flötenbläser.
αὐξάνω = αὔξω. [wachs.
αὔξησις, εως, ἡ, Vermehrung, Zu-
αὔξω, fut. αὐξήσω, vermehre, lasse wachsen, gebe Nahrung, bringe empor, pass. nehme zu.
ἄϋπνος, ον, schlaflos.
αὔριον, adv. morgen. ἡ αὔριον, sc. ἡμέρα, der morgende Tag.
αὐστηρός, ά, όν, herb, ernst, streng
Αὐταριᾶται, οἱ, die Autariaten, ein illyrisches Volk.
αὐτάρκεια, ας, ἡ, Selbstgenügsamkeit, Genügsamkeit.
αὐτάρκης, ες, εος, sich selbst genügend, ausreichend.
αὖτε, hinwiederum, andererseits.
αὐτόθεν, gleich von daher, sogleich.
αὐτόμᾰτος, ον, von selbst, freiwillig, τὸ αὐτόματον, der Zufall.

αὐτός, ή, ό, selbst, die casus obliqui entsprechen denen von: er, sie, es, derselbe, dieselbe, dasselbe. ὁ αὐτός, der nämliche, idem. αὐτοῦ, adv. an demselben Ort, dort.

αὑτοῦ, ῆς, οῦ, gen. des pron. refl. der 3. pers. im Deutschen durch sein, ihr; dat. u acc. sich.

αὐτόχθων, ονος, eingeboren.

ἀφ', vor Vocalen mit dem spiritus asper, = ἀπό.

ἀφ-αιρέω, nehme weg, wovon? gen.; med. nehme mir weg; pass. ich werde weggenommen, und mir wird weggenommen, werde beraubt. aor. ἀφηρέθην. [kel, ungewiß.

ἀφᾰνής, ές, έος, unsichtbar, dun=

ἀφᾰνίζω, mache unsichtbar, zerstöre. pass. verschwinde. [unmäßig.

ἀφειδῶς, adv. ohne Schonung, Maß,

ἀφελής, ές, έος, schmucklos.

ἀφή, ῆς, ἡ, das Gefühl, als Sinn.

ἀφ-ίημι, aor. ἀφῆκα (nur im sg.), part. ἀφείς, schicke weg, entlasse, φωνήν, lasse — hören, habe. med. lasse ab, wovon? gen.

ἀφ-ικνέομαι aor. 2. ἀφικόμην, komme an, gelange hin.

ἄφνω, plötzlich, mit einem Male

ἀφ-ομοιόω, mache ähnlich, ἀφομοιωθείς, in Gestalt.

ἀφορία, ας, ἡ, Unfruchtbarkeit.

ἀφορμή, ῆς, ἡ, Veranlassung.

ἀφρόνως, adv. thöricht, unverständig

ἀφρός, οῦ, ὁ, Schaum.

ἀφροσύνη, ης, ἡ, Unverstand.

ἄφρων, ονος, unverständig.

ἀφυής, ές, έος, ungeschickt.

ἀφώτιστος, ον, lichtlos

Ἀχᾶΐα, ας, ἡ, Achaja, Landschaft an der Nordküste des Peloponnes.

ἀχάλῑνος, ον, zügellos.

ἀχᾰριστία, ας, ἡ, Undankbarkeit.

ἀχάριστος, ον, undankbar.

ἄχθομαι, bin unmuthig, unwillig, über wen od. was? dat. od. ἐπί c. dat.

Ἀχιλλεύς, έως, Achilleus, Sohn des Peleus, Enkel des Aeakus, König der Myrmidonen in Thessalien, der tapferste Grieche vor Troja.

ἄψῡχος, ον, muthlos feig.

Βαβυλώνιος, ᾱ, ον, babylonisch, Babylonier.

βαδίζω, schreite, gehe einher, gehe.

βαθύκρημνος, ον, mit, zwischen steilen Abhängen, Ufern.

βαθύξῠλος, ον, mit tiefem, dichtem Gehölze.

βαθύς, εῖα, ύ, tief.

βακτηρία, ας, ἡ, Stab.

Βάκτρα, ων, τά, Baktra, die schönste Stadt u. die Residenz von Baktrien.

Βακτριανός, ή, όν, baktrianisch. ἡ Βακτ. χώρα, Baktrien, das Land am oberen Oxus (Amu).

βάλλω, werfe, bringe zu Boden, bringe, thue wohin; vom Netz: werfe aus.

βάρβᾰρος, ου, ὁ, ein Nichtgrieche, besonders Perser.

βάρβᾰρος, ον, roh, ungebildet.

βαρύς, εῖα, ύ, schwer, drückend, lästig; vom Ton: dumpf, tief.

βάσᾰνος, ου, ἡ, Probierstein, Probe.

βασιλεία, ας, ἡ, Königthum, Reich, Herrschaft eines Königs.

βασίλειον, ου, τό, u. pl. Königsburg, Palast, Residenz.

βασῐλεύς, έως, ὁ, König, besonders der Perserkönig. ὁ μέγας βασιλεύς, der Großkönig d. i. der Perserkönig.

βασιλεύω, bin König, Königin, regiere, über wen? gen.
βασιλικός, ή, όν, königlich, für Könige.
βαστάζω, trage.
βάτραχος, ου, ὁ, Frosch.
βέβαιος, ᾱ, ον, dauerhaft, fest, sicher.
βεβαιόω, mache fest, sichere, befestige
βεβαίως, adv. fest.
Βέλεσυς, υος, Belesys, Babylonier, Befreier Babylons von der assyrischen Herrschaft.
Βελλεροφόντης, ου, Bellerophontes, Sohn des Glaukos, nach der Tödtung der Chimära König in Lycien in Kleinasien.
βέλος, εος, τό, Geschoß, Pfeil der Wurfmaschine.
Βῆλος, ου, Belus, Sohn des Poseidon und der Libya, König in Aegypten.
βῆμα, ατος, τό, Schritt.
βία, ας, ἡ, Gewalt.
βιάζομαι, gebrauche Gewalt, gegen wen? acc. zwinge, erzwinge. aor. ἐβιάσθην, wurde gezwungen.
βίαιος, ᾱ, ον, gewaltthätig.
Βίας, αντος, Bias aus Priene, einer der sieben Weisen. c. 540.
βιβλιάριον, ου, τό, Heft, kleines Buch.
βιβλίον, ου, τό, Buch.
βίος, ου, ὁ, Leben, Lebensunterhalt
βιόω, fut. βιώσομαι, aor. ἐβίων u. ἐβίωσα (seltener), lebe.
Βίων, ωνος, cyrenäischer Philosoph, aus d. 3. Jahrh. vor Chr.
βλαβερός, ά, όν, schädlich.
βλάβη, ης, ἡ, Schaden.
βλάπτω, schade, wem? acc.
βλαστάνω, βεβλάστηκα, sprosse, wachse.
βλασφημέω, lästere.
βλασφημία, ας, ἡ, Lästerung.
βλέπω, sehe
βοάω, schreie, rufe.
βοηθέω, eile zu Hilfe, helfe, unterstütze. βοηθοῦμαι, mir wird geholfen.
βοήθημα, ατος, τό, Hülfe, Hülfeleistung.
βοηθός, οῦ, ὁ, Helfer, Beistand.
βοηλάτης, ου, ὁ, Rindertreiber, Fuhrmann. (ᾰ).
Βοιωτία, ας, ἡ, Böotien.
Βοιωτός, οῦ, ὁ, der Böotier.
βορά, ᾶς, ἡ, Fraß, Beute.
βορέας, ου, ὁ, = βορρᾶς.
βορρᾶς, ᾶ, Norden, Nordwind, Boreas.
βόσκημα, ατος, τό, Heerde.
βόσκω, lasse weiden, hüte.
Βόσπορος, ου, ὁ, der Bosporus, jetzt die Straße von Constantinopel, zwischen der Propontis (dem Marmara-Meer) und dem Pontus Euxinus, dem schwarzen Meer.
βότρυς, υος, ὁ, Traube.
Βοττιαῖοι, ων, οἱ, Bottiäer, Bewohner einer Landschaft in Macedonien zwischen den Flüssen Arios und Lydias. Sie stammten der Sage nach von den Athenern ab, welche Athen in jungem Alter nach Kreta schicken mußte.
βουκολέω, weide Rinder.
βουκόλος, ου, ὁ, Rinderhirt.
βουλεύω, rathe. βουλεύομαι, berathe mich, habe im Sinne.
βουλή, ῆς, ἡ, Rath, Rathschlag.
βούλομαι, aor. ἠβουλήθην, will.
βοῦς, βοός, ὁ, ἡ, Rind, Ochs, Kuh.
Βούσιρις, ιδος, Busiris, mythischer König der Aegypter.
βραβεῖον, ου, τό, Kampfpreis, Ziel.
βραδέως, adv. langsam.

βρᾰδύς, εῖα, ύ, langsam.

βραδύτης, ητος, ἡ, Langsamkeit.

Βρασίδας, ου, Brasidas, Feldherr der Lacedämonier im peloponnes. Krieg; kämpfte besonders glücklich 424 in Macedonien, fiel aber 422 als Sieger bei Amphipolis.

βραχύ, adv. kurz.

βρᾰχύς, εῖα, ύ, kurz.

Βριάρεως, ω, Briareos, Sohn des Uranos und der Ge, einer der hundertarmigen Riesen.

βροντάω, donnere.

βροντή, ῆς, ἡ, Donner.

βροτός, οῦ, ὁ, der Sterbliche.

βύρσα, ης, ἡ, Fell, Haut. (ῠ).

βωμός, οῦ, ὁ, Altar.

Γάλα, ακτος, τό, Milch. [Wiesel.

γαλῆ, ῆς, ἡ, (contr. aus γαλέη),

γᾰμέω, aor. ἔγημα, heirathe (nehme eine Frau). med. heirathe (nehme einen Mann), wen? dat.

Γανυμήδης, ου, Ganymedes, Sohn des Tros, des Königs von Phrygien, nach dem Troja benannt wurde.

γάρ, denn, nemlich, freilich, eben; wie enim, nachgesetzt. Nach dem ersten Wort einer Entgegnung läßt es sich mit 'ja' übersetzen; ebenso in einem Fragesatz, nur ist dann 'ja', vor die Frage zu stellen; es ist jedoch auch die Uebersetzung mit 'denn' zulässig.

γαστήρ, στρός, ἡ, Bauch, Eßlust.

γέ, enklitisch, wenigstens, zwar, doch, fürwahr; öfters giebt es dem voranstehenden Wort nur besonderen Nachdruck.

γείτων, ονος, ὁ, Nachbar.

γελαστός, ή, όν, belachenswerth.

γελάω, ἐγελάσθην, lache, verlache.

γελοῖος, ᾱ, ον, lächerlich.

γέλως, ωτος, ὁ, Lachen.

γέμω, bin erfüllt, voll, wovon? gen.

γενέθλια, ων, τό, das Geburtsfest.

γένεσις, εως, ἡ, Entstehung, Geburt.

γεννάδας, ου, edel. (νᾰ).

γενναῖος, ᾱ, ον, edel, trefflich, tüchtig.

γενναιότης, ητος, ἡ, edler Sinn.

γενναίως, in edler Weise, muthig.

γεννάω, erzeuge.

γένος, εος, τό, Geschlecht, Stamm, Art, Gattung, Stand.

γεραιός, ά, όν, alt, bejahrt.

γέρᾰνος, ου, ὁ und ἡ, Kranich.

γέρας, αος, τό, Ehre, Ehrengeschenk, Auszeichnung.

γέρων, οντος, ὁ, Greis, 2) der Geron, pl. die Geronten, Bezeichnung der Senatoren in Sparta.

γεύομαι, koste, genieße, was? gen.

γεῦσις, εως, ἡ, der Geschmack, als Sinn. [meter.

γεωμέτρης, ου, ὁ, Feldmesser, Geo-

γεωμετρία, ας, ἡ, Feldmeßkunst, Geometrie.

γεωργέω, bebaue (ein Land).

γεωργία, ας, ἡ, Landbau, Ackerbau.

γεωργικός, ή, όν, zum Landbau gehörig, βοῦς, Ackerstier.

γεωργός, οῦ, ὁ, Landmann.

γῆ, γῆς, ἡ, die Erde, Land.

γηραιός, ά, όν, alt, im Greisenalter.

γῆρας, αος, τό, das Alter.

γηράω und γηράσκω, werde alt.

Γηρυόνης, ου, Geryones, Riese mit 3 Leibern, auf der Insel Erythia bei Spanien, in der Nähe von Gades (Cadix).

Γίγας, αντος, ὁ, Gigant. (ῐ). Die Giganten waren riesengroße Söhne des Uranus und der Ge.

γίγνομαι, fut. *γενήσομαι*, pf. *γεγένημαι*, aor. *ἐγενόμην*, werde, entstehe, geschehe, komme vor. perf. 2. *γέγονα*, bin gewesen, fui, bin (von Geburt), bin geworden. *τὸ γεγονός*, das Geschehene, Vorgegangene. Der aor. *ἐγενόμην* hat auch die Bedeutung 'war', der conj. und optat. desselben, werden auch als Formen für 'sein' gebraucht, der inf. heißt auch 'gewesen sein' — *γίγνεσθαί τινος*, wie fieri alicuius, in die Hände, in den Besitz Jemandes kommen.

γιγνώσκω, aor. *ἔγνων*, erkenne, weiß.

γλαυκός, ή, όν, graublau, grünlichblau, bläulichgrau, -grün.

γλαύξ, κός, ἡ, Eule.

γλῠκύς, εῖα, ύ, süß, lieblich.

γλυκύτης, ητος, ἡ, Süssigkeit, Lieblichkeit.

γλῶσσα und *γλῶττα, ης, ἡ*, Zunge.

γνώμη, ης, Einsicht, Meinung, Gedanke, Gesinnung.

γνώρῐμος, ον, kenntlich, bekannt. *ὁ*, der Bekannte.

γνώρισμα, ατος, τό, Erkennungszeichen.

γονεύς, έως, ὁ, der Vater, pl. die Eltern.

γόνυ, ατος, τό, Knie.

***Γοργίας**, α*, Gorgias, berühmter Sophist und Redner aus Leontini auf Sicilien. c. 430 v. Chr.

***Γοργώ**, οῦς* und *όνος, ἡ*, Gorgo, Gestalt mit Schrecken erregendem Haupt. Nach Hesiodus sind die Gorgonen drei Töchter des Phorkys und der Keto, nach Späteren ein kriegerisches Frauenvolk in Libyen.

γοῦν, wenigstens.

γράμμα, ατος, τό, der Buchstabe, pl. das Schreiben.

γραμμή, ῆς, ἡ, Strich, Linie.

γραφεῖον, ου, τό, Griffel.

γραφή, ῆς, ἡ, Schrift, bes. Anklageschrift, Anklage.

γράφω, schreibe, male. aor. p. *ἐγράφην*. *γράφομαι*, klage an.

Γύης, ου, Gyes, Sohn des Uranos und der Ge, einer der hundertarmigen Riesen.

***Γύλιππος**, ου*, Gylippus, Spartaner, der den Syrakusanern gegen die Athener half, 414 u. 413 v. Chr.

γυμνάζω, übe. med. übe mich.

γυμνάσιον, ου, τό, 1) der Ort zu Leibesübungen, Gymnasium. 2) die Leibesübung.

γυμνός, ή, όν, entblößt, leer, wovon? gen.

γυναικεῖος, ᾱ, ον, von Frauen, weibisch.

γυναικώδης, ες, εος, weibisch, wie eine Frau.

γῠνή, αικός, ἡ, Weib, Frau.

***Δαίδᾰλος**, ου*, Dädalus, berühmter Bildhauer und Baumeister der mythischen Zeit.

δαίμων, ονος, ὁ, die Gottheit.

δάκνω, beiße. aor. p. *ἐδήχθην*.

δάκρῡον, ου, τό, die Thräne.

δακρύω, weine, beweine.

δάκτῠλος, ου, ὁ, Finger.

Δαναός, οῦ, Danaus, Sohn des Belus, Bruder des Aegyptus, Gründer von Argos.

δανείζω, leihe (aus), *δανείζομαι*, lasse mir leihen, nehme Geld auf, worauf? *ἐπί*, c. dat.

δαπᾰνάω, wende auf.

δαπάνη, ης, ἡ, Aufwand.

δαπάνημα, ατος, τό, Aufwand.

δάπανος, ον, verschwenderisch.

Δαρεῖος, *ου*, Darius, König von Persien, 521—485.

δασμός, *οῦ*, *ὁ*, Tribut.

δασύπους, *ποδος*, *ὁ*, der Rauchfüßler, d. h. der Hase.

δέ, aber. Oefters bedarf es im Deutschen nicht ausgedrückt zu werden.

δέδια, pf. mit Bedeutung eines praes. ich fürchte, fürchte mich, (vom ungebräuchlichen *δίω*).

δέδοικα, pf. mit Bedeutung eines praes. ich fürchte, (vom homerischen *δείδω*, ich fürchte).

δεῖ, es ist nöthig, man muß, soll, mit inf. und acc. c. inf. Folgt ein Subjektsaccusativ, so wird er gewöhnlich im Deutschen Subjekt des Verbums müssen. — *οὐ δεῖ*, es darf nicht sein, daß. *δεῖ μοι*, *τινός*, ich bedarf etwas.

δεῖγμα, *ατος*, *τό*, Vorlage zur Einsichtsnahme, Muster, Probe.

δείδω, s. *δέδοικα*.

δείκνῡμι, zeige, mache deutlich.

δείλαιος, *ᾱ*, *ον*, elend, unglücklich.

δειλός, *ή*, *όν*, feig.

δεῖμα, *ατος*, *τό*, Schrecken, Schreckniß, Schreckbild.

δεῖνα, *ὁ*, *ἡ*, *τό*, der und der.

δεινός, *ή*, *όν*, furchtbar, furchterregend, arg, schrecklich, gewaltig, gewandt, geschickt, worin? inf. — *τὸ δεινόν*, Unglück, Gefahr.

δεινότης, *ητος*, *ἡ*, Gewandtheit.

δεῖπνον, *ου*, *τό*, Gastmahl, Mahlzeit, *νεκροῦ*, Todtenmahl.

δεῖσαι, gebräuchlich sind nur die perf. *δέδια* und *δέδοικα*, von welchen weiter oben.

δεκάπηχυς, *υ*, *εος*, zehn Ellen lang.

δεκάς, *άδος*, *ἡ*, die Zahl zehn.

δέκατος, *η*, *ον*, der zehnte, *ἡ δεκάτη*, der Zehend.

δελφίς, *ῖνος*, *ὁ*, Delphin.

Δελφοί, *ῶν*, *οἱ*, Delphi, Stadt am Berge Parnaß in Phocis, mit einem berühmten Tempel und Orakel des Apollo.

δένδρον, *ου*, *τό*, Baum.

δεξιός, *ά*, *όν*, rechter, recht, rechtes.

δέομαι, bedarf, habe nöthig, vermisse, was? gen. bitte, wen? gen.

δέον, *οντος*, *τό*, part. praes. v. *δεῖ*, das Nöthige, die Schuldigkeit.

δέρας, *ατος*, *τό*, Fell, Vließ.

Δερκετώ, *όος*, *ἡ*, Derketo, eine syrische Göttin.

Δερκυλλίδας, *ου*, Derkyllidas, Name eines Spartaners zur Zeit des Pyrrhus.

δέρω, ziehe die Haut ab, schinde; gerbe durch, prügle. aor. p. *ἐδάρην*.

δεσμός, *οῦ*, pl. gew. *τὰ δεσμά*, Band, Fessel.

δεσμωτήριον, *ου*, *τό*, Gefängniß.

δεσποτεία, *ας*, *ἡ*, unumschränkte Herrschaft

δεσπότης, *ου*, *ὁ* Herr, Gebieter.

δεῦρο, hierher.

δεύτερος, *ᾱ*, *ον*, der zweite.

δέχομαι, nehme an, auf.

δέω, *δήσω*, *δέδεκα*, *δέδεμαι*, *ἐδέθην*, binde, fessle.

δή, bereits, dann auch, sofort, nun, vollends. *καὶ δή* und auch, und sogar, und nun.

Δήλιον, *ου*, *τό*, Delium, Städtchen an der Nordküste von Böotien.

Δῆλος, *ου*, *ἡ*, Delos, die kleine cycladische Insel nördlich von Paros und Naxos mit einem berühmten Tempel der Leto und des Apollo.

δηλόω, thue kund, mache bekannt.

δημηγορέω, bin ein Volksredner, halte eine Rede vor versammelter Menge.

Δημήτηρ, τρος, Demeter, (Ceres), Schwester des Zeus, Göttin des Ackerbaues.

Δημήτριος, ου, Demetrius, ὁ Φαληρεύς, berühmter Redner, 318—307 Befehlshaber in Athen,

Δημόκριτος, ου, Demokrĭtus, berühmter Philosoph aus Abdēra. st. c. 356 v. Chr.

δῆμος, ου, ὁ, Volk, Gemeinde, Demos, Glied der Phylen in Attika.

Δημοσθένης, εος, Demosthenes, der berühmteste Redner, und ein großer Staatsmann der Athener, 384—322 v. Chr.

δημόσιος, ᾱ, ον. öffentlich, im Volk.

Δημοφῶν, ῶντος, Demophon, ein Aufwärter Alexanders des Großen.

Δημῶναξ, ακτος, Demonax, Philosoph zur Zeit Hadrians, ein Cyniker.

δῃόω, verwüste, verheere.

δήπου, ohne Zweifel, doch wohl.

διά, c. gen. durch, hindurch. διὰ παντός, alle Zeit hindurch, für immer. διὰ βραχέων, in Kürze, kurz. c. acc. wegen, durch, aus, um — willen. διὰ τί, weßhalb? warum? δι' ὅ, wodurch.

δια-βαίνω, schreite aus, gehe durch etwas. part perf. διαβεβηκώς, ausschreitend.

δια-βάλλω, verleumde, beschuldige, bei wem? dat. [hinüber.

διάβᾰσις, εως, ἡ, Uebergang, Zug

διαβᾰτός, ή, όν, durchschreitbar.

διαβολή, ῆς, ἡ, Verleumdung.

διάβολος, ου, ὁ, Verleumder.

δια-γίγνομαι, dauere eine Zeit hindurch, bleibe erhalten. pf. -γεγένημαι. mit d. part. durch 'immer, beständig' z. B. διαγίγν. ποιῶν, ich thue beständig.

δια-γιγνώσκω, erkenne genau.

δι-άγω, bringe die Zeit, das Leben hin.

διαγωγή, ῆς, ἡ, Führung, Haltung.

δια-δέχομαι, nehme auf, folge auf Jemand, auf wen? acc.

δια-δηλόω, mache deutlich, zeige an.

δια-ζάω, durchlebe, lebe (das Leben hindurch), führe (ein Leben).

διάθεσις, εως, ἡ, Stellung, Beschaffenheit. [stament.

διαθήκη, ης, ἡ, Vermächtniß, Te-

διάθρυψις, εως, ἡ, das Zerbrechen, die Zerstückelung.

δι-αιρέω, vertheile, theile zu.

δίαιτα, ης, ἡ, Lebensweise, Leben.

δια-καθαίρω, reinige.

διά-κειμαι, bin in einem Zustande. εὖ, befinde mich wohl, womit? acc.

διακόσιοι, αι, α, zweihundert.

δια-κρίνω, unterscheide, sondere ab.

δια-λάμπω, leuchte durch, glänze, zeichne mich aus.

δια-λέγω, lese aus. διαλέγομαι, bespreche mich, rede, mit wem? dat. u. πρός c. acc.

δια-λείπω, aor. -έλιπον, unterlasse, οὐ δ. τρέχων, höre nicht auf zu laufen.

διαλεκτικός, οῦ, ὁ, der im Disputiren geübte, der Dialektiker.

δια-λύω, trenne, hebe auf, löse auf.

δι-αμείβω, vertausche. med. tausche mir ein, um was? gen.

δια-μένω, verbleibe, bleibe. Mit einem part. durch die adv. 'beständig, fortwährend', wobei das im part.

stehende verbum das verb. fin. wird, z. B. διαμένω τηρῶν, 'ich habe fortwährend im Auge'.

δι-αμιλλάομαι, aor. διημιλλήθην, streite, wetteifere, mit wem? dat.

δια-νέμω, vertheile, an wen? dat. adj. verb. διανεμητέον.

δια-νήχομαι, durchschwimme.

δια-νοέομαι, denke, bin bedacht, aor. διενοήθην.

διάνοια, ας, ἡ, das Denken, Gedanke, Einsicht, Erkenntniß, Ansicht, Denkungsart, Geist.

δια-πλᾰνάω, führe irr, pass. irre umher.

δια-πονέω, verfertige mit Mühe. med. betreibe sorgfältig.

δια-πορθέω, verwüste.

δια-πράττω, -πράσσω, führe aus, vollende. med. richte aus, bewirke.

διάπῡρος, ον, feurig, glühend.

δια-ρρέω, durchfließe, bin leck, lasse verfließen.

δια-ρρήγνυμι, aor. p. διερράγην, zerreiße.

δια-σκεδάννῡμι, zerstreue.

δια-σπαράσσω, zerreiße.

διάστημα, ατος, τό, Zwischenraum, Abstand, Spielraum.

δια-στρέφω, pf. p. διέστραμμαι, verdrehe.

δια-σώζω, aor. p. διεσώθην, rette.

δια-τελέω, vollende, bringe hin. Mit einem part. durch 'jederzeit', z. B. προςαναλίσκων διατελῶ, ich verwende jederzeit.

δια-τίθημι, setze auseinander, versetze in einen Zustand. διατίθεμαι, komme in eine Lage, pf. befinde mich; πρός τινα, bin gesinnt gegen Jemand.

διατρῐβή, ῆς, ἡ, das Verweilen, die Beschäftigung, womit? περί c. acc.; die Schule, die Unterhaltung.

δια-τρίβω, bringe (Zeit) hin, verweile, halte mich auf. (ῑ).

διαφερόντως, mit Auszeichnung, vor andern, vorzüglich, ganz besonders.

δια-φέρω, aor. διήνεγκον, bin verschieden, unterscheide mich, wodurch? dat. von wem? gen. zeichne mich aus, vor wem? gen.

δια-φθείρω, aor. 2. — εφθάρην, richte zu Grunde, vertilge, verderbe, tödte. pf. 2. διέφθορα, bin verdorben.

διαφορά, ᾶς, ἡ, Verschiedenheit.

διαφορέω, bringe, reiße auseinander.

διάφορος, ον, verschieden, von wem? gen. uneins, entzweit, mit wem? dat.

δια-φῠλάττω, bewahre, erhalte, halte.

δια-φωνέω, stimme nicht überein.

δια-χέω, pf.-κέχῠμαι, gieße aus, breite aus. pass. gehe auseinander.

διδάσκᾰλος, ου, ὁ, Lehrer, Lehrmeister.

διδάσκω, lehre, belehre, unterrichte, construirt wie doceo, worin? acc. fut. διδάξω.

δίδῠμος, ου, ὁ, ἡ, doppelt, διδ. ἀδελφοί, Zwillingsbrüder. διδ. παῖδες, Zwillingskinder.

δίδωμι, gebe, erweise, gewähre (einen Vortheil). aor. ἔδωκα (nur im sg. gebräuchlich.) aor. p. ἐδόθην.

δι-εγείρω, aor. p. — ηγέρθην, wecke auf, pass. wache auf, erhebe mich.

δι-εκ-περαίνω, führe ganz durch, vollende.

δι-ελαύνω, tr. treibe durch, intr. fahre, ziehe durch einen Ort.

δι-έξ-ειμι, -ιέναι, gehe hindurch; erzähle, trage vor.

δι-έρχομαι, gehe hindurch, durchziehe.

δι-ικνέομαι, komme hindurch.

δίκαιος, ᾱ, ον, gerecht, billig. τὸ δίκαιον, das Recht. τὰ δίκαια, das, was sich gebührt, das Gebührende.
δικαιοσύνη, ης, ἡ, Gerechtigkeit.
δικαίως, adv. mit Recht, gerecht.
δικαστήριον, ου, τό, Gerichtshof,
δικαστής, οῦ, ὁ, Richter. [Gericht.
δίκη, ης, ἡ, (ῐ), Recht, Proceß. δίκας εἰπεῖν, λέγειν, Processe führen, Proceßreden halten. δίκην διδόναι, Strafe erleiden, gestraft werden.
δίκτῠον, ου, τό, Fischernetz.
διό = δι᾽ ὅ, weßhalb.
Διογένης, εος, Diogenes, Philosoph, Cyniker, aus Sinope, zur Zeit Alexanders d. Großen, st. 324.
δι-οικέω, verwalte, regiere, besorge.
διοίκησις, εως, ἡ, Verwaltung, Vollstreckung.
δι-όλλυμι, zerstöre. med. gehe gänzlich unter. -ολοῦμαι, -όλωλα.
Διονύσιος, ου, Dionysius, der Aeltere, Tyrann von Syrakus, 405—368.
Διόνῡσος, ου, Dionysos, (Bacchus), Sohn des Zeus u. der Semele, Gott
διόπερ, deshalb. [des Weinbaues.
διότι, deswegen, weil.
διπλάσιος, ᾱ, ον, (ᾰ), doppelt, das
δίς, zweimal. [Doppelte.
δι-υπνίζω, wecke aus dem Schlafe.
διψάω, habe Durst, dürste.
δίψος, εος, τό, Durst.
διώκω, verfolge, gehe nach, wem? acc. suche auf. [bung.
δίωξις, εως, ἡ, Verfolgung, Betrei-
δοκέω, fut. δόξω, scheine, glaube, es kommt mir vor, δοκεῖ mit inf. es dünkt gut, gefällt.
δοκιμασία, ας, ἡ, Prüfung, Untersuchung, Beurtheilung.
δοκός, οῦ, ἡ, Balken.

δόλιος, ᾱ, ον, listig.
Δολίχη, ης, ἡ, Doliche, eine der sporadischen Inseln, westlich von Samos.
δόξα, ης, ἡ, Ruhm, Ehre, Ansehn; Meinung, Gedanke, Ansicht.
δουλεία, ας, ἡ, Knechtschaft, Sklaverei.
δοῦλος, ου, ὁ, Sklave, Knecht.
δουλόω, knechte, unterjoche.
Δράκων, οντος, Drakon, Gesetzgeber in Athen 624 v. Chr.
δράκων, οντος, ὁ, Drache, Schlange.
δρᾶμα, ατος, τό, Schauspiel.
δραπετεύω, laufe davon.
δραχμή, ῆς, ἡ, Drachme, der hundertste Theil einer Mine, als Geldstück im Werth von ungefähr 24 kr. oder 7 Silbergroschen.
δράω, thue.
δρόμος, ου, ὁ, Lauf.
δρόσος, ου, ἡ, Thau.
δρῡμός, οῦ, ὁ, Wald.
δρῦς, δρυός, ἡ, Eiche, Baum.
δύναμαι, aor. ἠδυνήθην, kann.
δύνᾰμις, εως, ἡ, Vermögen, Macht, Wirksamkeit, pl. Streitkräfte.
δυναστεία, ας, ἡ, Herrschaft.
δυνᾰτός, ή, όν, mächtig, vermöglich, im Stande. δυνατόν sc. ἐστί, es ist möglich, man kann.
δύο, δυοῖν, zwei.
δυςάλωτος, ον, schwer zu erobern.
δυςγένεια, ας, ἡ, niedere Herkunft.
δυςθεράπευτος, ον, schwer zu behandeln. [stirne).
δύσις, εως, ἡ, Untergang (der Ge-
δύςκολος, ον, verdrießlich, lästig, schwierig.
δυσμή, ῆς, ἡ, Untergang der Gestirne, pl. der Westen, Abend.
δυςπραξία, ας, ἡ, Unglück in Unternehmungen, Mißgeschick.

δυςτῠχέω, bin unglücklich.
δυςτυχής, ές, έος, unglücklich.
δυςτυχία, ας, ἡ, Unglück, Mißgeschick.
δυςφορέω, bin ungehalten.
δυςχερής, ές, έος, schwer zu handhaben, mißlich, widrig.
δύςχρηστος, ον, schwer zu gebrauchen, unbrauchbar.
δυςωδία, ας, ἡ, übler Geruch.
δύω, versenke. δύομαι, gehe unter.
Δωδωναῖος, ᾱ, ον, von Dodona, dem ältesten Orakel des Zeus in Epirus.
δωρεά, ᾶς, ἡ, Gabe, Geschenk.
δωρέομαι, schenke.
Δωριεύς, έως, ein Dorier, aus Doris in Mittelgriechenland.
δῶρον, ου, τό, Geschenk.
Ἐάν, ἤν, ἄν, wenn; d. verb. im conj.
ἔαρ, ρος, τό, Frühling.
ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, gen. des pron. refl. der 3. pers. im Deutschen durch sein, ihr; dat. und acc. sich.
ἐάω, lasse, lasse sein, liegen.
ἑβδομάς, άδος, ἡ, die Zahl sieben.
ἐγ-γίγνομαι, aor. ἐνεγενόμην, werde, entstehe in etwas, komme herein.
ἐγγύθεν, in der Nähe.
ἐγγύς, nahe, wem? gen. nahe zu, als praep. nahe bei, c. gen.
ἐγείρω, wecke. med. erwache. pf. 2. ἐγρήγορα, bin wach.
Ἐγκέλαδος, ου, Enkeladus, einer der Giganten.
ἔγκλημα, ατος, τό, Vorwurf.
ἐγκράτεια, ας, ἡ, Enthaltsamkeit, worin? gen.
ἐγ-κρύπτω, verberge, verschließe in etwas, worin? dat.
ἐγκωμιάζω, lobpreise.
ἐγκώμιον, ου, τό, Lob, Lobrede.

ἐγ-χειρέω, lege Hand an, an was? dat., bin thätig an etwas.
ἐγώ, ich.
ἔδᾰφος, εος, τό, Grund, Boden.
ἔδεσμα, ατος, τό, Essen.
ἐδωδή, ῆς, ἡ, Essen, Speise.
ἐθελοντής, οῦ, freiwillig, mit Willen.
ἐθέλω und θέλω, ich will.
ἐθίζω, gewöhne, ἐθίζομαι, gewöhne mich, (Augm. ει).
ἔθνος, εος, τό, Volk, Volksstamm.
ἔθος, εος, τό, Gewohnheit, Sitte.
ἔθω, pflege; gebräuchlich nur im perf. εἴωθα, bin gewohnt, pflege. τὸ εἰωθός, die Gewohnheit.
εἰ, wenn, ob. [— nicht einmal.
εἴγε, wenn — doch, da, εἴγε μή, wenn
εἶδος, εος, τό, Gestalt.
εἴδωλον, ου, τό, Bild, Ebenbild.
εἰκάζω, vergleiche, stelle Vergleichungen an.
εἰκός, partic. zu εἴκω, mit Ergänzung von ἐστί, es ist wahrscheinlich, billig, es gehört sich.
εἴκοσι, zwanzig. [Rechtswegen.
εἰκότως, begreiflicher Weise; von
εἴκω, s. ἔοικα.
εἰκών, όνος, ἡ, Bild, Bildsäule.
Εἵλως, ωτος, ὁ, der Helot, Leibeigener der Spartaner.
εἰμί, bin, conj. ὦ, opt. εἴην, inf. εἶναι, imper. ἴσθι, part. ὤν, οὖσα, ὄν, ὄντος, imperf. ἦν, fut. ἔσομαι, 3. p. s. ἔσται. ἔστι μοι, ich habe, κακῶς μοί ἐστιν, es steht schlecht um mich.
εἶμι, werde gehen, ἰέναι, gehen.
εἶναι, sein, daß — ist oder sei, inf. pr. von εἰμί.
εἶπε(ν), sagte, sprach, nannte, erklärte, wofür? acc. 3. sg. des aor. 2 εἶπον.

εἴπερ, wenn wirklich, sofern.
εἶπον, inf. εἰπεῖν, ich sprach, sagte, aor. 2, wozu als praes. λέγω, φημί, ἀγορεύω, dienen. Als fut. dient ἐρῶ, vom dichterischen Präsens εἴρω, als prf. act. pass. u.aor.pass. εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην u. ἐρρέθην, vom Stamme ῥε.
εἴργνυμι, sperre ein.
εἴργω, halte ab, wovon? gen.
εἰρημένος, η, ον, gesagt, genannt, part. perf. pass. s εἶπον.
εἰρήνη, ης, ἡ, Friede.
εἰρκτή, ῆς, ἡ, Verschluß, Gefängniß.
εἴρων, ωνος, derjenige, welcher sich in seinen Reden verstellt, hinterhältig, εἴρων εἰμί, verstelle mich.
εἰρωνεία, ας, ἡ, Verstellung, zu geringe Angabe von etwas, Verhehlung.
εἰς, c. acc. in, auf die Frage wohin? zu, nach, gegen; bei Zeitangaben: auf; bei Zahlen: bei.
εἷς, μία, ἕν, einer, eine, eines.
εἰς-άγω, aor. -ήγαγον, führe hinein.
εἴς-ειμι, -ιέναι, gehe hinein.
εἰς-έρχομαι, aor. -ῆλθον, komme, gehe hinein, hin.
εἰς-ηγέομαι, führe ein.
εἰσί, sie sind, 3. pl. praes. ind. v. εἰμί, enklitisch.
εἰς-καλέω, rufe herein, lasse kommen.
εἰς-πηδάω, springe hinein.
εἰς-πλέω, segle hinein, hin, aor. -έπλευσα.
εἰς-πράττω, treibe ein, erhebe, von wem? acc.
εἴςροος, contr., εἴςρους, ου, Einfluß, εἴςρουν ποιεῖται, fließt ein.
εἰς-φέρω, bringe ein, hinein.
εἶτα, darauf, dann.
ἐκ, c. gen. vor Consonanten; aus, von, durch, von — weg, ἐκ νέων, von Jugend auf.
ἕκαστος, η, ον, ein jeder.
ἑκάτερος, α, ον, jeder von beiden, uterque.
ἑκατόν, hundert.
ἐκ-βαίνω, fut. ἐκβήσομαι, aor. ἐξέβην, gehe heraus, hervor, erfolge, werde; mit acc. gehe über etwas hinaus.
ἐκ-βάλλω, werfe heraus, schaffe hinaus, tilge, vertreibe, verbanne, aus was? gen. u. ἐκ c. gen.
ἐκ-δίδωμι, gebe heraus, liefere aus.
ἐκδικέω, bestrafe, räche.
ἐκεῖ, dort.
ἐκεῖθεν, von da.
ἐκεῖνος, η, ον, jener, jene, jenes.
ἐκεῖσε, dorthin.
ἐκ-καθαίρω, reinige aus.
ἐκ-κλέπτω, entwende, bringe heimlich fort.
ἐκκλησία, ας, ἡ, Versammlung.
ἐκ-κομίζω, bringe hinaus.
ἐκ-λαλέω, schwätze aus, heraus.
ἐκ-λάμπω, leuchte auf, hervor.
ἐκ-λέγω u. -λέγομαι, lese aus, wähle aus.
ἐκ-λείπω, verlasse.
ἔκλειψις, εως, ἡ, das Verlassen, die Verfinsterung.
ἐκ-λογίζομαι, rechne aus, überlege, denke.
ἐκ-μανθάνω, erlerne von Grund aus, vernehme genau.
ἐκ-νικάω, besiege gänzlich, überwinde.
ἑκούσιος, ον u. α, ον, freiwillig.
ἑκουσίως, adv. freiwillig, aus eignem Antrieb.
ἐκ-πίπτω, falle heraus, εἴς τι, stürze mich, verliere mich in etwas.
ἐκ-πλήττω, erschrecke, betäube.
ἐκ-πονέω, arbeite aus, mühe mich ab.
ἐκ-πορεύομαι, gehe, ziehe aus.
ἐκ-πορίζω, ermittle, verschaffe.

ἔκτασις, εως, ἡ, das Ausstrecken.
ἐκ-τείνω, aor. p. ἐξετάθην, strecke aus. [aus.
ἐκ-τέμνω, pf. ἐκτέτμημαι, schneide
ἐκ-τήκω, aor. p. ἐξετάκην, schmelze, tr. pass. zerschmelze, intr.
ἐκ-τίνω, bezahle, entrichte, erstatte.
ἐκτός, außerhalb. τὰ ἐκτός, das Aeußere. [ziehe auf, ziehe groß.
ἐκ-τρέφω, aor. 2. p. ἐξετράφην,
ἐκ-τρίβω, reibe auf (ῐ).
ἐκ-φέρω, trage hinaus. med. aor. ἐξηνεγκάμην, trage davon.
ἐκ-φεύγω, entfliehe, entkomme, entgehe, wem? acc. bleibe verschont, von was? acc.
ἐκφόριον, ου, τό, das Hervorgebrachte, Frucht, Ertrag.
ἐκ-χέω, gieße aus.
ἑκών, οὖσα, όν, όντος, freiwillig, aus freiem Willen.
ἐλαία, ας, ἡ, Oelbaum.
ἔλαιον, ου, τό, Oel.
ἐλαιουργεῖον, ου, τό, Oelmühle.
ἐλαιόω, bestreiche mit Oel.
ἐλλαττόω, mache geringer, pass. verliere an Werth. [weniger.
ἐλάττων, ον, ονος, geringer, kleiner,
ἔλἄφος, ου, ὁ u. ἡ, Hirsch.
ἐλαφρόνους, ουν, (οος, οον), leichten Sinnes, gehaltlos.
ἐλαφρός, ά, όν, leicht, behend.
ἐλάχιστος, η, ον, der kleinste, wenigste, geringste.
ἔλεγχος, ου, ὁ, Beweis, Prüfung.
ἐλεέω, bemitleide.
ἔλεος, ου, ὁ, Mitleiden.
ἐλευθερία, ας, ἡ, Freiheit.
ἐλευθέριος, ον, edel, anständig.
ἐλεύθερος, α, ον, frei, unabhängig.
ἐλευθερόω, befreie, lasse frei.

Ἐλευσίς, ῖνος, ἡ, Stadt in Attika, mit einem berühmten Tempel der Demeter, Sitz der Mysterien.
ἐλέφας, αντος, ὁ, Elephant; Elfenbein.
ἑλκύω, ziehe, trinke in langen Zügen.
Ἑλλάς, άδος, ἡ, Hellas, Griechenland.
ἐλλείπω, (ἐν-λείπω), intr. fehle, mangle; stehe nach, bin geringer, wem? als was? gen.
Ἕλλην, ηνος, ὁ, ein Hellene, Grieche.
Ἑλληνικός, ή, όν, hellenisch, griechisch.
ἐλπίζω, hoffe.
ἐλπίς, ίδος, ἡ, Erwartung, Hoffnung, Besorgniß, wovon? wovor? gen.
ἐμ-βαίνω, aor. ἐνέβην, gehe hinein, gerathe hinein.
ἐμ-βάλλω, werfe, stoße hinein.
ἐμ-βιόω, lebe in etwas, unter Leuten, unter welchen? dat.
ἐμ-βλέπω, sehe hinein.
ἐμ-μένω, bleibe bei etwas, wobei?
ἐμός, ή, όν, mein. [dat.
ἔμπᾰλιν, adv. umgekehrt, im Gegentheil. [ständig.
ἔμπεδος, ον, fest im Boden, be-
ἐμπειρία, ας, ἡ, Erfahrenheit, worin? gen. Erfahrung.
ἔμπειρος, ον, erfahren, kundig, worin? gen. [verwickle, in was? dat.
ἐμ-πείρω, ἐνεπάρην, stecke hinein,
ἐμ-πελάζω, nähere mich.
ἐμ-πίπλημι, (πίμπλημι), fülle an, med. sättige mich.
ἐμ-πίπρημι, (πίμπρημι), zünde an, stecke in Brand; aor. pass. ἐνεπρήσθην.
ἐμ-πίπτω, fut. ἐμπεσοῦμαι, aor. 2. ἐνέπεσον, falle hinein, gerathe in, unter etwas, trete ein, befalle, wen? dat., stürze mich auf Jemand, auf wen? dat.

ἐμ-πλέκω, aor. p. **ἐνεπλάκην**, verflechte, verwickle, worein? dat.

ἔμπλησις, εως, ἡ, Erfüllung, Befriedigung.

ἔμπνοος, οον, contr. **ἔμπνους, ουν**, athmend, beseelt, lebendig.

ἐμ-ποιέω, thue hinein, bringe hinein, in was? dat.

ἐμ-πολιτεύω u. **-ομαι**, werde, bin Bürger, siedle mich an, aor. aus d. pass. **ἐνεπολιτεύθην**, siedelte mich an.

ἐμπόρευμα, ατος, τό, Waare.

ἐμπόριον, ου, τό, Handelsplatz.

ἔμπροσθεν, vorn.

ἐμ-φανίζω, mache deutlich, zeige.

ἐμφόρησις, εως, ἡ, das Hineintragen, reichlicher Genuß, wovon? gen. [mit? acc.

ἐμ-φορτίζω, lade auf, belade, wo=

ἐμ-φύω, erschaffe an, pflanze ein.

ἔμψῡχος, ον, beseelt, lebendig.

ἐν, c. dat. in, auf die Frage wo? bei, auf, an, unter.

ἐναντίος, ᾱ, ον, gegenüber befindlich, entgegengesetzt. **τὸ ἐναντίον**, das Gegentheil. **ὁ ἐναντίος**, der Gegner. **ἐξ ἐναντίας**, gegenüber, c. gen. **ὁ ἐξ ἐναντίας**, der Gegner (vor Gericht). [augenfällig.

ἐναργής, ές, έος, klar, deutlich,

ἐν-αρόω, pflüge ein, in was? dat.

ἔνδεια, ας, ἡ, Mangel, Noth.

ἐν-δέω, prf. p. **ἐνδέδεμαι**, binde, feßle in etwas, in was? dat.

ἐν-δια-τρίβω, halte mich auf, wo? dat. [dig, **τὰ ἔνδ.**, das Innere.

ἔνδοθεν, von innen heraus, inwen=

ἔνδον, innen, darinnen, im Hause.

ἔνδοξος, ον, rühmlich, geachtet, berühmt.

Ἐνδυμίων, ωνος, Endymion, ein Liebling der Selēne (des Mondes).

ἐν-δύω, hülle ein, bekleide. med. mit aor. 2. **ἐνέδυν**, u. prf. 2. **ἐνδέδῡκα**, ziehe (mir) an, lege an, prf. trage, bin angethan, womit? acc. [stellung.

ἐνέδρα, ας, ἡ, Hinterhalt, Nach=

ἔν-ειμι, s. **ἔνεστι**.

ἕνεκα, c. gen. wegen, um.

ἐν-εργάζομαι, (Augm. **ει**), präge ein.

ἐνεργός, όν, wirksam, ergiebig.

ἔνερσις, εως, ἡ, das Hineinstecken.

ἔν-εστι, ἔνι, es ist möglich.

ἔνθα, wo

ἐνθάδε, hier.

ἐνθένδε, von hier, **τὰ ἐνθένδε**, die irdischen Dinge.

ἔνθεος, ον, gotterfüllt, begeistert.

ἐνθουσιάω, bin begeistert.

ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, Jahr.

ἐν-ιζάνω, komme auf etwas zu sitzen (liegen), worauf? dat.

ἔνιοι, αι, α, einige.

ἐνίοτε, zuweilen.

ἐν-ίστημι, stelle darein. med. u aor. 2. **-έστην**, trete ein, beginne. part. prf. **ἐνεστηκώς, ἐνεστώς**, bevorstehend, gegenwärtig. [begabt.

ἔννους, ουν, (οος, οον), mit Verstand

ἐν-οικέω, bewohne, bin ein Einwohner. [erbaue mir auf etwas.

ἐν-οικοδομέω, baue auf etwas, med.

ἔνοπλος, ον, bewaffnet. [wen? dat.

ἐν-οράω, sehe auf Jemand hin, auf

ἐνταῦθα, daselbst, dort.

ἐν-τείνω, spanne hinein, spanne an.

ἐντεῦθεν, von da, von da an; **τοὐντεῦθεν**, von da an, hierauf.

ἐν-τίθημι, lege, thue hinein.

ἔντῑμος, ον, geehrt.

ἐν-τινάσσω, stoße etwas hin, an wen? dat. [τός, das Innere.
ἐντός, c. gen. innerhalb, in, τὰ ἐν-
ἐν-τρέφω, ἐνετράφην, ernähre, erziehe in etwas, worin? dat.
ἐν-τυγχάνω, stoße auf Jemand oder etwas, treffe zusammen, begegne.
ἐνύπνιον, ου, τό, Traum.
ἐξ, aus, c. gen. vor Vokalen, s. ἐκ.
ἐξ οὗ, seitdem.
ἐξ-ᾴδω, breche in Gesang aus.
ἐξ-αιρέω u. -αιρέομαι, nehme heraus, rette. [pass. erhebe mich.
ἐξ-αίρω, aor. p. -ήρθην, erhebe,
ἐξ-αλείφω, wische, lösche aus, hebe
ἐξ-αμαρτάνω, verfehle. [auf.
ἐξ-ανθέω, blühe auf, breche hervor, entstehe, bilde mich in Fülle.
ἐξ-αν-ίστημι, stelle auf, med. u. aor. 2. -έστην, stehe auf.
ἐξ-απᾰτάω, täusche, betrüge.
ἐξ-αργυρίζω u. -ομαι, versilbere, mache zu Geld. [Entzündung.
ἔξαψις, εως, ἡ, das, ein Anzünden,
ἐξ-εγείρω, wecke auf. med. wache auf, aor. -ηγρόμην, inf. -έγρεσθαι mit unregelmäßigem Accent.
ἔξ-ειμι, v. εἰμί, s. ἔξεστι. [aus.
ἔξ-ειμι, v. εἶμι, gehe heraus, ziehe
ἐξ-ελαύνω, vertreibe, verbanne, fut. -ελῶ (aus ελάω), aor. -ήλασα, aor. p. -ηλάθην. [Worten).
ἐξ-ελέγχω, überführe, strafe (mit
ἐξ-επίσταμαι, weiß genau.
ἐξ-εργάζομαι, vollbringe.
ἔξ-εστι, es ist erlaubt, man kann.
ἐξ-ετάζω, erforsche, prüfe, untersuche.
ἐξ-ευρίσκω, -εῦρον, finde auf.
ἐξ-ηγέομαι, stehe an der Spitze.
ἐξ-ημερόω, mache aus Wildniß urbar, cultivire.

ἐξ-ίημι, schicke heraus, lasse ausgehen.
ἐξ-ίπταμαι, fliege davon, verlasse, entferne mich, woraus? gen.
ἕξις, εως, ἡ, Zustand, Beschaffenheit,
ἐξ-ισόω, mache gleich. [Wesen.
ἐξ-οδιάζω, verwende, verthue, streue
ἔξοδος, ου, ἡ, Ausgang. [aus.
ἐξ-οκέλλω, komme mit dem Schiff vom geraden Wege, gerathe, verfalle in etwas.
ἐξ-ομοιόω, mache gleich, ähnlich. pass. werde, bin gleich, ähnlich.
ἐξ-ορκόω, lasse Jemand schwören, vereidige.
ἐξουσία, ας, ἡ Macht, potestas.
ἔξω, c. gen. außerhalb, außer. τὰ ἔξω, die Angelegenheiten außer d. Hause.
ἐξ-ωθέω, stoße heraus, verdränge.
ἔοικα, prf. 2. von dem ungebräuchlichen εἴκω, bin ähnlich, gleiche,
ἔοικε, impers. es scheint, es sieht
ἑορτή, ῆς, ἡ, das Fest. [aus.
ἐπ-αγγέλλω, melde, med. verspreche.
ἐπ-ᾴδω, singe dazu.
ἐπαινετός, ή, όν, löblich, lobenswerth, adj. verb. [p. ἐπῃνέθην.
ἐπ-αινέω, lobe. aor. ἐπῄνεσα. aor.
ἔπαινος, ου, ὁ, Lob, Lobeserhebung.
ἐπ-αίρω, aor. ἐπῆρα, erhebe, ziehe hinauf.
ἐπ-ακούω, höre dazu, darauf.
Ἐπαμινώνδας, ου, Epaminondas, der größte Feldherr u. Staatsmann Thebens, st. 362 v. Chr.
ἐπάν, aus ἐπεὶ ἄν, nachdem, wenn; das verb. im conjunct.
ἐπ-ανά-κειμαι, bin ausgesetzt, stehe zu erwarten. [rück.
ἐπ-άν-ειμι, -ιέναι, gehe wieder zu-
ἐπ-αν-έρχομαι, aor. -ῆλθον, kehre wieder zurück.

ἐπ-αρκέω, fut. ἐπαρκέσω, stehe bei.

Ἔπαφος, ου, Epaphus, Sohn des Zeus u. der Io, mythischer König von Aegypten.

ἐπεί, als, nachdem, da. [im conj.

ἐπειδάν, wenn, nachdem, das verb.

ἐπειδή, als, nachdem, da.

ἔπ-ειμι, -ιέναι, gehe hinzu, trete heran, nahe.

ἐπεισοδιώδης, ες, εος, von außen dazu kommend, unwesentlich, ge-

ἔπειτα, hernach, darauf. [legentlich.

ἐπ-έρχομαι, aor. 2. ἐπῆλθον, ἐπελθεῖν, komme heran, dringe darauf ein, auf wen? dat.; durchziehe.

ἐπ-ηρόμην, ein aor. mit der Bedeutung 'frug, fragte', zu dem sich noch d. fut. ἐπερήσομαι findet.

ἐπί, c. gen. bei, auf, auf die Frage wo?, in, zur Zeit, während der Regierung. c. dat. auf, zu, bei, an, unter (der Bedingung), um, wegen, über, ἐπ' ἀγαθῷ, zum Guten, ἐφ' ἡμῖν, in unserer Gewalt. c. acc. zu, nach, gegen, an, in, auf, zum Zweck. ἐπ' ὀλίγον, auf kurze Zeit. ἐπὶ πολύ, lange Zeit. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, meistentheils, gewöhnlich.

ἐπι-βάλλω, werfe auf etwas darauf.

ἐπι-βουλεύω, stelle nach. ἐπιβουλεύομαι, mir wird nachgestellt.

ἐπι-γίγνομαι, werde darnach, οἱ ἐπιγιγνόμενοι, die Nachkommen.

ἐπι-γράφω, schreibe darauf (ᾰ).

ἐπι-δάκνω, beisse ein, an, beisse.

Ἐπιδαύριοι, ων, οἱ, die Epidaurier, Bewohner der Stadt Epidauros in Argolis im saronischen Meer-

ἐπι-δείκνῡμι, zeige, beweise. [busen.

ἐπι-δέομαι, bedarf dazu, - weiter.

ἐπι-δέχομαι, nehme auf, lasse zu.

ἐπι-δίδωμι, gebe dazu. intr. nehme zu. [halten.

ἐπιείκεια, ας, ἡ, anständiges Ver-

ἐπιεικής, ές, έος, anständig, vernünftig, mild gesinnt, brav.

ἐπι-ζητέω, suche auf. [gen.

ἐπιθυμέω, begehre, trachte, wornach?

ἐπιθῡμία, ας, ἡ, Begierde, Ver-

ἐπικαρπία, ας, ἡ, Ertrag. [langen.

ἐπι-κατα-δαρθάνω, aor. -έδαρθον, schlafe dabei ein. [gend, verleihend.

ἐπικερδής, ές, έος, Gewinn brin-

ἐπι-λαμβάνω, nehme, erhalte dazu. ἐπιλαμβάνομαι, aor. 2. ἐπελαβόμην, erreiche, was? gen.

ἐπι-λανθάνομαι, vergesse, was? gen. aor. 2. ἐπελαθόμην.

ἐπι-λέγω, sage noch dazu, wähle zu etwas dazu. med. wähle mir aus.

ἐπι-λείπω, gehe aus, fehle, wem? acc.

ἐπιλήσμων, ον, ονος, vergessend, uneingedenk.

ἐπίλοιπος, ον, noch übrig.

ἐπιμέλεια, ας, ἡ, Fürsorge, Sorgfalt, Fleiß; Beschäftigung, Thätigkeit; Verwaltung, Amt. [gen.

ἐπιμελέομαι, trage Sorge, für wen?

ἐπιμέλημα, ατος, τό, Geschäft.

ἐπιμελής, ές, έος, sorgfältig.

ἐπιμέλομαι = ἐπιμελέομαι.

Ἐπιμενίδης, ου, Epimenides, Sühnpriester aus Kreta, Wunderthäter u. Wahrsager, der um 596 Athen von Blutschuld reinigte.

ἐπι-νοέω, komme auf den Gedanken, überdenke, sinne aus. [List.

ἐπίνοια, ας, ἡ, Gedanke, Erfindung,

ἐπι-πλήσσω, tadle, wen? dat. mache einen Vorwurf.

ἐπι-πνέω, wehe her, hauche an.

ἐπιπολάζω, bin auf der Oberfläche, nehme überhand, finde mich zahlreich vor.

ἐπίπονος, ον, mühevoll, geplagt.

ἐπιῤῥ-ίπτω, werfe darauf, worauf? [dat.

ἐπίῤῥῦτος, ον, bewässert.

ἐπίσημος, ον, ausgezeichnet, hervorragend. [nach, bei wem? acc.

ἐπι-σκέπτομαι, besehe, prüfe, sehe

ἐπίσκεψις, εως, ἡ, Besuch.

ἐπι-σκιάζω, beschatte, verdunkle.

ἐπι-σκοπέω, sehe darauf, übe Aufsicht.

ἐπι-σκοτέω, bringe Dunkel auf etwas, beeinträchtige, was? dat.

ἐπίσταμαι, verstehe, kenne, weiß.

ἐπιστᾰτέω, bin Vorsteher, beaufsichtige, wen? gen.

ἐπι-στέλλω, schicke zu, schreibe.

ἐπιστήμη, ης, ἡ, Wissenschaft, Wissen; Kenntniß, Studium.

ἐπιστήμων, ον, ονος, kundig, erfahren, sich bewußt.

ἐπιστολή, ῆς ἡ, Brief.

ἐπι-στρατεύω, ziehe zu Feld, gegen wen? dat.

ἐπι-σφάζω u. -σφάττω, schlachte.

ἐπ-ίσχω, halte ab, zurück, hindere.

ἐπι-τάσσω u. -τάττω, trage auf, lege auf, befehle, ordne an.

ἐπιτερπής, ές, έος, ergötzlich. [lich.

ἐπιτήδειος, ᾱ, ον, nöthig, erforder-

ἐπιτήδευμα, ατος, τό, Beschäftigung, Aufgabe. [mich einer Sache.

ἐπιτηδεύω, treibe etwas, befleißige

ἐπι-τίθημι, setze auf etwas. ἐπιτίθεμαι, stelle nach, greife an, überfalle, wen? dat. aor. 2. ἐπεθέμην, ἐπιθέσθαι.

ἐπιτιμάω, werfe vor, mache zum Vorwurf, tadle Jemand über etwas, τινί τι. [hin, setze nach.

ἐπι-τρέχω, aor. -έδραμον, laufe

ἐπι-τυγχάνω, erlange, erreiche, was? gen. gerathe auf etwas, finde, auf was? was? dat.

ἐπι-φαίνω, aor. p. -εφάνην, lasse sehen, pass. lasse mich sehen.

ἐπιφάνεια, ας, ἡ, Oberfläche, Ansehn.

ἐπιφᾰνής, ές, έος, sichtbar, in die Augen fallend, hervorragend, angesehen, herrlich, vorzüglich.

ἐπι-φέρω, bringe bei; pass. eile zu etwas, gehe an ein Unternehmen.

ἐπι-χειρέω, lege Hand an, wage mich, woran? dat.

ἐπι-χέω, gieße darauf, dazu.

ἐπιχώριος, ᾱ, ον, einheimisch, landesüblich, gebräuchlich.

ἕπομαι, folge.

ἔπος, εος, τό, Wort, Rede, Erzählung, Gedicht, Heldengedicht, Epos.

ἔποχος, ον, festsitzend, sattelfest.

ἑπτά, sieben.

Ἐρατώ, όος, ἡ, Erato, Muse der heiteren lyrischen Poesie.

ἐργάζομαι, (Augm. ει), arbeite, thue, schaffe, verfertige.

Ἐργάνη, ης, ἡ, (ᾰ), die Werkthätige, Beiname der Athene als Erfinderin und Beschützerin künstlicher Arbeiten, wie der Webekunst.

ἐργασία, ας, ἡ, Arbeit.

ἐργαστήριον, ου, τό, Werkstätte.

ἐργάτης, ου, ὁ, Arbeiter. (ᾰ).

Ἐργῖνος, ου, Erginus, König in Orchomenos, einer in der ältesten Zeit sehr berühmten Stadt der Minyer in Böotien.

ἔργον, ου, τό, Werk, Unternehmen, Arbeit, That, Handlung. ἔργον ἐστίν mit inf. es ist eine (schwere) [Aufgabe.

ἐρεθίζω, reize.

Ἐρετριεύς, έως, ὁ, ein Eretrier, aus Eretria, einer Stadt auf der Insel Euböa.

ἐρημία, ας, ἡ, Einsamkeit, Verlassenheit.

ἔρημος, ον, wüst, einsam, verlassen. ἡ ἔρημος, die Wüste.

ἐρίζω, streite, zanke, hadere, mit wem? dat.

ἔρις, ιδος, ἡ, Streit, Wettstreit.

ἔριφος, ου, ὁ, Böckchen.

Ἐριχθόνιος, ου, Erichthonius, König von Athen; als Heros verehrt.

ἑρμηνεία, ας, ἡ, Ausdruck, Sprache.

Ἑρμῆς, οῦ, d. Gott Hermes (Mercur). 2) eine Herme, Kopf auf einem Pfeiler ohne Gliedmassen.

ἕρπω, krieche, schleiche.

ἐρρωμένος, η, ον, stark, kräftig, nachdrücklich. part. perf. pass. v. ῥώννυμι.

ἐρυθριάω, erröthe.

ἐρυθρός, ά, όν, roth.

ἔρχομαι, aor. 2. ἦλθον, komme. εἰς φιλίαν τινί, schließe Freundschaft mit Jemand.

ἔρως, ωτος, ὁ, Liebe, wozu? gen.

ἐρωτάω, frage, um was? acc.

ἐρωτηθείς, nom. sg. masc. part. aor. pass. v. ἐρωτάω, gefragt, als — gefragt worden war, oder, wurde, auf die Frage.

ἐςβολή, ῆς, ἡ, Einfall, Angriff.

ἐσθής, ῆτος, ἡ, Kleidung.

ἐσθίω, esse.

ἐσθλός, ή, όν, gut, brav; ἐσθλόν, ein Gut, etwas gutes.

ἑσπέρα, ας, ἡ, Abend, Westen.

ἔστε, ἔστ' ἄν, bis, so lange; nach ἔστ' ἄν das verb. im conj.

ἐστί(ν), er, sie, es ist, 3. sg. pr. ind. von εἰμί, enklitisch. Als Paroxytonon, ἔστι: es giebt, existirt; in der Bedeutung 'ist' nach ὡς, οὐκ, εἰ, τοῦτ', ἀλλ'. Mit inf.: es ist möglich, man kann.

Ἑστία, ας, Vesta, Tochter des Kronos und der Rhea, Schutzgöttin des Herdes.

ἑστιάω, (Augm. ει), bewirthe, ἑστιάομαι, esse, schmause.

ἔσχᾰτος, η, ον, der äußerste.

ἔσω, innerhalb, ἡ ἔσω θάλασσα, das innere Meer, das Mittelmeer.

ἑταιρεία, ας, ἡ, Genossenschaft, Kameradschaft.

ἑταῖρος, ου, ὁ, Freund, Kamerad.

ἑτερομήκης, ες, εος, von ungleicher Länge nach 2 Seiten hin, σχῆμα, die Gestalt eines ungleichseitigen Parallelogramms (Rechteckes).

ἕτερος, ᾱ, ον, ein anderer (außer oder neben dem Subjekt), einer von beiden, anderweitig.

ἐτησίαι, ων, οἱ, die Etesien, die jährlich in den griech. Meeren in den heißen Sommertagen wehenden Nordwestwinde.

ἔτι, noch.

ἕτοιμος, ον u. η, ον, auch ἑτοῖμος, bereit, bei der Hand, was leicht zu haben.

ἔτος, εος, τό, Jahr.

εὖ, wohl, gut, recht.

Εὔβοια, ας, ἡ, die Insel Euböa.

εὔβουλος, ον, mit gutem Rath versehen, einsichtsvoll.

εὐγένεια, ας, ἡ, edle Abkunft, Adel.

εὐγενής, ές, έος, edel, adelig.

εὐδαιμονέω, bin glücklich.

εὐδαιμονία, ας, ἡ, Glück, Glückseligkeit.

εὐδαιμονίζω, preise glücklich.

εὐδαίμων, ον, ονος, glücklich, gesegnet.

εὐδία, ας, ἡ, heiterer Himmel, gutes Wetter.

εὐδιεινός, ή, όν, warm (durch die Sonne).

εὐδοκιμέω, stehe in gutem Rufe, bin geachtet.
εὐδοξία, ας, ἡ, guter Ruf, Ehre.
εὔδοξος, ον, von gutem Rufe, geachtet. [Wohlbefinden.
εὐεξία, ας, ἡ, gute Beschaffenheit,
εὐεργεσία, ας, ἡ, Wohlthat.
εὐεργετέω, thue wohl, wem? acc.
εὐεργέτης, ου, ὁ, Wohlthäter.
εὐεργετικός, ή, όν, aus gutem Willen stammend.
εὐζωΐα, ας, ἡ, das glückliche Leben.
εὐήλιος, ον, sonnig.
εὐθᾰλής, ές, έος, schön sprossend, blühend, schön, kräftig, glücklich.
εὔθετος, ον, wohl gestellt, passend, geeignet.
εὐθυμέω, erheitere. med. bin guten Muthes, aor. εὐθυμήθην.
εὔθῡμος, ον, wohlgemuth, getrost.
εὐθύς, adv. sogleich. [zukämpfen.
εὐκαταγώνιστος, ον, leicht nieder-
εὐκατέργαστος, ον, leicht zu ver-
εὔκλεια, ας, ἡ, Ruhm. [dauen.
εὔκολος, ον, leicht zufrieden zu stellen, genügsam, zufrieden, gefällig.
εὐκοσμία, ας, ἡ, anständiges Betragen, Sittsamkeit.
εὐκρᾱσία, ας, ἡ, gute Mischung, richtige Beschaffenheit. [sicht.
εὐλάβεια, ας, ἡ, Bedachtsamkeit, Vor-
εὐλᾰβέομαι, scheue, hüte mich, wovor? acc.
εὔλογος, ον, vernünftig, gegründet.
εὐμαθής, ές, έος, leicht lernend, gelehrig.
εὐνάζω, bringe zu Bett, zur Ruhe.
εὔνοια, ας, ἡ, Wohlwollen. [sung.
εὐνομέομαι, habe eine gute Verfas-
εὔνομος, ον, gut mit seinen Gesetzen versehen.
εὔνους, ουν, (οος, οον), wohlwollend, wohlgesinnt, gegen wen? dat.
εὐπειθής, ές, έος, folgsam.
εὐπορέω, habe ein reiches Vermögen, bin in keiner Verlegenheit.
εὐπορία, ας, ἡ, die leichte, bequeme Herbeischaffung, Vermögen, Fülle.
εὐπόριστος, ον, leicht zu verschaffen.
εὔπορος, ον, wohlhabend. [heit.
εὐπρέπεια, ας, ἡ, Anstand, Schön-
εὐπρεπής, ές, έος, schmuck, schön.
εὑρετής, οῦ, ὁ, Erfinder.
εὑρετίς, ίδος, ἡ, Erfinderin.
εὕρημα, ατος, τό, Erfindung.
Εὐρῑπίδης, ου, Eurĭpides, berühmter Tragödiendichter aus Athen; st. 406. [εὑρέθην, finde.
εὑρίσκω, aor. 2. εὗρον, aor. p.
εὖρος, ου, ὁ, der Südostwind, Morgenwind, Eurus.
Εὐρυβιάδης, ου, Eurybiades, spartanischer Oberfeldherr der griech. Flotte bei Artemisium u. Salamis.
Εὐρυδίκη, ης, Eurydĭke, die Frau des Orpheus. [breitschulterig.
εὐρύνωτος, ον, mit breitem Rücken,
εὐρύς, εῖα, ύ, breit.
Εὐρυσθεύς, έως, Eurystheus, Enkel des Perseus, König in Mykenä in
Εὐρώπη, ης, ἡ, Europa. [Argos.
εὐσέβεια, ας, ἡ, Frömmigkeit, Got-
εὔσκιος, ον, schattig. [tesfurcht.
εὐσχημόνως, adv. mit Anstand, Würde.
εὐσχήμων, ον, ονος, von guter Gestalt, ἐστί, es steht gut an.
εὔτακτος, ον, wohlgeordnet, ordent-
εὐταξία, ας, ἡ, gute Ordnung. [lich.
εὐτέλεια, ας, ἡ, Einfachheit. [lich.
εὐτελῶς, adv. einfach, wohlfeil, ärm-
Εὐτέρπη, ης, ἡ, Euterpe, Muse der Musik.

εὐτυχέω, bin glücklich.

εὐτύχημα, ατος, τό, Glück, Glücksfall.

εὐτῠχής, ές, έος, glücklich.

εὐτυχία, ας, ἡ, Glück.

εὔφορος, ον, fruchtbar.

εὐφραίνω, erheitere, erfreue. **εὐφραίνομαι**, fut. **εὐφρανθήσομαι**, aor. **εὐφράνθην**, bin froh, habe Freude.

εὐφυής, ές, έος, schöngewachsen, talentvoll, schön und begabt, gut geeignet.

εὐφωνία, ας, ἡ, schöne Stimme.

εὐχαριστία, ας, ἡ, Danksagung.

εὐχή, ῆς, ἡ, Gebet, Bitte, Gelübde. **εὐχὰς ποιεῖσθαι**, bitten.

εὔχομαι, wünsche, bete, zu wem? dat. erbitte, gelobe, adj. v. **εὐκτός**.

εὔχρηστος, ον, brauchbar, nützlich.

εὐψυχία, ας, ἡ, Beherztheit, Muth.

εὐωδία, ας, ἡ, Wohlgeruch.

ἐφ-άπτω, füge daran. **ἐφάπτομαι**, berühre, fasse an, was? gen.

ἐφ-εδρεύω, sitze darauf, lauere, auf wen? dat.

ἐφ-έπομαι, (Augm. ει), folge.

ἔφη, sagte, 3. s. impf. ind. v. **φημί**, am meisten gebraucht wie das lat. inquit; auch mit folgendem acc. c. inf.

ἐφ-ήδομαι, freue mich über etwas.

ἐφ-ικνέομαι, aor. 2. **ἐφικόμην**, komme, gelange hin, erreiche, zu was? was? gen.

ἐφικτός, ή, όν, erreichbar.

ἔφιππος, ον, zu Pferd.

ἐφ-ίστημι, stelle darauf. **ἐφίσταμαι**, stelle mich darauf, mache Halt, halte inne, trete heran, zu wem? dat., aor. 2. **ἐπέστην**.

ἐφόδιον, ου, τό, Reisebedarf, Mittel zur Reise.

ἔφορος, ου, ὁ, Aufseher, **οἱ ἔφοροι**, die Ephoren, eine Obrigkeit in Sparta.

ἔχθρα, ας, ἡ, Feindschaft, inimicitia.

ἐχθρός, ά, όν, feindlich, haßerfüllt, verhaßt, **ὁ ἐχθρός**, der Feind, inimicus.

ἔχω, fut. **ἕξω**, aor. **ἔσχον**, pf. **ἔσχηκα**, habe, bin in Besitz; halte wofür; mit einem adverb., verhalte mich, befinde mich, bin. **εὖ ἔχω**, befinde mich wohl, woran? acc.; mit einem infinit.: ich kann, weiß. Das part. **ἔχων** läßt sich häufig durch 'mit' übersetzen. **ἔχομαί τινος**, halte mich an Jemand, an etwas. **ἐχόμενος**, folgend.

ἕως, **ἕω**, ἡ, die Morgenröthe, der Morgen, Osten.

ἕως, bis, so lange als.

Ζάω, lebe.

Ζεύς, **Διός**, Zeus, (Jupiter), Sohn des Kronos und der Rhea, der höchste Gott der Griechen.

ζέφῠρος, ου, ὁ, Westwind, Abendwind, Zephyr.

ζῆλος, ου, ὁ, Eifer, Nacheiferung, Neid.

ζηλοτῠπέω, bin eifersüchtig, auf wen? acc. beneide, um was? gen.

ζηλόω, eifere nach, strebe nach etwas, wornach? acc.; preise, bewundere; beneide, um was? gen.

ζημία, ας, ἡ, Schaden, Strafe.

ζημιόω, bestrafe, womit? dat. fut. med. **ζημιώσομαι** = **ζημιωθήσομαι**.

Ζήνων, ωνος, Zeno, 1) Philosoph aus Elea in Lucanien, Lehrer der eleatischen Schule, um 450 v. Chr.; 2) Philosoph aus Kitium auf Cypern, Stifter der stoischen Schule, um 300 v. Chr.

ζητέω, suche, forsche nach, ersuche Jemand um etwas, τινά τι.

ζήτημα, ατος, τό, die Frage.

ζήτησις, εως, ἡ, das Aufsuchen.

ζωγράφος, ου, ὁ, Maler.

ζωγρέω, fange lebendig.

ζωδιακός, οῦ, ὁ, der Thierkreis.

ζῷον, ου, τό, lebendes Wesen, Geschöpf.

Ἤ, oder; nach einem comparativus u. nach ἄλλος: als. ἤ — ἤ, entweder — oder.

ἦ, fürwahr.

ἡγεμών, όνος, ὁ, ἡ, Führer, Führerin; ἡγ. ἐστι, geht voran, wem? gen.

ἡγέομαι, 1) halte dafür, wofür? acc., glaube; παρὰ μικρόν, achte für gering. 2) ich führe, stehe an der Spitze.

ἠδέ, und, (in Gedichten).

ἡδέως, adv. angenehm.

ἤδη, schon, bereits.

ἥδομαι, aor. ἥσθην, freue mich; mit einem part. durch das adv. ʻgernʼ, z. B. ἥδομαι πλησιάζων, nähere mich gern; vgl. XII, 35, 2.

ἡδονή, ῆς, ἡ, Lust, Vergnügen, Freude; Lieblichkeit, Wohlgeschmack.

ἡδύς, εῖα, ύ, süß, lieblich, angenehm.

ἡδύτης, ητος, ἡ, Lieblichkeit.

ἦθος, εος, τό, Gewohnheit, Charakter, Wesen.

ἥκιστα, am wenigsten, minime.

ἥκω, impf. ἧκον, fut. ἥξω, komme, bin da.

Ἠλεῖος, ου, ὁ, der Eleër, aus Elis, einer Landschaft und Stadt im Peloponnes.

ἡλιακός, ή, όν, von der Sonne.

ἠλίθιος, ᾱ, ον, thöricht, albern.

ἡλικία, ας, ἡ, Alter, Lebensalter.

ἡλίκος, η, ον, wie groß, wie gewaltig, welch ein?

ἥλιος, ου, ὁ, die Sonne.

Ἥλιος, ου, Helios, König der Aegypter in der Urzeit.

ἧλος, ου, ὁ, Nagel.

ἡμέρα, ας, ἡ, Tag. [bei Tage.

ἡμερήσιος, ᾱ, ον, für einen Tag,

ἡμερόω, zähme, mache urbar, veredle.

ἥμισυς, εια, υ, halb. τὸ ἥμισυ, die Hälfte. [conjunct.

ἤν = ἐάν, wenn; das verbum im

ἦν, er, sie, es war, 3. sg. impf. ind. von εἰμί, bin.

ἡνίοχος, ου, ὁ, Wagenlenker.

ἤπειρος, ου, ἡ, das feste Land.

Ἥρα, ας, Hera, (Juno), Gattin des Zeus. [Nachkomme des Herakles.

Ἡρακλείδης, ου, ὁ, ein Heraklide,

Ἡράκλειος, ᾱ, ον, den Herakles betreffend, des Herakles.

Ἡρακλῆς, έους, Herakles, Herkules.

ἠρόμην, ἐρέσθαι, vereinzelter aor., fragte, frug.

ἡρωικῶς, wie ein Heros, heldenmäßig.

ἥρως, ωος, ὁ, der Heros, Halbgott, ein Mensch, der von Göttern stammte, und nach seinem Tod göttliche Verehrung erhielt.

ἦσαν, sie waren, 3. pl. impf. ind. von εἰμί, bin; es gab.

ἡσυχάζω, halte Ruhe, ruhe, verhalte mich ruhig.

ἡσυχία, ας, ἡ, Ruhe.

ἧττα, ης, ἡ, Niederlage.

ἡττάομαι, bin schwächer, unterliege, wem? gen. [zu ἥττων.

ἧττον, adv. weniger, minus, neutr.

ἥττων, ον, ονος, schwächer.

Ἥφαιστος, ου, Hephästus, (Vulcan), der Gott der Schmiedekunst.

Θάλασσα, ης, ἡ, Meer.

Θάλεια, ας, ἡ, Thalia, Muse der Komödie, des Schauspieles.

Θαλῆς, Θάλεω, Thales, Philosoph aus Milet, einer der sieben Weisen; c. 600 v. Chr.

θαλλός, οῦ, ὁ, Zweig. [lich.

θάλλω, blühe, grüne, gedeihe herr-

θάλπος, εος, τό, Wärme, Hitze.

θάλπω, mache warm, θάλπομαι, werde warm, schwitze.

θανάσῐμος, ον, tödtlich.

θάνᾰτος, ου, ὁ, Tod. [ἐτάφην.

θάπτω, begrabe, bestatte; aor. 2. p.

θαρσέω u. θαῤῥέω, habe Muth, Zuversicht, bin getrost.

θάρσος, εος, τό, Muth, Kühnheit.

θάτερος = ὁ ἕτερος (unattisch), s. ἅτερος.

θαυμάζω, bewundere, staune an; perf. bewundere, bin ein Bewunderer. [würdig.

θαυμάσιος, ᾱ, ον, bewunderns-

θαυμαστός, ή, όν, wunderbar, zum Verwundern, zu bewundern.

θαυματοποιός, οῦ, ὁ, Gaukler,

θεά, ᾶς, ἡ, Göttin. [Taschenspieler.

θέᾱμα, ατος, τό, Anblick.

θεάομαι, sehe, schaue, betrachte.

θέᾱτρον, ου, τό, Gebäude für Schauspiele, Theater.

θεῖος, ᾱ, ον, göttlich. τὸ θεῖον, die Gottheit. [λησα.

θέλω u. ἐθέλω, ich will; aor. ἐθέ-

θεμέλια, ων, τά, die Grundlage.

θεμελιόω, gründe auf festem Grunde.

Θεμιστοκλῆς, έους, Themistokles, athenischer Staatsmann u. Feldherr, 482—476.

Θεόδωρος, ου, Theodorus, Philosoph der cyrenäischen Schule, Schüler des Aristippus, c. 300 v. Chr.

Θεόκρῐτος, ου, Theokritus, Idyllendichter aus Syrakus, 269—214

θεός, οῦ, ὁ, Gott. [v. Chr.

θεοφιλής, ές, έος, von Gott geliebt, Gott wohlgefällig.

Θεόφραστος, ου, Theophrastus, berühmter Philosoph aus Eresus auf Lesbos, Schüler des Aristoteles, st. 288.

θερᾰπεύω, bediene, diene, wem? acc.; warte, pflege; daher im pass. θεραπεύομαι, mir wird gedient.

θερίζω, mähe die Sommersaat, ärnte.

θερμαίνω, erwärme. [pylen.

Θερμοπύλαι, ῶν, αἱ, die Thermo-

θερμός, ή, όν, warm, heiß.

θερμότης, ητος, ἡ, Wärme, Hitze.

Θερμώδων, οντος, ὁ, Thermodon, Fluß an der südlichen Küste des schwarzen Meeres in Pontus.

θέρος, εος, τό, Hitze, Sommer. θέρους, im Sommer.

θεσμοφόρος, ον, gesetzgebend; Beiwort der Demeter, weil der Ackerbau gemeinschaftliche Ansiedelung, Abscheidung des Eigenthums, und dadurch feste Bestimmungen, Gesetze,

θεωρέω, sehe, betrachte. [veranlaßt.

θεωρία, ας, ἡ, Betrachtung.

Θῆβαι, ῶν, αἱ, Theben in Böotien.

Θηβαῖος, ου, ὁ, der Thebaner. [mal.

θήκη, ης, ἡ, Behältniß, Sarg, Grab-

θήρα, ας, ἡ, Jagd. [Jagd, Fang.

θήρᾱμα, ατος, τό, Gegenstand der

θηρατικός, ή, όν, zur Jagd gehörig.

θηράω, jage.

θηρίον, ου, τό, Thier, wildes Thier.

θησαυρός, οῦ, ὁ, Schatz.

Θησεύς, έως, Theseus, König der Athener und Heros derselben; er tödtete den Minotaurus auf Kreta.

θητεύω, diene um Lohn.
θλίβω, drücke, bedrücke. (ῑ).
θνήσκω, aor. ἔθανον, prf. τέθνηκα, τεθνάναι, τεθνεώς, ῶσα, ώς, sterbe.
θνητός, ή, όν, sterblich, vergänglich; gestorben.
Θρᾴκη, ης, ἡ, Thrazien.
θράσος, εος, τό, Keckheit.
θρᾰσύς, εῖα, ύ, keck, dreist.
Θρᾷττη, ης, ἡ, die Thrazierin.
θρηνέω, beweine, beklage.
θρίξ, τρῐχός, ἡ, Haar.
θρίψ, θρῑπός, ὁ, Holzwurm.
θρόνος, ου, ὁ, erhöhter Sitz, Thron.
θυγάτηρ, τρός, ἡ, Tochter.
θύελλα, ης, ἡ, Sturm, Orkan.
θῡμός, οῦ, ὁ, Gemüth, Herz, Neigung, Leidenschaft, Zorn.
θυμόω, mache zornig, θυμόομαι, werde zornig.
θύρα, ας, ἡ, Thür. (ῠ).
θυραυλέω, verweile außer dem Hause.
θυρωρός, οῦ, ὁ, Thürhüter.
θῠσία, ας, ἡ, Opfer.
θύω, opfere.
θώραξ, ακος, ὁ, Rumpf, Brust, Brustharnisch, Panzer.

Ἰάομαι, heile.
Ἰάσων, ονος, Jason, Sohn des Aeson, Anführer der Argonauten.
ἰατρικός, ή, όν, vom Arzte, ἰατρ. ἐπιστήμη u. ἡ ἰατρική, Arzneikunde, Heilkunde.
ἰατρός, οῦ, ὁ, Arzt.
ἴδιος, ᾱ, ον, eigen, sein, seine, sein; von der 2. pers. dein. ἴδιον εἶναί τινος, etwas eigenes, die besondere Aufgabe von Jemand sein. ὁ ἴδιος δεσπότης, der Eigenthümer.
ἰδιωτεύω, bin ein Privatmann, bin unbewandert in etwas, worin? gen.
ἰδιώτης, ου, ὁ, Privatmann.
ἰδιωτικός, ή, όν, von oder für einen Privatmann.
ἴδρις, ιος, kundig, erfahren.
ἱδρύω, setze, errichte. ἱδρύομαι, errichte (zu meinem Gebrauch).
ἱδρώς, ῶτος, ὁ, Schweiß.
ἱέραξ, ακος, ὁ, Habicht.
ἱερεύς, έως, ὁ, Priester.
ἱερόν, οῦ, τό, Heiligthum, Tempel; Opfer, Opferthier.
ἱερός, ά, όν, heilig, wem? gen.
Ἰθάκη, ης, ἡ, Ithaka, kleine Insel des jonischen Meeres, die Heimat des Odysseus.
ἱκανός, ή, όν, geschickt, hinreichend, genug; ἱκανὸν εἶναι, im Stande sein.
ἱκανῶς, adv. hinreichend.
Ἰκαρία, ας, ἡ, Ikaria, Insel, früher Δολίχη genannt, w. s.
Ἰκάριος, ου, Ikarios, Heros von Athen, von welchem der Demos Ἰκαρία seinen Namen hatte.
Ἴκᾰρος, ου, Ikarus, der Sohn des Dädalus.
ἱκέτης, ου, ὁ, der um Schutz Flehende, bei wem? gen.
ἱλαρός, ά, όν, heiter.
Ἴλιον, ου, τό, Ilium, Troja.
Ἶλος, ου, Ilus, Sohn des Tros, Gründer von Ilium.
ἰλύς, ύος, ἡ, Schlamm.
ἱμάτιον, ου, τό, Mantel, Kleid.
ἵνα, daß, damit; das verb. steht im conj., nach einem praet. im opt., oft aber auch im conj.
Ἰνδικός, ή, όν, indisch.
Ἰνδός, οῦ, ὁ, der Inder. 2) der Fluß Indus.
Ἰνώ, όος, Ino, Tochter des Kadmus und der Harmonia, Gattin des Athamas, des Königs von Orchomenos in Böotien.

Ἰοβάτης, ου, Jobates, König von Lycien.

ἰός, οῦ, ὁ, Gift, Rost. [Reiter.

ἵππαρχος, ου, ὁ, der Oberste der

ἱππάσιμος, η, ον, bereitbar, be-

ἱππεύς, έως, ὁ, Reiter. [fahrbar.

ἱππικόν, οῦ, τό, Reiterei.

ἵππος, ου, ὁ, Pferd.

ἵπταμαι, fliege.

ἶρις, ἴδος, ἡ, Regenbogen.

ἰσθμός, οῦ, ὁ, Landenge.

Ἶσις, ιδος, die Isis, Gattin des Osiris, Göttin der Aegypter.

Ἰσοκράτης, εος, (ᾰ), Isokrates, aus Athen, Lehrer der Rhetorik und selbst ein bedeutender Redner, 436 bis 338 v. Chr.

ἴσος, η, ον, gleich; ἐξ ἴσου, gleich, zu gleichen Theilen, in gleicher

ἰσότης, ητος, ἡ, Gleichheit. [Weise.

ἵστημι, fut. στήσω, aor. ἔστησα, stelle, stelle auf, errichte, stelle fest. ἵσταμαι, aor. 2. ἔστην, stelle mich (hin), finde Bestand; komme (wo) zu stehen; stelle für mich auf, setze (für mich) ein; ἕστηκα, stehe.

ἱστορέω, erzähle.

ἱστορία, ας, ἡ, Geschichte.

ἰσχῡρός, ά, όν, stark.

ἰσχῡρῶς, adv. kräftig, mit Nachdruck.

ἰσχύς, ύος, ἡ, Stärke, Kraft.

ἰσχύω, bin, werde stark, mächtig, vermag; μέγα, sehr.

Ἰταλία, ας, ἡ, Italien.

Ἰταλῐκός, ή, όν, italisch.

Ἰφικλῆς, έους, Iphikles, Bruder des Herakles.

Ἰφικράτης, εος, Iphikrātes, Feldherr der Athener, c. 390—350.

Ἴφιτος, ου, Iphitos aus Oechalia, einer der Argonauten.

Ἰχθυοφάγοι, ων, οἱ, die Ichthyophagen, ein Volk an der Küste von Gedrosien, östlich vom persischen Meerbusen.

ἰχθύς, ύος, ὁ, Fisch.

ἰχνεύω, spüre, suche auf. [Spur.

ἴχνος, εος, τό, Fußtapfe, Fährte,

Ἰώ, οῦς, ἡ, Jo, Tochter des Inachus.

Ἰωνικός, ή, όν, jonisch, aus Jonien, d. mittleren Küstenstrich an der Westküste Kleinasiens; ἡ, die Jonierin.

Κάδμος, ου, Kadmus, Sohn des phönicischen Königs Agenor, Gründer der Burg von Theben.

καθ', vor Vocalen mit dem spiritus asper, aus κατά.

καθ-αιρέω, nehme herab, reiße nieder, aor. p. -ῃρέθην.

καθαίρω, reinige, wovon? gen.; aor. ἐκάθηρα.

καθάπαξ, ein für alle mal, gänzlich.

καθάπερ, wie, gleichwie.

καθ-άπτω, binde an; med. taste, greife an, wen? gen.

καθᾰρός, ά, όν, rein.

καθέζομαι, sitze; imperf. ἐκαθεζόμην, setzte mich; fut. καθεδοῦμαι

καθ-εύδω, schlafe.

κάθ-ημαι, sitze.

καθ-ίζω, aor. ἐκάθισα, setze mich.

καθ-ίημι, lasse herab, tauche ein.

καθ-ίστημι, stelle, setze hin, mache zu etwas, bringe wohin; perf. καθέστηκα, stehe fest, bin in Ordnung; καθίσταμαι, aor. κατέστην, werde zu etwas; trans. [richte ein.

καθόλου, überhaupt.

καθ-οράω, sehe herab, erblicke, sehe.

καί, und, auch, sogar; καί — καί, sowohl — als auch.

καινός, ή, όν, neu.

καινουργία, ας, ἡ, Neuerung.
καιρός, οῦ, ὁ, Zeit, die rechte Zeit, Gelegenheit, Anlaß; die schlimme Zeit, die Zeit der Gefahr.
καίω, zünde an, verbrenne, brenne; aor. p. ἐκαύθην.
κᾰκία, ας, ἡ, Schlechtigkeit, Laster.
κακολογέω, lästere.
κακόν, οῦ, τό, Uebel.
κακοποιητικός, ή, όν, geneigt Böses zu thun, voll Anschläge, gegen wen? gen. [Uebel, der Nachtheil.
κακός, ή, όν, schlecht, τὸ κακόν, das
κακουργέω, handle schlecht. [that.
κακουργία, ας, ἡ, Bosheit, Uebel-
κακοῦργος, ον, Böses thuend, ἀνήρ, ein Uebelthäter.
κακῶς, adv. zu κακός, schlecht, übel.
κᾰλέω, rufe, nenne; καλῶ τὸ ζῆν, gebrauche den Ausdruck leben; fut. καλέσω, prf. κέκληκα, prf. p. κέκλημαι, heiße, aor. ἐκλήθην.
κᾰλιά, ᾶς, ἡ, Hütte, Nest.
Καλλίας, ου, Kallias, ein Katanäer, der seinen Vater rettete.
Καλλιόπη, ης, ἡ, Kalliope, Muse des epischen Gesanges.
Καλλιστώ, όος, ἡ, Kallisto, die Tochter des Lykaon, des Königs von Arkadien.
κάλλος, εος, τό, Schönheit.
καλλωπιστής, οῦ, ὁ, der Putzsüchtige.
καλοκἀγαθία, ας, ἡ, edler Sinn u. edle Art, Rechtschaffenheit.
καλός, ή, όν, schön, gut. καλὸς κἀγαθός (Krasis aus καὶ ἀγ.), an Leib u. Seele schön u. gut, edel. τὸ καλόν, das sittlich Schöne, Ehrbarkeit, [Tugend.
κάλως, ω, Tau, Seil.
καλῶς, adv. zu καλός, schön, gut, günstig, rühmlich.
Καμβύσης, ου, (ῡ), Kambyses, König von Persien, 529—522.
Καμερία, ας, ἡ, Kameria, Stadt der Sabiner.
κάμηλος, ου, ὁ u. ἡ, Kameel.
κάμνω, arbeite mühsam, strenge mich an; aor. 2. ἔκαμον.
καμπή, ῆς, ἡ, Krümmung, Wendung, Biegung.
κάμπτω, biege.
κάνθᾰρος, ου, ὁ, Käfer.
καπηλεύω, treibe Kleinhandel, bin Krämer.
καπνός, οῦ, ὁ, Rauch.
Καρδοῦχοι, οἱ, die Karduchen, Gebirgsvolk am Tigris zwischen Armenien u. Assyrien.
καρπός, οῦ, ὁ, Frucht.
καρτερέω, halte aus.
καρτέρησις, εως, ἡ, Ertragung.
καρτερία, ας, ἡ, Ausdauer.
Καρχηδών, όνος, ἡ, Carthago, ἡ νέα Κ., Neucarthago in Spanien.
Κάστωρ, ορος, Kastor, Sohn des Tyndareus u. der Leda, der sterbliche Zwillingsbruder des Pollux.
κατά, c. gen. über — hinab; gegen, zum Schaden, Nachtheile. c. acc. nach, zufolge, gemäß. κατὰ νοῦν, der Vernunft gemäß, vernünftig, in Betreff; bei Zeitangaben: zu, um, an, in, während, zur Zeit. κατ᾽ ἀρχάς im Anfang; bei Ortsangaben: auf, in, in der Nähe von. καθ᾽ αὑτόν, -ήν, an sich. καθ᾽ ἕνα, einzeln, jeder für sich. κατὰ μέρος per partes, einzeln. καθ᾽ ἡμέραν, jeden Tag, täglich. κατὰ μικρόν, ein wenig. κατὰ πολύ, in Menge, weitaus.
κατα-βαίνω, aor. κατέβην, gehe hinab, steige herab, gehe über auf.

κατα-βάλλω, werfe hinab, reiße ein, zerstöre. [zehre auf.
κατα-βιβρώσκω, aor. p. *-εβρώθην*,
κατάγειος, ον, unter der Erde. [lich.
καταγέλαστος, ον, zu verlachen, lächer-
κατα-γελάω, verlache, wen? gen.
κατάγνοια, ας, ἡ, Mißbilligung, Tadel. [aor. *-έαξα*.
κατ-άγνῡμι, zerbreche, fut. *-άξω*,
κατα-γράφω, schreibe nieder, auf.
κατα-δείκνυμι, zeige an, führe ein,
κατα-δουλόω, knechte. [lehre.
κατα-δυναστεύω, überwältige, unterdrücke.
κατα-δύω, versenke. *καταδύομαι*, sinke unter, gehe unter. aor. *κατ-*
κατα-θοινάω, verzehre. [*έδῡν*.
κατ-αισχύνω, schände, beschimpfe.
κατα-καίω, κατέκαυσα, verbrenne.
κατά-κειμαι, liege. *ζῆν κατακείμενον*, sein Leben lang liegen.
κατα-κλίνω, aor. p. *-εκλίθην*, neige nieder, pass. lege mich nieder.
κατα-κόπτω, haue nieder. [gen.
κατ-ακούω, höre auf etwas, worauf?
κατα-κρύπτω, verberge.
κατα-λαμβάνω, aor. *-έλαβον*, ergreife, frage, treffe an, trete ein, med. nehme für mich in Besitz.
κατα-λείπω, aor. *-έλιπον*, pr. 2. *λέλοιπα*, hinterlasse, lasse zurück, verlasse, *ἐῶ τι καταλείπεσθαι*, lasse etwas übrig. [nichtung.
κατάλῠσις, εως, ἡ, Auflösung, Ver-
κατα-λύω, löse auf, vernichte, verzehre.
κατα-μανθάνω, lerne kennen, entnehme.
κατα-μαρτυρέω, lege Zeugniß gegen Jemand ab, gegen wen? gen.
κατα-μέμφομαι, tadle, klage an.
Καταναῖος, ου, ὁ, der Katanäer, aus Katana auf Sicilien südlich am Fuß des Aetna. [verwende, verzehre.
κατ-αναλίσκω, aor. p. *-ηναλώθην*,
κατα-νοέω, betrachte, bedenke, lerne kennen. [aus.
κατ-ανύω, vollende, lege zurück, führe
κατα-παύω, mache aufhören, suspendire, setze ab.
κατα-πέτομαι, aor. *-επτόμην* und *-έπτην*, part. *πτάς*, fliege herab.
κατα-πίνω, aor. 2. *κατέπιον*, trinke hinunter, verschlucke. [herab, hinab.
κατα-πίπτω, aor. *-έπεσον*, falle,
κατα-πολεμέω, kämpfe nieder, besiege
κατα-πτίσσω, zerstoße. [gänzlich.
κατ-αριθμέω, zähle auf.
κατα-ρρέω, aor. p. *-ερρύην*, fließe, falle herab.
κατα-σκευάζω, bereite zu, bestelle, errichte; med. bereite, verschaffe mir.
κατασκευή, ῆς, ἡ, die Errichtung, Herstellung. [Lage, Zustand.
κατάστασις, εως, ἡ, Einrichtung,
κατα-στρέφω, wende, stürze um. *τὸν βίον*, ende mein Leben, sterbe; med. unterwerfe mir.
κατα-τίθημι, lege nieder, hinterlege; med. lege für mich zurück, bewahre mir auf. [ziehe verheerend.
κατα-τρέχω, aor. *-έδραμον*, durch-
καταφᾰνής, ές, έος, sichtbar, offenbar.
κατα-φέρω, aor. p. *-ηνέχθην*, trage herab; pass. bewege mich herab, falle herab.
κατα-φρονέω, verachte, setze hintan, wen? gen. *καταφρονοῦμαι*, werde,
κατα-ψάω, streichle. [bin verachtet.
κατα-ψύχω, kühle ab. (*ῡ*). [steige herab.
κατ-έρχομαι, aor. *-ῆλθον*, komme,
κατ-εσθίω, -έδομαι, -έφαγον, -εδήδοκα, verzehre, zehre auf, verprasse.

κατ-έχω, aor. -έσχον, -aor. p. -εσχέθην, halte fest, zurück, behalte; nehme in Besitz, besetze, treffe, befalle, laste auf etwas, worauf? acc.
κατηγορέω, klage an, beschuldige, wen? gen.
κάτ-οιδα, weiß genau, vollständig.
κατ-οικέω, wohne, bewohne.
κατ-οκνέω, verabsäume aus Trägheit, unterlasse, stehe an.
κάτοπτρον, ου, τό, Spiegel.
κατ-ορθόω, richte auf, mache richtig, bringe zu Stande, pass. geschehe recht. intr. komme zu recht, habe guten Erfolg, siege.
κατ-ορύττω, vergrabe, begrabe.
κάτω, abwärts, nach unten, unten, c. gen. hinab.
κάτωθεν, von unten.
Κάτων, ωνος, Cato, der Aeltere, Censorius, einer der edelsten Römer; st. 149 v. Chr.
καῦμα, ατος, τό, Hitze.
Καυσιανοί, ῶν, οἱ, die Kausianer, ein nicht weiter bekanntes Volk.
κεῖμαι, liege. part. κείμενος.
κειμήλιον, ου, τό, Kleinod.
κείρω, scheere. κείρομαι, scheere mich.
Κέκροψ, οπος, Cekrops, aus Aegypten, Gründer der Burg von Athen.
Κελεός, οῦ, Keleos, ein Heros von Eleusis, Vater des Triptolemus.
κελεύω, befehle, heiße, verlange, const. wie jubere.
Κελτοί, ῶν, οἱ, die Kelten, ein in den frühesten Zeiten im westl. Europa weitverbreiteter Volksstamm.
κενός, ή, όν, eitel, leer, nichtig.
Κένταυρος, ου, ὁ, Kentaur, halb Mensch, halb Pferd.
κεράννῡμι, κεράσω, (ᾰ) ἐκράθην, (ᾱ), κέκρᾱμαι, mische, verbinde, womit? dat.
κέρας, ατος, τό, Horn.
κεραυνός, οῦ, ὁ, Blitz u. Donnerschlag.
κερδαλέος, α, ον, gewinnbringend, vortheilhaft.
κέρδος, εος, τό, Gewinn; auch im pl.
Κέρκῡρα, ας, ἡ, Corcyra, Insel im jon. Meer.
Κερκυραῖος, ου, ὁ, Corcyräer.
κεφαλαῖος, ᾱ, ον, hauptsächlich. τὸ κεφαλαῖον, die Hauptsache.
κεφᾰλή, ῆς, ἡ, Kopf, Haupt.
κηδεμών όνος, ὁ, der Besorger, Beschützer. κηδ. εἰμί, ich lasse es mir angelegen sein.
κῆπος, ου, ὁ, Garten.
κηρίον, ου, τό, Wachskuchen, Honigwabe.
κήρυγμα, ατος, τό, Ausruf durch einen Herold, Heroldsruf, Bekanntmachung.
κηρύσσω u. κηρύττω, mache einen Herold, rufe aus.
κῆτος, εος, τό, Seeungeheuer.
κηφήν, ῆνος, ὁ, Drohne, Raubbiene.
Κηφῑσόδωρος, ου, Kephisodōrus, ein Dichter der alten Komödie.
κιθᾰρίζω, spiele die Kithăra.
Κιλικία, ας, ἡ, Cilicien, Provinz an der Südküste von Kleinasien.
Κίμβροι, ων, οἱ, die Cimbern, ein germanisches Volk in Schleswig und Jütland.
Κίμων, ωνος, Cimon, der berühmte Athener, st. 449 v. Chr.
κινδῡνεύω, bestehe Gefahr.
κίνδῡνος, ου, ὁ, Gefahr.
Κινέας, ου, Cineas, Freund des Pyrrhus, und dessen Gesandter an die Römer.
κῑνέω, bewege. κινέομαι, werde bewegt, bewege mich.
Κίοι, ων, οἱ, die Kier, Einwohner

der Stadt Kios in Bithynien an der Propontis.
κίρκος, ου, ὁ, der Weihe, eine Art Falke. [mische.
κιρνάω, Nebenform von *κεράννυμι*,
Κιτιεύς, έως, ὁ, aus Kitium, Stadt
κίχρημι, χρήσω, leihe. [auf Cypern.
κλαγγή, ῆς, ἡ, Getön, Geräusch.
κλάδος, ου, ὁ, Zweig.
κλάζω, fut. *κλάγξω*, töne, singe.
Κλεάνθης, ους, Kleanthes, stoischer Philosoph c. 264 v. Chr.
Κλείδημος, ου, Klidemus, ein Geschichtschreiber aus Athen.
κλεῖθρον, ου, τό, Schloß u. Riegel.
κλείς, δός, ἡ, Schlüssel.
κλείω, verschließe, schließe. [schichte.
Κλειώ, όος, ἡ, Klio, Muse der Ge-
κλέος, ους, τό, Ruhm.
κλέπτης, ου, ὁ, Dieb.
κλέπτω, stehle. [Schößling, Rebe.
κλῆμα, ατος, τό, junger Zweig,
κλίνη, ης, ἡ, Bettstelle, Bett. (ῑ).
κλίνω, (ῑ) tr. neige. intr. neige mich, pf. *κέκλῐκα*, bin geneigt
κλοπή, ῆς, ἡ, Diebstahl.
κλύζω, spüle, spüle weg.
Κλωθώ, όος, ἡ, Klotho, die Parze, welche den Lebensfaden spinnt.
κλών, ωνός, ὁ, Zweig.
κνημίς, ῖδος, ἡ, Beinschiene.
κοιλάς, άδος, ἡ, Höhlung, Vertiefung. [Höhlung.
κοῖλος, η, ον, hohl. *τὸ κοῖλον*, die
κοιλώδης, ες, εος, höhlenartig, ver-
κοίλωμα, ατος, τό, Höhlung. [tieft.
κοιμάω, bringe zur Ruhe. *κοιμάομαι*, ruhe, schlafe.
κοινῇ, gemeinschaftlich, zusammen.
κοινός, ή, όν, gemeinschaftlich, allgemein, öffentlich, für alle möglich. *ἐν κοινῷ*, in Gesellschaft. *τὸ κοινόν*, das Gemeinwesen, pl. das Gemeingut, öffentl. Gelder, Mittel.
κοινωνέω, habe Antheil, theile, woran? was? gen. [sellig.
κοινωνικός, ήν, όν, mittheilend, ge-
κοίτη, ης, ἡ, Lager, Bett.
κολάζω, strafe, zügle, bezähme.
κολακεία, ας, ἡ, Schmeichelei.
κολακεύω, schmeichle.
κόλαξ, ᾰκος, ὁ, Schmeichler.
κολοιός, οῦ, ὁ, Dohle.
κόλπος, ου, ὁ, Busen, Busenfalte des Kleides, Brust.
κολυμβάω, schwimme.
Κόλχοι, ων, οἱ, Kolchier, Bewohner von Kolchis, auf der Ostküste des schwarzen Meeres.
κομάω, bin behaart, belaubt.
κόμη, ης, ἡ, Haar. [trage davon.
κομίζω, bringe, bringe hin, med.
κόμπος, ου, ὁ, Großsprecherei.
Κόνων, ωνος, Konon, Feldherr der Athener, Sieger bei Knidus 394.
κόπρος, ου, ἡ, Mist.
κόπτω, schlage, schlage ab.
κόραξ, ᾰκος, ὁ, Rabe.
κόρη, ης, ἡ, Mädchen.
Κορίνθιος, ᾱ, ον, korinthisch, Ko-
Κόρινθος, ου, ἡ, Korinth. [rinther.
κόρος, ου, ὁ, Sättigung, Ueberdruß, woran? gen.
κορύνη, ης, ἡ, Keule. (ῠ).
κορῠφή, ῆς, ἡ, Gipfel, Scheitel.
κορώνη, ης, ἡ, Krähe.
κόσκῐνον, ου, τό, Sieb.
κόσμέω, schmücke, ziere, wodurch? womit? dat. med. schmücke mich.
κόσμιος, ᾱ, ον, ordentlich, gesittet, anständig, ordnungsmäßig, was sich gehört.

κόσμος, ου, ὁ, Ordnung, Schmuck, Zierde. 2) die Welt, das schön geordnete Weltall. κατὰ κόσμον, in Ordnung.

Κόττος, ου, Kottus, Sohn des Uranos und der Ge, einer der hundertarmigen Riesen. [Becher.

κοτύλη, ης, ἡ, (ῠ), hohles Gefäß,

κουφίζω, mache leicht, hebe in die

κοῦφος, η, ον, leicht. [Höhe, trage.

κράζω, schreie, prf. 2. κέκρᾱγα, schreie, schreie laut. fut. κεκράξομαι.

κράνος, εος, τό, Helm.

κρατέω, überwältige, überwinde, beherrsche, wen? gen. gewinne die Oberhand, werde herrschend.

κρᾱτήρ, ῆρος, ὁ, Gefäß zum Mischen des Weines mit Wasser, Mischkessel.

Κράτης, ητος, Krates, Philosoph aus Theben, ein Cyniker, Schüler des Diogenes. 2) Philosoph aus Athen, ein Akademiker, Zuhörer und Nachfolger des Polemo.

κράτιστος, η, ον, der kräftigste, vorzüglichste, beste.

κράτος, εος, τό, Kraft, Uebermacht,

κρέας, αος, τό, Fleisch. [Erfolg, Sieg.

κρείσσων, ον, ονος, besser, stärker, gewichtiger, als wer? gen. überlegen, über wen? gen.

κρείττων = κρείσσων.

κρέμαμαι, κρεμήσομαι, ἐκρεμάσθην, hange, schwebe.

κρεμάννῡμι, κρεμῶ, ἐκρέμασα, hänge. κρεμάννυμαι, κρεμασθήσομαι, ἐκρεμάσθην, werde gehängt, hänge mich.

Κρέων, οντος, Kreon, Bruder der Jokaste, der Gemahlin des Oedipus, König in Theben.

κρήνη, ης, ἡ, Quelle.

Κρῆτες, ῶν, οἱ, die Kreter.

Κρήτη, ης, ἡ, die Insel Kreta.

Κρητικός, ή, όν, kretisch.

κρῑθή, ῆς, ἡ, Gerste.

κρίνω, scheide, wähle aus, entscheide, bestimme, halte wofür, urtheile, beurtheile, richte, klage an. aor. ἔκρῑνα. prf. κέκρῐκα, ich sehe an, wo-

κρῑός, οῦ, ὁ Widder. [für? acc.

κρίσις, εως, ἡ, Entscheidung. [gen.

κρῐτής, οῦ, ὁ, Richter, zwischen wen?

Κριτίας, ου, Kritias, Schüler des Sokrates, 404—403, einer der 30 Tyrannen in Athen.

Κρίτων, ωνος, Krito, aus Athen, ein großer Freund und Verehrer des Sokrates.

Κροῖσος, ου, Krösus, König von Lydien, 571—546.

κροκόδειλος, ου, ὁ, Krokodil.

κρότᾰφος, ου, ὁ, der Schlaf (am Kopfe).

Κρότων, ωνος, ἡ, Kroton, Stadt in Bruttium in Unteritalien.

Κροτωνιάτης, ου, ὁ, (ᾱ), aus Kroton.

κρύος, εος, τό, Eiskälte, Frost.

κρύπτω, verberge, pass. verberge mich.

κρύφα, heimlich.

κρωβύλος, ου, ὁ, Büschel von Haaren, den zur Zeit des Thucydides ältere Männer und Kinder aus den höheren Ständen in Athen, auf dem Scheitel emporstehend, trugen.

κτάομαι, erwerbe. aor. pass. ἐκτήθην, wurde erworben. perf. κέκτημαι, habe erworben, habe bei,

κτείνω, tödte. [um mir.

κτῆμα, ατος, τό, Besitz, Besitzthum.

κτῆσις, εως, ἡ, Erwerb, Besitz.

κτίσμα, ατος, τό Gründung, Colonie.

κῠᾰνός, ή, όν, dunkelblau.

Κυβέλη, ης, Cybĕle, die Göttin Rhea bei den Phrygiern.

κυβερνήτης, ου, ὁ, Steuermann.

κύβος, ου, ὁ Würfel, Cubus, Cubikzahl, das Produkt aus 3 gleichen Faktoren, z. B. 8 = 2·2·2.

κύκλος, ου, ὁ, Kreis, Bahn (der Himmelskörper). *κύκλῳ*, rings um c. gen.

Κύκνος, ου, Kyknos, Sohn des Ares und der Pyrene, am Echedorus in Macedonien.

κύκνος, ου, ὁ, Schwan.

κύλιξ, ῐκος, ἡ, Becher, Kelch.

κυλίω, wälze. (ῑ).

κυνῆ, ῆς, Helm.

κυνηγός, οῦ, ὁ, Jäger.

Κύπρος, ου, ἡ, die Insel Cypern.

κυρέω, treffe, fasse (richtig) auf.

Κυρηναϊκός, οῦ, ὁ, der Cyrenaiker, Anhänger der cyrenäischen Schule, die Aristippus stiftete.

Κυρηναῖος, ᾱ, ον, aus Cyrene, Hauptstadt von Cyrenaika in Afrika.

κύριος, ᾱ, ον, Macht habend. *κ. εἰμί*, habe Macht. (ῡ).

Κῦρος, ου, 1) Cyrus, König der Perser 560—529. 2) Cyrus der Jüngere, Sohn des Darius Nothos; st. 401 bei Kunara im Kampf gegen seinen Bruder Artaxerres.

κύτος, εος, τό, Höhlung, Schale.

κύων, *κῠνός*, ὁ u. ἡ, Hund.

κωλύω, hindere, halte auf.

κώμη, ης, ἡ, Dorf. [Schierling.

κώνειον, ου, τό, Schierlingskraut,

Λαβύρινθος, ου, ὁ, Labyrinth.

λαγωός, οῦ, ὁ, Hase.

λαγώς, ώ, ὁ, Hase.

Λάκαινα, ης, fem. zu *Λάκων. γυνή*, die Lacedämonierin.

Λακεδαιμόνιος, ου, ὁ, Lacedämonier.

Λακεδαίμων, ονος, ἡ, Lacedämon, Hauptstadt der Landschaft Laconika im Peloponnes, später Sparta genannt. Auch Name für die Umgegend der Stadt und für die ganze Landschaft. [wem? dat.

λᾰλέω, spreche, plaudere, schwätze, zu

λάλος, ον, geschwätzig.

Λάμᾰχος, ου, Lamachus, Feldherr der Athener; st. 414 auf Sicilien.

λαμβάνω, aor. 2. *ἔλαβον*, prf. a. *εἴληφα*, aor. p. *ἐλήφθην*, nehme, fasse, ergreife, fange, empfange, nehme in mich auf, erhalte, treffe an, finde. *λαμβάνομαί τινος*, erreiche etwas, kann etwas benützen.

λαμπάς, άδος, ἡ, Fackel.

λαμπρός, ά, όν, glänzend, prächtig.

λαμπρότης, ητος, ἡ, Glanz, Berühmtheit.

λανθάνω, bin verborgen, wem? acc. aor. *ἔλαθον*. prf. *λέληθα*, bin verborgen; mit einem part.: es entgeht (mir, Jemandem), (ich, Jemand) weiß nicht, daß ich.

Λαομέδων, οντος, Laomedon, König von Troja, Vater des Priamus.

λᾱτομία, ας, ἡ, der Steinbruch. *αἱ λατομίαι*, die Latomien, ein Gefängniß, das Dionysius d. Aeltere hatte in Felsen hauen lassen.

λατρεύω, diene.

λάφῡρον, ου, gew. im pl. die Beute.

Λάχεσις, εως, ἡ, Lachesis, die Parze, welche das Lebensloos bestimmte.

λέβης, ητος, ὁ, Kessel. [nannt.

λεγόμενος, η, ον, ὁ, ἡ, τό, sogenannt.

λέγω, rede, spreche, sage, nenne. *λέγεται* = dicitur, soll, man sagt.

λεῖος, ᾱ, ον, glatt.
λείπω, lasse, verlasse.
λεπτός, ή, όν, dünn, fein.
λευκός, ή, όν, weiß.
λευκότης, ητος, ἡ, die Weiße.
Λεῦκτρα, ων, τά, Flecken in Böotien, südwestlich von Theben, zwischen Thespiä u. Platää.
λέων, οντος, ὁ, Löwe.
Λεωνίδας, ου, (ῐ), Leonidas, König der Spartaner, st. 480 v. Chr.
Λεώς, ώ, Leos, ein Mann aus dem attischen Demos Agnus, der dem Theseus die Anschläge der Pallantiden, der Nebenbuhler desselben um die Herrschaft, verrieth.
λεώς, ώ, ὁ, Volk. pl. Leute.
Λεωτυχίδας, α, Leotychidas, Sohn des Agis II.
λήγω, höre auf; statt des inf. mit zu, der im Deutschen auf dieses Zeitwort folgt, steht im Griech. das part.
λήθη, ης, ἡ, Vergessenheit.
Ληναῖος, ου, ὁ, Lenäus, der Keltergott, Beiwort des Dionysus.
ληνός, οῦ, ἡ u ὁ, die Kelter.
ληστεία, ας, ἡ, Räuberei.
ληστήριον, ου, τό, Räuberbande.
λίαν, sehr, zu sehr.
Λίβυες, ων, οἱ, die Libyer.
Λιβύη, ης, ἡ, Libyen, das Land Afrikas westlich von Aegypten.
λίθῐνος, η, ον, steinern.
λίθος, ου, ὁ, Stein, Felsenstein.
λῐμήν, ένος, ὁ, Hafen (portus).
λίμνη, ης, ἡ, See, Teich.
λῑμός, οῦ, ὁ, Hunger.
λιμώττω, bin hungrig.
λίνεος, ᾱ, ον, contr. λῑνοῦς, ῆ, οῦν, leinen.
λίνον, ου, τό, Lein, Faden, Garn, Netz.
Λίνος, ου, Linos, Sänger u. Tonkünstler aus Theben, Sohn des Apollo, Lehrer des Orpheus u. des Herakles.
λιτότης, ητος, ἡ, Geringfügigkeit, Einfachheit.
λογίζομαι, überlege.
λογισμός, οῦ, ὁ, Ueberlegung, Gedanke, Berechnung.
λόγος, ου, ὁ, Wort, Worte, Sprache, Rede; Sage; Vernunft; Erklärung. λόγον διδόναι, Rechenschaft ablegen, einen Ausspruch thun, ein Urtheil fällen.
λοιδορέω, schelte, schmähe. λοιδορέομαι, schmähe, wen? dat.
λοιμός, οῦ, ὁ, Pest.
λοιπός, ή, όν, übrig.
λούω, wasche.
λοχᾱγός, οῦ, ὁ, der Lochage, Führer einer Abtheilung Soldaten, meistens wohl zu 100 Mann.
Λυγκεύς, έως, Lynkeus, ein durch scharfes Gesicht ausgezeichneter Argonaut.
Λυδός, οῦ, ὁ, der Lydier, aus Lydien in Vorderasien, in der Mitte der westlich an die Küstenländer anstoßenden Landschaften.
Λύκιοι, ων, οἱ, die Lycier, Volk an der Südküste von Kleinasien.
λύκος, ου, ὁ, Wolf.
Λυκοῦργος, ου, Lykurg, der berühmte Gesetzgeber der Spartaner, c. 888 v. Chr. 2) ein König der Edoner in Thrazien in d. Sagenzeit.
Λύκων, ωνος, Lykon, Peripatetiker aus Troas, c. 260 v. Chr.
λυμαίνομαι, mißhandle, verderbe.
λύμη, ης, ἡ, Schade, Beschädigung. (ῡ).
λυπέω, kränke, betrübe, λυπέομαι, bin betrübt.

λύπη, ης, ἡ, (ῡ), Leid, Traurigkeit, Schmerz.

λυπηρός, ά, όν, traurig, schmerzlich.

λύρα, ας, ἡ, Lyra, Leier. (ῠ).

Λῡσίμαχος, ου, Lysimachus, Feldherr Alexanders, später König in Thrazien; st. 282.

λυσιτελής, ές, έος, fördernd, nützlich. [vortheilhaft.

λυσσητήρ, ῆρος, wüthend, toll.

λύτρωσις, εως, ἡ, Lösung, Befreiung.

λύχνος, ου, ὁ, Licht, Lampe.

λύω, löse, gebe auf.

λωίων u. λῴων, ον, ονος, besser.

Μάγνητες, ων, οἱ, die Magnesier, Bewohner der Stadt Magnesia in Carien in Kleinasien.

Μάγοι, ων, οἱ, die Magier, Priesterkaste bei den Medern u. Persern.

μάθημα, ατος, τό, Gegenstand des Lernens. (ᾰ).

μάθησις, εως, ἡ, das Lernen, Erlernen, der Unterricht, worin? gen.

μαθητής, οῦ, ὁ, Schüler.

Μαινάς, άδος, ἡ, die Rasende, besonders die von Bacchus Begeisterte, Mänade, Bacchantin.

μαίνω, mache rasend, μαίνομαι, werde rasend gemacht, bin rasend, rase. aor. p. ἐμάνην. [gen.

μακαρίζω, preise glücklich, weßwegen?

μακάριος, ία, ιον, glücklich, selig.

μακαριότης, ητος, ἡ, Glückseligkeit, Glück.

Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonien.

Μακεδών, όνος, ὁ, der Macedonier.

μακρόβιος, ον, lange lebend.

μακρολογέω, rede sehr lang.

μακρός, ά, όν, lang, langwierig.

μαλακία, ας, ἡ, Weichheit, Weichlichkeit.

μάλιστα, am meisten, am liebsten, am ersten, zum wahrscheinlichsten, superl. zu μάλα.

μᾶλλον, mehr, lieber, eher, comparat. zu μάλα. καὶ μᾶλλον, zumal, besonders.

μαλλός, οῦ, ὁ, Wollflocke.

μανθάνω, lerne, erfahre. aor. 2. ἔμαθον, prf. μεμάθηκα, adj. v. μαθητός. [phetisch.

μαντικός, ή, όν, wahrsagerisch, pro-

μάντις, εως, ὁ, Wahrsager.

Μαρᾰθών, ῶνος, ἡ, Marathon, Flecken in Attika, nordöstlich von

μαραίνω, mache welk. [Athen.

Μαρσύας, ου, (ῠ), Marsyas, Sohn des Olympus, aus Phrygien, Erfinder der Flöte. [Zeugen ab.

μαρτῠρέω, bin Zeuge, gebe einen

μαρτῠρία, ας, ἡ, Zeugniß, Zeugenaussage.

Μασουλιεῖς, έων, οἱ, die Masulier, ein lybischer Volksstamm.

Μασσαλία, ας, Massalia in Gallien,

μαστεύω, suche. [jetzt Marseille.

μαστῑγόω, geißle.

μάταιος, ᾰ, ον, unnütz.

μάτην, umsonst, eitler Weise.

μάχαιρα, ας, ἡ, Schwert, Messer.

μάχη, ης, ἡ, Schlacht, Kampf. (ᾰ).

μάχιμος, η, ον, streitbar, οἱ μάχ. die Krieger.

μάχομαι, kämpfe, fut. μαχοῦμαι.

μεγαλοψυχία, ας, ἡ, Seelengröße.

μεγαλόψῡχος, ον, hochherzig.

μεγαλύνω, mache groß, erhebe. med. mache mich groß, erhebe, brüste mich.

μεγάλως, adv. groß, höchlich, sehr.

Μεγᾰρεύς, έως, ὁ, aus Megara, Megarer. [groß.

μέγας, μεγάλη, (ᾰ), μέγα, μεγάλου,

μέγεθος, *εος*, *τό*, Größe.
μέγιστος, *η*, *ον*, sehr groß, am größten, am bedeutendsten, wichtigsten.
Μέδουσα, *ης*, *ἡ*, Medusa, eine der Gorgonen, mit schrecklichem Haupt, das Schlangen statt der Haare hatte, und jeden, der es sah, versteinerte.
μεθ-ίημι, lasse los.
μεθ-ίστημι, stelle um, wandle um.
μεθόριος, *ᾱ*, *ον*, auf der Grenze liegend. *τὰ μεθόρια*, die Grenzscheide.
μεθύσκω, fut. *μεθύσω*, (*ῠ*), mache in Wein trunken. pass. betrinke mich, werde trunken gemacht. aor. *ἐμεθύσθην*.
μείζων, *ον*, *ονος*, größer.
μειράκιον, *ου*, *τό*, (*ᾰ*), junger Mensch, Knabe.
μείρομαι, erlange, *εἵμαρται*, es ist vom Schicksal bestimmt. *εἱμαρμένος*, *η*, *ον*, vom Schicksal bestimmt.
μέλᾱς, *αινα*, *ἄν*, dunkelfarbig, schwarz.
μέλει, es liegt am Herzen, es ist zu thun, um was? gen.
μελετάω, übe, betreibe, übe mich.
μελέτη, *ης*, *ἡ*, Sorge, Fürsorge, Uebung, Beschäftigung.
μέλι, *ἴτος*, *τό*, Honig.
μελία, *ας*, *ἡ*, die Esche, der Speer, dessen Schaft gewöhnlich aus Eschenholz war.
Μελικέρτης, *ου*, Melikertes, Sohn des Athamas und der Ino; er wurde in den Meergott Palämon verwandelt.
μέλισσα, *ης*, *ἡ*, Biene.
μελιτουργός, *οῦ*, *ὁ*, Bienenvater.
μέλλον, *οντος*, *τό*, das Zukünftige, die Zukunft; part. v. *μέλλω*.
μέλλω, bin im Begriff, bin daran, will, soll, stehe bevor; gewöhnlich mit einem inf. fut. verbunden, für welchen im Deutschen der inf. praes. steht. Das part. *μέλλων*, künftig, kommend, bevorstehend.
μέλος, *εος*, *τό*, Lied, Gesang, Melodie.
Μελπομένη, *ης*, *ἡ*, Melpomene, Muse des Gesanges u. des Trauerspieles.
Μέμφις, *ιδος*, *ἡ*, 1) Tochter des Nil. 2) Stadt in Mittelägypten.
μέμφομαι, tadle, mache zum Vorwurf.
μέμψις, *εως*, *ἡ*, Tadel.
μέν, Partikel, welche andeutet, daß das Wort, nach welchem es steht, nicht allein gedacht wird, sondern in Verbindung oder im Gegensatz zu einem anderen, welches noch folgen soll. Gewöhnlich folgt dieses Wort mit *δέ*. Im Deutschen bedarf es meistens nicht ausgedrückt zu werden.
Μέναιχμος, *ου*, Menächmus, Mathematiker zur Zeit Alexanders des Großen.
Μενέδημος, *ου*, Menedemus, griech. Philosoph, Stifter der eretrischen Schule (so genannt von der Stadt Eretria), c. 320 v. Chr.
Μενοίτης, *ου*, Menötes, Rinderhirt des Hades (Pluto).
μένος, *εος*, *τό*, Kraft, stürmische Menge.
μέντοι, wahrlich, indeß, *μέντοι γε*, wenigstens doch.
μένω, bleibe, prf. *μεμένηκα*.
μερίς, *ίδος*, *ἡ*, Stück, Antheil.
μέρος, *εος*, *τό*, Theil, *κατὰ μέρος*, per partes, einzeln.
μεσημβρία, *ας*, *ἡ*, Mittag, Süden.

μέσος, η, ον, in der Mitte, der mittlere. *ἐν μέσ. τῇ κεφ.* mitten auf d. K. *τὸ μέσον*, die Mittelstraße, die rechte Mitte, das rechte Maß.

μεσότης, ητος, ἡ, Mitte, zwischen welchen? gen.

Μεσσήνη, ης, Messenien, Landschaft im Peloponnes.

Μεσσήνιος, ᾱ, ον, messenisch, Messenier.

μεστός, ή, όν, voll, wovon? gen.

μετά, c. gen. mit. c. acc. nach, seit. *μεθ' ἡμέραν*, nachdem es Tag geworden war, am (hellen) Tage. *μεθ' ἡμέραν μίαν*, nachdem nur ein Tag verflossen war, Zeit eines Tages.

μετα-βάλλω, verändere, intr. verändere mich, verwandle mich. aor. 2. *μετέβαλον*, *μεταβάλλομαι*, wechsle.

μεταβολή, ῆς, ἡ, Veränderung.

μεταγενής, ές, έος, nachher geboren, der spätere.

μετα-γιγνώσκω, ändere meine Ansicht, empfinde Reue, bereue.

μετα-λαμβάνω, aor. *-έλαβον*, nehme, erhalte Theil an etwas? woran? gen.

μετάληψις, εως, ἡ, Antheilnahme, woran? gen.

μετ-αλλάσσω, vertausche, bringe anders wohin. pass. werde überstanden, gehe vorüber.

μετα-μανθάνω, lerne (für ein schon gelerntes), verlerne.

μετα-μέλει, es reut, wen? dat. was? nom. u. gen., fut. *-μελήσει*.

μεταμέλεια, ας, ἡ, Reue.

μετα-μορφόω, verwandle, gestalte um.

μετα-νοέω, komme hinterdrein zur Einsicht.

μεταξύ, mitten in der Zeit, inzwischen.

μετα-τίθημι, versetze, bringe an einen anderen Ort.

μέτ-ειμι, -ιέναι, gehe nach, suche zu erlangen.

μετ-έχω, habe Theil an etwas, woran? gen., aor. *-έσχον*.

μετέωρος, ον, hoch in der Luft.

μετόπωρον, ου, τό, Herbst.

μετρέω, messe, lege an ein Maß, halte ans Maß.

μέτριος, ᾱ, ον, mäßig, *τὸ μέτριον*, das gehörige Maß.

μετρίως, adv. mit Maß.

μέτρον, ου, τό, Maß, worin? wofür? gen.

μέχρι, c. gen. bis, so lange. *μέχρι τούτου*, bis dahin, so weit. *μέχρι τινός*, bis zu einem gewissen Punkt, eine Zeit lang.

μή, 1) nicht, 2) daß nicht, damit nicht.

μηδαμοῦ, nirgends.

μηδέ, auch nicht, noch, und nicht.

μηδείς, εμία, έν, keiner, keine, keines, nichts. *μηδέν* bei einem comparat. um nichts. *μηδέν* ist öfters auch mit 'nicht' zu übersetzen; eigentlich 'in keiner Sache, Beziehung'.

μηδέποτε, niemals.

Μηδικός, ή, όν, medisch; *τὸ μηδ. ἔργον*, der Perserkrieg.

Μῆδος, ου, ὁ, der Meder, der Perser.

μηκέτι, nicht mehr.

μῆκος, εος, τό, Länge.

μήν, jedoch. *καὶ μήν*, ja wohl! aber. *ἀλλὰ μήν*, aber —, doch.

μήν, νός, ὁ, Monat.

μηνύω, zeige an, deute an. (ῡ).

μήποτε, niemals.

μήπω, noch nicht.

μήτε-μήτε, weder — noch.

μήτηρ, τρός, ἡ, Mutter.

μητρόπολις, εως, ἡ, Mutterstadt, Stadt, von der Kolonien ausgingen; daher: Quelle von etwas.

μητρῷος, ᾱ, ον, von der Mutter ererbt.

μηχανάομαι, verfertige künstlich, suche zu bewerkstelligen. [schlag, List.

μηχᾰνή, ῆς, ἡ, Maschine, Mittel, An-

μίγνῡμι, mische, vermische, womit? dat., pf. p. *μέμιγμαι*.

Μίδας, ου, Midas, König der Briger in Thrazien; er soll Phrygien erobert haben.

μικρός, ά, όν, klein, gering. *μικροῦ*, adv. um ein Geringes, beinahe, fast.

Μιλήσιος, ᾱ, ον, aus Milet, milesisch.

Μιλτιάδης, ου, (ᾰ), Miltiades, berühmter athenischer Feldherr, Sieger bei Marathon 490.

Μίλων, ωνος, (ῑ), Milon, ein wegen seiner Stärke berühmter Athlet aus Kroton, ein Schüler Platons.

μιμέομαι, ahme nach.

μιμητής, οῦ, ὁ, Nachahmer. [geneigt.

μιμητικός, ή, όν, zur Nachahmung

μιμνήσκω, erinnere. prf. *μέμνημαι*, bin eingedenk, gedenke.

Μίνως, ωος u. *ω*, Minos, Sohn des Zeus und der Europa, alter König und Gesetzgeber auf Kreta, nach seinem Tod Richter in der Unterwelt. (*ῑ*).

Μινώταυρος, ου, der Minotaurus, ein Ungeheuer, halb Mensch, halb Stier. Theseus tödtete ihn.

μῑσέω, hasse, verabscheue.

μισθός, οῦ, ὁ, Lohn, Honorar.

μισθόω, vermiethe, med. miethe.

μῖσος, εος, τό, Haß.

μνᾶ, ᾶς, ἡ, eine Mine, ein Gewicht von 100 Drachmen, etwa $28^1/_2$ Loth, und ein Geldwerth von ungefähr 40 Gulden oder 22 pr. Th.

μνῆμα, ατος, τό, Denkmal, Grabstein.

μνήμη, ης, ἡ, Gedächtniß, Erinnerung, Andenken. [ins Gedächtniß.

μνημονεύω, erinnere mich, rufe mir

μνήμων, ον, ονος, eingedenk, mit gutem Gedächtniß ausgerüstet.

Μνημοσύνη, ης, Mnemosyne, Tochter des Uranos, Mutter der Musen.

Μοῖρα, ας, ἡ, die Möre, Parze, Schicksalsgöttin.

μοῖρα, ας, ἡ, Theil, Landestheil.

μονάς, άδος, ἡ, die Einheit, die Zahl

μόνιμος, ον, bleibend, dauernd. [eins.

μονόλῐθος, ον, aus Einem Steine.

μονομᾰχία, ας, ἡ, Einzelkampf, Zweikampf.

μόνος, η, ον, allein. *μόνον*, adv. nur. *μόνον οὐκ*, beinahe, fast.

μορφή, ῆς, ἡ, Gestalt.

Μόσῡνοι, ων, οἱ, die Mosyner, ein Volk an der Gränze von Kolchis.

μόσχος, ου, ὁ u. *ἡ*, Kalb.

μοῦσα, ης, ἡ, das begeisterte Schaffen, die Schöpfung der Begeisterung, Gesang, Gedicht, Philosophie, pl. die Künste und Wissenschaften.

Μοῦσα, ης, ἡ, die Muse. [Museum.

μουσεῖον, ου, τό, Musentempel,

Μουσεῖον, ου, τό, das Museum, ein Hügel in Athen gegenüber der Akropolis, wo Musäus begraben sein sollte, ein berühmter Dichter aus der Sagenzeit.

μουσική, ῆς, ἡ, Musik.

μοχθέω, mühe mich ab.

μοχθηρία, ας, ἡ, die Schlechtigkeit.

μοχθηρός. ά, όν, mühselig, kläglich, schlecht. [bes. glühende) Masse.

μύδρος, ου, ὁ, (jede feste, gediegene,

μυέω, weihe in die Mysterien ein, weihe. [schreiber.

μυθογράφος, ου, ὁ, der Mythen-

μυθολογέω, erzähle in den Sagen.
μῦθος, ου, ὁ, Rede, Sage.
Μύνδιος, ου, ὁ, aus Myndus, Myndier.
Μύνδος, ου, ὁ, Myndus, kleine Stadt der Dorier in Karien in Kleinasien.
μυριάς, άδος, ἡ, die Myriade, Zehntausend.
μυρίος, α, ον, unendlich viel. *μυρίῳ*, um ein unendliches, unendlich.
μύρμηξ, ηκος, ὁ, Ameise.
Μύρων, ωνος, Myron, berühmter Bildhauer d. Griechen, c. 450 v. Chr.
μύωψ, ωπος, ὁ, Stachel, Sporn. (ῠ).
μωρία, ας, ἡ, Thorheit.
μῶρος, ᾱ, ον, stumpfsinnig, närrisch, *ὁ*, ein Narr.

Ναί, ja.
νᾶμα, ατος, τό, Wasser, Quelle.
ναός, οῦ, ὁ, Tempel.
νάπη, ης, ἡ, Thalgrund, Waldthal. (ᾰ).
ναυᾱγέω, leide Schiffbruch.
ναυκληρία, ας, ἡ, die Führung eines Schiffes.
ναυμαχία, ας, ἡ, Seeschlacht.
ναῦς, νεώς, ἡ, Schiff.
ναύσταθμον, ου, τό, der Seehafen, Hafen.
ναύτης, ου, ὁ, Schiffer.
ναυτικόν, οῦ, τό, Seemacht, Flotte.
νεανίας, ου, ὁ, Jüngling.
νεανίσκος, ου, ὁ, Jüngling.
νεβρός, οῦ, ὁ, Wildkalb, Reh.
Νεῖλος, ου, ὁ, der Nil; auch als Gottheit gedacht.
νεκρός, οῦ, ὁ, der Todte, Leichnam, todt.
Νεμέα, ας, ἡ, 1) Nemea, ein Ort in Argolis; 2) der Wald Nemea um diesen Ort.
νέμω, vertheile, gebe; führe auf die Weide, weide. *νέμομαι*, habe als meinen Theil, bewohne, wohne.
Νεοκλῆς, έους, Neokles, Athener, Vater des Themistokles.
νέος, α, ον, jung, neu. *ὁ νέος*, der Jüngling.
νεότης, ητος, ἡ, Jugend.
νεοττός, οῦ, ὁ, das Junge.
Νέρων, ωνος, Nero, römischer Kaiser 54—68.
νεῦρον, ου, τό, Sehne, Kraft, Stärke.
νεφέλη, ης, ἡ, Wolke.
νέφος, εος, τό, Wolke.
νεώς, ώ, ὁ, Tempel.
νήπιος, (ᾱ), ον, unmündig, jung, unerfahren.
νησιώτης, ου, ὁ, Inselbewohner.
νῆσος, ου, ἡ, Insel.
νήφων, οντος, nüchtern, part. praes. v. *νήφω*.
νήχομαι, schwimme.
νικάω, siege, besiege, überwinde. *μάχῃ* od. *μαχόμενος*, in der Schlacht.
νίκη, ης, ἡ, Sieg. (ῑ).
Νικίας, ου, Nikias, Staatsmann u. Feldherr der Athener im peloponnesischen Kriege; st. 413.
Νῖνος, ου, ἡ, Ninive, die alte Hauptstadt Assyriens am Tigris.
Νῖσος, ου, Nisus, König in Megara zur Zeit des Minos.
νοέω, denke.
νομάς, άδος, weidend, umherziehend, *οἱ νομάδες*, die Nomaden.
νομίζω, glaube, halte, wofür? acc. *νομ. θεούς*, ich glaube an Götter.
νόμιμος, η, ον, gesetzlich.
νόμισμα, ατος, τό, Münze.
νομοθετέω, gebe Gesetze, spreche als Gesetz aus.
νομοθέτης, ου, ὁ, Gesetzgeber.
νόμος, ου, ὁ, Gesetz, Sitte, Ordnung.
νομοφύλαξ, ᾰκος, ὁ, Wächter des Gesetzes. (ῠ).
νόος, contr. *νοῦς, νοῦ, ὁ*, Verstand, Sinn, Gesinnung, Aufmerksamkeit.
νοσέω, bin krank. *νόσον*, stehe eine Krankheit aus.
νόσημα, ατος, τό, Krankheit, Gebrechen.
νόσος, ου, ἡ, Krankheit.

νότος, ου, ὁ, Südwind, Südwestwind, Notus.

νουθετέω, ermahne, gebe eine Lehre.

νουθετικός, ή, όν, ermahnend, warnend. [716—673 v. Chr.

Νουμᾶς, ᾶ, Numa, König in Rom,

νοῦς, s. νόος.

νύκτωρ, adv. Nachts.

Νύμφη, ης, ἡ, (ῠ), Nymphe, weibliche Gottheit in Hainen, Wäldern, Bäumen, an Quellen u. Flüssen, auf Bergen u. Auen. [genwärtige.

νῦν, jetzt, nun. ὁ νῦν, der jetzige, ge-

νύξ, νῠκτός, ἡ, Nacht. νυκτός, bei Nacht.

Νῦσα, ης, ἡ, Nysa, Name mehrerer Städte. [treibe an.

νύσσω, stoße (mit dem Treibstachel),

νυστάζων, οντος, unachtsam, schläfrig, part. praes. v. νυστάζω.

Ξανθίππη, ης, Xanthippe, die Gemahlin des Sokrates.

ξανθός, ή, όν, gelb, bräunlich, blond.

Ξενοκράτης, ους, Xenokrates, Philosoph aus Chalcēdon, Akademiker, c. 340 v. Chr. [Fremde.

ξένος, η, ον, fremd; als Subst. der

Ξενοφάνης, εος, Xenophanes, Philosoph aus Kolophon, der in Elĕa in Italien die eleatische Schule stiftete; c. 536.

Ξενοφῶν, ῶντος, Xenophon, aus Athen, berühmt als Heerführer u. Schriftsteller; st. 356 v. Chr.

Ξέρξης, ου, Xerxes, König von Persien, 485—465.

ξηραίνω, pf. p. ἐξήραμμαι, trockne, trockne aus.

ξίφος, εος, τό, Schwert. (ῐ).

ξόᾰνον, ου, τό, Bild.

ξύλον, ου, τό, Holz, auch im pl.

ξυμ. u. ξυν. Alle so beginnenden Wörter suche unter συμ. u. συν.

Ὁ, ἡ, τό, 1) ohne ein dazu gehöriges Wort, mit folgendem δέ: dieser, diese, dieses. ὁ μὲν — ὁ δέ, der eine — der andere, einer — ein anderer. 2) der, die, das.

ὀγδοάς, άδος, ἡ, die Zahl acht. [muth.

ὄγκος, ου, ὁ, Masse, Größe, Hoch-

ὅδε, ἥδε, τόδε, dieser, diese, dieses, folgender, e, es. [Weg.

ὁδεύω, gehe, reise, befinde mich auf dem

ὁδηγέω, führe (Jemand) einen (seinen) Weg, führe auf dem Weg, leite.

ὁδηγός, οῦ, ὁ, Wegweiser, Führer.

ὁδοιπορία, ας, ἡ, Reise, Zug.

ὁδός, οῦ, ἡ, Weg.

ὀδούς, όντος, ὁ, Zahn. [Ithaka.

Ὀδυσσεύς, έως, Odysseus, König von

ὅθεν, woher.

οἶδα, ich weiß, kenne. impf. ᾔδειν. part. εἰδώς, ότος. οἶδα mit einem part. ich bin mir bewußt als ein solcher, welcher; ich weiß, daß ich.

Οἰδίπους, οδος, acc. -ουν u. -οδα, Oedipus, Sohn des Laios, König in Theben; er wurde vertrieben u. starb im Hain der Eumeniden zu Athen.

οἰκεῖος, εία, εῖον, eigenthümlich, geeignet, angehörig.

οἰκέτης, ου, ὁ, Diener des Hauses, Knecht, Sklave.

οἰκέω, wohne, bewohne, verwalte. ἡ οἰκουμένη sc. γῆ, die bewohnte Erde.

οἴκημα, ατος, τό, Haus, Gebäude.

οἰκητήριον, ου, τό, Wohnung.

οἰκία, ας, ἡ, Haus, Wohnung.

οἰκίζω, baue, gründe, bevölkere, bewohne, siedle mich an.

οἰκιστής, οῦ, ὁ, Erbauer, Gründer.
οἶκος, ου, ὁ, Haus.
οἶκτος, ου, ὁ, Wehklagen, Mitleid.
Οἰνόη, ης, ἡ, Oenoë, ein Grenzort der Athener gegen Böotien. [nes.
οἰνοποιία, ας, ἡ, Bereitung d. Wei-
οἶνος, ου, ὁ, Wein.
οἰνοχοέω, schenke Wein ein.
οἰνοχόος, ου, ὁ, Mundschenk.
οἴομαι, 2. sg. οἴει, aor. ᾠήθην,
οἷον, wie zum Beispiel. [glaube.
οἷος, οἵα, οἷον, wie, von welcher Beschaffenheit, was für ein, qualis. οἷόν τε (ἐστί), mit Inf. es ist möglich, οἷός τέ εἰμι, c. inf. ich bin im Stande.
οἶς, οἰός, ὁ u. ἡ, Schaf.
Οἴτη, ης, ἡ, das Oetagebirg im Süden Thessaliens. [ferne mich.
οἴχομαι, gehe fort. οἴχ. ἀπιών, ent-
οἰωνός, οῦ, ὁ, jeder einzeln fliegende Vogel, besonders die, welche zum Wahrsagen dienten; Vogel, Vogelzeichen, Vorbedeutung.
ὀκνέω, zaudere, stehe an, bedenke mich.
ὀλβίζω, preise glücklich, preise.
ὄλβιος, ᾱ, ον, glücklich, glückselig.
ὄλεθρος, ου, ὁ, Verderben.
ὀλίγος, η, ον, (ῐ), gering, wenig. ὀλίγῳ, um ein weniges; bei Zeitangaben: kurz.
ὀλισθάνω, -αίνω, ὀλισθήσω, ὤλισθον, gleite.
ὄλλῡμι, richte zu Grunde. ὄλλυμαι, gehe zu Grunde, verloren.
ὅλμος, ου, ὁ, Mörser. [bial: ganz.
ὅλος, η, ον, ganz. τὸ ὅλον, adver-
ὀλυμπιάς, άδος, ἡ, eine Olympiade, Zeitraum von 4 Jahren. Alle 4 Jahre wurden die olympischen Spiele gefeiert.
ὀλυμπιονίκης, ου, ὁ, (νῑ), Sieger in den olympischen Spielen, worin?
Ὀλύμπιος, ᾱ, ον, olympisch. [gen.
Ὄλυμπος, ου, ὁ, der Olymp, ein hohes Gebirg zwischen Macedonien und Thessalien, auf dem nach den Dichtern die Götter wohnten.
ὄμβρος, ου, ὁ, Regen.
Ὅμηρος, ου, Homer, Name des Verfassers der vorzüglichsten epischen Gedichte der Griechen, der Iliade u. Odyssee, c. 1000 v. Chr.
ὁμῑλέω, gehe um, habe Umgang, mit wem? dat. [gen.
ὁμιλία, ας, ἡ, Umgang, mit wem?
ὁμίχλη, ης, ἡ, Nebel.
ὄμμα, ατος, τό, Auge.
ὄμνῡμι, schwöre. aor. ὤμοσα.
ὅμοιος, ᾱ, ον, ähnlich, gleich.
ὁμοιότης, ητος, ἡ, Aehnlichkeit.
ὁμοιόω, mache ähnlich.
ὁμοίως, adv. auf ähnliche, gleiche Weise, ebenso.
ὁμολογέω, stimme bei, gebe zu.
ὁμονοέω, bin eines Sinnes, einträchtig, mit wem? dat.
ὁμόνοια, ας, ἡ, Gleichheit der Gesinnung, Eintracht.
ὅμορος, ον, angränzend, benachbart.
ὁμοφροσύνη, ης, ἡ, Gleichheit der Gesinnung.
ὁμόφῡλος, ον, stammverwandt.
Ὀμφάλη, ης, Omphale, Königin von Lydien.
ὀμφᾰλός, οῦ, ὁ, Nabel, Knopf.
ὅμως, dennoch, gleichwohl.
ὄναρ, τό, Traum. Nur im nom. u. acc. gebräuchlich; adverbial: im Schlafen, schlafend, im Traum.
ὀνειδίζω, schmähe, werfe vor. [deuter.
ὀνειροκρίτης, ου, ὁ, (ῐ), Traum-

ὄνειρον, ατος, τό, Traum.
ὀνειροπολέω, träume, lebe im Traume.
ὄνειρος, ου, ὁ, Traum.
ὀνίνημι, ὀνήσω, nütze. (ῐ). ὀνίναμαι, ὀνήσομαι, aor. ὠνήμην, ησο, ητο, opt. ὀναίμην, inf. ὄνασθαι, habe Vortheil, Gewinn, Freude, wovon? woran? gen.
ὄνομα, ατος, τό, Name.
ὀνομάζω, nenne.
ὀνομαστός, ή, όν, genannt, gefeiert.
ὄνος, ου, ὁ, Esel.
ὄνυξ, ὕχος, ὁ, Nagel, Klaue.
ὀξῠδερκία, ας, ἡ, Scharfsichtigkeit.
ὀξύπτερον, ου, τό, Schwungfeder.
ὀξύς, εῖα, ύ, scharf, scharfsichtig, rasch; vom Tone: hell, hoch.
ὀξύτης, ητος, ἡ, Schärfe, Schnellig-
ὄπη, wie. [keit.
ὄπισθεν, hinten.
ὀπίσω, (ῐ), rückwärts, εἰς τοὐπίσω, zurück. [waffneter, Hoplite.
ὁπλίτης, ου, ὁ, (ῑ), ein Schwerbe-
ὅπλον, ου, τό, Waffe.
ὁποῖος, ᾱ, ον, wie, von welcher Art, qualis. ὁποῖοί τινες, was für welche, wie.
ὁπόσος, η, ον, wie viel, meist in indirekter Frage. pl. alle, welche.
ὁπότε, mit dem optat., von Fällen, die öfters vorkamen: allemal wenn, so oft; wie quandoquidem, da,
ὅπου, wo. [weil.
ὀπτός, ή, όν, gebraten.
ὅπως, wie, daß, damit.
ὅρᾱσις, εως, ἡ, das Gesicht, als Sinn.
ὁράω, impf. ἑώρων. prf. ἑώρακα, aor. εἶδον, ἰδεῖν. fut. ὄψομαι, aor. p. ὤφθην, sehe, schaue.
ὀργή, ῆς, ἡ, Zorn.
ὀργίζω, erzürne, pass. werde, bin zornig, zürne, über wen? dat.
ὀργῐλότης, ητος, ἡ, Jähzorn.
ὀρέγομαι, strebe, wornach? gen.
ὄρεξις, εως, ἡ, Streben, wornach? gen. Begierde, Verlangen nach etwas. [tig.
ὀρθός, ή, όν, aufrecht, gerade, rich-
ὀρθῶς, adv. richtig.
ὁρίζω, begränze, bestimme.
ὅρκος, ου, ὁ, Eid, Eidschwur.
ὁρμάω, tr. treibe an, intr. setze mich in Bewegung. prf. ὥρμηκα, bin hingerissen, bin voll Eifer.
ὁρμίζω, lege vor Anker, hänge an etwas, woran? ἐκ c. gen.
ὄρνεον, ου, τό, Vogel. [Vogel.
ὀρνίθιον, ου, τό, Vögelchen, kleiner
ὀρνιθοθήρας, ου u. α, ὁ, der Vogel-
ὄρνις, ῑθος, ὁ, ἡ, Vogel. [steller.
ὀροθύνω, errege, reize.
ὄρος, εος, τό, Berg, Gebirg.
ὄρτυξ, ὕγος, ὁ, Wachtel.
Ὀρφεύς, έως, Orpheus, Sohn des Oeagrus und der Kalliope, berühmter Sänger aus dem ältesten Thrazien, einer der Argonauten; er wurde von Bacchantinnen zer-
ὄρφνῖνος, η, ον, braunroth. [rissen.
ὄρχησις, εως, ἡ, Tanz.
ὅς, ἥ, ὅ, welcher, welche, welches; wer, was; der, die, das; 2) καὶ ὅς, und dieser.
ὅσῐος, ᾱ, ον, rechtschaffen, erlaubt, gottgefällig, heilig.
Ὄσῑρις, ιδος, Osiris, mythischer König u. Gottheit der Aegypter.
ὅσος, η, ον, wie, von welcher Größe, wie viel; nach τοσοῦτος u. ä.: als. ὅσος περ, wie, als sicherlich. ὅσοι, αι, α, (alle) welche, (alles) was. ὅσον, wie weit, so weit. ὅσῳ —

τοσούτῳ, je — desto. ὅσον χρόνον, so lange. [welches (eben).
ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, welcher, welche,
ὀστέον, contr. ὀστοῦν, οῦ, τό, Knochen, Gebein.
ὅστις, ἥτις, ὅ,τι, wer, was; welcher, welche, welches.
ὁστισοῦν, was immer für ein.
ὀστολογέω, sammle Knochen.
ὄσφρησις, εως, ἡ, der Geruch, als Sinn. [wittert.
ὀσφρητικός, ή, όν, der, welcher gut
ὅταν, wenn, im Falle; das Verbum des Satzes steht dabei immer im Conjunktiv.
ὅτε, als, wenn, wann; bei Fällen, die öfters vorkamen, wie ὁπότε, mit dem optativ.
ὅτι, daß, weil. Vor einer direkten Rede ist es im Deutschen nicht zu übersetzen. ὅτι τάχιστα, so schnell als möglich. ὅτι μάλιστα, soviel
ὅτῳ = ᾧτινι. [als möglich.
οὐ, nicht, vor Consonanten.
οὗ, wo. ἔστιν οὗ, es giebt Fälle,
οὐδαμοῦ, nirgends. [in welchen.
οὐδέ, und nicht, auch nicht, nicht einmal.
οὐδείς, εμία, έν, keiner, keine, keines, nichts. οὐδέν, bei einem comparat. um nichts. οὐδέν ist öfters auch mit 'nicht' zu übersetzen; eigentlich 'in keiner Sache, Beziehung'.
οὐδέποτε, niemals. [Mal.
οὐδέπω, noch nicht, noch nicht ein
οὐδεπώποτε, auch nicht ein Mal.
οὐκ, nicht, vor Vocalen mit dem spiritus lenis.
οὐκέτι, nicht mehr; nicht ebenfalls.
οὐκοῦν, in Fragen = nonne? — ohne Frage: also, demnach.
οὖν, nun.
οὔποτε, niemals.
οὔπω, noch nicht.
οὐρά, ᾶς, ἡ, Schweif. [Sternkunde.
Οὐρανία, ας, ἡ, Urania, Muse der
οὐρᾰνός, οῦ, ὁ, der Himmel.
οὖς, ὠτός, τό, Ohr.
οὐσία, ας, ἡ, Vermögen, das Wesen.
οὔτε — οὔτε, weder — noch. [nichts.
οὔτις, οὔτι, τινος, Niemand, keiner,
οὗτος, αὕτη, τοῦτο, τούτου, ταύτης, τούτου, dieser, diese, dieses. Das Substantiv nach οὗτος hat auch noch den Artikel. καὶ ταῦτα, und zwar. ὦ οὗτος bei einer Anrede gleich dem deutschen 'du', 'hörst du?'
οὕτω u. οὕτως, so, in solchem Maße.
οὐχ, nicht, vor Vocalen mit dem spiritus asper.
ὄφελος, εος, τό, Nutzen.
ὀφθαλμός, οῦ, ὁ, Auge.
ὄφις, εως, ὁ, Schlange.
ὀφρύς, ύος, ἡ, Augenbraue.
ὄχλησις, εως, ἡ, Belästigung, Beschwerung.
ὀχῡρός, ά, όν, fest, befestigt.
ὀχυρότης, ητος, ἡ, Festigkeit.
ὀχυρόω, befestige, mache befestigt.
ὀψιμᾰθής, ές, έος, spät lernend.
ὄψιος, ᾱ, ον, spät.
ὄψις, εως, ἡ, der Anblick, das Sehen, das Gesicht, die Augen, Sehkraft, Aussehen.

Πάγη, ης, ἡ, Schlinge. (ᾰ).
πάθημα, ατος, τό, Leid, Unglück.
πάθος, εος, τό, (ᾰ), Empfindung, Leidenschaft.
παιδεία, ας, ἡ, Bildung.
παίδευσις, εως, ἡ, Erziehung, Zucht.
παιδεύω, erziehe, bilde.

παιδίον, ου, τό, kleines Kind, Kind.
παῖς, δός, Kind, ὁ, Knabe, Sohn, ἡ, Mädchen. 2) Sklave.
παίω, schlage, stoße.
πάλαι, τὸ πάλαι, vordem, vor Zeiten, in alter Zeit, vor Alters.
παλαιός, ά, όν, alt. τὸ παλαιόν, vor Alters, comp. παλαίτερος.
παλαίστρα, ας, ἡ, Ringschule, Ringkunst. [Ringkampf.
πάλη, ης, ἡ, (ᾰ), das Ringen, der
πάλιν, wieder, hinwiederum.
Παλλήναιοι, ων, die Pallenäer, Glieder des attischen Demos Pallene.
πάμπλειστος, η, ον, überaus viel, groß.
παμπληθής, ές, έος, mit ganzer Menge. παμπλ. στόλῳ, mit allen Heeresmassen. [ergiebig.
παμφόρος, ον, alles hervorbringend,
Παναθήναια, ων, τά, die Panathenäen, ein Fest zu Ehren der Athene; die großen wurden je nach 4 Jahren (also je im 5. Jahre darauf), die kleinen alle Jahre gefeiert.
πανακήδης, ες, εος, ganz sorgenfrei.
πανδημεί, adv. mit allem Volk, sammt und sonders.
Πανδίων, ονος, (ῑ), Pandion, Sohn des Erichthonios, Vater des Erechtheus, König von Athen.
Πάνηβοι, ων, οἱ, die Panēber, ein libysches Volk. [stigkeit.
πανουργία, ας, ἡ, Schelmerei, Li-
παντάπᾱσιν, ganz und gar. (τᾰ).
πανταχοῦ, überall, allenthalben.
παντελῶς, gänzlich, ganz, durchaus.
παντοδαπός, ή, όν, mancherlei.
παντοδαπῶς, adv. in mannichfaltiger Weise. [dem Falle.
πάντως, durchaus, jedenfalls, in je-
πάνυ, sehr, gar sehr. [tung.
πανωλέθρως, mit völliger Vernich-
παρά, c. gen. von. c. dat. bei. c. acc. zu, gegen, wider, nach, entlang, neben, an. παρὰ μικρόν, bei einem Haare, beinahe. παρ' ἡμέραν, einen Tag um den anderen.
παρα-βάλλω, werfe vor.
παρ-αγγέλλω, kündige an, befehle.
παρα-γίγνομαι, aor. -εγενόμην, komme, gehe wohin. [bild.
παράδειγμα, ατος, τό, Beispiel, Vor-
παράδεισος, ου, ὁ, Thiergarten, Park, Lustgarten.
παρα-δίδωμι, übergebe, vererbe, schicke wohin, überliefere, lehre. fut. -δώσω.
παράδοξος, ον, unerwartet.
παραδόξως, adv. unerwartet.
παραθαλάσσιος, ία, ιον, am Meere befindlich, wohnend.
παρ-αινέω, rede zu, gebe Lehren.
παρ-αιτέομαι, bitte, flehe an. aor. p. -ητήθην, wurde losgebeten.
παρα-καλέω, rufe herbei, lade ein. aor. p. -εκλήθην.
παρακαταθήκη, ης, ἡ, ein Gut zur Aufbewahrung.
παρα-κατα-τίθημι, lege bei Jemand etwas nieder. med. übergebe, vertraue an.
παρακείμενος, η, ον, daneben liegend, part. v. παράκειμαι.
παρα-κελεύομαι, gebiete, rathe an.
παρα-κινδυνεύω, begebe mich in Gefahr, womit? dat.
παρ-ακμάζω, komme über die Zeit der Blüthe und Kraft hinaus. prf. παρήκμακα, bin im Alter vorgerückt. [hin, erhalte.
παρα-λαμβάνω, aor. -έλαβον, nehme

παρα-λείπω, aor. -έλιπον, lasse zurück, übrig, übergehe, lasse aus.

παράλιος, ᾱ, ον, am Meere gelegen. ἡ παράλιος, die Seeküste.

παρα-μένω, bleibe bei oder neben Jemand, halte aus.

παραμῡθία, ας, ἡ, Zusprache, Trost.

παραπλήσιος, ᾱ, ον, nahe kommend, ähnlich.

παράπλοος, contr. παράπλους, ου, ὁ, die Fahrt an etwas vorüber, Vorbeifahrt. [rotzer.

παράσῑτος, ου, ὁ, Parasit, Schma-

παρα-σκευάζω, bereite, rüste, mache, bewirke. med. bereite mir, mache bereit.

παραστάς, άδος, ἡ, der Pfeiler. pl. die an einer Wand hinlaufenden Säulen, der Säulengang.

παράταξις, εως, ἡ, Schlachtordnung, Schlacht.

παρα-τείνω, strecke daneben, an der Seite, aus. prf. p. -τέταμαι.

παρα-τηρέω, gebe genau Acht, beachte. [mir vorsetzen.

παρα-τίθημι, setze vor. med. lasse

παρα-τρέχω, aor. -έδραμον, laufe vorbei, über Jemand hinaus, über wen? acc.

παρα-φαίνω, lasse von der Seite sehen. pass. erscheine von der Seite, komme zum Vorschein.

παρα-φύω, erzeuge daneben, pass. wachse daneben, neben wem? dat. aor. p. -εφύην.

παραχρῆμα, im Augenblick.

πάρδᾰλις, εως, ἡ, Panther.

πάρ-ειμι, inf. -εῖναι, bin gegenwärtig, bin bei einer Sache.

πάρ-ειμι, inf. -ιέναι, gehe vorbei; conj. -ίω.

παρεμφερής, ές, έος, etwas ähnlich.

παρ-έρχομαι, -ελεύσομαι, -ῆλθον, -ελήλῠθα, gehe vorüber, vergehe.

παρ-έχω, (Augm. ει), aor. -έσχον, reiche dar, gewähre, gebe, rufe hervor. παρέχομαι, bringe, biete (von mir) dar, lege (Zeugniß u. ä.) ab. aor. 2. -εσχόμην.

παρ-ίημι, lasse vorbei, bei Seite, lasse nach, spanne ab, entkräfte.

Πάρις, ιδος, Paris, Sohn des Priamus, durch den Raub der Helena Urheber des trojanischen Krieges. Er hieß auch Alexander.

παρ-ίστημι, stelle neben etwas, neben was? dat. παρίσταμαι, trans. unterwerfe, nöthige.

παρ-οίχομαι, fut. παροιχήσομαι, gehe vorüber, vergehe.

παρ-οράω, übersehe, vernachlässige, lasse unbeachtet. adj. verb. παροπτέον. [Redefreiheit.

παρρησία, ας, ἡ, Freimüthigkeit,

παρών, οῦσα, όν, όντος, anwesend, vorhanden, gegenwärtig. part. praes. πάρειμι.

πᾶς, πᾶσα, πᾶν, παντός, ganz, jeder, all. Ein Substantivum, zu welchem πᾶς in der Bedeutung ganz, all gehört, hat dazu auch gewöhnlich noch den Artikel. τὸ πᾶν, das Ganze, das All, die Welt. [gemach.

παστάς, άδος, ἡ, Vorhalle, Schlaf-

πάσχω, fut. πείσομαι. aor. 2. ἔπαθον. prf. πέπονθα, leide, erfahre. κακῶς, erleide Uebles. εὖ, erfahre

πατέω, trete, worauf? acc. [Gutes.

πᾰτήρ, τρός, ὁ, Vater.

πατρικός, ή, όν, von den Vätern stammend, βασιλεία, Erbkönigthum.

πάτριος, *ον*, von den Vätern herrührend; vererbt. *πάτριόν ἐστιν*, es ist Herkommen, bei wem? dat.

πᾰτρίς, *ίδος*, *ἡ*, Vaterland, Vaterstadt. [*γῆ*, Vaterland.

πατρῷος, *ᾱ*, *ον*, vom Vater ererbt,

Παυσανίας, *ου*, Pausanias, Feldherr der Spartaner, st. 469 v. Chr.

παύω, mache aufhören. *παύομαι*, höre auf, lasse ab, mit was? wovon? gen., oder ein particip., für welches im Deutschen der inf. mit zu steht. prf. *πέπαυμαι*.

πάχνη, *ης*, *ἡ*, der Reif (auf der Flur).

πάχος, *εος*, *τό*, die Dicke. *πάχος ἔχων*, dick.

Πεδάριτος, *ου*, Pedaritos, Anführer der Lacedämonier, 412 v. Chr.

πεδίον, *ου*, *τό*, Feld, Ebene.

πεζομαχία, *ας*, *ἡ*, Landschlacht.

πεζός, *ή*, *όν*, zu Fuß, *οἱ πεζοί*, die Fußsoldaten, Landtruppen.

πειθαρχέω, gehorche.

πείθω, überrede, spreche zu Jemand. aor. pass. *ἐπείσθην*, wurde überredet. prf. *πέπεισμαι*, bin überzeugt. prf. 2. *πέποιθα*, vertraue, worauf? dat. *πείθομαι*, lasse mich überreden, folge. [nach? gen.

πεινάω, habe Hunger, verlange, wor-

πεῖρα, *ας*, *ἡ*, Probe, *π. δίδωμι*, bestehe eine Probe.

Πειραιεύς, *ῶς*, *ὁ*, der Piräus, der Hafen Athens.

πειράω, versuche. med. versuche, mache eine Probe, bemühe mich.

πέλᾰγος, *εος*, *τό*, Meer.

πελάζω, nahe, nähere mich.

πέλεκυς, *εως*, *ὁ*, Beil.

Πελοπίδας, *ου*, (*ῐ*), Pelopidas, Feldherr der Thebaner, st. 364.

Πελοποννησιακός, *ή*, *όν*, peloponnesisch.

Πελοποννήσιοι, *ων*, *οἱ*, die Bewohner des Peloponnes, die Peloponnesier. [nes.

Πελοπόννησος, *ου*, *ἡ*, der Pelopon-

πελταστής, *οῦ*, *ὁ*, ein Leichtbewaffneter, Peltaste, mit der *πέλτη*, einem kleinen, leichten Schilde.

πέμπω, prf. *πέπομφα*, schicke.

πένης, *ητος*, arm, woran? gen.

Πενθεσίλεια, *ας*, Penthesileia, die Tochter des Ares, Königin der Amazonen.

Πενθεύς, *έως*, Pentheus, Sohn des Echion und der Agaue, König in Theben; er verachtete den Dionysos.

πενία, *ας*, *ἡ*, Armuth.

πένομαι, bin arm, woran? gen.

πενταετηρίς, *ίδος*, *ἡ*, Zeitraum von fünf Jahren. *καθ' ἑκάστην πεντ. τῶν Παν.*, je im fünften Jahre an den Panathenäen.

πενταετία, *ας*, *ἡ*, eine Zeit von

πέντε, fünf. [fünf Jahren.

πεντήρης, *ες*, *εος*, fünfruderig, mit 5 Reihen von Ruderbänken.

πέρ, enklitisch, hebt das vorangehende Wort hervor im Sinne von: doch, wenn etwas der Fall ist, wiewohl etwas stattfindet.

περαίνω, vollende, führe aus. *πεπερασμένος*, bis an die Gränze gebracht, größt möglich.

πέρας, *ᾰτος*, *τό*, Ende.

περάω, intr. dringe hindurch, setze hinüber. tr. durchstoße, setze über etwas hinüber.

Πέργᾰμον, *ου*, *τό*, Pergamum, die Burg von Troja.

περί, c. gen. über, um, in Betreff.

c. dat. um. c. acc. um (herum), in der Gegend, in den Gegenden, in der Nähe; in Beziehung auf.

Περίανδρος, *ου*, Periander, Tyrannos von Korinth, 512, einer der sieben Weisen.

περι-βάλλω, aor. *-έβαλον*, lege herum, umgebe, bringe in etwas, in was? dat., med. lege um mich, ziehe an, eigne mir an. prf. *-βέβλημαι*.

περι-γίγνομαι, aor. 2. *περιεγενόμην*, übertreffe, wen? gen. werde Meister, werde ein Meister, worin? gen. bin übrig, komme bei etwas heraus, erwachse. [binde mir.

περι-δέω, binde herum, med. um-

περί-ειμι, *-ιέναι*, gehe umher.

περίεργος, *ον*, vorwitzig. [umher.

περι-έρχομαι, aor. *-ῆλθον*, gehe

περικατάληπτος, *ον*, ergriffen, eingeholt.

Περικλῆς, *έους*, Perikles, der größte Staatsmann Athens, st. 429.

περι-κόπτω, behaue ringsum, beschneide, verstümmle.

περι-κυκλόω, umgehe im Kreise.

περι-λείχω, belecke.

περι-μένω, warte, erwarte.

περι-οσφραίνομαι, rieche umher, beriche ringsum.

περιουσία, *ας*, *ἡ*, Ueberfluß.

περι-πατέω, gehe umher. [was? dat.

περι-πίπτω, verfalle, gerathe, in, auf

περίπτωμα, *ατος*, *τό*, Unfall.

περι-σπειράω, umwinde.

περισσός, *ή*, *όν*, übergroß, überflüssig.

περίστασις, *εως*, *ἡ*, Umstand, Vorfall, Vorkommniß. [berge.

περι-στέλλω, umhülle, bedecke, ver-

περι-τίθημι, lege um.

περιττεύω, bin überflüssig, übrig.

περιττός, *ή*, *όν*, überflüssig.

περι-τυγχάνω, aor. *-έτυχον*, treffe auf etwas, worauf? dat.

περι-φέρω, trage umher.

Περιφήτης, *ου*, Periphetes, Sohn des Hephästus, berüchtigter Räuber bei Epidaurus in Argolis.

περίφοβος, *ον*, sehr erschrocken.

περιφορά, *ᾶς*, *ἡ*, das Herumtragen, der Umlauf. [große Freude.

περιχάρεια, *ας*, *ἡ*, übergroße, sehr

Περσέπολις, *εως*, *ἡ*, Persepolis, eine der Hauptstädte der Perser mit den Gräbern der Könige.

Περσεύς, *έως*, Perseus, Sohn des Zeus und der Danae.

Περσεφόνη, *ης*, Persephone, Proserpina, Gemahlin des Hades.

Πέρσης, *ου*, *ὁ*, Perser.

πέτρα, *ας*, *ἡ*, Fels, Stein.

πέτρῐνος, *η*, *ον*, felsig, steinern.

πέτρος, *ου*, *ὁ*, Stein.

πηγή, *ῆς*, *ἡ*, Quelle.

πήγνυμι, mache fest. prf. 2. *πέπηγα*, bin fest, gefroren.

πηδάω, springe.

πήρα, *ας*, *ἡ*, Ranzen.

πηρόω, verstümmle, verletze.

πῆχυς, *εως*, *ὁ*, Elle.

πίθηκος, *ου*, *ὁ*, Affe.

πίθος, *ου*, *ὁ*, Faß.

πικρός, *ά*, *όν*, bitter.

πῖλος, *ου*, *ὁ*, Filzhut.

πινακίδιον, *ου*, *τό*, Täfelchen.

πινᾰκίς, *ίδος*, *ἡ*, Täfelchen, Schreibtäfelchen.

πίνω, (*ῑ*), aor. *ἔπιον*, trinke.

πιπράσκω, aor. p. *ἐπράθην*, (*ᾱ*), verkaufe.

πίπτω, *πεσοῦμαι*, *ἔπεσον*, falle, falle hin, werfe mich hin.

Πίσα, *ης*, *ἡ*, Pisa, der Ort in Elis, bei dem die olympischen Spiele gefeiert wurden.

πιστεύω, glaube, schenke Glauben, vertraue. *πιστεύομαι*, man traut mir.

πιστός, *ή*, *όν*, zuverlässig, glaubhaft; treu.

Πιττᾰκός, *οῦ*, Pittakus, einer der sieben Weisen, aus Mitylene auf Lesbos; st. 569 v. Chr.

πίτυς, *υος*, *ἡ*, Fichte. (*ῐ*).

πλακοῦς, (*όεις*), *οῦντος*, *ὁ*, Kuchen.

πλᾰνάω, führe irr, verwirre, lasse nicht finden. *πλανάομαι*, gehe irre.

πλανήτης, *ου*, umherschweifend. *ὁ*, der Planet. [Hin- u. Her-züge.

πλάνος, *ου*, *ὁ*, das Umherirren, pl.

πλάσσω und *πλάττω*, bilde. fut. *πλάσω*.

πλάστης, *ου*, *ὁ*, Bildner, Künstler.

Πλάταια, *ας*, *ἡ*, gew. *Πλαταιαί*, *ῶν*, *αἱ*, Platää in Böotien.

πλάτος, *εος*, *τό*, die Breite. (*ᾰ*).

πλᾰτύς, *εῖα*, *ύ*, platt, breit.

Πλάτων, *ωνος*, Plato, aus Athen, mit Aristoteles der größte Philosoph der Griechen; st. 348 v. Chr. 2) ein Dichter der alten Comödie, die vor und in die Zeit des peloponnesischen Krieges fällt.

Πλειάδες, *ων*, *αἱ*, die Plejaden, das Siebengestirn.

πλεῖστος, *η*, *ον*, der meiste. *πλεῖστον χρόνον* am längsten. *πλεῖστον*, am meisten.

πλείων u. *πλέων*, *ον*, *ονος*, mehr. *τὰ πλέονα*, der größere Theil.

πλέον, neutr. sg. zu *πλείων*, *ονος*, mehr. *πλέον ἔχω*, bin im Vortheile.

πλεονέκτης, *ου*, habsüchtig.

πλευρά, *ᾶς*, *ἡ*, Seite.

πλέω, fahre auf der See, auf Wasser, segle.

πλῆθος, *εος*, *τό*, Menge.

Πληιόνη, *ης*, die Pleïone, Tochter des Okeanus.

πλημμυρίς, *ίδος*, *ἡ*, Fluth.

πλήρης, *ες*, *εος*, voll, wovon? gen.

πλησιάζω, nähere mich.

πλησίον, adverb. nahe. *ὁ πλησίον*, derjenige, welcher nahe ist.

πλήσσω und *πλήττω*, schlage, verwunde, verletze. aor. 2. p. *ἐπλήγην*.

πλοῖον, *ου*, *τό*, Fahrzeug, Schiff.

πλόος, *ου*, contr. *πλοῦς*, *οῦ* Seefahrt.

πλούσιος, *ᾱ*, *ον*, reich.

πλουτέω, reich werden, sein.

πλουτίζω, bereichere.

πλοῦτος, *ου*, *ὁ*, Reichthum.

πνεῦμα, *ατος*, *τό*, Hauch, Strömung in der Luft, Wind, Ausströmung (von Gasen, Dämpfen).

πνίγω, ersticke, pass. werde erstickt, ertrinke. aor. *ἐπνίγην*.

Πνύξ, *Πυκνός*, später *Πνυκός*, *ἡ*, die Pnyx, felsiger Hügel in Athen, auf welchem die Volksversammlungen gehalten wurden.

ποδώκης, *ες*, *εος*, schnellfüßig.

ποθέω, wünsche, begehre.

ποθητός, *ή*, *όν*, begehrt, von wem? dat.

πόθος, *ου*, *ὁ*, das Verlangen, wornach? gen.

ποῖ; wohin? *ποῖ δή*; wohin doch?

ποιέω, mache, thue, handle, dichte, *τινά τι*, thue einem etwas. *εὖ ποιεῖν τινα*, Jemandem Gutes thun. med. mache mir, bereite mir, mache mir etwas zu etwas, halte wofür, schätze. *περὶ πλείστου ποιεῖσθαι*, am meisten schätzen. *περὶ παντός*, über alles. *περὶ πολλοῦ*, ganz besonders.

ποίημα, ατος, τό, Werk, Gedicht.
ποίησις, εως, ἡ, das Machen, Dichten, Dichtung.
ποιητής, οῦ, ὁ, Dichter.
ποικῖλία, ας, ἡ, das Bunte, Verzierung, vom Hirschgeweih: die schöne Verästung.
ποικίλλω, mache bunt, schmücke.
ποιμήν, ένος, ὁ, Hirt.
ποίμνη, ης, ἡ, Heerde.
ποῖος, ᾱ, ον, von welcher Art? welcher, welche, welches?
πολεμέω, führe Krieg, mit wem? dat.
πολεμῐκός, ή, όν, kriegerisch. *τέχνη*, Kriegskunst. *τὰ πολεμικά*, die Kriegsereignisse.
πολέμιος, ᾱ, ον, feindlich. *οἱ πολέμιοι*, die Feinde, hostes.
πόλεμος, ου, ὁ, Krieg.
Πολέμων, ωνος, Polemo, aus Attika, Philosoph der älteren Akademie, st. 272 v. Chr.
πολιορκέω, belagere.
πόλις, εως, ἡ, Stadt, Staat.
πολιτεία, ας, ἡ, Staatsverfassung, Staat, Thätigkeit für den Staat.
πολιτεύω, verwalte (den Staat). med. betheilige mich an der Staatsverwaltung. [bürger.
πολίτης, ου, ὁ, (ῑ), Bürger, Mit-
πολιτικός, ή, όν, dem Gemeinwesen dienend, für Staat und Mitbürger dienstwillig, förderlich. *πολ. δύναμις*, Macht im Staat.
πολλάκις, vielmals, oft.
πολλᾰχοῦ, an vielen Orten. [kert.
πολυάνθρωπος, ον, volkreich, bevöl-
Πολυδεύκης, εος, Pollux, Sohn des Zeus und der Leda, der unsterbliche Zwillingsbruder des Kastor.
Πολύκλειτος, ου, Polyklētos, berühmter Bildhauer der Griechen, c. 415 v. Chr.
Πολυκράτης, εος, (ᾰ), Polykrates, Tyrannos von Samos, c. 530 v.
πολυμᾰθία, ας, ἡ, Vielwisserei. [Chr.
Πολυμνία, ας, ἡ, Polyhymnia, Muse der lyrischen Gesänge und der Beredsamkeit.
Πολυνείκης, εος, Polynikes, Sohn des Oedipus; er fiel im Zweikampf mit seinem Bruder Eteokles.
πολύπλοκος, ον, vielfach verschlungen, verflochten. [zu schaffen.
πολυπραγμονέω, mache mir viel
πολύς, πολλή, πολύ, πολλοῦ, viel. pl. *πολλοί, πολλαί, πολλά. οἱ πολλοί*, der große Haufe, die Menschen gewöhnlichen Schlags, die Meisten. *πολύ* bei einem comparat. oder superl. um vieles, bei weitem. *πολλῷ*, bei einem superl. bei weitem. [Prunksucht.
πολυτέλεια, ας, ἡ, Kostbarkeit, Pracht,
πολυτελής, ές, έος, kostbar, reich.
πολυτελῶς, adv. kostbar.
πομπεῖον, ου, τό, das Pompeum, ein Gebäude in Athen für die Geräthschaften zu Festzügen.
πονέω, arbeite. [Bosheit.
πονηρία, ας, ἡ, Schlechtigkeit, Tücke,
πονηρός, ά, όν, schlimm, böse, nichtswürdig, schlecht. [ung.
πόνος, ου, ὁ, Arbeit, Mühe, Anstreng-
Πόντος, ου, ὁ, Pontus, ein Reich im Osten Kleinasiens an der südlichen Küste des schwarzen Meeres.
πόντος, ου, ὁ, Meer.
πορεῖν, defect. aor. verschaffen. Dazu *πέπρωται*, es ist vom Schicksal bestimmt. *πεπρωμένος*, bestimmt, verhängt.

πορεύομαι, bin auf dem Wege, Zuge, gehe, reise.

πορθέω, zerstöre, verwüste.

πορθμός, οῦ, ὁ, Meerenge.

πορίζω, verschaffe.

πόρρω, fern, in großer Entfernung.

πόρρωθεν, von ferne.

πορφύρα, ας, ἡ, (ῠ), Purpur.

πορφύρεος, ᾱ, ον, contr. οῦς, ᾶ, οῦν, (ῠ), purpurn.

Ποσειδών, ῶνος, Poseidon, (Neptun), Gott des Meeres.

πόσις, εως, ἡ, das Trinken, der Trank.

πόσος, η, ον; wie viel? πόσον; wie viel, wie weit? πόσου; um wieviel? wie theuer?

ποτᾰμός, οῦ, ὁ, Fluß.

Ποτάνη, ης, ἡ, Potane, Stadt am Indus unweit der Mündung.

ποτέ, einst, manchmal, jemals; nach Fragewörtern: denn; bei einem imperat. doch einmal. [zweien).

ποτέρως, auf welche Weise? (von

ποτόν, οῦ, τό, Trank, Getränk.

πότος, ου, ὁ, das Trinken, Trinkgelag.

ποῦ; wo?

πού, enklitische Partikel, irgendwo.

πούς, ποδός, ὁ, Fuß.

πρᾶγμα, ατος, τό, That, Geschäft, Sache, Ding; Lage, Angelegenheit, Vorkommniß. πράγματα, auch: unliebe Geschäfte, Händel.

πρᾶξις, εως, ἡ, das Thun, die That, Handlung, Thätigkeit.

Πραξιτέλης, εος, Praxitĕles, berühmter Bildhauer der Griechen, c. 350 v. Chr. [zahm, gegen wen? dat.

πρᾶος, πραεῖα, πρᾶον, sanft, mild,

πρᾳότης, ητος, ἡ, Milde, Sanftmuth.

πράσσω u. πράττω, thue, handle. pass. geschehe. εὖ πρ. befinde mich wohl, bin glücklich. κακῶς πρ. befinde mich schlecht, bin unglücklich. prf. 2. πέπραγα.

πρέπει, es geziemt sich.

πρέπων, ον, οντος, geziemend, part. praes. v. πρέπει.

πρέσβυς, ὁ, der Alte, pl. die Gesandten. Davon der comparat. πρεσβύτερος, ᾱ, ον, älter, u. der superl. πρεσβύτατος, η, ον, sehr alt, am ältesten.

Πριηνεύς, έως, ὁ, aus Priene, einer Stadt an der Westküste Kleinasiens nördlich von Milet.

πρίν und πρὶν ἤ, mit einem inf. oder einem temp. finitum: ehe, bevor; mit dem Artikel: der frühere.

πρό, c. gen. vor.

προαίρεσις, εως, ἡ, das Vornehmen, Vorziehen, der Vorsatz, Grundsatz, Wille.

προ-αιρέω, nehme hervor, προαιρέομαι, nehme mir etwas vor einem anderen, ziehe vor, wem? gen.

προ-ακούω, höre, vernehme vorher.

προ-απο-στέλλω, schicke voraus.

προ-βάλλω, lege vor, stelle vor Augen. med. nehme mir vor.

πρόβᾰτον, ου, τό, Schaf.

προ-γίγνομαι, werde, geschehe vorher. pf. -γεγένημαι.

πρόγονος, ου, ὁ, Vorfahr. [Stich.

προ-δίδωμι, gebe preis, lasse im

προδοσία, ας, ἡ, Verrath.

προδότης, ου, ὁ, Verräther.

πρό-ειμι, -ιέναι, gehe vor, heraus.

προ-εῖπον, aor. 2. zu προλέγω, sagte vorher, kündigte an.

προ-εξ-αν-ίσταμαι, erhebe mich vor der Zeit.

προ-έχω, habe den (einen) Vorzug,

bin voraus, vor wem? gen. wodurch? dat.

προθεσμία, ας, ἡ, der anberaumte Tag, der Termin, eine bestimmte Zeit.

προ-θέω, laufe voraus.

πρόθῡμος, ον, geneigt, bereitwillig, eifrig.

προ-ίημι, sende voraus. med. werfe von mir, verschwende, gebe preis.

προ-καλέομαι, fordere heraus.

προ-κατα-γιγνώσκω, urtheile im Voraus ab.

προ-κρίνω, (ῐ), ziehe vor.

προ-λαμβάνω, nehme voraus, komme voraus, wem? acc.

προ-λέγω, sage vorher.

Προμηθεύς, έως, Prometheus, Sohn des Titanen Japetus, Bruder des Epimetheus und Vater des Deukalion.

προνοέω, προνοέομαι, bemerke vorher, trage Sorge, bin vorsorglich, für wen? gen.

πρόνοια, ας, ἡ, Vorsicht, Vorsehung.

προ-οράω, impf. προεώρων, aor. προεῖδον, -ιδεῖν, sehe vorher.

προ-πηλακίζω, beschimpfe.

πρός, c. gen. von. c. dat. zu, bei. c. acc. zu, bis in, gegen, für, in Bezug auf, nach, in Vergleich mit, gegenüber.

προς-αγγέλλω, melde.

προς-αγορεύω, rede an, nenne, sage zu Jemand.

προς-άγω, (ᾰ), führe zu etwas hin, aor. -ήγαγον.

προς-αιρέομαι, erwähle dazu.

προς-αναλίσκω, verwende noch dazu.

προς-δέομαι, bedarf noch dazu.

προς-δέχομαι, nehme auf.

προς-δοκάω, erwarte, hoffe.

πρόσ-ειμι, -εἶναι, bin dabei. πρόσεστί μοι, ich habe an mir.

πρόσ-ειμι, -ιέναι, gehe hinzu, gehe ein.

προς-επι-λέγω, sage dazu.

προς-έρχομαι, komme hin, zu wem? dat. nahe mich.

προς-εύχομαι, flehe zu Jemand, zu wem? dat.

προς-έχω, halte an etwas hin, τὸν νοῦν, richte meinen Sinn auf etwas; worauf? dat.

προςήκει, es ziemt sich, mit inf. u. acc. c. inf.

προςήκων, ουσα, ον, οντος, geziemend, entsprechend. part. praes. v. προςήκει.

προςηνής, ές, έος, gefällig, angenehm.

προςθήκη, ης, ἡ, Beilage, Beigabe.

προς-ίημι, sende zu. med. lasse an mich kommen, lasse Eingang finden.

πρός-κειμαι, liege dabei, finde mich bei etwas, wobei? dat. komme zu.

προς-κυνέω, bezeige fußfällig Verehrung.

προς-λαμβάνω, nehme dazu.

προς-μανθάνω, lerne dazu.

προς-νέμω, theile zu, lege bei.

πρόςοδος, ου, ἡ, der Zugang. pl. die Einkünfte.

προς-οφλισκάνω, -οφλήσω, -ῶφλον, bin noch dazu schuldig, zu etwas verurtheilt, mache mich einer Sache (acc.) schuldig.

προς-παρα-μένω, verbleibe bei etwas, wobei? dat.

προς-πίπτω, falle zu, begegne, stoße zu.

προς-ποιέομαι, gebe vor. προςπ. τὸν νοσοῦντα, spiele den Kranken, stelle mich krank.

προς-πυνθάνομαι, erfrage noch dazu, frage weiter.

προστάτης, ου, ὁ, Vorsteher, Haupt, Oberhaupt. (ᾰ).

προς-τάττω u. τάσσω, befehle, trage auf.

προς-τίθημι, lege bei, füge hinzu, setze bei.

προς-τρέπω, wende hin.

προς-τρέχω, aor. *-έδραμον*, laufe hinzu. [Zukost, Braten.
προσφάγημα, *ατος*, *τό*, Beiessen,
προς-φέρω, trage hin, bringe hin, lade auf. *προσφέρομαί τινι*, gehe mit Jemand um.
προς-φύω, mache an etwas wachsen, pass. mit aor. 2. *προσέφυν* u. prf. 2. *προσπέφῡκα*, wachse an etwas, prf. bin angewachsen.
πρόσχημα, *ατος*, *τό*, der Vorwand. *ἐν προσχήματι*, unter dem Titel, in der Stellung.
πρόσχωμα, *ατος*, *τό*, die Anspülung.
πρόσωπον, *ου*, *τό*, das Gesicht, Maske, Rolle (des Schauspielers).
πρότερον, adv. früher, zuerst, zuvor.
πρότερος, *ᾱ*, *ον*, eher, früher.
προ-τίθημι, setze vor. med. nehme mir vor.
προτομή, *ῆς*, *ἡ*, Vordertheil.
προ-φαίνω, zeige vor. pass. zeige mich, erscheine, komme vor Augen.
πρόφᾰσις, *εως*, *ἡ*, Vorwand, Veranlassung.
πρώιος, *ᾱ*, *ον*, frühzeitig.
Πρωταγόρας, *ου*, Protagoras, aus Abdēra, Sophist, älterer Zeitgenosse des Sokrates. [Siegespreis.
πρωτεῖον, *ου*, *τό*, der erste Preis,
πρῶτος, *η*, *ον*, der erste, zuerst. *τὸ πρῶτον*, zuerst, anfangs. *τὰ πρῶτα*, sc. *ἆθλα*, der erste Preis, der erste Rang, der höchste Grad.
πρώτως, adv. zuerst.
πταῖσμα, *ατος*, *τό*, Anstoß, Verstoß.
πταίω, stoße an. [der Insel Taphos.
Πτερέλᾱος, *ου*, Pterelaus, König
πτεροφυέω, bekomme Federn und Flügel.
πτέρυξ, *ῠγος*, *ἡ*, Flügel.
πτερύσσομαι, schlage mit den Flügeln.
πτηνός, *ή*, *όν*, beflügelt. *τὰ πτηνά* die Vögel.
πτῶμα, *ατος*, *τό*, Fall, Sturz.
πτωχός, *ή*, *όν*, bettelarm.
πυγμή, *ῆς*, *ἡ*, Faust, Faustkampf.
Πυθαγόρας, *α*, Pythagoras, berühmter griech. Philosoph aus Samos, c. 540 v. Chr.
Πυθαγόρειος, *ου*, *ὁ*, der Pythagoreer, Schüler und Anhänger des Pythagoras. [ρειος.
Πυθαγορικός, *οῦ*, *ὁ*, = *Πυθαγό-*
Πῡθία, *ας*, *ἡ*, die Pythia, die Priesterin des Apollo zu Delphi, welche die Laute ausstieß, aus denen die Priester die Antworten des Orakels bildeten.
Πύθιος, *ᾱ*, *ον*, (*ῡ*), pythisch; Prädikat des Apollo von seiner Verehrung und seinem Orakel in Delphi.
πύλη, *ης*, *ἡ*, (*ῠ*), gew. pl. das Thor.
πυνθάνομαι, aor. *ἐπυθόμην*, erfahre, frage, wen? gen. um was? acc.
πῦρ, *πῠρός*, *τό*, Feuer.
πῠρά, *ᾶς*, *ἡ*, Scheiterhaufen.
πῡρᾰμίς, *ίδος*, *ἡ*, Pyramide.
πύργος, *ου*, *ὁ*, Thurm. [schnaubend.
πυρίπνους, *ουν*, (*οος*, *οον*), feuer-
πῡρός, *οῦ*, *ὁ*, Waizen.
Πύρρος, *ου*, Pyrrhus, König von Epirus, 311—272.
Πύρρων, Pyrrhon, Philosoph aus Elis, Zeitgenosse des Aristoteles, Stifter der skeptischen Schule.
πυρωδῶς, adv. feurig.
πώ, (eine Enklitika) noch, je, irgend.
πώγων, *ωνος*, *ὁ*, Bart.
πωλέω, verkaufe.
πῶς, wie? [etwa.
πως, enklitisch, irgend wie, ungefähr,

Ῥάβδος, *ου*, *ἡ*, Stab.
ῥᾴδιος, *ᾱ*, *ον*, leicht.
ῥᾳδίως, adv. leicht.

ῥαθυμία, ας, ἡ, Leichtsinnigkeit, Sorglosigkeit, Gleichgültigkeit.

ῥάξ, ῥᾶγός, ἡ, Beere.

ῥἄπίζω, schlage, peitsche.

ῥαστώνη, ης, ἡ, Erleichterung, Ruhe.

ῥαψῳδέω, trage (Gedichte) vor.

ῥέπω, neige mich, gewinne einen Ausschlag (von der Wage).

ῥεῦμα, ατος, τό, Strom, Ausströmung. [aus. aor. p. ἐῤῥύην.

ῥέω, fließe, (von Vulcanen) breche [hin.

ῥήγνῡμι, reiße, breche. νεφέλην, lasse sich ergießen. aor. ἔῤῥηξα.

ῥῆμα, ατος, τό, Wort.

Ῥήνεια, ας, ἡ, Rhenea, kleine Insel bei Delos, auf der die Delier ihre Todten bestatteten.

ῥητορική, ῆς, ἡ, Redekunst.

ῥητός, ή, όν, ausgesprochen, bestimmt.

ῥῖγος, εος, τό, Frost, Kälte.

ῥῑγόω, friere.

ῥίζα, ης, ἡ, Wurzel. (ῐ).

ῥίνη, ης, ἡ, Feile. (ῑ).

ῥίπτω, aor. p. ἐῤῥίφην, werfe, werfe

Ῥόδιος, ου, ὁ, ein Rhodier.

ῥόδον, ου, τό, Rose.

ῥοῖζος, ου, ὁ, Geräusch, Geschwirr.

ῥόπᾰλον, ου, τό, Keule.

ῥοπή, ῆς, ἡ, Neigung, Senkung, Anstoß dazu, Anlaß.

ῥύγχος, εος, τό, Schnauze, Rüssel.

ῥυθμός, οῦ, ὁ, Takt, Bewegung nach dem Takt, Rhythmus.

ῥύσις, εως, ἡ, Strömung.

Ῥωμαῖος, ου, ὁ, der Römer.

ῥωμᾰλέος, α, ον, kräftig.

ῥώμη, ης, ἡ, Kraft.

Ῥώμη, ης, ἡ, die Stadt Rom.

Ῥωμύλος, ου, Romulus, Gründer u. erster König Roms, 753—717.

ῥώννῡμι, stärke. prf. p. ἔῤῥωμαι, bin gesund u. frisch, kräftig, blühend.

Σαβῖνοι, ων, οἱ, die Sabiner, Volk in Italien, nordwestlich von Rom.

σαγήνη, ης, ἡ, Netz.

Σαλᾰμίς, ῖνος, ἡ, Salamis, Insel an der Südküste von Attika, Athen gegenüber.

Σαλμωνεύς, έως, Salmoneus, Sohn des Aeolus u. Bruder des Sisyphus, Herrscher in Thessalien, später in Elis.

Σάμος, ου, ἡ, Samos, Insel im ikarischen Meer, an der jonischen Küste Kleinasiens.

Σαρδανάπαλος, ου, Sardanapal, der letzte assyrische König; st. 606 (n. A. 888).

Σάρδεις, εων, αἱ, Sardes, Hauptstadt von Lydien in Kleinasien.

Σαρδολίβυες, ων, οἱ, die Sardolibyer, ein nicht weiter bekanntes Volk.

σάρξ, κός, ἡ, Fleisch.

Σάτῠρος, ου, ὁ, (ᾰ), der Satyr, eine Waldgottheit. Sie werden im Gefolge des Bacchus erwähnt, u. mit Bocksfüßen u. Hörnern darge-

σαφής, ές, έος, deutlich. [stellt.

σαφῶς, adv. deutlich, bestimmt.

σβέννῡμι, lösche aus, pass. erlösche.

σβέσις, εως, ἡ, das, ein Auslöschen.

σέβας, τό, im gen. u. dat. ungebräuchlich, Scheu, Verehrung.

σέβω, ehre, verehre, bete an. σέβομαι, verehre, habe Ehrfurcht, Scheu, wovor? acc.

σεισάχθεια, ας, ἡ, die Abschüttelung einer Last, die Seisachthie.

σεισμός, οῦ, ὁ, Erschütterung, Erdbeben.

σείω, schüttle, erschüttere. aor. p. ἐσείσθην.

σέλας, αος, τό, Schein, Glanz, Licht-erscheinung, feuriges Meteor.

σελήνη, ης, ἡ, der Mond.

Σεμίρᾰμις, ιδος, Semiramis, Gattin des Ninus, Königin von Assy-

σεμνός, ή, όν, ehrwürdig. [rien.

Σεξτίλιος μήν, ὁ, der sechste Monat, vom März angefangen; der Monat Sextilis, jetzt August. [an.

σημαίνω, bezeichne, drücke aus, zeige

σήμαντρον, ου, τό, Siegel.

σημεῖον, ου, τό, Zeichen. [Macht.

σθένος, εος, τό, Stärke, Kraft,

σιγάω, schweige. σεσίγημαι, bin zum Schweigen gebracht. [Schweigen.

σῑγή, ῆς, ἡ, das Stillschweigen,

σιδήρεος, ᾱ, ον, contr. σιδηροῦς, ᾶ, οῦν, eisern.

σιδηρίτης, ου, fem. σιδηρῖτις, ιδος, von Eisen, ἡ σιδ. λίθος, der Magnet.

σίδηρος, ου, ὁ, Eisen, Schwert.

σιδηροφορέω, trage eiserne Waffen, bin bewaffnet. [auf Sicilien.

Σικανοί, ῶν, οἱ, die Sikaner, Volk

Σικελία, ας, ἡ, die Insel Sicilien.

Σικελοί, ῶν, οἱ, die Siculer, Volk auf Sicilien, das von ihnen diesen Namen erhielt, nachdem es vorher Sikania und noch früher Trinakria geheißen hatte. [ster in Athen.

Σίμων, ωνος, (ῑ), Simon, ein Schu-

Σιμωνίδης, ου, (νῑ), Simonides, berühmter lyrischer Dichter aus Keos, geb. 557 v. Chr., gest. 467.

Σινδοί, ῶν, οἱ, die Sinder, ein Volk auf der Ostseite des kimmerischen Bosporus (Straße v. Kertsch, zwischen dem schwarzen und dem asow'schen Meere).

Σίνις, ιδος, Sinis, ein berüchtigter Räuber auf dem Isthmus v. Korinth.

Σίσῠφος, ου, Sisyphus, Sohn des Aeolus, Gründer Korinths, ein Mann voll List; er verrieth auch einmal den Zeus.

σῑτέω, ernähre, med. nähre mich von etwas, genieße. [mittel.

σῑτίον, ου, τό, Speise, Nahrungs-

σῖτος, ου, ὁ, Getreide, Speise.

σιωπάω, schweige.

σιωπή, ῆς, ἡ, Schweigen.

σκάφος, εος, τό, Fahrzeug.

σκέλος, εος, τό, der Schenkel, das Bein, der Fuß.

σκέπτομαι, sehe genau an, betrachte.

σκεῦος, εος, τό, Geräth.

σκιά, ᾶς, ἡ, Schatten.

σκληραγωγέω, halte hart, erziehe

σκληρότης, ητος, ἡ, Härte. [streng.

σκοπέω, sehe, habe im Auge, betrachte, bilde mir eine Ansicht.

σκοπός, οῦ, ὁ, Ziel.

σκόροδον, ου, τό, Knoblauch.

σκοταῖος, ᾱ, ον, finster, dunkel.

σκότος, ου, ὁ, Dunkelheit, Finsterniß.

σκότος, εος, τό = ὁ σκότος.

Σκυθικός, ή, όν, scythisch.

σκυθρωπός, όν, finster, unfreundlich in Blick oder Miene.

Σκύλλα, ης, ἡ, die Scylla, ein Meerungeheuer, ein Felsen in der sicilischen Meerenge, dem Strudel Charybdis gegenüber.

Σκῦρος, ου, ἡ, Insel Skyros, eine der Sporaden im ägeischen Meer.

σκυτική, ῆς, ἡ, das Schusterhandwerk.

σκύτῐνος, η, ον, ledern, aus Leder.

σκυτοτόμος, ου, ὁ, Schuster.

σκώπτω, verspotte.

σμῆνος, εος, τό, Bienenkorb.

Σόλων, ωνος, Solon, der berühmte Gesetzgeber Athens, 594 v. Chr.

σοφία, ας, ἡ, Weisheit.
σοφιστής, οῦ, ὁ, Meister in der Weisheit u. Beredsamkeit, Sophist, Klügling.
Σοφοκλῆς, έους, Sophokles, der größte Tragödiendichter der Griechen, aus Athen, st. 405 v. Chr.
σοφός, ή, όν, weise. ὁ, der Weise.
σπανίζω, leide Mangel, entbehre, an was? was? gen.
σπάνιος, ᾱ, ον, selten.
σπανίως, adv. selten.
Σπάρτη, ης, ἡ, die Stadt Sparta.
Σπαρτιάτης, ου, ὁ, Spartaner. (τιᾱ).
σπείρω, säe, besäe.
σπένδω, fut. σπείσω, spende (ein Trankopfer). Dieß geschah bei Verträgen, daher med. schließe einen Vertrag Freundschaft u. ä., mit wem? dat. oder πρός c. acc.
σπέρμα, ατος, τό, Same.
σπεύδω, eile.
Σπεύσιππος, ου, Speusippus, Schwestersohn u. Nachfolger Plato's in der Akademie.
σπήλαιον, ου, τό, Höhle.
σπόγγος, ου, ὁ, Schwamm.
σπουδάζω, bemühe mich, habe Eile. σπουδάζομαι, man giebt sich Mühe um mich.
σπουδαῖος, ᾱ, ον, rechtschaffen, sittlich gut, tugendhaft, trefflich, ernst.
σπουδή, ῆς, ἡ, Ernst, Eifer, Eile.
σταγών, όνος, ἡ, Tropfen.
σταδιοδρομέω, laufe in der Rennbahn (im Wettrennen).
στάδιον, ου, τό, die Rennbahn.
στάδιος, ου, ὁ, Stadie, ein Längenmaß von 600 griech. Fuß, der 40. Theil einer deutschen Meile.
σταθμός, οῦ, ὁ, pl. τὰ σταθμά, Wage, Gewicht.
στασιάζω, gerathe in Aufruhr, bin uneins.
στασιαστής, οῦ, aufrührerisch, ὁ, der Aufrührer.
στάσις, εως, ἡ, Aufruhr, Zwietracht; das Stehen, der Halt.
στασιώδης, ες, εος, aufrührerisch, voll Unruhe.
σταφῠλή, ῆς, ἡ, Traube.
στέγη, ης, ἡ, Dach.
στέλλω, stelle, schicke, στέλλομαι, gehe, reise, unternehme (einen Zug).
στενόπορος, ον, mit engem Wege, eng.
στέργω, liebe, lasse mir gefallen.
στερέω, beraube.
στέρομαι, bin beraubt, entbehre.
στέφᾰνος, ου, ὁ, Kranz.
στεφανόω, bekränze.
στήλη, ης, ἡ, Säule.
στιβάς, άδος, ἡ, Streu.
στοιχεῖον, ου, Element.
στολή, ῆς, ἡ, Gewand.
στόλος, ου, ὁ, Feldzug, Heer, Flotte, Schaar, Zug.
στόμα, ατος, τό, Mund, Mündung, Oeffnung.
στόμιον, ου, τό, Oeffnung.
στρᾰτεία, ας, ἡ, Feldzug.
στράτευμα, ατος, τό, Heer.
στρατηγέω, bin ein Heerführer.
στρατηγός, οῦ, ὁ, Heerführer, Feldherr.
στρατιά, ᾶς, ἡ, Heer.
στρατιώτης, ου, ὁ, Krieger, Soldat.
στρατόπεδον, ου, τό, Lager, Kriegsheer.
στρέφω, prf. p. ἔστραμμαι. aor. p. ἐστράφην, wende, verkehre, stürze um.
στρουθίον, ου, τό, ein kleiner Vogel, der Sperling.
στυγέω, verabscheue, scheue, fürchte.
Στυμφᾱλίς, ίδος, adject. fem. stym=

phalisch, von oder bei Stymphālos, einer Stadt in Arkadien.

Στύξ, ῠγός, ἡ, 1) die, gew. der Styx, ein Fluß in der Unterwelt. Bei ihm schwuren die Götter den größten Eid. 2) die Styx, die Nymphe dieses Flusses.

Στωϊκός, οῦ, ὁ, der Stoiker; die Philosophen, welche dem Zenon anhingen, erhielten diesen Namen von der στοὰ ποικίλη in Athen, wo Zenon u. seine Nachfolger lehrten.

σύ, du.

συγ-γηράσκω, werde mit alt.

συγγνώμη, ης, ἡ, Verzeihung.

συγγνώμων, ον, ονος, verzeihend, nachsichtig, συγγνώμων εἰμί, schenke Verzeihung, verzeihe.

συγγραφεύς, έως, ὁ, Geschichtschrei-

συγγράφω, (ᾰ), schreibe, verfasse. [ber.

συγ-κατα-βαίνω, gehe mit hinab, εἰς ἀγῶνα, lasse mich in einen Wettstreit ein. [mand.

συγ-κατα-θάπτω, begrabe mit Je-

συγ-κατα-φέρω, aor. p. -ηνέχθην, trage mit fort. pass. bewege mich mit fort, mit wem? dat.

συγ-κατ-έρχομαι, aor. -ῆλθον, mit, zusammen hinabgehen.

συγ-κεράννῡμι, aor. p. συνεκράθην, (ᾱ), mische zusammen.

συγ-κλείω, prf. p. συγκέκλεισμαι, schließe ein.

σύγκλητος, ου, ἡ, der Senat.

συγ-χέω, prf. p. -κέχῠμαι, gieße zusammen, verwirre, zerstöre.

συγ-χωρέω, verzeihe. [Feigenbaum.

σῡκῆ, ῆς, ἡ, (aus συκέα), der

συλάω, beraube, plündere aus.

συλ-λαμβάνω, aor. p. -ελήφθην, greife mit an, mit wem? dat. helfe; ergreife, fange.

συλ-λέγω, sammle, bringe zusammen.

συμ-βαίνω, gehe zusammen. συμβαίνει, es trifft sich, tritt ein. συμβαίνει εἶναι, es ist zugleich. aor. συνέβη.

συμ-βάλλω, werfe zusammen. aor. -έβαλον, med. trage bei.

συμ-βόσκω, weide mit Anderen, pass. bin mit Anderen auf der Weide, mit wem? dat.

συμ-βουλεύω, rathe.

συμβουλία, ας, ἡ, Rath, Eingebung.

σύμβουλος, ου, ὁ, Rathgeber, ἡ, Rathgeberin. [wem? dat.

συμμαθητής, οῦ, ὁ, Mitschüler, mit

συμμαχέω, bin ein Bundesgenosse, helfe. [schaft.

συμμᾰχία, ας, ἡ, Bundesgenossen-

συμμᾰχίς, ίδος, fem. zu σύμμᾰχος, verbündet. [stand.

συμ-μάχομαι, kämpfe mit, leiste Bei-

σύμμᾰχος, ου, ὁ, Mitstreiter, Bundesgenosse, Beistand.

συμ-μετα-βάλλω, verändere, wechsle zugleich mit, mit wem? dat.

συμμέτρως, adv. verhältnißmäßig.

σύμπας, πασα, παν, gesammt.

συμ-πάσχω, leide mit.

συμ-πείθω, überrede, gewinne.

συμ-περι-φέρω, trage mit umher, pass. bewege mich mit im Kreise um etwas, mit wem? dat.

συμ-πλάσσω, forme, füge zusammen. aor. p. συνεπλάσθην. [gen.

σύμπλεως, ων, ganz voll, wovon?

συμπληρωτικός, ή, όν, zum vollfüllen geeignet, als neutr. eine ausreichende Kräftigung.

συμπόσιον, ου, τό, Gastmahl.

συμφέρων, οντος, zuträglich, part.

praes. v. *συμφέρω*. *τὸ συμφέρον*, der Nutzen.

συμφορά, *ᾶς*, *ἡ*, das ungünstige Ereigniß, Unglücksfall, Unglück.

συμφυής, *ές*, *έος*, zusammengewachsen.

σύν, c. dat. mit.

συν-άγω, führe, bringe zusammen, sammle. aor. 2. *συνήγαγον*.

συν-αλγέω, empfinde Schmerz mit, leide mit, worüber? dat.

συν-αντάω, begegne.

συν-άπτω, füge zusammen, lege ineinander. *μάχην*, pugnam committo.

συν-άχθομαι, aor. *-ηχθέσθην*, theile mit Jemand den Schmerz, mit wem? dat.

συν-διαιτάομαι, lebe zusammen, mit wem? dat.

συν-δοκιμάζω, prüfe mit Jemand, helfe überlegen.

συνέδριον, *ου*, *τό*, Versammlung.

συν-εθίζω, gewöhne zugleich mit an.

συνείδησις, *εως*, *ἡ*, Bewußtsein, Gewissen.

σύν-ειμι, *-εῖναι*, bin zusammen mit Jemandem, bin verbunden, womit? dat. *οἱ συνόντες*, die, welche sich (an Jemand) anschließen, (bei Jemand) Unterricht nehmen; die Umgebung.

συν-εκ-κολυμβάω, schwimme mit heraus, mit wem? dat.

συν-εκ-πέμπω, schicke mit aus, ins Feld, mit wem? dat.

συνεργός, *οῦ*, *ὁ*, *ἡ*, Mitarbeiter, Gehülfe, Gehülfin.

σύνεσις, *εως*, *ἡ*, Verstand, Einsicht.

συνετός, *ή*, *όν*, klug, verständig.

συνεχές, adv. beständig.

συνεχής, *ές*, *έος*, zusammenhängend, beständig; vom Winde: beständig wehend.

συν-έχω, halte zusammen, halte an mich. pass. bin von etwas ergriffen, befallen. aor. *-εσχέθην*.

συνεχῶς, adv. beständig.

συν-ήδομαι, freue mich mit, worüber? dat. u. *ἐπί*, c. dat.

συνήθεια, *ας*, *ἡ*, Gewohnheit, geselliger Verkehr.

συνήθης, *ες*, *εος*, an einander gewöhnt, gewohnt. *ὁ συνήθης*, der Kamerad. *τὸ σύνηθες*, das Gewöhnliche, das Herkommen.

συν-ίημι, bringe zusammen, vernehme, verstehe, was? acc. u. gen.

συν-ίστημι, stelle zusammen. *συνίσταμαι*, aor. *συνέστην*, trete mit Jemand in Verbindung, mit wem? dat. werde handgemein, lasse mich (in Kampf) ein, mit wem? dat., setze mich zusammen, gestalte mich; richte ein, stifte. prf. *συνέστηκα*, bestehe.

σύννομος, *ον*, zusammenweidend, Gefährte.

συν-οδοιπορέω, reise mit Jemandem, mit wem? dat.

σύν-οιδα, ich weiß mit von etwas, *ἐμαυτῷ*, ich bin mir bewußt. part. *συνειδώς*.

συν-οικέω, wohne, bin mit Jemand zusammen.

συν-οικίζω, bringe (an einen Ort, in ein Haus) zusammen.

σύνοικος, *ον*, zusammenwohnend, *ὁ* u. *ἡ*, Genosse, Genossin.

συν-οράω, aor. *-εῖδον*, erkenne.

συνουσία, *ας*, *ἡ*, das Zusammensein, Gesellschaft, Umgang.

συνοχή, *ῆς*, *ἡ*, das Zusammenhalten.

σύνταξις, *εως*, *ἡ*, Beisteuer.

συν-τάσσω u. *τάττω*, stelle zusam-

men, ordne, med. stelle (meine Truppen) in Schlachtordnung.

συν-τελέω, vollende, führe aus.

συν-τίθημι, stelle zusammen, stifte an.

συντομία, ας, ἡ, Kürze.

σύντομος, ον, zusammengeschnitten, [kurz.

συντόμως, adv. in Kürze, kurz.

συν-τρέφω, erziehe mit einem Anderen.

σύντροφος, ον, zusammen erzogen, aufgewachsen; vertraut, Gespiele.

συντῠχία, ας, ἡ, Begegniß.

συνωρίς, ίδος, ἡ, Zweigespann.

Συράκουσαι, ων, αἱ, Syrakus. (ᾰ).

Συρακούσιος, ᾱ, ον, aus Syrakus, Syrakusaner.

Σῠρία, ας, ἡ, Syrien.

Σύρος, ου, ὁ, Syrer.

συρ-ράπτω, nähe zusammen.

συρ-ρέω, prf. *συνερρύηκα*, fließe zusammen.

σύρω, ziehe nach, schleife, schleppe. (ῡ).

σῦς, σῠός, ὁ u. *ἡ*, Schwein, Eber.

συσ-σῑτέω, speise (mit Anderen) zusammen.

σφαιροειδής, ές, έος, kugelförmig.

σφάλλω, fälle, mache wanken, bringe zu Falle, in Schaden, in Irrthum. pass. erliege, komme in Schaden, werde irre geführt, getäuscht.

σφόδρα u. *σφοδρῶς*, sehr.

σχεδόν u. *σχεδόν τι*, fast, beinahe.

σχῆμα, ατος, τό, Haltung, Gestalt.

σχολάζω, bin müssig, nehme Unterricht, bei wem? dat.

σχολαστικός, οῦ, ὁ, ein müssiger Kopf, Witzling, alberner Mensch.

σχολή, ῆς, ἡ, Muße, Schule.

σώζω, rette, erhalte. aor. p. *ἐσώθην*.

Σωκράτης, εος, Sokrates, der weiseste unter den Griechen, st. 399 v. Chr.

Σωκρατικός, οῦ, ὁ, Schüler des Sokrates.

σῶμα, ατος, τό, Leib, Körper.

σωμᾰτικός, ή, όν, körperlich.

σῶος, ᾱ, ον, σῶς, σῶν, wohlbehalten.

σωρεύω, häufe auf.

σωρός, οῦ, ὁ, Haufe.

σωτηρία, ας, ἡ, Rettung, Erhaltung.

σωφρονέω, bin gesunden Sinnes, vernünftig, besonnen.

σωφροσύνη, ης, ἡ, reiner Sinn, guter Geist, Sittlichkeit, Besonnenheit, Keuschheit, Kraft zur Selbstbeherrschung, Mäßigkeit.

σώφρων, ονος, vernünftig, ehrbar.

Τ*άλαντον, ου, τό*, ein Talent, Geldsumme, in Attika, von 60 Minen und 6000 Drachmen, ungefähr 2400 Gulden od. 1400 p. Th.

ταμίευμα, ατος, τό, Haushaltung, Schaffen und Walten.

τάξις, εως, ἡ, Ordnung, Klasse, Reihe.

ταπεινός, ή, όν, demüthig, niedrig.

ταπεινόφρων, ονος, niedrig gesinnt, kleinmüthig.

ταπεινόω, demüthige, erniedrige. pass. werde demüthig, muthlos.

τάπης, ητος, ὁ, Teppich, Decke.

Ταραντῖνος, ου, ὁ, aus Tarent, Tarentiner.

ταράσσω u. *ταράττω*, beunruhige, rege auf. pass. bin unruhig, ruhelos.

ταρᾰχή, ῆς, ἡ, Unruhe, Verwirrung, Wirren im Staate.

Ταρτήσσιος, ου, ὁ, der Tartessier, aus Tartessus, einer Stadt des alten Hispania an der Mündung des Bätis (Guadalquivir).

τάσσω u. *τάττω*, stelle, ordne, verordne, *ἐμαυτὸν πρός τι*, trete für etwas ein.

Ταῦροι, ων, οἱ, die Taurer, ein scythischer Volksstamm im taurischen Chersones (Halbinsel Krim).

ταῦρος, ου, ὁ, Stier.

τᾰφή, ῆς, ἡ, Begräbniß, Grab.

τάφος, ου, ὁ, Grab, Grabmal.

τάφρος, ου, ἡ, Graben.

ταχέως, schnell. adv. zu *ταχύς*.

τάχος, εος, τό, Schnelligkeit.

ταχύς, εῖα, ύ, schnell. *ταχύ* als adverb. schnell.

ταχῠτής, ῆτος, ἡ, Schnelligkeit.

ταώς, ώ, ὁ, Pfau.

τέ, und, nachgesetzt und enklitisch; *τέ — καί*, *τέ — τέ*, sowohl — als auch, *τὲ καί*, und.

τέθριππον, ου, τό, Viergespann, Wagen mit 4 Pferden. [*ταμαι*.

τείνω, spanne, breite aus, pf. p. *τέ-*

Τειρεσίας, ου, (ῐ), Tiresias, berühmter Seher in Theben; er war von den Göttern geblendet worden, weil er den Menschen kund that, was geheim hätte bleiben sollen.

τειχίζω, umgebe, versehe mit Mauern.

τεῖχος, εος, τό, Mauer.

τεκμήριον, ου, τό, Zeichen, Beweis.

τέκνον, ου, τό, Kind.

τεκών, όντος, ὁ, der Erzeuger. pl. die Eltern. part. aor. 2. v. *τίκτω*.

Τελαμών, ῶνος, Telamon, Sohn des Aeakus und Bruder des Peleus, Vater des Ajas, König von Salamis, einer der Argonauten.

τελειόω, vollende, mache vollendet.

τελευταῖος, ᾱ, ον, zuletzt, am Ende.

τελευτάω, ende, sterbe, part. praes. verstorben.

τελευτή, ῆς, ἡ, das Ende, der Tod.

τελέω, vollende, vollbringe.

τελέως, gänzlich.

τέλος, εος, τό, das Ende. Als adv. zuletzt.

τέμνω, aor. 2. *ἔτεμον*. prf. p. *τέτμημαι*, schneide, schneide ab, verheere. [Windbeutelei.

τερᾰτεία, ας, ἡ, Wunderthuerei,

τέρμα, ατος, τό, Gränze, Ziel.

τέρπω, erfreue, *τέρπομαι*, freue mich.

τέρψις, εως, ἡ, das Ergötzen, die Freude.

Τερψιχόρη, ης, ἡ, Terpsichore, Muse des Chorgesanges u. der Tonkunst.

τεσσαράκοντα, vierzig.

τέσσαρες, α, ων, vier.

τετράγωνον, ου, τό, das Viereck, Quadrat, Quadratzahl, das Produkt aus 2 gleichen Faktoren, z. B. $4 = 2 \cdot 2$.

τετραίνω, durchbohre, attische Nebenform für *τιτράω*, von welchem d. pf. p. *τέτρημαι* stammt.

τετραλογία, ας, ἡ, die Tetralogie, vier miteinander bei d. Wettspielen aufgeführte Stücke, drei Tragödien und ein Satyrspiel. [Thier.

τετράποδον, ου, τό, das vierfüßige

τετράς, άδος, ἡ, die Zahl vier.

τετρήρης, ες, εος, vierruderig, mit 4 Reihen von Ruderbänken.

τέττιξ, ῑγος, ὁ, 1) Grille, Zikade, 2) eine Haarnadel mit einer goldenen Zikade als Knopf.

τεχνάομαι, fertige, betreibe.

τέχνασμα, ατος, τό, Kunstgriff, List.

τέχνη, ης, ἡ, Kunst. [risch.

τεχνικός, ή, όν, kunstreich, erfinde-

τεχνίτης, ου, ὁ, (ῑ), Künstler. [dahin.

τήκω, schmelze. *τήκομαι*, schmachte

τηλικοῦτος, -αύτη, -οῦτο od. -οῦτον, ein solcher. *τηλικ. τὸ μέγεθος*, von solcher Größe.

τηνικαῦτα, dann, da.
τηρέω, habe im Auge.
τίθημι, setze, stelle auf, ordne; halte für etwas. νόμους, gebe (Anderen) Gesetze. med. stelle für mich auf, lege mir, in mir, für mich. νόμους, gebe (mir) Gesetze.
τίλλω, rupfe, berupfe.
Τιλφοῦσσα, ης, ἡ, Tilphussa, eine dem Apollo heilige Quelle in Böotien, unweit Haliartos.
τιμάω, ehre, πρό τινος, stelle höher als. τιμάομαι, med. schätze, schlage an, halte für werth.
τῑμή, ῆ, ἡ, Werth, Werthschätzung, Ehre, Ehrenbezeigung.
τίμιος, ᾱ, ον, schätzbar, werthvoll; geschätzt, geehrt.
τιμωρέω, helfe zu Ehren, räche, wen? dat. τιμωρέομαι, räche mich, an wem? acc.
τιμωρία, ας, ἡ, Rache, Strafe.
τίς; τί; τίνος, wer? was?
τὶς, τὶ, τινός, enklitisch, einer, eine, eines, Jemand, etwas. pl. einige, manche, irgend welche Personen.
Τῑτάν, ᾶνος, ὁ, ein Titan. Die Titanen waren Söhne des Uranos und der Ge.
τιτράω, fut. τρήσω, durchbohre.
τοίνυν, demnach.
τοιοῦτος, αὕτη, οῦτο u. οῦτον, ein solcher, so, so beschaffen, derartig, von solcher Art, talis.
τόλμα, ης, ἡ, Kühnheit, Wagniß.
τολμάω, wage.
τομός, ή, όν, schneidend.
τόξευμα, ατος, τό, Geschoß, Pfeil.
τοξεύω, schieße mit dem Bogen.
τοξότης, ου, ὁ, Bogenschütze.
τόπος, ου, ὁ, Ort, Raum.
τοσοῦτος, αὕτη, οῦτο und οῦτον, so groß, tantus. soviel. τοσούτῳ — ὅσον, um so viel — als. τοσοῦτον bei einem comparat. — ὅσον, in demselben Maße — in welchem; als adv. so weit.
τότε, dann, da, damals.
τρᾰγῐκός, οῦ, ὁ, der Tragiker, Tragödiendichter.
τράγος, ου, ὁ, Ziegenbock.
τραγῳδοποιός, οῦ, ὁ, Tragödiendichter.
τράπεζα, ης, ἡ, Tisch.
τραπεζοκόμος, ου, ὁ derjenige, welcher den Tisch besorgt, Aufwärter.
τραυματίζω, verwunde.
τρᾱχύς, εῖα, ύ, rauh, schroff.
τρεῖς, τρία, drei. τρία, dreierlei.
τρέπω, prf. p. τέτραμμαι. aor. 2. p. ἐτράπην, wende, τρέπομαι, wende mich, komme zu etwas, wozu? ἐπί, c. acc., beschäftige mich mit etwas.
τρέφω, fut. θρέψω, perf. p. τέθραμμαι, aor. 2. p. ἐτράφην, ernähre, erhalte, füttere, halte, erziehe.
τρέχω, δραμοῦμαι, ἔδραμον, laufe.
τρίαινα, ης, ἡ, Dreizack.
τριᾱκάς, άδος, ἡ, die Zahl 30, der dreißigste Tag.
τρίακοντα, dreißig, οἱ τριάκοντα, die 30 Tyrannen in Athen 404—403.
τριάς, άδος, ἡ, die Zahl drei.
Τριβαλλοί, ῶν, οἱ, die Triballer, ein thrazischer Volksstamm in Mösien an der Donau.
τρίτος, η, ον, der dritte.
τριώβολος, ὁ, ein Dreiobolenstück, eine halbe Drachme, etwa 12 kr. oder $3^3/_{10}$ Sgr.
Τροία, ας, ἡ, Troja, das Land in

Kleinasien an der mysischen Küste. 2) die Hauptstadt desselben.

Τροιζήν, ῆνος, ἡ, Trözēn, Stadt in Argolis, unweit der Küste des saronischen Meerbusens.

τρόπαιον, ου, τό, Siegeszeichen.

τροπή, ῆς, ἡ, das Umkehren, die verlorengehende Schlacht, Flucht.

τρόπος, ου, ὁ, Benehmen, Weise, Art. pl. Charakter.

τροφή, ῆς, ἡ, Nahrung.

τρόφῐμος, η, ον u. ος, ον, nahrhaft.

τροφός, οῦ, ἡ, Amme.

Τροφώνιος, ου, Trophonius, Sohn des Erginos, des Königs von Orchomenos, der mit seinem Bruder Agamedes den Tempel zu Delphi [erbaute.

τροχός, οῦ, ὁ, Rad.

τρυβλίον, ου, τό, Schaale, Trinkgeschirr.

τρῠφή, ῆς, ἡ, Ueppigkeit, Wohlleben.

τρώγω, nage, fresse.

Τρωικός, ή, όν, trojanisch. τὰ **Τρωικά**, der trojanische Krieg.

τυγχάνω, erreiche, erlange, treffe, finde, erhalte, wen? was? gen. τὰ τυγχάνοντα, die Schicksale, Zufälle. fut. τεύξομαι. aor. 2. ἔτυχον. pf. τετύχηκα, mit einem part. durch 'gerade, eben' z. B. τυγχ. ὤν, ich bin gerade. vgl. XII, 53, 24.

τυραννίς, ίδος, ἡ, die Tyrannis, Gewaltherrschaft.

τύραννος, ου, ὁ, Tyrannos, Gebieter, Gewaltherrscher, Tyrann.

τῡρός, οῦ, ὁ, Käse.

τυφλός, ή, όν, blind.

τυφλόω, blende.

τῦφος, ου, ὁ, Dampf; Dünkel, Einbildung, Verblendung.

τυφόω, mache Rauch und Dampf, bethöre durch Hoffart, Eitelkeit.

τύχη, ης, ἡ, (ῠ), Glück, Zufall, Geschick, Schicksal.

Τύχη, ης, ἡ, Tyche, die Schicksalsgöttin, die Göttin des Zufalles.

Ὑβρίζω, behandle mit Uebermuth, verspotte, verhöhne.

ὕβρις, εως, ἡ, Uebermuth.

ὑβριστής, οῦ, übermüthig.

ὑβριστικός, ή, όν, übermüthig, ausgelassen, muthwillig.

ὑγιαίνω, bin gesund.

ὑγίεια, ας, ἡ, Gesundheit.

ὑγρός, ά, όν, feucht, biegsam, elastisch.

ὕδωρ, ατος, τό, Wasser.

ὑετός, οῦ, ὁ, Regen.

υἱός, έος, ὁ, Sohn.

ὑλώδης, ες, εος, waldig.

ὕμνος, ου, ὁ, Gesang, Lied.

ὕπαρ, adv. wachend, im wachen Zustand, im Wachen.

ὑπ-άρχω, bin vorhanden, bin. ὑπάρχει μοι, es liegt in mir.

ὑπ-εκ-χωρέω, gehe heimlich weg, entziehe mich.

ὑπέρ, c. gen. über, wegen, für. c. [acc. über.

ὑπεράγαν, (ᾰ), übermäßig.

ὑπερ-βάλλω, werfe über etwas hinaus, übertreffe; überschreite, werfe über mich hinweg.

ὑπερβολή, ῆς, ἡ, Uebermaß, Uebe[r]treibung.

ὑπέργηρως, ων, über alt, sehr alt.

ὑπερηφᾰνία, ας, ἡ, Uebermuth.

ὑπερήφᾰνος, ον, hervorragend, übermüthig, hochmüthig.

ὑπερμεγέθης, ες, εος, übergroß, außerordentlich groß.

ὑπερ-οράω, übersehe, achte nicht, imperf. ὑπερεώρων.

ὑπερ-φέρω, intr. erhebe mich über etwas, bin bevorzugt.

ὑπερ-φρονέω, verachte, wen? gen.
ὑπ-έρχομαι, gehe darunter, subeo, unter was? acc.
ὑπεύθῡνος, ον, verantwortlich, abhängig, in die Hand Jemandes gegeben.
ὑπ-έχω, halte (darunter) hin.
ὑπηρέτης, ου, ὁ, Diener.
ὑπ-ισχνέομαι, verspreche.
ὕπνος, ου, ὁ, Schlaf.
ὑπνώττω, bin schläfrig, schlaftrunken.
ὑπό, c. gen. von, unter; aus, vor. c. dat. unter. c. acc. unter, gegen, zu.
ὑπόβαθρον, ου, τό, Fußgestell.
ὑπο-δέχομαι, nehme, fasse auf, empfange, nehme zu Gast.
ὑπο-δέω, binde darunter, ὑποδέδεμαι, bin beschuht.
ὑπόδημα, ατος, τό, das unter die Füße Gebundene, der Schuh.
ὑπό-κειμαι, liege darunter.
ὑπο-κρίνομαι, antworte, entgegne, bes. auf der Schaubühne, daher: ich spiele (eine Rolle).
ὑπο-λαμβάνω, pf. -είληφα. aor. -έλαβον, fange auf; nehme an, glaube; nehme die Rede Jemandes auf, nehme weiter das Wort.
ὑπο-λάμπω, leuchte darunter hervor oder hinein.
ὑπο-μένω, harre aus, ertrage.
ὑπο-μιμνήσκω, fut. -μνήσω. fut. p. -μνησθήσομαι, erinnere.
ὑπόμνημα, ατος, τό, die Erinnerung, Denkschrift, Aufzeichnung.
ὑπομονή, ῆς, ἡ, das Ausharren, die Ertragung.
ὑπο-νοέω, denke mir, vermuthe.
ὑπο-ρρέω, fließe, falle hin.
ὑποσημείωσις, εως, ἡ, Aufzeichnung.
ὑπο-τάσσω u. τάττω, ordne unter, perf. halte untergeordnet.
ὑποχείριος, ον, unter den Händen Jemandes, γίγνομαι, falle in die Hände.
ὑστεραῖος, ᾱ, ον, nachherig. τῇ ὑστεραίᾳ sc. ἡμέρᾳ, am Tage nach, c. gen.
ὕστερον, später.
ὑφαίνω, webe, med. webe mir.
ὑφ-αιρέω, aor. -εῖλον, nehme weg, entziehe.
ὑφαντική, ῆς, ἡ, Webekunst.
ὕφασμα, ατος, τό, Gewebe.
ὑψηλός, ή, όν, hoch.
ὕψος, εος, τό, Höhe.
ὑψόω, erhöhe.
ὕω, (ῡ), lasse regnen, beregne, womit? dat. ὕει, es regnet. aor. p. ὕσθην.

Φαιδρύνω, reinige, mache glänzend.
φαίνω, stelle ans Licht, zeige. φαίνομαι, zeige mich, erscheine, scheine; mit dem part. ich habe den Anschein als ob, daß; ich erscheine als ein solcher, der; es scheint, daß ich; ich scheine (mit inf. mit zu); mit dem inf. ich komme mir vor, als ob; es scheint anzunehmen, daß ich.
φακῆ, ῆς, ἡ, Linse, Linsengericht.
φάλαγξ, αγγος, ἡ, (φᾰ), Phalanx, Schlachtlinie d. Schwerbewaffneten.
Φαληρεύς, έως, aus Phalerus, dem Hafen Athens.
φανερός, ά, όν, ersichtlich, offenbar, deutlich, sichtbar. φαν. εἰμί, mit einem part. es ist offenbar, man sieht, daß ich.
φανερῶς, adv. sichtlich.
φαντασία, ας, ἡ, Bild, das man sich in der Vorstellung macht, Phantasiebild.

φάραγξ, αγγος, ἡ, Schlucht. (φᾰ).
φαρμᾰκεία, ας, ἡ, die Anwendung eines Heilmittels.
φάρμᾰκον, ου, τό, Arzneimittel.
φαρμάσσω, vergifte.
φασί, sie sagen, man sagt. 3. pl. praes. ind. v. *φημί*.
φασιανός, οῦ ὁ, Fasan.
φάσκω, sage, behaupte.
φάσμα, ατος, τό, Erscheinung.
φάτνη, ης, ἡ, Krippe. (ᾰ).
φαυλίζω, finde etwas schlecht, halte für [schlecht.
φαῦλος, η, ον, schlecht, nichtswürdig, werthlos, gering.
φαύλως, adv. schlecht.
Φειδίας, ου, Phidias, berühmter Bildhauer in Athen; st. 432 v. Chr.
φειδώ, όος, ἡ, Schonung, ängstliche Besorgtheit, um was? gen.
Φερεκύδης, ους, (ῡ), Pherekydes, Geschichtschreiber aus Athen, aus der Zeit vor Herodot.
φέρω, fut. *οἴσω*, aor. 2. *ἤνεγκον*, aor. p. *ἠνέχθην*, trage, bringe, führe, ertrage. *φέρομαι*, bewege mich mit Schnelligkeit wohin, fließe fort, stürze mich. *εὖ φέρομαι*, bin in gutem Gange, Betrieb, es steht gut um mich.
φεῦ, weh! ach!
φεύγω, aor. *ἔφυγον*, fliehe, vermeide; gehe in die Verbannung.
φευκτός, ή, όν, zu fliehen, zu vermeiden, adj. verb.
φήμη, ης, ἡ, Rede, Gerücht, Stimme, Orakel.
φημί, ich sage. impf. *ἔφην*. *οὐ* (*μή*) *φημί*, verneine, stelle in Abrede. *φήσω* u. *ἔφησα*, gew. mit der Bedeutung: behaupten.
φθάνω, aor. 1. *ἔφθᾰσα*, komme zuvor. Das part. *φθάσας*, steht auch statt des deutschen adverb. 'eilig.'
φθαρτός, ή, όν, vergänglich, adj. verb. v. *φθείρω*.
φθέγγομαι, rede, spreche, rufe, schreie.
φθείρω, verderbe, pass. vergehe.
φθινόπωρον, ου, τό, Herbst.
φθόγγος, ου, ὁ, der Laut.
φθονερός, ά, όν, neidisch, mißgünstig.
φθονέω, beneide, wen? dat.; aber doch im pass. *φθονοῦμαι*, ich werde beneidet.
φθόνος, ου, ὁ, Neid, Mißgunst.
φιάλη, ης, ἡ, Trinkschale. (ᾰ).
φιλαλήθης, ες, εος, wahrheitsliebend.
φιλαργῠρία, ας, ἡ, Geldgeiz.
φιλάργῠρος, ον, geldgierig, geizig, habsüchtig.
φιλαυτία, ας, ἡ, Eigenliebe.
φίλαυτος, ον, selbstsüchtig, egoistisch.
φιλέω, liebe; mit infinitiv: pflege.
φιλία, ας, ἡ, Freundschaft.
Φίλιππος, ου, Philippus, König von Macedonien 360—336.
φιλόκαλος, ον, ein Freund des Schönen, Anständigen.
φιλοκερδής, ές, έος, gewinnsüchtig.
Φιλοκτήτης, ου, Philoktet, Anführer der Griechen aus Thessalien vor Troja, berühmter Bogenschütze.
φιλολογία, ας, ἡ, Liebe zu den Werken der Schrift u. Rede.
Φιλόνομος, ου, Philonomus, ein Katanäer, der seinen Vater rettete.
Φιλόξενος, ου, Philoxenus, ein Dichter aus Kythēra, am Hofe des älteren Dionysius.
φιλοπάτωρ, ορος, den Vater liebend.
φιλοπονέω, bin ein Freund der Arbeit, bin arbeitsam.
φιλόπονος, ον, ein Freund der Arbeit, emsig, arbeitsam.

φίλος, η, ον, lieb.
φίλος, ου, ὁ, Freund.
φιλοσοφέω, philosophire.
φιλοσοφία, ας, ἡ, Philosophie.
φιλόσοφος, ον, philosophisch.
φιλόσοφος, ου, ὁ, Philosoph.
φιλόστοργος, ον, zärtlich liebend, liebevoll.
φιλότης, ητος, ἡ, Freundschaft.
φιλοτιμέομαι, setze eine Ehre in etwas, beeifere mich.
φιλοτῑμία, ας, ἡ, Ehrliebe, Ehrgeiz.
φιλότῑμος, ον, ehrliebend. τὸ φιλότῑμον, die Ehrliebe.
φιλοψευδής, ές, έος, lügenhaft.
φιλόψυχος, ον, ein solcher, der sein Leben liebt.
φλόξ, ογός, ἡ, Flamme.
φοβερός, ά, όν, furchtbar.
φοβέω, scheuche. φοβέομαι, scheue, fürchte mich, wovor? acc. fliehe.
φόβος, ου, ὁ, Furcht, Anwandlung von Furcht. [ῆ, οῦν, purpurroth.
φοινίκεος, ᾱ, ον, contr. φοινῑκοῦς,
Φοίνῑκες, ων, οἱ, die Phönicier.
φοινῑκίς, ίδος, ἡ, purpurroth gefärbtes Kleid.
φολίς, ίδος, ἡ, Schuppe.
Φόλος, ου, Pholos, ein Kentaur, von dem das Gebirg Pholoe zwischen Arkadien u. Elis seinen Namen hat.
φόνος, ου, ὁ, Mord, Ermordung.
φορά, ᾶς, ἡ, Abgabe; das Tragen von Früchten, Fruchtbarkeit.
φορέω, trage (an, bei mir).
φράζω, sage, spreche aus. [wahre.
φράττω u. φράσσω, umzäune, ver-
φρέαρ, ατος, τό, Brunnen. [stand.
φρήν, ενός, ἡ, Zwerchfell. pl. Ver-
φρίσσω u. φρίττω, bin uneben, starre, schaudere. prf. 2. πέφρικα, bin starr, schaudere, vor wem? acc. starre empor.
φρονέω, denke, bin gesinnt; μέγα, bin stolz; εὖ, denke richtig, bin verständig, klug; κακῶς, habe schlechte Gedanken. [ungsart.
φρόνημα, ατος, τό, Sinn, Denk-
φρόνησις, εως, ἡ, Klugheit.
φρόνῑμος, ον, vernünftig, klug.
φρονίμως, adv. klüglich, vernünftig.
φροντίζω, sorge, bin besorgt, um was? gen. worüber? ἐπί, c. dat. nehme etwas zu Herzen.
φροντίς, ίδος, ἡ, Sorge.
φρουρέω, bewache.
φρούριον, ου, τό, Burg, Festung; Besatzung.
Φρῠγία, ας, ἡ, Phrygien, Landschaft im Nordwesten von Kleinasien.
Φρύξ, ῠγός, ὁ, der Phrygier.
φυγαδεύω, treibe in die Flucht, vertreibe, verbanne.
φῠγή, ῆς, ἡ, Flucht. [strengung.
φυγοπονία, ας, ἡ, Scheu vor An-
φῠλᾰκή, ῆς, ἡ, Wache.
φύλαξ, ακος, ὁ, Wächter.
φυλάσσω u. φυλάττω, bewache, behüte, bewahre, nehme in Acht, erhalte. med. hüte mich, gebe (auf mich) Acht, bin vorsichtig.
φύλλον, ου, τό, Blatt, Blume,
φυσάω, blase. [Trieb, Kraut.
φυσικός, ή, όν, natürlich.
φύσις, εως, ἡ, Natur, Naturanlage, Natürlichkeit, Wesen. φύσει, von Natur aus.
φῠτεία, ας, ἡ, Anpflanzung.
φύω, bringe hervor. pass. entstehe. pf. πέφυκα, bin, bin von Natur aus, bin in Wirklichkeit; mit einem

inf. durch ‘es ist natürlich, es liegt in der Art, daß’ oder der ‘Natur nach’. z. B. πέφυκα φθάνεσθαι, nach meiner Natur kommt man mir zuvor, werde ich an Schnelligkeit übertroffen. aor. ἔφῡν, ich wurde.

Φωκαεύς, έως, ὁ, aus Phokäa, Stadt an d. jonischen Küste von Kleinasien, Phokäer.

Φωκίων, ωνος, Phocion, Feldherr d. Athener, st. 318, über 80 Jahre alt.

φωνέω, erhebe meine Stimme, rufe, intr. u. tr.

φωνή, ῆς, ἡ, Stimme.

φωράω, ergreife (auf einer That).

φώς, φωτός, ὁ, der Mann, (bei Dichtern).

φῶς, φωτός, τό, Licht.

Χαίνω, sperre den Mund auf, prf. 2. κέχηνα, habe den Mund auf, bin gierig.

χαίρω, freue mich; mit einem part. durch ‘gern’ z. B. χαίρω ὁρῶν, ich sehe gern. χαῖρε, ein sehr gebräuchlicher Gruß ‘sei gegrüßt, lebe wohl’. Am Anfang der Briefe wird χαίρειν sc. λέγει, gebraucht. z. B. Ἀλέξανδρος Φωκίωνι χαίρειν, A. entbietet dem Ph. seinen Gruß.

χάλαζα, ης, ἡ, Hagel.

χαλάω, lasse nach, werde schlaff, gebe nach, billige alles.

Χαλδαῖοι, ων, οἱ, Chaldäer, ein Stamm des babylonischen Volkes am unteren Euphrat.

χαλεπαίνω, falle schwer, werde unwillig, zornig.

χαλεπός, ή, όν, schwer.

χαλεπότης, ητος, ἡ, die Schwierigkeit, rauhes, zorniges Wesen.

χαλῑνός, οῦ, ὁ, Zügel.

χάλκεος, ᾱ, ον, contr. χαλκοῦς, ῆ, οῦν, ehern.

χαλκεύς, έως, ὁ, Schmied.

χαλκός, οῦ, ὁ, Erz.

Χάλος, ου, ὁ, Chalos, ein Fluß in Syrien.

χᾰμαί, adv. auf der Erde.

χᾰρά, ᾶς, ἡ, Freude.

χαράκωσις, εως, ἡ, Verpfählung, Verpallisadirung.

χαρίεις, εσσα, εν, anmuthig, lieblich, hold, hübsch, schön.

χαρίζομαι, bin gefällig, willfahre. prf. κεχάρισμαι, mir ist ein Gefallen geschehen, ich bin beschenkt.

χάριν, c. gen. wegen, zu. (ᾰ).

χάρις, ιτος, ἡ, Dank, Genuß, Lohn, Annehmlichkeit, Gefälligkeit, Gunst. χάριν ἔχω, weiß Dank. πρὸς χάριν, zu Gefallen.

χαριστήριον, ου, τό, Zeichen des Dankes.

Χάριτες, ων, αἱ, die Charitinnen, Grazien, Göttinnen der Anmuth.

χαρτίον, ου, τό, Papierblatt.

Χάρυβδις, εως, ἡ, die Charybde, ein Meerstrudel in der Meerenge von Messina.

Χείλων, ωνος, Chilon, einer der sieben Weisen.

χειμών, ῶνος, ὁ, Winter, Sturm, Wetter. χειμῶνος, im Winter.

χείρ, ρός, ἡ, Hand. pl. Werkleute.

χειροτέχνης, ου, ὁ, Handwerker,

χείρων, ον, ονος, schlechter, weniger gut, deterior.

χελῑδών, όνος, ἡ, Schwalbe.

χελώνη, ης, ἡ, Schildkröte.

χερσεύω, liege öde.

χήνειος, ᾱ, ον, von der Gans.

χίλιοι, αι, α, tausend.

Χίμαιρα, ας, ἡ, die Chimära, ein fabelhaftes Unthier.

Χίος, ου, ἡ, Chios, 1) Insel des ägäischen Meeres an der jonischen

Küste Kleinasiens, östlich v. Euböa. 2) Hauptstadt dieser Insel.

χῐτών, ῶνος, ὁ, Leibrock, Unterkleid.

χιών, όνος, ἡ, Schnee.

χορδή, ῆς, ἡ, Saite.

χορτάζω, füttere, sättige.

χράομαι, mache Gebrauch, gebrauche, benütze, wovon? was? dat. habe, (wie utor).

χράω, gebe ein Orakel, antworte (auf eine Frage an das Orakel), weissage.

χρεία, ας, ἡ, Gebrauch, Nutzen. χρεία μοί ἐστί τινος, ich habe Jemand nöthig.

χρή, es ist nothwendig, mit inf. u. acc. c. inf., man muß, soll. Folgt ein Subjektsaccusativ, so wird er gewöhnlich im Deutschen Subjekt des Verbums 'müssen'.

χρῆμα, ατος, τό, Sache, Ding, Wesen, χρήματα, Schätze, Vermögen, [Geld.

χρήσῐμος, ον, u. η, ον, nützlich.

χρῆσις, εως, ἡ, Anwendung, Anforderung.

χρησμός, οῦ, ὁ, Orakelspruch.

χρησμῳδέω, gebe ein Orakel.

χρηστός, ή, όν, gut, brauchbar, wacker. [Herzensgüte.

χρηστότης, ητος, ἡ, Brauchbarkeit,

χρίω, aor. pass. ἐχρίσθην, salbe.

χρόα, ας, ἡ, Farbe.

χροιά, ᾶς, ἡ, Farbe.

χρονίζω, setze lange Zeit fort.

χρόνος, ου, ὁ, Zeit. [οῦν, golden.

χρύσεος, ᾱ, ον, contr. χρυσοῦς, ῆ,

χρῡσίον, ου, τό, Gold, Goldmünze.

Χρύσιππος, ου, Chrysippus, ein berühmter Philosoph, Stoiker, aus Soli in Cilicien, c. 240 v. Chr.

χρυσόμαλλος, ον, mit goldener Flocke, Wolle. [geln, Federn.

χρυσόπτερος, ον, mit goldenen Flü-

χρῡσός, οῦ, ὁ, Gold.

χρυσόω, vergolde.

χρῶμα, ατος, τό, Farbe.

χρώς, ωτός, ὁ, Haut, ἐν χρῷ, dicht an der Haut, Brust an Brust.

χωλός, ή, όν, lahm.

χωλόω, lähme, mache lahm.

χώρα, ας, ἡ, Land, Gegend, Platz.

χωρίζω, trenne.

χωρίον, ου, τό, Ort, Platz, Landgut.

χωρίς, c. gen. ohne, außer; als adv. gesondert, einzeln.

Ψαύω, berühre, wen? gen.

ψέγω, tadle. [adj. verb.

ψεκτός, ή, όν, zu tadeln, tadelhaft,

ψευδής, ές, έος, lügenhaft, falsch,

ψεύδομαι, lüge. [unwahr.

ψεῦδος, εος, τό, Lüge.

ψῆφος, ου, ἡ, Steinchen, Stimme, (bei Abstimmungen).

ψῑλός, ή, όν, entblößt, baumlos, frei. οἱ ψιλοί, die Leichtbewaffneten.

ψοφέω, mache Geräusch, schalle, rausche. [Geräusch.

ψόφος, ου, ὁ, Ton, Laut, Schall,

ψυχή, ῆς, ἡ, Seele, Geist, Leben.

ψῦχος, εος, τό, Kälte.

ψυχρός, ά, όν, kalt.

ψωμίον, ου, τό, der kleine Bissen, ein Stückchen Brod.

Ὦ, o!

ὠθέω, stoße, pass. werde durch einen Stoß von der Stelle gebracht, komme durch einen Stoß oder das eigene Gewicht wohin, falle.

Ὠκεανός, οῦ, Okeanos, Sohn des Uranos und der Ge, Gott des äußeren Meeres. Daher der mythische Weltstrom um den Erdkreis.

ὠκεανός, οῦ, ὁ, Weltmeer, Ocean.
ὠκύτης, ητος, ἡ, Schnelligkeit.
ὦμος, ου, ὁ, Schulter.
ὠμός, ή, όν, roh, ungekocht.
ὤν, οὖσα, ὄν, ὄντος, part. praes. v. εἰμί, seiend, welcher (vorhanden) ist, war. τῷ ὄντι, in der That. τὰ ὄντα, die Wirklichkeit.
ὠνέομαι, kaufe, um was? gen. Als aor. dient dazu ἐπριάμην.
ὠνητός, ή, όν, käuflich.
ᾠόν, οῦ, τό, Ei.
ὥρα, ας, ἡ, Stunde, Jahreszeit, Zeit. θέρους ὥρᾳ, zur Sommerszeit.
Ὠρωμάγδης, ου, Oromagdes, (Ormuzd), höchster Gott der Meder und Perser.
ὡς, wie, als; daß, damit; da. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, meistentheils, so im allgemeinen; in der Bedeutung 'so daß', wie ὥστε, mit dem acc. c. inf.; bei einem superl., wie quam, = so — als möglich, z. B. ὡς μάλιστα, quam maxime, so sehr als möglich, ὡς πλεῖστα, so viel als möglich.
ὥςπερ, wie.
ὥστε, daß, so daß, mit einem verb. finitum, oder mit acc. c. inf.
ὦτα, s. οὖς.
ὠτίον, ου, τό, Ohr.
ὠφέλεια, ας, ἡ, Nutzen.
ὠφελέω, nütze, wem? acc. ὠφέλημαι, mir ist genützt worden, ich habe gewonnen.
ὠφέλιμος, ον, nützlich, zuträglich.
ὠχρός, ά, όν, blaß, bleich, blaßgelb.

Druckfehler.

p. 9 Satz 12 lies ἐστι statt ἐστιν.
- 10 = 25 = νοσούντων.
- 13 = 17 = βάσανος.
- — Anm. 9 = sichtet st. lichtet.
- 15 Satz 22 = Εὐδαιμονία.
- — = 23 = σοφούς.
- 16 = 39 = ἀλλὰ st. ἀλλ'.
- 22 = 21 = κενάς.
- 24 = 19 = ὁδός.
- 26 = 36 = ψυχὴν st. φυχὴν.
- — = 46 = ὁδοῖς.
- 27 Anm. 13 ist 2. zu tilgen.
- — = 17 lies v. st. p.
- 29 Satz 65 = διδοὺς.
- — = 66 = διδόντες.
- — Anm. 11 = διδούς.
- 33 = 1 ist (es) zu tilgen.
p. 35 Satz 17 lies πρᾳόταται.
- 38 = 65 = ἀποδείξεων statt ἀκοδείξεων.
- 40 = 10 = μιᾷ.
- 44 = 14 = χρηστούς.
- 45 = 26 = ἀνήρ.
- 47 Anm. 17 = zeugt st. zeigt.
- 48 Satz 13 = ἑκούσιοι.
- 52 = 16 = παρόντα.
- 53 = 39 ist am Ende ; zu setzen.
- 61 = 14 lies συμφορὰν.
- 62 = 5 = ἐκτρέφων.
- 65 = 1 = ἔχθρας.
- 73 = 26 = μεταμανθάνειν.
- — = 32 = ἂν.
- 83 = 26 = οὐρανοῦ.
- — = 28 = βάλλων.

p. 83 Satz 1 lies Σοφὸν.
- 85 = 38 = πολλαῖς.
- 86 = 42 = τετελευτηκότες.
- 91 = 8 = ἑκόντες.
- 93 = 27 = ἀνήρ.
- 102 = 23 ist vor φίλου , zu setzen.
- 103 = 6 lies ἔστι.
- 107 = 20 = σοφόν.
- 117 = 5 = λάβωνται.
- 120 = 12 = σκιὰν.
- 122 = 13 = μεθ' st. μηθ'.
- 129 Fab. 11 Zeile 4 lies ἐπιστὰς.
- 130 = 14 = 2 = εὗρε st. εὗρεν.
- 134 = 25 = 3 = κύων.

p. 139 unter αἰωρέω l. hange statt hänge.
- 143 = ἀν-οίγω l. -έῳγμαι.
- 146 l. Ἀργεῖος st. Ἀγρεῖος.
- 153 unter δεῖ l. δεῖ μοί τινος.
- 154 = διάκειμαι l. woran? st. womit?
- 157 = εἶμι l. ἰέναι.
- 158 l. ἐκδῑκέω.
- 163 gehören die Worte unten '[hin, setze nach' zu ἐπιτρέχω.
- 165 unter ἕτερος l. von beiden.
- 175 = Κριτίας ist das , nach 403 zu tilgen.
- — = κτάομαι l. bei mir, um mich.

Druck von Junge & Sohn in Erlangen.